

ÄDEL T VILDT

EN FAMILJEHISTORIA

AF

ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Rights for this book: [Public domain in the USA](#).

This edition is published by Project Gutenberg.

Originally [issued by Project Gutenberg](#) on 2019-04-24. To support the work of Project Gutenberg, visit their [Donation Page](#).

This free ebook has been produced by [GITenberg](#), a program of the [Free Ebook Foundation](#). If you have corrections or improvements to make to this ebook, or you want to use the source files for this ebook, visit [the book's github repository](#). You can support the work of the Free Ebook Foundation at their [Contributors Page](#).

Project Gutenberg's Ädelt vildt, by Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this ebook.

Title: Ädelt vildt
En familjehistoria

Author: Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

Release Date: April 24, 2019 [EBook #59341]

Language: Swedish

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK ÄDELDT VILDT ***

Produced by Gun-Britt Carlsson, Eva Eriksson, Jens Sadowski,
and the Online Distributed Proofreading Team at
<http://www.pgdp.net>

ÄDELT VILDT

AF

ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER

ÄDEL VILDT

EN FAMILJEHISTORIA

AF

ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER

STOCKHOLM

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1907

FÖRSTA KAPITLET.

Det gamla slottet.

— Farmor, jag är ändå litet rädd!

— För hvad, mitt barn?

— För det gamla slottet och ... och för ...

— Nåå?

— För den gamle, sjuke grefven. Tänk, om han dör, medan vi äro där!

— Tyst. Å, tyst, min flicka.

— Hans sonson är ju också hos honom?

— Ja.

— Hvarför vill farmor företaga en så lång och besvärlig resa nu på hösten, och hvarför skall jag följa med? Vi hade ju inrättat det så treftigt i staden, och så efter jul får jag fara till Italien, det kan jag förstå meningen med, för det är härligt, men det här är ingen mening alls.

— Ett aderton års barn skall inte förstå, endast lyda. Och när jag vid mina fyllda sjuttio reser ut på landsbygden i oktoberfukten, är det mening med det. Grefve Haqvin Brage är min ungdomsvän, det vet du. Han har önskat se mig — och *dig* före sin troligen snart förestående död.

— Hvarför mig?

— Ja, det har jag tvekat, om jag borde säga dig, men du är uppfostrad med aktning för äldres vilja, och ditt hjärta är godt och varmt och rent, därför skall du förstå mig, Gunvor. Han och jag hoppas, att du skall bli unge grefve Haqvins brud. Du, med din rikedom och din människokärlek, kunde göra många lyckliga, och Bragevall skulle ånyo uppblomstra genom sin unga härskarinna. Nu vet du, att det ligger i förfall och att ödslig tomhet länge rådt i de stora salarna. Det kan bli ett af vårt lands ståtligaste fideikommiss, om det kommer i dina händer. Tycker du inte det är en stolt tanke?

— Jo — men farmor, jag känner inte unge grefven, och han inte mig.

— Ni ska' lära känna hvarandra.

— Och hålla af hvarandra, farmor?

— Ja, på aktning och tillgifvenhet byggas de bästa äktenskap, barn. Kärleken, den stora kärleken, tåla så få vid att erfara. Det är som att sitta för nära en flammande brasa: man får svedd hud och ärr för hela lifvet.

Gunvor slöt ögonen och lutade sig tillbaka mot vagnens mjuka dynor. Farmors stränga ansikte, den skarpa munnen, de lidelsefulla näsvingarna, och den djupa, glödande blicken, skrämde henne nu som så ofta förr. Och dock trodde hon blindt på denna sin barndoms vårdarinna och stöd; allt hvad den sedan sitt tredje år föräldralösa flickan lärt se upp till, vörda och älska, hade tagit farmoderns gestalt. Hon hade ej reflekterat öfver, om lifvet en dag skulle ge henne andra vyer. Öfver hufvud taget hade hon ännu ej begärt annat af tillvaron än glädje, och trots sin imponerande stränghet och sina gammaldags uppfostringsmetoder hade fru Eiden aldrig nekat sin sondotter nöjen och förströelser, ehuru de måste försiggå under kontroll.

Eiden & C:o var den halländska kuststadens äldsta handelsfirma. Den första Eiden hade invandrat från Savoyen för etthundrafemtio år sedan, då med ett bräde, hängande i ett snöre på bröstet, och på denna disk små tarfliga gipsfigurer. Men före sin död var han en ansedd köpman, en af »stadens äldste», och hans

son, Gunvors farfar, blef utan svårighet satt på tinnarna af templet, rikedomens och maktens glimmande helgedom. Hennes far, en blond, vacker nordisk typ med drag och karaktär efter sin svenska mor, kallades allmänt »guldkonungen», både på grund af sitt utseende och sina hopade skatter. Han gifte sig tidigt med en ung engelska, hvilkens mörka ögon aldrig lärde sig se på det främmande landet som på ett hem, och hvilkens skälvande veka mun endast mödosamt uttalade »det malmklingande språket». Hon dog vid Gunvors födelse, och det var farmor, som lät barnet få ett äkta nordiskt namn. När »guldkonungen» sörjt sin unga maka som en förtviflad i tre år, hände det högst ovanliga, men som läkarna den gången faktiskt konstaterade, att hans hjärta brast af sorg.

Gunvor stod ensam i världen med sina millioner och sitt glada, sorglösa barnasinne, ty intet af moderns tunga håg och trötta melankoli hade den lilla ärft. Hon älskade glädjen nästan som den tagit gestalt och blifvit hennes lekkamrat, och hon gick omkring med en underlig lyckohunger, hvilken hon ej själf förstod, men som, sedan hon växt upp, blifvit allt starkare och häftigare, en längtan utan namn och utan bo, som längtans vildfågel med de breda vingarna ofta är det.

Farmodern hade uppfostrat henne hemma under sina ögon. Skickliga lärarinnor hade hon haft, men utan undantag voro de pedagogiska nummerhästar, alla gående i regementets takt efter den musik, som konservativa institut angifvit för dem.

Jämnårigt sällskap under fristunderna saknade Gunvor icke. Hon fick bjuda små flickor ur de »bästa» familjerna till sig, och de små flickorna beundrade och afundades alla hennes vackra saker.

Då gaf hon dem gärna det deras blick lyste ifrigast emot, bara för att få se dem riktigt glada.

Gossar hade hon endast träffat undantagsvis och förstod sig ej på dem. Nu, denna vinter, skulle hon som vuxen föras ut i societeten, och det farmor yttrat nyss om grefve Haqvin Brage blef för henne, där hon satt i kupéhörnet, vaggad af tågets ilande fart, till en vacker dröm. Han skulle bli hennes beskyddare, hennes riddare, hennes vän. Han skulle ha en ädlings höfviska later, drömde hon, och en ädlings stolta, friborna sinne. Det farmor sagt om tillgifvenhet och aktning lät så lugnt och tryggt. Stormande kärlek visste Gunvor ej hvad det var; lidelserna sofvo oväckta inom henne; hon var ett barn i lång klänning och med rosor i händerna. Men hon skulle ej akta på, om hon lät sina rosor falla på allfarväg, ty hon trodde världen full af dejliga blomster.

— Ropa på Karna, Gunvor; hon far börja plocka ned reseffekterna, vi äro strax framme, sade farmor med sin låga, distinkta röst, hvilken dock under hela resan haft en underlig, nervös darrning, som om hon vore orolig för något. Farmors ögon sågo också ut som de gråtit utan tårar. Det var besynnerligt, att Gunvor aldrig förr hört talas om denne grefve Haqvin, hvilken dock föreföll att vara farmor så kär. Att han varit änkling i många år och uppfostrat sin sonson som farmor henne, det visste hon, och att dessa sista ättlingar af den urgamla släkten voro mycket fattiga, trots sitt mäktiga Bragehall.

Hon reste sig och ropade på Karna, hvilken, trogen och pålitlig som en gårdvar, höll sig till reds.

— Vi äro framme strax, Karna.

— Jaså, ändtligen.

Den station, där de stego ur, hade ännu ej fått något eget stationshus; en ödegård gjorde tjänst så länge. Den lilla byggnaden låg där som en mörk punkt midt ute på den vida slätten, och när höststormarna tjutande vräkte fram likt rasande vågor, hotade de att kullstörta detta bräckliga, ensamma hus, men hur det skadades och anfölls, hade det hållit stånd i ett par decennier och skulle nog stå där i ytterligare två. Det, som är fallfärdigt, har ofta en segare motståndskraft än det starka och unga; det är som själfva förstörelsen skydde det.

Inspektoren stod där grå och luggsliten i den duskiga höstskymningen. Den röda signalflaggan höll han ängsligt mot armen som rädd för att den skulle rebelliskt fladdra ut, men däremot lät han en blå snusnäsduk vaja ur fickan på kavajen som en symbol för lifvet på landet.

En ung man skyndade fram emot damerna.

— Fru och fröken Eiden, förmodade han och vinkade åt betjänten att komma närmare.

— Ja, sade farmor, det är grefve Brage, antar jag?

Grefven bugade sig.

Vacker kunde han nästan kallas. Dragen voro regelbundna, förädlade och utmejslade genom generationer, gestalten hade denna symmetriska, något vekligna elegans, som fostras i salongerna, och de anlag för fetma och en viss flegma, som en tillvaro utan arbete och mål gärna alstra.

Gunvor såg likväl ej annat, än att den unge grefven mycket väl kunnat rida emot henne som en bård riddare med vajande fjäderbuske och öppet visir. Hon fann honom värd ljusa drömmar och kröp in i täckvagnen bredvid farmor med en känsla af, att nu for hon till lyckoslottet, där dansen skulle gå alla hennes lefnadsdagar.

Grefve Haqvin satte sig på baksätet. Han höll sina knän så försiktigt som möjligt för att ej stöta ihop med sina moitiéer och han talade lågt och allvarligt, mest om den sjuke farfadern, men också några ord om de dåliga vägarna, hvilkas lera de sista dagarnas regn blött upp alldeles oerhördt. Det var så vattenhaltigt innehåll som möjligt i hans fraser, men hans organ var vårdadt, hans tonfall mjukt och hela hans hållning sympatisk.

Vagnen rullade tämligen raskt framåt, och hvar gång Gunvor såg ut, mötte henne samma utsikt: vägen öfver slätten — som ett okynligt slingrande sotstreck öfver en gulbrun, plan yta — pilar, risiga och nakna, stenvallar och här och hvar en grå koja, alltid med några par trätofflor utanför på dörrstenen.

En och annan frodig bondgård såg hon också sticka upp som en fet champinjon i en myr, men tilltalande föreföll henne ej detta landskap, sådant det nu tedde sig i dis och halfmörker. Hon var glad, när Haqvin sade:

— Ja, nu ha vi inte långt igen.

Farmor såg också ut, som om hon gärna hört de orden, ja, nästan som om de varit de enda, hvilka ej gått förbi henne. Visserligen hade hon både svarat och talat förut, men tankarna tycktes dock gått sina egna vägar, hvart visste ej Gunvor. Hon bara tänkte, att hon aldrig förrän i afton sett det där lefvande draget i farmors ansikta. Det gjorde henne så ung, och det märktes bättre än någonsin, hur vacker hon måtte ha varit.

Vagnen saktade, och steg för steg trampade hästarna sig fram öfver träbron, den forna vindbryggan, hvilken nu låg öfver förtorkade vallgrafvar.

— Från motsatta sidan ser man hafvet, det är bara tio minuters väg dit, sade Haqvin.

Hafvet så nära. Å! Gunvor andades ut, som njöt hon redan af vågornas friska sälta, och hon hoppade lätt ur vagnen, som nu stannade framför den låga, hvälfda porten.

Medan grefven hjälpte farmor ned, stod Gunvor stilla och såg vid skenet af en väldig hornlykta upp mot Brageättens vapen, hvilket var inhugget i slottets fasad. Hon stafvade sig till den latinska inskriptionen, hvilken bågformigt omgaf vapnet, och när farmor redan var inne i förstugan, stod hon ännu kvar och stirrade på dessa stelt huggna bokstäfver.

Haqvin hade stannat bredvid henne.

— Fröken ser på vårt tänkespråk, frågade han artigt.

— Ja. *Fac et nihil spera*, hvad betyder det?

— *Fac et nihil spera: Handla och hoppas intet*, betyder det.

— Hu! Hon ryste till.

— Ja, det är inte lefnadslustigt precis, svarade han i lätt ton och skrattade litet.

Det skrattet tyckte hon inte om. Det kom så omotiveradt som en pingla i en allvarlig klockklang. Hon gick uppför den låga, breda stentrappan, skyndade efter farmor och Karna, som under en jungfrus ledning togo vägen längs det gamla slottets vindlande gångar upp till gästväningen.

Bragehalls corps-de-logis låg där som en ofantlig askgrå stentärning midt i en sekelgammal park, nu förvildad och sofvande, en enda oredig massa af förvridna grenar, knotiga stammar och täta buskage.

På stentaflan i nedre förstugan kunde den intresserade forskaren läsa slottets historia, den, som ej de

tjocka murarna förtego eller i hviskande legends eko buro från tid till tid, som vinden för det torra bladet utan rast eller hvila.

Det var svårtydd, gammaldags skrift, stentaflan hade inristad, men trots att århundraden förflutit, sedan den huggits dit, kunde ännu orden ses. Där stod:

»Hjälp Gud alt som mæchtigste. Anno 1544 ær denne Gaard, som nu heder Bragehall, udi Jesu Navn opbygget af Erlig og Welbyrdig Mand Otte Brage till Gillö, daa Kongl. May:ts Befallningsmand paa Drottningborg Slått med sin Kjære Frue, Erlig og Welbyrdig Frue Ebba Mandel. Den alt som mæchtigste gode Gud skie lof og ære for en lyksalig begyndelse og framgång att altingest maa skie og komme Hans allerheligste Navn till lof og ære, og deres lifs arfvinge til lycke, gafn og gode här timelig og vore kærre forældre, at de siden maa bo udi himmelrig til evig tid 1648 Amen.»

Så vidt berättade det gamla slottet själf med historiska, tunga ord, men i hvarje vrå af de stora, alltför många salarna smögo häfdens skuggor som bleka vålnader. Och de talade till den, som förstod sagans tysta bikt. Än var det festklang och älskogslek i stämman, än hån och bitterhet. De gamla, mörkt och stereotyp målade familjeporträtten af hugstore krigare skuros af fantasien ut ur sina breda guldramar och tvungos att tråda sirlig dans med ädla damer i styfva fiskbenskorsetter och runda, mjuka barnansikten under stramt tilldraget hår.

Man kan ej gå i ett sådant gammalt slott utan att höra det tissla och tassla af det förgångnas röster, utan att om och om igen lyssna till länge sedan förtonade steg. En dylik familjeborg är som ett instrument, hvilket gömmer alla de melodier man en gång spelat på det.

En gammal jungfru med grått, benadt hår under en hvit linongsmössa serverade damerna te på deras rum. Fru Eiden hade önskat det så, ty själf ville hon, så fort hon gjort toalett, gå till den sjuke grefven och under tiden skulle Gunvor hvila. Karna finge stanna hos henne, ty farmor trodde, att hennes lilla sondotter kände sig rädd här i de höga rummen med de många mystiskt stängda dörrarna, de stora skåpen, de djupa stolarna och de dunkla speglarna.

Men Gunvor hyste ingen som helst fruktan; hon var endast nyfiken på allt detta nya. Hon tyckte nästan, att hon kommit in i ett ofantligt dockskåp, där det skulle bli lustigt att flytta om och leka.

Hon såg sig omkring i salongen och fann den alltför glest möblerad, men detta var ju endast gästvåningen, och den begagnades troligen sällan. Pendylen på den öppna, vapenprydda spisens afsats stod, som borde tiden stanna här. Det fanns ingen anledning, att den skulle gå, när allt annat liksom dött, förstenats.

— Farmor, sade Gunvor och satte bort tekoppen, det är ett ohyggligt valspråk Bragesläkten har: Fac et nihil spera; handla och hoppas intet. Jag läste det öfver porten och jag kan inte glömma det.

— Det skall du inte heller. Det låter hårdt, men är nyttigt — en gång i lifvet. Du är bara för ung att förstå det än, svarade farmor lugnt.

Hon stod nu färdig att gå till den sjuke, men innan hon gick, kysste hon sin sondotter på pannan. Så nickade hon långsamt.

— Farmor, jag ville så gärna ...

— Hvad, barn?

— Säg, hur vacker och ung farmor ser ut, inte glad, men ändå lycklig. Hur kan man se ut så: lycka utan glädje?

— Fråga inte, liten, jag kan inte svara dig nu. Grefve Haqvin väntar; han har väntat mig i tre dagar — ja, kanske mycket, mycket längre, och nu först går jag till honom. Det kom ett sällsamt drömmande och vekt tonfall i farmors röst, men hon ändrade det hastigt, när hon tillade: Karna, jag vill inte veta af, att här berättas några dumma spökhistorier for min sondotter.

Karna öppnade nigande dörren för sin härskarinna och sade fogligt:

— Nej, gud bevara mig för det, frun.

Gunvor kröp upp i soffan och låg där lydigt och stilla, med hufvudet halft begravet i mjuka dunkuddar,

omstoppad af gamla Karna, och utan en tanke på spöken. Efter en stund sof hon godt, trött af resan, men sömnen blef ej lång, kanske högst en timme, så satte hon sig upp.

Hon var ensam i rummet. Hvad allt var tyst! Klockan stod, brasan hade brunnit ned, och endast den orörliga, hvitgråa askhögen syntes där inne i spisens gap. I den glittrande kristallkronan voro några ljus tända, men de skönjdes blott som skuggor i ett blekt ansikte, när deras sken föll öfver de tre hvita stängda dörrarna, öfver det ljusa parkettgolfvet eller öfver möbelns siden.

Bordet med de väldiga lejonfötterna stod i mörker, och lejonhufvudet, hvilket bar bordsskifvan på sin hjässa, grinade hemskt med elfenbenständer, som gulnat och spräckts.

Hvad här var tyst! Gunvor upprepade de orden halfhögt, men ljudet af hennes klara, unga stämma skrämde henne; den föreföll henne otillåten. Hon reste sig. En af de där dörrarna måste hon öppna, eljest skulle hon känna sig ängsligt instängd. Hon gick mot den till höger, där var farmoderns och hennes sängkammare, och där stod Karna och packade upp.

— Hvart går den här dörren midt emot, Karna?

— Det vet jag inte, lilla mamsell.

— Jag törs väl försöka öppna den?

— Ja, det kan väl inte vara farligt.

— Usch, den är stängd!

I detsamma kom den lilla trotjänarinnan i den hvita linongsmössan in. Hon bar varma lakan och örngott på armen.

— Hvart leder den här dörren? frågade Gunvor ifrigt.

— Till riddarsalen. Det vill säga, det är en lönngång först, som skiljer praktrummen från de här, och i den gången är det en trappa upp till det förseglade rummet.

— Hysch, sade Karna. Inga sådana där historier!

Men Gunvor kunde ej släppa det intressanta ämnet.

— Finnes här ett försegladt rum?

— Ja det gör det, men det skulle jag kanske inte talat om.

— Jo. Å, låt mig se det.

— Nej, kära hjärtandes, då kunde den gråe mannen ...

Hon tystnade tvärt, ty Karna nöp henne eftertryckligt i armen.

— Den gråe mannen, hvem är det?

Gunvors stora, klara ögon lyste af begär att få veta mera.

— Å, det är bara en sägen.

— Att han finnes däruppe — ett spöke! Gunvors röst blef halft föraktlig.

— Ja — det — är ju bara skrock.

— Visst.

Gunvor frågade ingenting mera. Karna såg ju alldeles hjärtskrämd ut, men hon såg alltjämt mot den hvita dörren, hvilkens blanka mässingslås liknade en knuten hand i stridshandske, och hon gaf sin fantasi fritt spelrum. Inte trodde hon på spöken, snarare då på en liten vänlig tomt eller ett gammalt, gemytligt troll, som vakade där uppe i sin lugna vrå öfver det gamla slottet, men hon tyckte i alla fall inte om, att det fanns ett »försegladt» rum; det lät så onödigt hemlighetsfullt och vemodigt. Där glädjen dansade fram, öppnades alla dörrar på vid gavel, och om det blefve som farmor och den gamle, sjuke grefven ville — hvad hon ville själf, frågade hon sig knappt — ja, då skulle hon släppa in fröjden som ett yrande vinddrag i slottets salar. Hon log åt tanken på, hur dammet skulle hvirfla upp ur alla hörn, damm, som lägrat sig på blanka ytor och trängt in i ornamentens snirkclar under årtionden.

ANDRA KAPITLET.

Konung Död och drottning Lif.

I gamle grefvens salong möttes fru Eiden och läkaren. Doktor Bengtsson bugade sig så djupt, hans lilla trinda mage tillät, för den ståtliga damen.

— Doktorn har varit inne hos den sjuke? Hur står det till?

— Illa, det vill säga, grefven har nog inte långt igen. Det är ingen sjukdom direkt, endast aftyning. Han är som ett utbrändt ljus.

— Utbrändt — med veken nere i pipan, menar ni?

Hm, hm, ja, så ungefär.

— Har doktorn sett, att, just som man tänker: nu blir det mörkt, kan helt plötsligt en liten klar, blå låga visa sig?

— Ja — ja.

— Det är *lifvet*, min bäste doktor. Ni kommer ju igen i morgon?

— Naturligtvis, men jag fruktar, att min hjälp då är obehöflig.

Doktorn såg på den underliga, gamla damen med det vackra, stränga ansiktet. Trodde hon sig verkligen kunna ge befallning åt själfva döden att vända om? Då skulle hon kommit förr. Han bockade sig än en gång så vördnadsfullt som för ett krönt hufvud.

— Är grefven ensam nu?

— Ja, för ögonblicket, han ville det. Han väntade ert besök och var så rädd, att han ej skulle kunna se klart.

— Äro — hans ögon brustna?

Frågan ljöd så ångestfullt, med ett tonfall, hvilket tycktes komma långt bortifrån i en klagan öfver något förspilldt. Doktorn var glad att kunna svara:

— Nej, fru Eiden, inte än, men grefvens syn är ytterligt försvagad.

— Det finnes ingenting man kan göra för honom?

— Nej — ingenting. Han har visserligen stärkande droppar, men inga medikamenter i världen hjälpa för det, som är slut.

— Har han plågor?

— Nej, men bekymmer, tror jag. Sonsonens framtid och ...

— Jag vet. God natt, doktor Bengtsson. Välkommen igen i morgon.

— Jag tackar.

Doktorn drog en lättnadens suck, när han väl satt i åkdonet; sådana där gamla gods som Bragehall hade alltid något obehagligt mystiskt öfver sig. För dem betydde det föga, att tiden gick framåt, och att man nu i adertonhundratalets senare hälft tänkte väsentligt olika än man gjort vid seklets början. De behöllo sina traditioner och sina dunkla öden. Man kunde aldrig tänka sig att sitta gemytligt och trefligt och spela vira och dricka toddy i en af de där stora salarna; det var alltid, som tassade ett förgånget omkring och tog bort munterheten. Det hörde unga och gamla dårar till att bo där; och gamle grefven var väl en art dåre; i alla fall sedan många år tillbaka en enstöring. Pengar att lefva efter sitt stånd hade han aldrig haft, och hans grefvinna gjorde samvetsgrant slut på godsets inkomster.

Hvarför hade han gift sig med henne? Det skedde i hastigt mod, påstod folk. Doktor visste det inte, men

han mindes, att hans föregångare måst dagtinga litet med sitt samvete, när han skref nådig grefvinnans dödsattest, ty hade han varit fullt ärlig, hade han berättat, skulle han som dödsorsak angifvit: kronisk alkoholism, och det dugde inte.

Herre, du min skapare, tänkte doktorn, hvad det är rasande mycket bättre att ha en hederlig bonde till far; då blir man kanske en Bengtsson i alla sina dagar, och det är möjligt, att ens pojke också blir en grofhuggare, men det är timmer, som håller, ingenting ruttet vid roten, som så ofta i de gamla, förnäma släkterna. Nu skulle han, Pelle Bengtsson, hem till mor och få en sup och en smörgås och en god portion gröt. Han slog upp rockkragen, och fick på det sättet en försmak af hemvärmen.

Efter en stund voro dock hans tankar ånyo på Bragehall. Underliga öden de haft där uppe, dessa sista Haqvinar. Gamle grefvens enda barn var naturligtvis också en Haqvin, eftersom fideikommissarien alltid skulle heta så. Han var en väldig drasut och en hedersprisse, som inte gjorde en katt för när, om han bara fick ligga i fred på sin turkiska divan, röka »Star of Cuba» och läsa Paul de Kock, hvilken dock på honom aldrig utfövat någon annan retande inverkan, än att han bäst det var somnade och lät boken dimpa i golfvet. Sin grefvinna orkade han inte fara långt efter. Han tog henne från närmaste granngoods, där hon och sex högförnäma systrar sutto och väntade på friare. Ekonomiskt sedt hade det aldrig varit något att stå efter att bli grefvinna Brage, men den unga fröken förstod att inrätta sitt lif på behagligaste sätt. Sedan hon skänkt sin man en fideikommissarie, gaf hon ingenting mera åt *honom*, men eljest talades det mycket om hennes »gifmildhet» mot de höga herrarna.

Så en dag, medan nuvarande unge grefven var en liten pys, föll hans far af hästen och bröt nacken af sig. Det skedde under en jakt, och ingen tog sig det egentligen så nära; det var mest, som om en möbel flyttats ur slottet.

Grefvinnan hade ej ens tid att vänta sorgeåret ut, förrän hon reste till Ryssland, och därifrån spordes snart, att hon gift sig med en moskovit, en guldtunna. I Sverige lät hon ej vidare höra af sig, och för barnet tycktes hon mist allt intresse. Nu var också hon död, hade doktorn hört sägas. Hon hade med en tändsticka kommit för nära tyllgardinerna för budoarfönstret, och, när på hennes rop tjänarna störtade in, stod hennes nyss påtagna maskeraddräkt, »dagslända», i ljus låga. Efter svåra plågor afled hon af brännsåren.

Doktor Bengtsson lät hakan borra sig djupt ned i pälskragen. Hur var det gamle grefven stönat i dag, när han utmattad sjunkit tillbaka mot kuddarna? »Mitt namn, mitt stolta namn får inte dö ut! Det *måste* lefva!»

Puh, och det skulle den där svampen Haqvin råda bot för! Doktorn klatschade förargad med piskan. Det var synd och skam att draga en ung flicka in i det eländet. Inte att det felades Haqvin något, men han var som en torr gren både på hufvudets och hjärtats vägnar, och därtill svag till karaktären, såsom både farmor och mor. Det var visst något med det namnet! Det enda det kunde göra var att med heder laga sig i grafven.

*

Farmor Eiden stannade en sekund på tröskeln till sjukrummet. Det var som om en mask plötsligt glidit af hennes ansikte. Det stela, strama uttrycket flydde för ett drag af mjuk blidhet och stilla resignation. Ögonen strålade ej, men de blickade varma och djupa in i något osynligt, och en fuktig imma lade sig öfver dem. Tårar? Nej, nej, men minnen, längesedan skrinlagda hågkomster. Här stod hon på tröskeln, hon och den mäktige konung Död; hvem skulle först hinna taga platsen hos den sjuke, hvem skulle han tydligast känna?

Fru Eiden böjde sakta hufvudet som i bön. Sedan sköt hon varsamt upp dörren och gick snedt öfver det stora, dunkla rummet fram till sängen.

— Haqvin!

— Margareta — ändtligen!

Två kraftlösa händer försökte sträcka sig mot hennes; ett dödstrött hufvud höjdes nästan oskönjbart från

kudden, där det hvilade, fult och ovårdadt, med tofvtigt hår och skägg som ram kring ett gult, infallett ansikte, hvori ögonen flämtade oroligt och matt.

Sådan var hennes ungdoms älskade, när hon efter femtio års skilsmässa återsåg honom; detta var då den man, som Margareta Eiden skänkt sina bästa drömmar, sitt ljusaste hopp.

Åren äro alltid sandkorn i evigheten, men de bli det också för den, som skyndsamt vill komma tillbaka till lifvets högtidsstunder, och öfver en kvinnas enda, stora kärlek förmår ej ens ett halft sekel bygga en varaktig fördämning.

Margareta Eiden var inte i denna stund gamla farmor; hon var tjugufemårig, när hon snyftande sjönk på knä vid bädden och lät hans darrande händer stryka öfver hennes kinder, hans skrofliga stämma hviska smekande namn. Han hade aldrig älskat någon annan än henne; hon visste det, men fideikommissbrevfets lydelse skilde dem åt. Ett gammalt, gulnadt pergament var mera värdt än två unga, fullblodiga människors lycka. Där på det styfva papperet hade hon själf läst, att ägaren till Bragehall finge endast föra en högättad brud till sina fäders borg, eller, lydde den hånfulla, nyktra slutsatsen: »en flicka, som med tunnor guld kan Bragehalls trappor belägga».

Margareta var fattig, och, om de också kunnat kringgå detta underliga, flerhundraåriga dokument, kunde de ej kringgå verkligheten; dess kraf äro alltid obönhörliga, och de skildes åt, gingo hvar sin väg, men visste dock, att en gång skulle de komma ut ur ödets labyrint och då trofast som förr se hvarandra i ögonen. Nu hade den stunden kommit, men nu stod döden på vakt och skymde med det okändas skuggor.

De hade skrivit till hvarandra under de sista åren, långa sirliga bref med gammaldags uttryckssätt, och i alla dessa epistlar hade det alltid stått något om »barnen». De hade skrivit föga eller intet om sin egen förlorade lycka, men fras efter fras om den de ville grunda åt de unga. De talade om dem som om två minnesstenar på hvilka de ville rista in, hvad deras hjärtan en gång önskat, och de hade ingendera tänkt sig annat än att de två stenarna tacksamt skulle finna sig i att bli monument öfver död längtan.

När grefve Haqvin kände, att krafterna plötsligt allvarligt aftogo, hade han sändt bud på Margareta; förut hade han ej velat, att hon skulle se honom — omständigheterna hade gjort honom till en vårdslös existens, och med den glimt af stolthet, som fanns kvar hos honom, värjde han sig för att, slapp och utlefvad, ställa sig inför sin ungdoms sagobrud.

Han anade ej, att hon med okuflig energi handlat i allt endast med tanke på honom. Han visste icke, att hon efter balen på Bragehall för femtio år sedan stått ensam kvar ute i den månljusa natten i stället för att begifva sig till gästväningen, där hennes grandtant redan sof tryggt, och att hon då sett upp till vapenskölden öfver portalen, icke med en vekt älskande kvinnas trånad utan med en valkyrias stolta, hänsynslösa mod, och hennes brännheta läppar, torra af kärlekstörst, hade skälft under de ord, som de i medvetet trots framhviskat: »Fac et nihil spera».

Ja, hon skulle handla, dristigt och klokt och utan att hoppas. Hon skulle inte mera lefva lifvet; hon skulle kämpa sig igenom det. Lyckan fanns hos honom där uppe i den gamla, förvittrade borgen; där måste den stanna som gisslan för hennes löfte att älska utan att hoppas, men också utan att vika.

För hans skull gaf hon penningfursten Joseph Eiden sitt ja, och hennes intresse för man och barn var endast den sträfva pliktens. För hans skull hade hon nu tagit hit till Bragehall det käraste hon ägde i världen, sin lilla Gunvor, och det fanns icke en skymt af tvekan inom henne att med det glada barnets millioner göra pergamentets ord till sanning. Hon skulle bli den, som med tunnor guld täckte de nötta slottstrapporna, och Haqvin, hennes älskade, finge ro i döden. Hon, som aldrig fått den stolta lyckan att bli mor åt hans barn, hon skulle nu liksom pånyttföda hans namn genom att inympa en frisk gren i det gamla trädet.

Sådan var Margareta Eidens kärlek, trots hennes sjuttio år; den var som ädelt vin, hvilket ingen druckit, och hvars drufsmak endast blifvit starkare af den långa lagringen.

Också han, den gamle, härjade mannen, kände det trötta hjärtat slå kraftigare, den tomma hjärnan fyllas af bleka hågkomster, som när man i skymningen långsamt och dröjande lockar fram en melodi efter annan.

Där komma brustna toner och oklara ackord, ty i mörkret är man ärlig och slår ej an falskt bara för att spela stycket, den spröda klangen blir som en smekning, en dröm — kanske en snyftning.

— Tack för att du kom, Margareta! Får jag kyssa din hand? — Hon förde upp den mot hans läppar. — Den är lika hvit och fin som förr — och ringen — min ring har du kvar! — Den med månstenen.

— Den, som vi tyckte såg ut som en stelnad tår. Haqvin, det sägs, att den förändrar färg, när den kommer nära gift, vet du det?

— Ja.

— Då äro inte tårar gift, fast de förbränna, ty det har fallit så många, många glödande tårar på den stenen. Men du är matt, jag skall inte tala så mycket.

— Jo, jo, jag blir inte trött af att höra din röst — den ger mig lif.

Hon mindes, att hon ännu på tröskeln till sjukrummet undrat, hvem som skulle hinna först dit in, hon eller den mäktige konung Död. Nu visste hon det; kärleken fick dock rätt till sist att kalla sig drottning Lif.

— Stannar du nu hos mig, Margareta?

— Ja, Haqvin, så länge du vill.

— Också i natt?

— Ja, du käre.

— Å, hvad det är godt att veta.

Han log; det var ett svagt leende, men det drog ändå segrande fram öfver de slappa dragen och tände en glimt i ögonen.

Hon tog en högkarmad stol och satte sig bredvid honom; den ena handen höll hon i hans båda, med den andra strök hon upp hans hår ur den fuktiga pannan, och han följde denna smekande rörelse med allt klarare blick.

— Du har väl hört, att doktorn sagt, att nu är jag färdig med — tillvaron, Margareta?

— Ja, men han kan misstaga sig.

— Jag tror han gör det — du är så stark, min ungdoms älskade, att du håller mig kvar hos dig.

— Men ansträng dig blott inte, Haqvin, tala inte.

— Å, du, jag har tegat så länge, länge. Hör du inte det på min röst? Den har rostat.

— För *mig* är den välljud.

Han log igen, lyckligt och varmt, och nu kom det ett skimmer af rödt öfver det askfärgade, skrumpna ansiktet. Så måste ju Margareta Eiden älska, tänkte han, för lifvet och af hela sin själ. Han låg länge tyst, som för att hämta mera styrka. Den utstrålade från henne, som trofast höll hans hand, och han kände den möta honom ur hennes ännu i ålderdomen underbara ögon. Det gjorde ingenting, att han sänkte ögonlocken; glansen från hennes djupa blick skimrade som ljus in till hans pupiller, in i hans medvetande. Den tunga dödströtheten vek långsamt, som när en tät dimma suges upp af solen.

Slutligen frågade han:

— Har du barnet, den blifvande borgfrun, med dig?

— Ja visst. I morgon får du se henne.

— I morgon — du tror att, att jag finnes till då?

— Jag *vet* det.

— Ja, kanske får jag än en dag till skänks.

— En och flera, hoppas jag.

— Jag vill så gärna veta mitt namn i goda händer. Är den lilla stark och fast som du, Margareta?

— Nej, men god och glad. En solstråle är hon.

— Haqvin är så svag.

— Jag såg det. Men än lefver jag. Och jag lämnar aldrig Gunvor. Bäst, att det ordnades snart mellan barnen. De ha ingenting att vänta på.

— Nej ... Bragehall har väntat — så länge. Skall lyckan nu bli bofast här?

— Hvem vet?

— Du vågar sätta allt på ett kort?

— På ett kort! Nej, Haqvin, på den kärlek, jag kämpat, lidit och lefvat på i ett halft sekel. Gunvors lycka — din sonsons framtid — Bragehalls ära — ditt namns bestånd — allt, allt är endast lösenord för bunden längtan, kufvad glöd. Förstår du mig?

Han tryckte sakta hennes hand.

— Min härliga — unga Margareta!

Det blef tyst igen i det stora rummet. Lampan med den gröna skärmen gjorde endast skuggorna djupare, och den sjukes ansikte spöklikt blekt. Klockan på marmorbordet under spegeln pickade kraftigt som en sund puls, och de klumpiga, svarta visarna innanför det kupiga glaset flyttade sig i ostörd ro minut efter minut. Farmor Eiden greps af en vild ångest, att klockan plötsligt skulle stanna och att han, den sjuke, ändå skulle nås af dödens väktarrop. Hennes hand darrade af trötthet, men hon vågade ej draga den ur hans. Om hon sedan aldrig mera finge lägga den mellan dessa matta fingrar, om de stelnade och isades af den stora makten. Ack, i lifvet fanns dock alltid hopp, tänkte hon, men dödens lie mejade det som allt annat.

Någonting afbröt den hemska stillheten — det ljud först oregelbundet och flämtande, men sedan, så småningom, lika afmätt som klockans tick-tack. Det var en sofvandes djupa, lugna andetag. Gamle grefven hade somnat, tryggt som ett barn, med sin sköterskas hand i sin. Han sof som han ej gjort det på många dygn, en stärkande, feberfri sömn.

Farmor Eiden reste sig till hälften och kysste lätt hans panna; det var som om hon med denna varsamma kyss tackat honom för att han ville och kunde lefva.

Hans gamle trojänare öppnade försiktigt dörren. När han såg den främmande damen sitta där orörlig vid hans herres hufvudgård, tänkte han draga sig tillbaka, men fru Eiden vinkade honom närmare.

— Grefven sover, hviskade hon.

Johan tittade på sin husbonde, och hela hans hederliga, släta betjentfysionomi sken upp.

— Så godt!

— Ja — godt! Nu går jag, och ni stannar här, men det är min bestämda vilja, att jag får bud, när grefven vaknar. Kom ihåg! Om det också är midt i natten.

— Ja, hennes nåd.

— Jag är *fru* Eiden. God natt, Johan.

Hon hade varligt frigjort sin hand ur grefvens, och ljudlöst gick hon mot dörren. Också nu stannade hon utanför den, som när hon gått in, men nu först kunde hon gråta. Tårarna föllo som ett ljumt bad öfver hennes ansikte, och hon glömde bort att torka af dem.

Följande förmiddag kom doktor Bengtsson, och, när han varit inne hos sin patient och ånyo kommit ut i dennes salong, stod gamla fru Eiden där. Kring hennes fint skurna läppar lekte ett nästan triumferande leende.

— God dag, doktor Bengtsson. Hur fann ni grefven nu?

— Förvånande mycket bättre, fru Eiden. Om vi skola hålla oss till vår liknelse från i går, den om ljuset, menar jag, skulle jag vilja säga, att det fått en ny veke, he, he, he.

Doktors lilla, runda mage hoppade så sympatiskt belåtet med, när dess ägare skrattade, att man kunde tro, att den senterade kvickheten.

— En ny veke! — Ja, kanske det.

— Ja, en högst besynnerlig och intressant kris är detta i alla fall, fortfor doktorn allvarligare. Jag har aldrig sett ett motstycke under min tjuguariga praktik. Det skulle inte förvåna mig särdeles, om jag finge se herr grefven uppe igen om någon vecka. Han är en helt annan än i går, ja, än på mycket länge.

Fru Eiden nickade tankfullt.

Doktorn hade naturligtvis rätt, fast han ej anade, hur det förhöll sig. Han trodde antagligen mera på droger och mixturer än på hjärtas makt öfver hjärta. Hon försjönk ånyo i ljusa hågkomster.

Doktorn stod höfligt och väntade på, att den energiska gamla damen med de strålande, unga ögonen skulle entlediga honom, men hon tycktes totalt ha glömt bort hans närvaro, och han harklade sig varskoende.

Hon såg upp och räckte honom handen.

— Ja, vi kanske träffas i morgon igen, doktor Bengtsson?

— Naturligtvis kommer jag, fru Eiden, men tillåt mig säga, att en sådan underdoktor som ni är jag inte.

Han bockade sig och gick med korta, stubbiga steg.

Farmor Eiden satte sig i den med nött gult siden klädda empiresoffan och knäppte ihop händerna i knäet. Hon bad icke, men hon lät andakten draga som en barndomens helgkänsla genom sitt sinne, och hon kände en frid, sådan hon sällan ägt under de gångna åren. Här, under hans tak, var hennes plats; här kunde hon ännu verka och drömma och — handla, ty handlingskraft hade blifvit hennes sköldemärke, dådlöshet ansåg hon vara rostfläckar, och hon hade aldrig gifvit sig hän åt andlig hvila — alltid hade hon haft det fjärran målet för ögonen att på ett eller annat sätt visa, att *så* älskade hon; inte för stundens röda rosor och gyllene solsken, men för lifvets hårda allvar. Nu var hon framme, nu låg vägen bakom henne.

Gunvor kom in.

— Här är jag, farmor.

— Bra, barn, då skall jag föra dig in till grefven.

— Han blir väl ledsen öfver, att jag ej liknar min vackra farmor, icke är guldlockig och blåögd, som hon var.

— Å nej, han vet, att du ärft din mors utseende: mörkt hår och stora, gråa ögon.

— Och en stor mun och en liten, vacker näsa och en bred panna och en haka — ja, farmor, hur är det med hakan?

— Den är mjuk och rund, kunde gärna ha mer energi, men det får väl farmor ha för oss båda. Så, min flicka, kom nu!

Gunvor lydde, och gick sedigt efter farmodern fram mot dörren. Smärt och elegant stod hon där, lockande fager som lifvet själft, varm som dess dröm, glad som dess lek och aningsfull som dess spirande vår.

TREDJE KAPITLET. Lyckodrömmar.

Hästarna stodo sadlade vid trappan. Unge grefven och Gunvor Eiden skulle rida ut. Det hade de gjort hvar dag, trots det ruskiga vädret, under den vecka de främmande uppehållit sig på Bragehall. I dag sken solen för första gången på länge, och både utom och inom hus rådde en viss feststämning, ty gamle grefven hade just fått doktors tillåtelse att ligga ofvanpå en stund. Han påstod, att han kände sig alldeles frisk, men doktorn var skeptisk och tillrådde försiktighet. Fru Eiden hade visserligen bevisat sig vara en mästarinna i känslans hypnotism, men sådant var i alla fall endast det skenbara bandet mellan ande och materia, och ingen visste, hur snart det brast.

Farmor Eiden stod vid gamle grefvens sängkammarfönster och betraktade intresserad de ungas affärd, under det hon ifrigt rapporterade sina iakttagelser bort till hvilsoffan, där Bragehalls ägare låg.

— Din sonson är en ståtlig man, Haqvin — ett vackert skal, som de flesta ättlingarna af våra s. k. hugstora ätter. Du vet väl, hur bra han tar sig ut i sin engelska ridkostym — och i sin jaktdräkt sedan? Den hade han i går på rådjursjakten. Han var den elegantaste att se till af de unga herrarna, och, Haqvin ... kan du tro det, men jag tänkte ofrivilligt, när jag såg honom, upphettad af lunchens starka rätter och det eldiga vinet, luta sig ned mot Gunvor: Nu, min gosse, skadskjuter du ädelt vildt!

— Skadskjuter, Margareta?

— Ja, min vän, ty han har ingen kraft att döda. Kärleken dödar, dess skenbild skadskjuter, och unge Haqvin är inte mäktig en stor lidelse. Det gör emellertid ej så mycket med Gunvor. Hon är ett sådant barn. Hon skulle aldrig förstå den vilda jakten. Så, nu rida de ut från gården. Hon är som den ljusaste vårdröm, min lilla solstråle. Ja, nicka du åt farmor, min flicka, adjö med dig! Lycka till på färden till de gröna skogarna! Till häst tar hon sig ut som en ung drottning, eller kanske snarare som en älfva. Henne passar lifvets lek bäst; hon har heller ingen aning om dess allvar.

— Och du är inte rädd för ett giftermål med Haqvin? Du förstår, han är snäll och god, inte ett spår ondt med pojken. Han har knappt lefvat undan hälften så mycket som jag gjort vid hans ålder, men det är tyvärr så, att det nog ligger i släkten en stor oförmåga att handskas med — ädelt vildt, som du kallade det.

Gamle grefven suckade tungt.

Farmor gick med sin stilla, värdiga gång fram till honom och satte sig i den djupa stol, hvilken blifvit enkom för hennes räkning flyttad tätt intill hvilsoffan.

— Käre Haqvin, sade hon lugnt och med kylig erfarenhet i rösten, de bästa af er män ha den oförmågan. Ni handskas med kvinnor som med en lyxartikel, hvilken hör salongen till. In i ert arbetsrum och in i ert själslif får hon aldrig komma. Hon är för skör och för ömtålig, tro ni. Men att, när ni tröttnat på henne, kastas bort, det är hon inte för bräcklig till. Haqvin, din sonson, hör emellertid säkert inte till dem, som kasta bort sin hustru för andra intressen. Jag kan vara trygg för Gunvors framtid i det afseendet. Och det, att hon tvifvelsutan endast hamnar i salongen, oroar mig inte heller. Han har just ingen annan plats åt henne. Hans arbetsrum är ju upptaget af piskor, hästsvansar, vapen, sadlar och liknande. Och hans själslif! Ja, min vän, förlåt mig, men det spränger nog aldrig sin puppa.

— Nej, det tror jag inte heller. Han har ingen fart i blodet, inga impulser. Margareta! — Gamle grefven reste sig upp på armbågen. — Egentligen äro du och jag mycket yngre än barnen. Å, fast jag är en stackars bruten gubbe, kan jag ligga här och minnas ungdomens lägereldar, och bara minnet af flammorna värmer

nig. Jag kommer ihåg galna fester, då man ledsnade på europeisk rätvinklighet och gjorde sig ett turkiskt harem genom att skära af bords- och stolsben på restaurangens matsalsmöbler. Så breddes det orientaliska mattor och kuddar öfver förödelsen, kulörta lyktor slingrade sina arabesker i taket, blommor ströddes kring golfvet, och i liggande ställning intogo vi en lukullisk middag.

— Hvem betalade? frågade Margareta Eiden skarpt.

— Det vet jag inte — våra borgenärer.

— Å, de lysande namnens lysande elände! Det är väl, att dess tid är ute.

— Väl, säger du — och så vill du själf ...

— Ja, Haqvin, jag *vill* eller rättare ett halft århundrades kärlek vill inom mig. Fråga aldrig en älskande kvinna om skäl! Klok har jag varit hela mitt lif — nu vill jag drömma.

— Om lycka? ...

— Ja.

— För barnen?

— Å ja, för dem och för — dig. Ser du, om du ej lefvat för att se ditt Bragehall värnadt af guldets starka makt, hade hela mitt livsverk varit förspilldt. Lyckodrömmar har jag aldrig fått ha, men som frostfjärilar tvinga de sig nu ut i solskenet, bara därför att jag får hålla din hand i min.

— Tack, Margareta, ibland är lifvet smärtsamt kort!

— Inte för dem, som få gå först, Haqvin. Men att stanna efter, att resa världen eller glömma griften, allt som världen kräfver, det är det tyngsta af allt.

Han lade hennes hvita, vissnade hand öfver sina ögon, och hon förstod, att han var trött på allvaret. Det glada jollret höll han mera af, och hon kunde också skämta.

Johan hade öfverraskat de båda gamla midt i ett hjärtligt skratt öfver en gemensam hågkomst, och han, som ej hört grefven skratta på många år, stannade då häpen i dörren, där han sekunden efter, som en äkta trotjänare, log med.

*

Sida vid sida redo de unga ut i det gyllene solskenet, som lade sig likt en glimmande matta öfver slätten och smög sina strålknippen in bland bokarnas metallröda prakt. Det var ett spel af färger, en ljus genomskinlighet i luften, sådan man endast ser det i ett slättlandskap. Äfven utan att se det, anade man hafvets oändlighet bakom fältens mjuka våglinjer, och det var som om vinden tagit ett eko af böljebruset in i sin stämma.

— Nu först förstår jag, att Skåne kan vara vackert, sade Gunvor och såg sig hänförd omkring på de vida ytor, hvilka afspeglade de underbaraste dagar, och där blicken kunde glida och glida som en seglare på spaning utan att finna hamn förrän vid horisonten. Det var så mäktigt, detta, helt olika de små, kuperade idyller, upplandet erbjöd. Och Gunvor hade sett så litet, att för henne var all fägring ett ämne till entusiasm. Folket här ser så stort och kraftigt ut, tillade hon; det beror väl på, att provinsen är så rik.

— Ja, jag antar det.

Grefven klappade litet förlägen sin hästs smidiga hals. Han visste ingenting rysligare än när fruntimmer blefvo »djupa», och det hade lilla Eiden, sorgligt nog, anlag för. Men det ginge nog bort, när hon fått vara några år på Bragehall. Och att hon skulle bli hans grefvinna, var han på det klara med. Det var en synnerligen klok plan af farfar och den gamla frun. En vackrare hustru än Gunvor, kunde han ej tänka sig, och så var hon rik. Ja, detta var viktigast, naturligtvis. Utan rikedom skulle hon varit af noll och intet värde. Det mödosammaste var emellertid att underhålla henne, ty berättade han jakthistorier, ryste hon, och talade han om små societetsäfventyr, såg hon ut som ett oförstående barn. Och ändå märkte han, att han gjort ett visst intryck på henne. Hon såg vänlig och glad ut, när han närmade sig henne, anmärkte flickaktigt blygt, att hon tyckte så mycket om hans sätt att stryka upp håret, och att hans röst med den veka

brytningen verkade på henne som ett egendomligt instrument. Nu skulle han känt det så tryggt och godt, om han under tystnad fått rida här bredvid henne, ty det var ju för tidigt att komma än med frieriet; det var eljest något han tänkt sig in i och ville utmärka sig med. Men att tala om »hvad som helst» var inte lätt. Hästar och hundar höll hon nog af men utan praktiskt grepp på deras egenskaper. Hon kunde visst knappast sentera, att hans Ladylike var äkta fullblod, en dyrbar gåfva af gamle grefven, som för att göra sin sonson denna glädje sålt flere af familjejuvelerna.

De redo nu in på en skogsväg. Detta var den underligaste, dystraste skog Gunvor sett. Idel höga tallar, så jämnt från hvarandra som om afståndet varit uppmätt, och med besynnerligt nakna stammar ända upp mot den tofsliknande kronan. Det var, som om solen silat sig in i en väldig pelarsal med smala, götiska fönster, och det låg en matt, trolsk dager öfver den bruna, barriga marken. En och annan skrämd hare eller kråka ställde till en bråd, prasslande flykt, när hofslagen doft ljödo mot den mjuka myllan.

— Det här är som en spöskog, sade Gunvor sakta. Aldrig har jag sett något så egendomligt. Om jag vore ensam, skulle jag inte våga röra mig af rädsla. Det är som om det lefvande lifvet vore alldeles utom hörhåll, och som — man måste ropa på hjälp.

— Vi kunna vända, om ni är rädd. Jag är så van att rida här.

— Ensam?

— Ja, ofta nog.

— Hvad tänker grefven då på?

— Å ... på att just här kunde man finna sitt öde.

Han såg på sin vackra följeslagerska med en innerlig blick ur sina blå ögon, nu skuggade af den klädsamma, bredbrättade hatten. Han visste ej själf hvar han fått orden från, men var själf mycket belåten med dem, då han tyckte de passade utmärkt in i stämningen. Unge Haqvin hade tagit det mycket samvetsgrant med att söka behaga den rika arftagerskan, och han hade, för att förtäta sitt tunna blod, läst flere kärleksromaner under de sista månaderna än förut under hela sitt lif. En och annan fras hade också välbehållen afsatt sig i hans hjärnvindlingar, och den kom han med, lycklig som öfver ett utsökt fynd.

Gunvor rodnade starkt. Så hade aldrig någon talat till henne eller sett på henne förr, och hon tänkte: detta är kärlek!

— Nu är jag inte rädd längre, hviskade hon.

— Jag skall också veta att beskydda er för hvarje fara. Ni kan vara trygg.

— För troll och gastar kan väl ingen människa skydda en annan, men de finnas bara i barnkammarsagor.

— Ja, det tänker jag. Det här är ett ypperligt jaktområde, men det är sant, ni jagar inte.

— Nej, stackars djur; det är pinsamt att veta, hur de kämpa för sina lif. Att det kan vara ett nöje att hetsa dem!

— Ja, det förefaller kanske underligt, men inte tror ni mig om att vara grym?

— Grefven tycker ju om jakt?

— Ja, men det är något helt annat. Säg, att ni inte tror något illa om mig; det skulle göra mig så ondt.

— Jag — vi — det är ju en så kort bekantskap.

— Det är inte alltid det behöfs många år för att ... för att man skall hysa tillgifvenhet. Ni kanske tycker, att det är tyst och ensligt på Bragehall; så, har jag också känt det ibland.

Grefven tystnade och stirrade så envist in i en glänta, som om han haft en sufflör där inne, men plötsligt tillade han:

— Nu är allt annorlunda, det har blifvit solglans öfver de gråa murarna — tack vare er.

Gunvor blef förlägen. Var detta ett frieri? Ack, om han ville vända sig till farmor först; det var så ängsligt att tala om och svara på så viktiga saker här i villande skogen. Hennes hjärta slog som en bursatt fågels vingar slå mot gallret, och hon visste ej, hvad hon skulle säga. Lycklig kände hon sig ej direkt, men kanske att den stora lyckan hon hört talas om ej förnams på annat sätt. Hon önskade i alla fall att få rida och drömma och inte orda mera. Tystnaden skulle svepa sin vida kappa om dem, om Haqvin, den ädle

riddaren, och om henne, stolts jungfrun, och hon ville, att endast hans blick, hans hållning och den vackra, aristokratiska handen, hvilken vid hvarje svår passage fattade hennes häst i tygeln, skulle tillbedja. Orden tyngde i hennes drömvärld.

Detta var tur för grefve Haqvin, ty för tillfället hade han absolut ingenting mer att säga; han måste taga det i småportioner, eljest blef det honom själf för öfvermäktigt.

Nu hade de också hunnit ur skogen och ut på slätten igen, där den friska vinden och det bländande solskenet gjorde dem till två, uppsluppet glada barn. De sade inga kvickheter, jollrade närmast om hågkomster från tidigare år, men också detta förenade dem, ty lika ensamma hade de växt upp, och när han hörde henne berätta lifligt och med glödande färger om sina fantasilekar, var det som lånade han eld och lyst upp sin egen nyktert gråa barndom med reflexen från hennes flammande tankehärd.

*

När Gunvor den dagen skulle kläda sig till middagen, fick hon en oemotståndlig lust att sätta på sig något riktigt vackert, ett eller annat, som tydde på fest. Hon valde länge i sin garderob, och tog slutligen fram en blekskär sidenklänning, handbroderad med hvitt silke. Den var obetydligt uringad, så att hufvudet fick en friare ställning.

Just som hon, med Karnas hjälp, blifvit färdig, kom farmor in.

— Så fin, min flicka?

— Ja, farmor — den passar mig, säg?

— Det gör den visst, men hvarför har du satt den på i dag? Vi äro ju bara husets folk.

— Ja — men ...

Gunvor vred generad på guldarmbandets klingande ringar. Karna lämnade diskret rummet, och den unga flickan slog plötsligt armarna om fru Eidens hals. Hon sade ingenting, strök endast sina brännande kinder mot den gamlas svala hud.

— Kära barn, har han sagt något — redan?

— Nej, farmor. Ack, om han ville dröja med det. Jag är så lycklig just nu. Det är som en saga.

— Där du är prinsessan och han prinsen. Jo, jag vet, den sagan får namn först när man upplefvat den. Då heter den: »Det var en gång.» Men Gunvor, du får inte bygga ditt lif på sagor. Det är för skört virke.

— Farmor lilla, låt mig drömma.

— Och hvad drömmer du om?

— Om den stora lyckan, som jag alltid längtat efter. Minns du, farmor, hur jag brukade gömma hufvudet i ditt knä, när jag var liten och säga: »Nu längtar jag så!»? Du frågade: »Efter hvad?» Det visste jag aldrig. De sista åren har jag också längtat — tror du, man kan födas med sådant? — Men nu är det så stilla inom mig. Det är som — som det var julotta, och man väntade på att få stämma upp första psalmen.

— Fantasier, min flicka. Se förståndigt på saken. Grefve Haqvin är en mycket hygglig ung man, som nog kommer att hålla af dig, men du skall akta dig för att göra honom till en sagoprins eller taga detta som en högstämd melodi. Var glad och naturlig, Gunvor.

Det knackade på dörren.

Den lilla trotjänarinnan med den hvita mössan neg och lämnade en bukett gula rosor från grefven till mamsell Eiden. Det var de sista för i år, hade han sagt.

Länge sedan budet gått stod Gunvor där med sina blommor i handen, och farmor nändes ej störa henne. Hon var så vacker och oskuldsfull. Det skulle varit grymt att säga henne, det farmor Eiden själf genom trädgårdsmästaren låtit grefve Haqvin förstå, att han borde visa denna uppmärksamhet. Fru Eiden hade väl hellre sett, att Gunvor ej varit ett så lättfånget byte, men nu finge hon med sin kloka, klara blick se till, att sondotterns illusioner ej svekos. Ett barn var hon — och bäst så.

Gongongen ljöd.

Gunvor spratt till.

— Ja, nu är det tid att gå ned i matsalen, liten.

— Låt mig bara sticka rosorna i skärpet så ...

Farmors svarta sidenklänning frasade stelt och solidt i trappan, där ingen matta dämpade ljudet. Efter henne kom Gunvor långsamt och stilla. Grefve Haqvin tog bugande emot dem i matsalen, och förde vördnadsfullt fru Eidens hand till sina läppar.

— Tack för blommorna, sade Gunvor blygt.

— Ingenting att tacka mig för, det ...

— Jo, det var vänligt af grefven att tänka på det, afbröt farmor och fäste, med ett tydligt understrykande af ordens mening, sina stora ögon på Haqvin.

— Det var mig naturligtvis en glädje, stammade han. Ni måste ju hålla af rosor, som själf är den fagreste ros.

Farmor fick en besynnerlig torrhosta, men Gunvor stod bakom sin stol med glänsande ögon och röda kinder. Hon log inåtvändt som åt något ljust och mäktigt, hvilket fanns där inne.

FJÄRDE KAPITLET. Också en sibylla.

Gamle grefven Haqvin var nu så mycket bättre, att han, stödd på sin sonsons arm, kunde gå ned till middagen och sedan till och med orka tillbringa en stund i salongen under samspråk med sina kära gäster, hvilka nästan började räknas till husets folk, då de varit på Bragehall i närmare tre veckor.

Unge grefven, som så länge varit färdig med sitt frieri, hade dock ännu ingenting sagt. Han var som en snäll skolgosse, hvilken höfligt väntade med att räcka upp handen och förkunna sitt vetande, till dess man vädjade till honom.

Farmor Eiden var alldeles på det klara med de unga. *Han* var inte kär alls, tyckte bara, att en rik och vacker brud var ett himmelskt manna; *hon* var kär i kärleken, och tänkte med sin barnsliga oerfarenhet, att den såg ut som Haqvin. Man kunde när som helst skrida till verket, men det vore mera passande att vänta till julen, och lämpligare att Gunvor fore hem på en tid först, och att Haqvin där skriftligen meddelade henne sitt hjärtas önskningsar, så sluppe barnet ifrån den scen med knäfall och bedyranden, hvilken farmor hårdt kallade »falskt alarm» i förevarande fall. Hon skulle skicka hem flickan med Karna och prästfrun, som just skulle till staden. I det tysta, lugna hemmet kunde hon sy in i julklappsmönstren alla sina drömmar och dessutom vara trygg för att farmor vakade öfver hennes framtid.

Fru Eiden kunde inte själf lämna Bragehall, inte knappa af på den sena lycka hon ernått efter femtio års försakelse. Hennes själ, som ännu var ung och kraftig nog att ingjuta lifvets eldande pulsslag i ett halft utslocknadtt sinne, måste ändtligen taga ut sin rätt i minuter och timmar, såsom hon åtrått att få göra det i månader och år. För öfrigt var farmor Eiden praktisk och energisk. Hon lämnade ej ett arbete halfgjort, och först när sondottern blifvit härskarinna på Bragehall, kunde hon möjligen unna sig någon ro.

Alltså fick Gunvor resa en dag i medio af november. Hon hade gråtit, som det barn hon var, öfver att nödgas lämna sitt drömslott med torn och tinnar, men farmor tröstade henne lätt med utsikten, att, när hon vid jultiden återvände, var det som grefve Haqvins fästmö.

— Men han har ingenting sagt, farmor, snyftade Gunvor.

— Han *skall* tala, barn, men först med *mig*. Arbeta nu flitigt på dina vackra julgåfvor och låt ingen af dem du möjligen kommer i beröring med ana något om den förestående förlofningen, inte ens mamsell Beat-Sofi. Hör du det, Gunvor!

— Jag skall försöka, farmor.

— Du skall *vilja* det, Gunvor; det är med vår vilja vi behärska både oss själfva och — vårt öde. Än så länge kan du lägga din vilja i mina händer och handla efter mina råd, ty du är ett litet godt barn, men när jag går bort en dag, skall du minnas mina ord och härda dig i dem. Gud bevare dig för att bli ett rö, min flicka. En kvinna får förefalla som en vidja, men hon skall vara en stålfjäder, spänstig och stark.

Fru Eiden kysste sondotterns hvita panna, hvilken ännu ej märkts af ett enda grubblets tecken, och hon såg med sin klara, fasta blick in i de mörka flickögonen, hvilkas djup hon likväl ej kunde loda. Det hade hon heller aldrig förmått med svärdotterns; det där längtande, undrande uttrycket i dem var som en saga på ett språk hon ej kände.

Gunvor reste, följd till stationen af grefve Haqvin, som till afsked ridderligt kysste hennes hand och hviskade:

— Välkommen åter!

Det sista hon såg i novemberdimman, som insvepte den lilla stationen på slätten i sitt gråa töcken, var hans mekaniskt viftande hvita näsduk. I rytmisk takt gled den upp och ned — upp och ned, och slutligen vände Gunvor sig bort, trött att blicka mot denna monotona lilla signalflagga, glad att tåget ilade ut på spåret mot trakter, där luften var mindre tung och tät.

Glad! Ja, det föreföll henne själf otroligt, men hon var verkligen riktigt trallande glad, ännu när hon kom in i den hemtrefliga våningen i staden, där mamsell Beat-Sofi, fru Eidens husförestyre, tog emot henne med en bullrande, hjärtlig välkomsthälsning, med brasor i alla rum, ljus tända i kronor och lampor, en lukullisk supé och friska blommor på bordet.

De första dagarna gick Gunvor omkring och njöt af att vara den enda bestämmande i det stora huset. Hon tog emot en del visiter och gaf en liten bjudning för sina flickbekanta, men det var just inte roligt. Hon hade ingen förtrogen ibland de ytterst väluppfostrade unga damer farmor Eiden valt till hennes umgänge, och råkade hon släppa ut något af sina hemligaste tankars hugskott bland dem, stirrade de på henne med förfäradt uppspärrade rundetornsögon, som om de plötsligt fått en främmande fågel in i sitt lag, en, som de inte läst det minsta om i sin zoologi.

Bäst trufdes Gunvor med mamsell Beat-Sofi. Inte för att hon var så synnerligen förstående, men det kunde man ej begära; hon var lustig och ärlig, inte uppstyltad och liksom inpackad i konvenans, och så hade hon en alldeles särskild dragningskraft, som Gunvor först nu, under farmors bortovaro, kommit underfund med: hon kunde spå. Beat-Sofis mor hade varit riktig zigenerska, och fast det i det yttre knappt fanns ett spår af detta folks särtycke hos den gamla trotjänarinnan, måtte hon dock fått litet af dess trolldomsblod i ådrorna, ty hon kunde, som sagdt, fuska ej så illa i sibylleyrket.

När nu stormen obarmhärtigt ref upp snön från Hamngatans stenläggning och kastade den i våta klumpar mot de höga fönstren, och när vintermörkret blef till becksvärta inne i de tysta rummen, skyndade Gunvor gärna genom hela filen af gemak, följd af de många klockornas knäpp från tröskel till tröskel, och hamnade slutligen i mamsell Beat-Sofis kammare, där hon kröp så långt upp i soffhörnet hon kunde komma, som skulle det skyddat henne för storm och vintermörker.

Här var alltid varmt och godt och vänligt. Från köket hördes ett muntert skrammel med spisringar och slamrande med kastruller, eller ett torr-roligt infall af gårdskarlen, belönadt med pigornas högljudda skrattsalfvor.

Dörren till vänster förde genom en lång gång in till handkammaren. Där var mamsell Beat-Sofis allra heligaste. Där hade hon ställt upp och tagit ned syltburkarnas prydliga rader i trettio år, vägt upp kryddor till baken, lagt upp smör och småbröd, där var hon suverän, och det var endast Gunvor, som oantastadt vågade sig in på detta område. Jo, fru Eiden, förstås, henne trotsade ingen.

Mamsell Beat-Sofis rum var en gammaldags jungfrubur med pärlfärgade möbler, ordentligt linjerande väggarna, ljusa tapeter med omöjliga kornblåa ornament, hvita, knutna gardiner, en ljusbetsad björkbyrå med virkad stjärnduk på och belamrad med vaser, byster, eau-de-cologneflaskor och skrin.

Det var här Gunvor trufdes så väl i den hårdt stoppade soffan med sitt rödrandiga öfverdrag. På bordet framför henne stod vanligen något namnam att knapra på i skymningen. Sedan, när lampan tändes, skulle mamsell Beat-Sofi spå. Den gamla var en mycket villig sibylla, ty hon var ytterst nyfiken på hvad hennes Gunvor upplefvat där borta på det präktiga Bragehall. Karna och hon hade haft långa konferenser, och att »det var något i görningen», det voro de öfvertygade om. Karna hade dessutom till mamsell Beat-Sofis uppbyggelse späokat sin berättelse med de spökhistorier hon i riklig mängd fått höra af tjänstfolket, och det var ej utan, att de satte fart i de där dropparna zigenarblod mamsell Beat-Sofis mamma låtit sin dotter ärfva; oroliga, heta, fantasifödande blodsdroppar, som aldrig ville riktigt låta späda ut sig.

Hvarken Gunvor eller mamsell Beat-Sofi hade satt sig in i hvad farmor Eiden skulle sagt om dessa små seanser; de tänkte inte längre än att det var ett oskyldigt nöje.

Nu satt Gunvor alldeles tyst, och de vackra, drömmande ögonen följde med ett egendomligt intresse brasans flammande eld.

— Hvad tänker min lilla flicka på? undrade Beat-Sofi.

— På lifvet.

— Det var fasligt djupsinnigt. Jag tänker på min kaffeanna, jag, om det skall vara för bittida att sätta på den än.

Gunvor satt tyst en stund, men plötsligt lystes det älskliga ansiktet upp af en ny tanke. Hon såg med tindrande ögon på Beat-Sofi och frågade en smula skyggt:

— Har inte Beat-Sofi haft någon sådan där ungdomssaga? Å, bestämdt! Tala om!

Hon smekte öfvertalande mamsell Beat-Sofis tjocka armar och smög sin smala, mjuka hand mellan hushållerskans sträfva, förkylda fingrar.

— En ungdomssaga — jo, kors; det fanns väl en tid, då jag tänkte på tocket. »Litet ska en väl ha med, sa' den, som tugga' åt katten.» Men det var ute på herrgården, det, där jag var husmamsell, innan jag kom hit. Men sådant får väl Gunvor vara med om mycket finare och bättre; det här var bara inspektorererna.

Gunvor såg häpen ut.

— Tyckte du om — om *allihop*.

Mamsell Beat-Sofi log belåtet.

— Den ene först och den andre se'n, förstås. När de kommo till gården och ingen kände, ställde de sig väl med mig, för jag lagade god mat åt dem, och — och hvar jul gaf mig herrskapet litet till bosättningen. Jag sparade och gömde och satte in af min lön, men bäst det var, kom den förste och ville flytta; han hade fått plats i hemtrakten. Jag grät en vers, och så var den sorgen öfver. — — Den andre for, därför att han fått ett eget arrende.

— Var det slut sedan? frågade Gunvor besviken.

— Nej, det var allt en till. Då hade jag just vant mig af med att drömma, men det gick snart efter gamla trallen igen. Besparingarna sattes ordentligt in i blåa boken, och vi — hm, hm — *han* och jag traskade omkring kontorsbyggnaden, som just skulle byggas till — men se, det var inte, som jag inbillade mig, Beat-Sofi, som skulle bli inspektorska, utan en annan. Mor min sa': Du skulle åtminstone ha ett kristet namn, din tattarunge, så folk begriper, att du inte vill stryka landsvägarna omkring utan kan sätta fötterna stadigt under eget bord. Jo, pytt, ha de begripit. I alla fall har jag fått pröfva på ekluten.

— Var det alltsammans?

— Ja-a. Det har fallit mycket snö sedan dess — och nu är jag glad för att jag ändå haft inspektorererna.

— Glad?

— Ja, ser hon, grynet mitt, lifvet utan kärlek är som kaffe utan klarskinn. Man kan nog stå ut me't, men uschelt är det. Men si, min flicka, hon ska ha både kaffe och klarskinn, det ligger i korten det. Ja, nu tänder jag lampan, så lägga vi ödets stjärna.

Ett par minuter senare sutto de båda lutade öfver korten.

— Det kan se ut något det, pratade Beat-Sofi; hjärter åt alla håll, en ljus väg — en — två — fyra — åtta. Ser Gunvor ett sådant roligt bjudningsbref! Å, kors, så granna kort har jag aldrig sett! Och Gunvors egen kung tänker på henne! Det skulle väl aldrig vara grefve Haqvin heller?

Gunvor rodnade och teg.

— För henne själf — för vännen — för huset, räknade Beat-Sofi snabbt och säkert.

— Och, hvad som skall ske. Låt mig höra det först, Beat-Sofi!

— Nej, i ordning med frågorna! Ser hon, min lilla, där ha vi förlofningsringen. Den kommer långväga ifrån; titta själf, tre sexor!

Gunvor stirrade på de betydelsefulla korten och frågade sedan så tyst, att det knappt hördes:

— Synes det, om han håller af mig — riktigt?

— Han skulle väl skämmas annars! En sådan guds ängel som vår Gunvor — och så rik se'n.

Ja, rik var hon; det hade också farmor sagt, och af köpmanssläkt, som hon var, visste hon hvilken makt penningen hade, men att bli älskad, därför att man ägde millioner, föreföll henne underligt. Var då hon

själf ingenting? Hon mindes plötsligt ett uttryck en af hennes fars vänner haft en gång, när han skänkt henne en stor docka:

— Det här är en dyr leksak; när du får höra, att den kostat femtio kronor, tycker nog lilla nåden om den och låter bli att kasta den i skräpvrån.

Gunvor fick tårar i ögonen. Var hon själf en sådan »dyr leksak», som man lät bli att kasta i skräpvrån?

Ibland, när mamsell Beat-Sofi var vid sitt rätta sibyllelynne, spådde hon Gunvor i handen, och då figurerade alla de mystiska spökhistorierna, som Karna berättat henne.

— Mamsell Gunvor möter sin käraste en aftonstund, sade hon en gång högtidligt; det ser ut, som om han komme genom lyckta dörrar — från ett försegladt rum.

— Nej, nej, afbröt Gunvor otåligt, dit går ingen.

Men sibyllan lät inte störa sig; hon hade kommit i farten, och hennes hvardagliga fysionomi var förvandlad till något nästan vildt, zigenaraktigt.

— Han kommer sorgsen — gråklädd, som om han ville osedd smyga sig från en fest. Jag ser många, många tända ljus — och en — som tror sig vara den rätte, håller armen om henne, Gunvor. Men tro honom inte! Det ligger som ett mörkt töcken öfver hans väg — olyckor och bråddöd, ser det ut som. Men den, som kommer så ensam, han får ett långt lif, och älskad blir han, men — får jag se, Gunvor! Å, vår lilla guds ängel öfverlefver dem båda två.

Gunvor var lifligt intresserad af dessa spådomsseanser, men de gånge henne åtskilligt att fundera på, och under det att profetissan ett par timmar senare lade sig och somnade tvärt, satt Gunvor med hufvudet stödt i händerna och fantiserade. Var det verkligen Haqvin, som sorgsen ville smyga sig bort från festen? Han måste ju veta, att han var den ende för henne. Farmor hade ju bestämt det så ... och hon ville det själf. Då skulle hon bli härskarinna, få makt och myndighet, i stället för att som nu vara en liten flicka. Hon drömde om, att Haqvin skulle komma och hämta henne. Han skulle höfviskt böja knä, som riddarna i Melins romaner brukade, och säga några låga ord, klingande som stilla musik, om hur högt han älskade henne — och så — så skulle han väl kyssa henne ... På handen? Nej, det gjorde de fattiga. — På kinden? ... Det gjorde farmor. På pannan? Å, det hade gamle grefven gjort. Gunvor gömde ansiktet helt i händerna. Han skulle kyssa henne på munnen, länge, länge! Hon blef alldeles het vid den tanken, och hon längtade plötsligt feberaktigt efter bud eller bref från Bragehall; helst ett lefvande, längtande bud, en att famna och älska och trygga sig till. *Han* skulle komma. Hon öfverraskade sig ofta med att ej direkt vänta Haqvin; det var inte alltid honom hon såg böja knä på riddarsed. Det var den gråe mannen. Han hade en hätta, som fullständigt dolde hufvudet. Aldrig såg hon hans anletsdrag. Hon log åt sin dåraktiga synvilla och försökte frammana grefve Haqvins blonda, blåögda typ.

Mamsell Beat-Sofi spådde henne nu hvarje kväll, att »ett viktigt bref» snart skulle komma, men om besök hade ödets stjärna aldrig något att förtälja.

En dag kom också tillika med farmors bref ännu ett annat från Bragehall.

Liksom för att samla mod öppnade Gunvor först farmors epistel och läste vant den stora, klara pikturen.

»Min kära, lilla flicka!

När du läser detta, har du väl redan tagit kännedom om Haqvins bref, och jag blir således den första, som får önska dig lycka och en lång framtid vid din blifvande makes sida. Om åtta dagar — julaftonen — hoppas jag få omfamna dig här på Bragehall som en liten glad och förhoppningsfull fästmö. Farfar — som du händanefter, i likhet med Haqvin, skall kalla gamle grefven — längtar mycket att se er, barn, förenade. Hans krafter äro ej stora. Döden unnade honom blott en kort frist. Vi ha därför redan utsatt Haqvins och ditt bröllop till den första februari. Strax efter helgen resa du och jag hem till staden för att iordningsställa brudutstyrseln. Bröllopet måste dock för gamle grefvens skull hållas på Bragehall. Det blir också ståtligast. Du får nu resa hit med vår goda mamsell Beat-Sofi, som ej får lämna dig ensam. Karna skall naturligtvis också med. Tag rikligt med pälsverk på dig, mitt barn, så att du inte förkyler dig.

Af Haqvins skrifvelse ser du, att han redan fått mitt ord på, att du vill bli hans hustru. Skrif därför endast ett par rader till honom in i ditt bref till mig. Förlofningskort och ringar äro redan beställda. De praktiska bestyren sköter gamla farmor som vanligt. Ja, jag skall troget stå vid din sida, min lilla Gunvor; du kan vara lugn och dansa tryggt på lifvets röda rosor. Än har du din sant tillgifna farmor

Margareta Eiden.»

Gunvor vek med darrande, fuktkalla fingrar ihop det styfva brefarket. Jaså, nu hade farmor förlofvat henne. Allting var ordnad; hon skulle endast träda den gyllene ringen på fingret. Det var alldeles som när farmor till barnbalerna synat af hennes toalett, knäppt ett dyrbart smycke om hennes hals och sagt:

— Så, nu är du färdig! Adjö, mitt barn, roa dig bra!

Gunvor suckade, och hennes hjärta slog ängslande, hårda slag, när hon nu slet upp det andra kuvertet. Helt flyktigt hade hon sett på utanskriften. Haqvins stil föreföll mycket oöfvad och gossaktig, med långa, skälfvande staplar och svaga, halft utplånade prickar och streck.

Brefvet lydde:

»Goda fröken Gunvor! (Det var andra gången Gunvor fått denna spritt nya titel för borgardöttrar). Ehuru er högt ärade fru farmor sagt mig, att hennes unga sondotter vill lyckliggöra mig med ägandet af sitt rika, varma hjärta, är det dock med fruktan och oro jag djärfves framträda med min ödmjuka bön att få bli eder ett trofast stöd och en huld make. Inga ord förmå uttrycka de känslor, som bestorma mitt bröst vid hoppet att vinna en så fager och älsklig brud. Hela mitt lif och min lycka lägger jag i edra händer, dyra fröken Gunvor, och ber eder skänka mig det hulda svar jag innerligt åtrår.

Eder vördnadsfullt tillgifne
Haqvin Brage.»

Än en gång läste Gunvor de få raderna. Hon skakade häftigt, nästan förtvifladt på hufvudet. Det var inte denna förskriftsmässiga, siratligt affattade förklaring hon längtat efter och drömt om under de långa aftnarnas ensamhet. Det fanns ingenting af detta, som talade till det, hvilket i väntan glödde inom henne. Hon frös vid detta fadda ordsvammel, hjärtefrös, och ändå försökte hon intala sig, att hon var lycklig. Hon hade ju själf valt. Farmor hade visserligen uttalat en önskan, men valet hade väl legat i hennes egna händer.

Å, då måste han vara riddaren — *måste, måste!*

Hon brast i en klagande, vilsen gråt, utan att veta hvarför. Farmor hade ju skrivit, att hon fortfarande skulle få dansa trygg på lifvets röda rosor, inte behöfde hon då vara ledsen. Hon torkade bort tårarna, men hvarje gång hon ånyo läste igenom grefve Haqvins bref, kommo de igen.

Slutligen slog stämningen om; hennes friska, glada sinne hade ingen fristad för sorgen, och ju mer hon såg på friarbrefvets skälfvande staplar, ju lustigare tyckte hon de blefvo. Hon skrattade till sist. Man kunde väl vara en bård riddare, fast man skref — uselt. Man kunde väl älska så där — så där *varmt*, som hon drömt om, fast det ingenting tog sig ut på papperet.

Hon fick en idé, en barnsligt uppsluppen idé! Hon skulle bjuda till att svara i samma högräfvande stil, och sedan, när de blifvit gifta, hon och Haqvin, skulle de få förfärligt roligt åt dessa dråpliga skrivelser, ty — Haqvin kunde väl skämta? Hon hade icke sett det, men trodde det så visst. Och hon skref, med ögonen lysande af skälmaktighet:

»Herr grefve!

Med blyg glädje har jag mottagit edert smickrande anbud, hvilket jag ej tvekar att besvara med mitt fulla hjärtas ja-ord. Er vördade farfar och min farmor ha ju redan länge önskat vår förening och därmed åsyftat bådas vår lycka. Tillåt mig försäkra er, herr grefve, att min högsta sträfvande hädanefter skall vara att

bibehålla eder för mig så dyrbara kärlek.

Eder
Gunvor Eiden.»

Hon såg på sitt opus, där hvartenda ord mötte henne som ett karnevalsupptåg, och det stack till af smärta inom henne. Så skulle det dock inte ha varit! Det var inte ärligt, detta. Kände han inte det, manne?

Också den aftonen spådde mamsell Beat-Sofi henne, men hur hon än lade »ödets stjärna» och »brudsängen», kom aldrig Gunvors kung med. Han var alltid ur vägen.

Mamsell Beat-Sofi försökte prata bort detta faktum med att berätta om alla de lysande fester Gunvor skulle komma på och alla de vackra julklappar, som lågo till henne.

Då afbröt Gunvor plötsligt:

— Hvar är min egen kung, Beat-Sofi?

— Å, han kommer nog. Se här ha vi hans tankar.

— De gå ju dit — till rutertian: till pengar.

— Ja, kors bevars, en får väl tänka på tocket med.

— *Först*, kanske?

— Men, barn, då, hvad hon ser allvarlig ut! Jag ska' minsann leta upp kungkrabaten, ska' hon få se, gullängeln.

— Nej, Beat-Sofi, det behöfs inte. Han har kommit. Jag är förlofvad med grefve Haqvin nu, men ingen får veta det än.

— Å, hvad säger Gunvor! Blifvande grefvinna! Ja se, en så'n fin herre ville kanske inte göra sig så gemen och ligga i mina stackars kort, nu, när han hittat vägen till lilla nådens egen hjärtekammare, det var nog knuten, förmodade mamsell Beat-Sofi slugt, under det hon hjärtligt omfamnade Gunvor, som stilla och nästan frånvarande besvarade smekningen.

FEMTE KAPITLET.

Dansen går.

Ända sedan strax efter julhelgen hade det fejats i alla vinklar och vrår på det förut så tysta och fridlysta Bragehall. Spindelväfvarna förpassades ur sina trygga vrår, och grått, ålderstiget damm sopades ut i stora moln.

Porträtten i galleriet restaurerades till en del för att ge ökad glans åt slottet, och ett ungdomsporträtt af Ebba Brahe, hvilket genom släktskap råkat i Brageättens händer, hängdes främst på »spinnsidan». Den ståtliga fru Ebba hade här en klänning af gyllenduk, broderad med våd af guldblommor och äkta pärlor. I ramen hade en senare tid låtit rita en vers, som en hofpoet tillägnat fröken Ebba:

En himmel målade
Gud under himlen;
Ögonen af kristall,
Kinderna af morgonrodnad,
Läpparna af rosor,
Munnen af behag.

Grefve Haqvin hade tänkt sig, att han skulle alludera just på denna strof för sin unga bruds räkning, när han förde henne in i galleriet. För öfrigt fann han dessa förberedelser ganska mödosamma; det ständiga bultandet, filandet och skurandet störde både hans morgonsömn och hans middagshvila, och ej heller kunde han få ägna sig åt de små backanalier hans farfar icke hade en aning om; ehuru de ofta bedrefvos just inom det gamla slottets hedervärda murar, där handtverkare och tjänstfolk från tidigt på morgonen till sent på kvällen förekommo, upptagna af ett eller annat i trappuppgångar och förstugor, tordes inte vapenbröderna visa sig alltför ofta.

En af dem, den s. k. galne grefven, hade hittat på ett pråktigt tjufpojksstreck för att få ha dessa orgier i fred för upptäckt.

— Vi skola allesammans agera den gråe mannen i det förseglade rummet, hade han föreslagit.

Ett briljant påhitt! De tre andra unga ädlingarna applåderade, och, fast Haqvins hjärna var för blöt att kunna taga några initiativ, gick han villigt in på att låta sig roas, som han visste det brukades i dessa kretsar. Fyra fotsida, askgråa kåpor hade anskaffats, och »spökena» smögo gravitetiskt ett efter ett, just som det stora, malmrika tornuret slagit tolf, upp till det förseglade rummet. Den tunga nyckeln hade gnisslat svagt ogillande i det rostiga låset, men efter en kort ansträngning lät den sig vridas om, och dörren gick upp.

Hurra! De tassade in, tände blindlyktor och sågo sig omkring. Galne grefven, Eric Gyldenlo, i spetsen. Detta var något för honom! Hade här kanske förut funnits en dylik vildhjärna, fantasifull, på en gång cynisk och hård, vek och varmhjärtad, som han var!

En, som slagit sin ungdoms tempel, där allt godt och rent och högt bodde, i spillror. En fattig sate hade han blifvit, Eric Gyldenlo, från att uppfostras som en furste i rikedomens land. Far och mor hade gjort slut på alltsammans och fallit ifrån i behaglig tid. De hade varit lifskonstnärer och gjort hvarje dag till en lång fest. Vid deras död stod Eric plötsligt inför en grå, nykter hvardag. Kunskaper hade han, men de voro lika

oordnade och vildvuxna som ängens blomster. Hur vek han än var, hade han dock pröfvat en dust med ödet, ty han ville bli »man och människa», som han uttryckt sig, men ingen hade användning för hans krafter annat än i societeten. Ingen trodde på att hans fina, smala händer kunde fatta med fast grepp om något af lifvets nyttiga verktyg. Han kunde och visste så mycket, men dugde till så litet. Den misstro han mötte öfverallt frostbrände hans ömtåliga sinne, och allt det vackra och stora han tänkt och drömt blef till tomma ax.

I den högsta societeten, där så få sågo till kärnan, blef han däremot allmänt omtyckt och firad; där hörde han hemma, tyckte man, och ingen stängde sina dörrar för honom. Herrarna skrattade åt galne grefvens vilda äfventyr, och damerna ryste — beundrande, men Eric själf kunde gripas af bottenlös leda och äckel vid detta lif, hvilket han kände ruinerade honom till kropp och själ, men som han saknade kraft att motstå. Malströmmen hade dragit honom in i sin sjudande hvirfvel och gjort honom till ett flarn, han, som skulle blifvit en Alexander.

Uppe i det förseglade rummet hade Eric Gyldenlo gjort ett fynd. Några präktiga dödsfallar. En till anskaffades, och alla fyra gjordes till dryckeshorn på massiv silfverfot. Rummet döptes ofördröjligen till Monaco, spelbord uppflyttades, allt nattetid. Högryggade stolar med nött gyllenläder funnos, likaså en hvilbänk med drakhufvuden, snidade i ebenholts, till underrede. Några tortyrredskap, en skampall och ett halsjärn blefvo dekoration, och öfver denna underliga inredning lyste ett dussintal matta, gult glimmande vaxljus från kronan i taket, en relik från den forna klosterkyrkan.

Det spelades djärft och pokulerades flitigt häruppe, under det vinterkölden fäste sitt brokiga ismönster på de blyinfattade rutorna, och månen försilfrade slätten med bländande glans. Många hedersskulder gjordes här, som sedan skulle betalas med ett rikt parti, och delar af gamla, ärevördiga fädernegods pantsattes hänsynslöst för ett förloradt spel baccarat.

Den gamle i våningen inunder trodde sin sonson tryggt insomnad, tjänstfolket vågade sig aldrig hit upp efter mörkrets inbrott, om de ej tvungos, men det glunkades dock om, att mer än en sett »den gråe mannen» i morgongryningen lämna slottet eller märkt, hur han strax efter tolfslaget på natten smugit sig upp till det förseglade rummet. Hade den, som varseblifvit »spöket», djärfts dröja litet, skulle han fått se ännu ett par mystiska gestalter, men så mycket mod hade ingen på Bragehall, där alla uppammats i vidskepelse.

Haqvins tre vapenbröder hade ridderligt kommit öfverens om, att, när grefve Brage blifvit gift, skulle de lämna honom i fred. Han var så hygglig och tam, att han lätt kunde passas in i familjelifvet. Men de skulle afsluta ungarlsförlustelserna med en hejsjudundrande svensexa uppe i sitt Monaco. Det kunde så mycket lättare låta sig göra, som fru Eiden och den unga bruden först skulle infinna sig själfva bröllopsdagen på morgonen.

— Vi skola lämna Haqvin ifrån oss i någorlunda antagligt skick, lofvade Eric Gyldenlo skrattande. Vår moderne Tannhäuser må sedan petrificeras inne i Venusberget.

Att Haqvin tog afsked af ungarlsdagarna med en liten fest fann gamle grefven helt naturligt, och ingen behöfde smyga sig förklädd in i slottet. De tre stallbröderna kommo uppåkande i en bekväm rack, förspänd med två magnifika hästar. Eric och baron Edelcrona voro gäster på Ekholmen hos öfverste Forners son, löjtnanten. Det gick muntert till redan vid supén, där ungherrarna läto glasen klingande falla till golfvet, när de efter skålen för framfarna dagar kastade dem öfver hufvudet.

Ingen mer än Eric Gyldenlo brydde sig sedan om att taga vidare notis om dessa glittrande skärfvor, men han stod ett ögonblick och betraktade dem vemodigt. Var det ej sitt eget lif han här såg passera revy? Först hade det bjudits honom skummande champagne i festens bräddade kristallglas, och nu — var det endast obrukbara, falskt blänkande glasbitar kvar.

Han kastade hufvudet tillbaka, och det flög ett bittert, hårdt drag öfver hans mörkhyade vackra ansikte. Det finge gå som det kunde och ville. Han skulle dock bli trogen sitt valspråk: »Lefve lifvet!»

Och med ett cyniskt, skrattretande infall sällade han sig till de andra, som nu drucko ur massiva silfverbägare, krönta med Bragevapnet. Han räckte fram en tom bägare för att få den fylld och höjde den

sedan med en öfvermodig gest, hvarefter han började citera en af Stagnelius' visor. Det var en underlig, lidelsefull glöd i hans röst, denna stämma med de tusen tonfallen, som dårat och lockat så många, och de tre, som nyss larmat omkring honom, lyssnade nu tysta till de lösryckta strofer, han slungade ut för att bedraga sig själf och andra på hvad han begärde af ödet:

»Hur skön går ej solen ur böljorna opp!
Hur skimrar ej guldets på klippornas topp!
Hur mysa ej kring mig, hvart ögat jag vänder,
elysiska parker, förtrollade länder.

Jag kan icke trivas i dällderna här:
hvar blomma, hvar buske jag känner ju där!
Nej, ut i det vida med brinnande ifver,
en underbar trånad, en trollkraft mig drifver.

Ty fattar jag stafven med längtande hand
att vandra, en främling, i aflägsna land,
och ömkar den arme, som dömdes af ödet
att dricka i stillhet det hembryggda mjödet.

Jag Rhenflodens vinrika stränder vill se;
mig Galliens drufva sin nektar skall ge,
och hon, som på Malagarankorna sitter,
och Port-drufvan, älskad af handlande briter.

Fritt andra må dväljas i hembygdens tjäll
från lefnadens morgon till lefnadens kväll,
fritt smeke de hustrun, som upphört att smila,
och vagge den gråtande ungen till hvila.

Iberiens mö, i en glimmande krans,
skall dansa för mig sin förföriska dans,
skall löna med sällhet min diktade smärta,
och svartsjukans dolkar ej träffa mitt hjärta»

*

— En trosbekännelse, så god som någon, inföll löjtnant Forner, men nu är midnattstimmen slagen, och Monaco väntar.

Det blef plötsligt tyst i de höga salarna, och de fyra kamraterna smögo ljudlöst uppför trappan, nu mattbelagd, och in i nästet, där ljusen tändes och döds kallarna fylldes af vinets purpurströmmar.

— En skall spelas öfverbord och en skall drickas under bordet, lydde Eric Gyldenlos råa kommando.

— Akta dig, det kan bli du själf, som får böta för dina ord, sade baron Edelcrona.

— Än sen! Den som sig i leken ger, får leken tåla. Men Haqvin få vi se upp med. Han är Daniel i lejonkulan.

Vid tretiden på morgonen bröt man äntligen upp. Eric bars ned i släden; en tung kropp, ett redlöst dinglande hufvud. Han hade också spelat med otur hela tiden, men, som Forner uttryckte sig: »Där ingenting finnes att taga, har kejsaren förlorat sin rätt».

Haqvin hängde upp den gammalmodiga, kvarterslånga nyckeln till dess tuscolum bland de andra nycklarna i förstugan och sköt för dörrens korta bommar, hvilka liknade väldiga sigill. Troligen skulle han aldrig mera komma dit upp, tänkte han. Den oreda gillebröderna lämnat efter sig skulle nu ostörd få förmåtna. Ingen skulle tänka vidare på det förseglade rummet. Sin gråa kåpa brände han för all säkerhets skull upp. De andra togo sina med, minnet af ungdomsdårskaperna var mycket lätt utplånadt, tänkte han. Han skulle inte sakna de glada festerna. Nu finge han annat att tänka på: sitt namns upprättande till glans och makt, och dessutom ville han föra ett i allo behagligt lif efter sitt stånds fordringar. Det föll honom aldrig in att så här i ensamheten säga »vi», när han grundlade sina framtidsplaner. Han hade aldrig föreställt sig att Gunvor kunde ha egna åsikter eller ens önsknings. Så snäll och hygglig som han visste sig vara, kunde hon väl i allt rätta sig efter honom, husets herre. Och naturligtvis skulle hon skänka honom en son, ty fastän fideikommissbrevet innehöll den bestämmelsen, att godset också »af nöd och tvång på spinnsidan öfvergå måtte», hoppades han, att detta ej blefve fallet. Det var alltid dumt, när fruntimmer kommo till styret. I sin outvecklade, naiva hjärna gjorde han upp Gunvors och sin framtid som händelserna i en sedolärande barnbok. Han var van vid att allt utan bråk och besvär gick honom väl i händer. Tjänstfolket hade alltid lydt hans minsta vink, och farfadern var också tämligen eftergifven. Haqvin blef för resten sällan obehagligt fordrande eller uppbragt; en fettbildande flegma utmärkte hela hans personlighet, men de få gånger han råkat ur jämvikt var han som en retad tjur.

*

Bröllopsdagen uppgick bländande klar, och omhvärfd af gyllene solstrålsknippen åkte Gunvor till sitt blifvande hem. Snön låg som en skir, gnistrande slöja öfver fälten, och rimfrosten hade spunnit fina filigransprydnader mellan de knöliga pilarnas utsträckta grenar. I kapp med några tröga och lata sparfvar flög en munter stare, alldeles säkert den första och ett mycket för tidigt vårbud, som en vacker dag skulle hittas ihjälfrusen vid skogsbrynet. Den lilla käcka staren var mycket för sangvinisk och lifslysten; sådant dräper frosten.

Gunvors drömmande, djupa blick följde fåglarnas flykt, men hon tänkte ingenting särskildt. Vingarnas lek i solskenet födde inga önsknings inom henne, ty hon visste, att om några dagar skulle också hon få flyga ut i en leende, bländande värld. I sina korta, ofta mycket tröttande och fraserande bref hade Haqvin nästan alltid talat om Stockholmsresan strax efter bröllophögtidligheterna, och Gunvor gladde sig barnsligt åt alla de lysande fester, hon skulle få vara med om. Haqvin brukade — skämtsamt som hon trodde — skrifva: »Min älskade unga grefvinna», och, ehuru Gunvor ej synnerligen brydde sig om s. k. stora namn, tyckte hon det lät bra. Framför allt njöt hon af att ej längre behöfva räknas till de förläget rodnande och nigande små flickorna, som man skickade bort från hvarje allvarligt samtal, hvarje verkligt intresse.

Under julhelgen hade hon märkt ett och annat hos Haqvin, som kommit hennes känslor att kylas af, och mer än en gång hade hon skyggat tillbaka för hans dumma högmod och tomma tankevärld. Men rädsla för farmoderns stränga blick och energiskt hårda mun hade afhållit henne från att säga något. Först när hon en dag till svar på ett långt, varmt bref, fullt af frågor i olika ämnen, rikt på fantasier och drömmar, erhållit ett absolut oförstående svar, först då gick hon till farmor.

Hon lade armarna om hennes hals och hviskade ängsligt:

— Farmor, jag är rädd att jag misstagit mig på mig själf. Jag *kan* visst inte hålla af Haqvin som jag trodde.

— Griller, mitt barn! Moderna idéer! Hvar har du insupit dem? Du håller tillräckligt af honom för att bli en god och bra liten hustru. Ingen kräver storverk af en sådan där liten fågelunge. Var du glad åt ditt vackra bo.

— Men ett samlif utan kärlek och förstående, farmor, det ...

— Hvar har du fått så granna ord från? Förstående, det tror du man får i lifvet? Nej, min flicka! Och kärlek! ... Har du sett altarljus tända i hvardagslag? Så är det också med kärleken. De flesta få aldrig se den annat än som ett halft nedbrunnet kronljus.

— Då är visst mörkret bättre.

— Du vet inte hvad du säger, Gunvor. Men däremot veta både du och jag, att det om söndag lyses ut för dig och Haqvin, och att det vore en komplett skandal att nu för idel barnsliga fantasifosters skull göra om saken. Det vore också att döda gamle grefven.

— *Han* har lifvet bakom sig.

— Jag känner inte igen dig, Gunvor. Därför att ett bref från din fästman inte faller dig i smaken, blir du bitter och underlig. Akta dig för att ha en så vacklande och lättstött karaktär, min flicka! Kom ihåg: du har handlat af fritt val. Och om jag fruktat eller förutsett, att det skulle bli till olycka för dig, kan du väl förstå, att jag förhindrat det. Litar du inte längre på farmors omdöme, barn, när svek det dig?

Gunvor kunde ingenting svara; besegrad, öfverväldigad af rörelse, grät hon sig trött i den gamlas famn, men det moln, som gått öfver hennes lyckosol, ville ej helt låta skingra sig.

I dag, på bröllopsdagen, tänkte hon därför minst på brudgummen; det föreföll henne, som om han nästan störande ingrep i stämningen, och ändå var han henne långt ifrån motbudande. Hon skulle gärna lagt sin hand i hans och gått med honom ut i världen — en tid, flere år kanske, men nu gällde det att bli hans för *hela* lifvet; i lust och nöd skulle de förbli ett. Hon ryste ofrivilligt och slöt ögonen, men öppnade dem igen, ty nu gnisslade slädens medar mot slottsbrons järnkrampor.

Tätt framför Gunvor låg Bragehall, festsmyckadt, solbegjutet, med vimplar och flaggor vajande från alla tornen och med portalen förvandlad till en äreport af grönt och snödroppar. Godsets barn hade samlats för att redan nu få se en skymt af bruden. De stodo där med stirrande ögon och fingrarna i munnen.

Grefve Haqvin kom raskt nedför trappan och lyfte sin brud ur släden. Hon kände, hur hans arm fast slöt sig omkring hennes lif. Det låg en rättmätig, nästan brutal kraft i denna smekning, som hon ej förstod, men ej heller vågade invända något emot. Han släppte henne också genast för att erbjuda sin arm åt fru Eiden, hvilken med betjäntens och Karnas hjälp ändtligen praktiserat sig ur de skyddande fällarna och reskapporna.

— Hur är det med farfar i dag, Haqvin? var hennes första fråga.

— Jo, tack, han förefaller ovanligt kry.

— Det är glädjen öfver er lycka, barn. Gud vare lof, att han fick upplefva den! Så, Haqvin, lämna nu Gunvor och mig. Du får inte se din brud förrän vid själfva vigseln. Enligt gammaldags sed skall jag leda henne fram till altaret, och din farfar leder dig. Låt hälsa honom, att han kan vänta mig, så snart jag hvilat litet. Au revoir, min gosse!

Haqvin bugade sig djupt. Sedan vände han sig mot Gunvor och ville kyssa henne, men hon drog sig hastigt tillbaka och räckte honom blott vänligt handen.

— Hvad var detta för pryderi, Gunvor? frågade farmor skämtsamt men bestämdt, så fort de kommo in på sina rum; hvarför undandrog du dig Haqvins kyss? Du vet väl, att en man har rättighet att fordra sina smekningar gengäldade af sin hustru.

— Jag är inte hans hustru än.

Gunvor letade nervöst i resväskan efter något, men hon hade glömt hvad.

Farmor stod plötsligt rak och spänstig, med högburet hufvud framför henne. Hon lade sin stora, fasta, hvita hand på hennes arm och sade dämpadt:

— Barn, gå aldrig utomkring något, som du *bör* igenom. Se aldrig skyggt åt sidan utan rakt mot målet. Om några timmar är du Haqvin Brages hustru. Nu först, på din egen bröllopsdag, vill jag säga dig, hvad de orden ha för klang i mina öron. De ljödo en gång som lifvets högsta lycka för din gamla farmor, Gunvor. Haqvin Brages hustru! I femtio år — en människoålder — har jag burit sorg öfver mina jordade ljusa drömmar. I femtio år har jag gått rak och stolt bland människor, varit hustru och mor, utan att ens en

dag uppge mina plikter, men hela tiden, år efter år, ljöd det inom mig som begravningsklockor: Aldrig — aldrig Haqvin Brages hustru. Nu äntligen skola vi båda gamla gå mot altaret, men endast i fars och mors ställe. Vi skola stanna ett par steg från kullerstolarna och se på, hur våra barn förenas till den lycka vi aldrig fått njuta, men när ni, du och Haqvin, lagt edra händer i hvarandras, skall jag först förstå meningen med mitt långa, genomkämpade lif, och jag skall vara glad, att jag haft styrka att aldrig gå utomkring.

— Farmor! — Gunvor såg ej upp. — Efter hvad jag nu hört, förstår jag så mycket — men jag kan inte tacka dig för att du fört mig till Bragehall. Inte var det *min* framtidslycka du ifrigast åtrådde?

Fru Eidens hand gled ned från sondotterns arm.

— Du tviflar på mycket nu för tiden, Gunvor, också på min kärlek. Men lika godt, jag står ändå troget vid din sida. Det är inte tack jag kräfver af dig, det är *mod*.

— Till hvad?

— Till *allt*.

— Skall allvaret börja nu då?

— Det beror på dig själf.

— Jag vill bara ha glädje och — frihet.

— Frihet? Hvad menar du med det?

— Jag vill skratta högt. Jag vill sjunga och dansa, göra godt på mitt eget sätt — ta hela världen i famn — och värma den med min röda fröjd.

— Inte så exalterad, Gunvor! Men visst skall du roa dig. Din man lär inte neka sin lilla grefvinna något.

Gunvor kastade i barnsligt trots hufvudet tillbaka.

— Han neka! Jag är ju rik.

— Visserligen, men hädanefter är det din man, som disponerar dina pengar.

— Tills jag blir myndig då.

— En gift kvinna blir aldrig myndig. Visste du inte det?

— Nej, svarade Gunvor sakta, och hon blef mycket blek. Jag vet nog ingenting annat än att jag skall giftas bort.

Fru Eiden erinrade sig plötsligt sin egen liknelse om ädelt vildt, och hon vände sig om för att dölja sin rörelse. Stackars lilla hind! Inte hade hon velat vara med om att inringa den, men det fanns intet val. Man lefver icke ett helt lif i ångest och saknad, utan att slutligen taga upprättelse, *om* den bjudes.

*

Några timmar senare var hela det gamla slottet upplyst som ett strålande fepalats, och ett ekande sorl af röster ljöd oafbrutet i de stora, djupa salarna, i förstugor och korridorer. En sådan talrik skara lysande gäster hade icke i mannaminne varit sedd på Bragehall.

Den omedelbart efter vigseln serverade bröllopsmiddagen var nyss afslutad; den hade varit ett kulinariskt mästerverk, och man reste sig skinande och belåten från bordet för att göra en kort paus, innan kronan dansades af bruden.

Hela festvåningen var eklärerad; endast den korta vindeltrappan upp till det förseglade rummet låg i mörker, då däremot den intill korridoren gränsande riddarsalen var ett strålande ljushaf.

Ungdomen såg på det nybonade golfvet och längtade efter morgondagens bal. De unga flickorna sörjde endast öfver ett: den förnämste och outtröttligaste kavaljeren komme att saknas då, liksom nu på själfva bröllopet: Eric Gyldenlo reste utrikes redan i afton.

— Hvar har den galningen fått reskassa ifrån? undrade löjtmant Forner. Han väckte mig helt enkelt i morse med de orden: Tack för den här tiden! I dag går jag till skogs och ångrar, i kväll far jag ut i världen och syndar. Hälsa Edelcrona. Så var han weg.

— Ja, det är likt honom. Han lånar af Gud och hela världen utan att likvidera. En gång, när jag var hos

honom, byggde han ett korthus af skuldsedlar och skrottade åt sitt påhitt, men när det rasade, lade han hufvudet ned mot hela den eländiga bråten och grät hejdlöst.

— I dag drifver han omkring i skogarna i sin askfärgade spökkåpa. Löjlig idé!

— Bäst kanske, att han blef borta från ståten. Ingen vet, hvad han tar sig till. För att tala om något annat: Haqvin har haft en förbaskad tur.

— Ja, hon är en riktig liten älfva.

— Guld, purt guld, hela flickan, ovanligt reel vara.

— Ja, i vinter kan det löna sig att ligga i Stockholm. Haqvin kan nog vara af med några hundralappar emellanåt. Man får ju som ersättning ta honom med på en och annan gask.

— Klart — och se ut som ett snöhvitt lamm inför unga grefvinnan!

— Natürligh! Här ha vi för resten de nygifta. De tänka visst tråda dansen.

En smekande, mjuk vals spelades upp. Det skulle bli aftonens enda dans utom ringdansen omkring bruden. Musiken verkade elektriserande på nyss dufna sinnen, och paren hvirflade som lätta, skiftande festbloss om hvarandra på det glatta golfvet.

Utanför fönstren stod en kompakt folkmängd, hvilken rikligen trakterats med öl och mat, och försökte uppfånga en skymt af de höga herrskapen. De blyinfattade fasettrutorna dolde emellertid troget det mesta innanför sina dunkla glas, men skenet från riddarsalens hundratals ljus kunde de dock njuta af.

När valsen var slut, gingo Haqvin och Gunvor arm i arm ut på balkongen för att visa sig för de underlydande. Ett skallande, fyrfaldigt hurra hälsade dem, och dämpade utrop om hur vacker bruden var hördes.

Gunvor stod och såg på alla dessa, unga och gamla, små och stora, och med ett innerligt hänfördt uttryck lutade hon sig mot Haqvin och hviskade:

— Å du, det är ändå härligt att kunna hjälpa och glädja så många. Ingen skall förgäfves vända sig till oss, säg?

Han svarade, som han fann det både bekvämast och roligast, med en kyss och ett:

— Du är så söt!

Hon lät sitt hufvud hvila kvar mot hans skuldra ännu när de vände sig om mot riddarsalen, ty hennes tankar voro kvar hos dem därnere, och hon drömde storhetsdrömmar om den lycka hon skulle sprida omkring sig. Ingen nöd och ingen sorg mera på Bragehall, alla vissa om att få tröst och stöd hos Haqvin och henne. Å, hon var ändå lycklig, hon, som kunde ge så mycket!

Plötsligt ryckte hon till och blef alldeles stel af förlamande fasa. Hennes ögon stirrade vildt och ett halfkväfdt ångestrop trängde öfver hennes skälfvande läppar.

Haqvin, som sett åt annat håll, vände sig nu och lutade sig ned mot henne.

— Hvad är det, Gunvor?

— Låt oss gå — gå härifrån, bad hon.

— Har någonting skrämt dig, du ser ju alldeles förstörd ut.

— Jag vill inte — vill inte vara härinne.

— Du såg väl aldrig ett spöke heller.

Haqvin skrottade litet forceradt. Han var inte själf fri från vidskepelse.

I detsamma ljud ett förfäradt skrik från någon bland folket, hvilket nyss uteslutande och liksom fångat i en blick sett upp mot fönstren.

Haqvin gick ut på balkongen. Ett par af bröllopgästerna följde honom, däribland löjtnant Forner, som ropade ned:

— Hvad är det, godt folk!

Det var nästan hemskt tyst nu därnere, men en röst svarade slutligen:

— Hanna Per Svens säger, att hon tydligh såg den grå mannen, och han varslar för olycka, han.

— Skrock! Dansa ni och var glada igen. Er husbonde uppmanar er att inte låta ölet surna i tunnorna.

Först kan ni dock hurra än en gång. Ty vi ska dansa kronan af bruden.

Han drog därefter raskt Haqvin med sig fram till Gunvor, som stod litet afsides från de andra och liksom fascinerad stirrade ut mot korridoren och vindeltrappans mörka sväng.

— Grefvinnan skall inte vara ängslig för »spöket», förklarade han öfvertygande. Såg ni honom där i korridoren, slottets olycksande, den grå mannen?

— Ja, fullt tydligt.

— Det betviflar jag ingalunda, men tillfälligtvis vet jag, hvem han var. Har inte grefvinnan hört talas om Erik Gyldenlo, den galne grefven? Till ett karnevalsupptåg lät han göra sig en sådan där spökdräkt och har just i dag promenerat till skogs i den. Han skulle ha rest söderut med tåget i afton, men har naturligtvis försummat tiden. Nu roade det väl honom att se litet af ståten och på samma gång ställa till ett spratt. Det är den enkla verkligheten. Och nu tillåter kanske grefvinnan, att jag sammankallar de unga damerna, hvilka äro ifriga att se, hvem som får den åtrådda kronan.

Gunvor biföll med ett matt leende.

— Erik Gyldenlo, om honom har du aldrig talat, sade hon till Haqvin.

— Nej, han är just ingen värderik bekantskap.

Ringan slöts nu omkring bruden, som allvarlig och med ett frånvarande uttryck lät sig svingas rundt.

Naturligtvis var det dumt, men hon kunde inte låta bli att tänka på mamsell Beat-Sofis spådom om honom, som skulle komma midt under festens jubel och sorgsen smyga sig bort igen, trots att han var den rätte. Eric Gyldenlo! Hon upprepade namnet inom sig med ett underligt smekande välbehag.

SJÄTTE KAPITLET. **Alla de rosor röda.**

De lyckobringande risgrynen smattrade mot kupéfönstren, när grefve Haqvin Brage och hans unga grefvinna andra dagen efter vigseln anträdde sin färd till Stockholm. Hurraropen ljödo metallklart friska och starka upp mot den klara, kyliga luften. Skratt och prat och hälsningar till vänner och bekanta ville aldrig taga slut.

Märta Edelcrona, en liflig brunett, som Gunvor redan hunnit bli intim med, då de voro jämnåriga, och Märta dessutom besjälades af samma lifsglädje och samma filantropiska syften som Gunvor, stod närmast vagnens fotsteg och talade lågt med unga grefvinnan.

— Det är skada, att du inte bland dina uppvaktande kavaljerer får räkna Eric Gyldenlo, sade hon plötsligt. De hade ofta talat om honom under dessa dagar, och Gunvor kände till Märtas varma tycke för den excentriske grefven.

Just när tåget ringde till afgang och hon måste värja sig för ännu en salfva smattrande risgryn, lutade Gunvor sig ned mot Märta och hviskade skälmskt:

— Så snart han, den oemotståndlige, kommer hem, skall jag be Haqvin bjuda honom till Bragehall; du blir samtidigt min gäst, Märta.

— Det är långt dit — ett år minst.

— Hvad gör det, när man väntar på den rätte!

Gunvor visste ej själf af, att hennes röst fick en underström af vemod, men ansiktet förblef dock allvarligt, ännu när tåget gled ut på linjen, följdt af bröllopgästernas dånande:

— Lefve brudparet — länge lefve det!

— Kom, Gunvor! Om du står längre vid det öppna fönstret, förkyler du dig, sade Haqvin och lade viktigt beskyddande armen om henne.

Han drog upp fönstret, och hon tog plats vid det. Han satte sig midt emot och kväfde genom ett omsorgsfullt strykande af mustascherna en gäspning.

— Är du trött? frågade hon vänligt.

— Å ja, de här dagarna med sitt ständiga festande ha varit tämligen ansträngande. Får jag inte lägga kuddarna i ordning åt dig, så kan du hvila litet, sofva en stund; det förkortar alltid tiden.

— Jag är inte sömnig; det är så roligt att se ut.

— Tycker du!

Än en gång strökos mustascherna med den fina, vårdade handen och näsvingarna vidgades betänkligt.

— Din stackare! — Gunvor skrattade — Sof du, annars falla visst ögonen igen af sig själfva.

— Tillåter du? frågade han lättad.

— Ja visst, bara jag slipper.

De hade tagit enskild kupé för att slippa bli störda under den långa resan.

Haqvin beredde sig därför på en grundlig hvila och gjorde det så bekvämt som möjligt för sig på soffan midt emot Gunvor. I själfva verket tyckte han ej, att han behöfde genera sig för henne nu, sedan hon blifvit hans hustru, men litet fraser finge han väl dock hålla ut med tills vidare. Farmor Eiden hade också energiskt bestämdt, att »barnet» ej alltför brådstörtadt skulle invigas i äktenskapets mysterier. »Låt henne ha fred under bröllophögtidligheterna,» hade den gamla frun sagt helt rakt på sak.

Det hade också på Bragehall funnits tillräckligt godt utrymme att inreda ett sofrum i grefvinnans enskilda våning, och Haqvin hade bibehållit sitt. I Stockholm var det en annan sak, där skulle de ha en mindre våning. Då farmor stannade på Bragehall, hade mamsell Beat-Sofi fått följa med unga grefvinnan. Karna var också med som kammarjungfru. Fru Eiden ville inte lämna sin sondotter »vind för våg», som hon sade sig med en underligt ringaktande blick på grefve Haqvins porträtt. Att hon som en liten oerfaren, nöjeslysten och varmhjärtad flicka skulle på egen hand göra bekantskap både med äktenskapet och societeten, ansåg hon sig ej kunna förhindra. Det var lifvets gång. Men när barnet längtade efter någon att tyst gråta ut hos eller trygga sig till, skulle hon ha de gamla, tillgifna tjänarinnorna, som bara tröstade och smekte, men aldrig förde ett förtroende vidare.

— Jag får väl en godnattkyss, sade Haqvin, när han lagt sig.

Gunvor böjde sig ned och kysste honom lätt på pannan.

— Inte mer än så, Fagerlin?

Det smeknamnet hade grefven läst sig till i sina romaner och beslutit adoptera. När han nu kände hennes varma, mjuka kropp så nära sig, den svaga violdoften från hennes kläder, tryckningen af hennes lilla, hvita hand mot sin arm, kunde han ej låta bli att draga henne intill sig och våldsamt, gång på gång kyssa hennes svala, lena mun och hennes kinder, hvilka voro som friska rosenblad. Han låg där som en pascha och njöt af sin lefvande egendom och märkte ej, hur hon blef pinsamt röd och förlägen sökte draga sig ur hans famn. Halft sömndrucken hviskade han ord i hennes öra, hvilka hon ej förstod, men som ändå ängslade henne. När hans händer ej ville släppa henne och hans kyssar allt hetare stucko i hennes hud, sade hon slutligen ångestfullt:

— Snälle Haqvin, låt mig vara nu. Jag är inte alls van vid sådant här. Jag — jag är rädd.

Hon hade en instinktmässig känsla af att hennes ord läto dumma och skämdes öfver dem, men hon kämpade lika fullt för att bli fri.

— Inte är väl lilla Fagerlin rädd för sin egen man?

Det var något på en gång rusigt och klabbigt både i hans ord och blick, och Gunvor vände häftigt bort ansiktet.

— Se så! — Han tog om hennes hufvud och vände det till sig igen, i det hans händer lade sig som ram kring hennes mjuka kinder. — Jag kysser min hustru så mycket jag vill, förstår du. Du är inte van, det är klart! Jag skall vänja dig! Men kära Gunvor, gråter du? — Han släppte henne tvärt och tillade vresigt: — Jag trodde, att du var ett förståndigt fruntimmer, som lämnat tårarna kvar i barnkammaren. Det borde din farmor lärt dig.

Gunvor brusade upp.

— Hon anade nog inte, att du skulle förgå dig mot mig.

— Förgå? — Han reste sig makligt på armbågen. Så skrattade han ett kluckande skratt. — Man har alltid sagt, att jag var dum, men du är visst dummare, lilla söta Fagerlin. Och det skadar inte: hustrun skall vara sin man underdånig. Nu skall du i alla fall inte vara ledsen, min unga grefvinna, för nu skall du få sitta och titta ut bäst du vill. Jag skall sofva.

Han nickade vänligt, en smula öfverlägset åt henne, men Gunvor satt stel och oåtkomlig i soffhörnet, ett trotsigt, uppretadt barn, som hvälfde en massa underliga, förvirrade planer om flykt och hämnd i sin sagofyllda hjärna. Att skrifva till farmor och beklaga sig skulle hon aldrig förmått — inte ens som barn hade Gunvor skvallrat — och dessutom var det något, som sade henne, att farmor skulle varit alldeles oförstående. Det var många nya, sällsamt frågande och forskande tankar, som strömmade in på henne, medan hon satt här och stred sin första ensamma strid. Så småningom blef hon lugnare, och när hon nu ånyo granskade Haqvins uppförande, fick hon det till, att han visserligen varit »oförsvarligt hårdhänt» men dock inte menat illa med henne. Det han sagt om hustruns underdånighet sårade henne däremot fortfarande, men för detta hjälpte ej flykt; hon skulle i stället visa honom, visa dem alla, att hon i alla fall ej var ett så lättuktadt barn.

Haqvin sof lugnt, drog djupa, kraftiga andetag och höll munnen halföppen. Då och då snarkade han till af välbehag. Ansiktet, isynnerhet pannan, blef matt skinande under sömnen och det tunna, omsorgsfullt kammade håret reste sig i två testar, en på hvardera sidan om den breda benan. Hela hans aristokratiska elegans blef liksom utplånad i den ställning han nu intog, och Gunvor, som ett par sekunder betraktat honom, tyckte plötsligt, att han i denna intima situation blef en främling för henne. Hon rodnade så, att det brände i kinderna, när hon tänkte på deras gemensamma sängkammare uppe i Stockholm och på, att denna tungt hvilande gestalt med det slappa ansiktsuttrycket var den, som stod henne närmast i världen; det var om honom och henne, prästen sagt: »Så äro ni då icke längre två, utan ett kött.» Hon ryste för de sista orden på ett annat sätt nu efter scenen med sin man, än när hon vid sin ridderlige brudgums sida böjt knä vid det blomstersmyckade altaret, omgifvet af en festprydd skara gäster. Det hade varit så vackert och stämningsfullt alltsammans; som på smekande rytmiska vågor hade hon glidit fram genom ceremonien och hade nästan tyckt, att det var som en barndomsaningens änglakör, när de hvitklädda skolbarnen sjöngo:

»O gud, välsigna dessa hjärtan,
helga dessa vänners band! ...»

Så hade psalmen tonat; Gunvor mindes den ord för ord:

»... vara *allt* i lust och nöd,
vara *ett* i lif och död.»

Också nu verkade den rogifvande på henne. Hon slöt ögonen och lutade trött hufvudet mot den blekskära, pösande sidenkudden. Nöd! Ja, den skulle aldrig komma till dem, och då borde det väl ej vara svårt att se glädjen som daglig gäst. Hela hennes dag skulle ju utfyllas af angenäma sysselsättningar, och på kvällen hade de stora världens nöjen. Stora världen, det lät så mäktigt och vidtomfattande! Hvad hon skulle få lära sig mycket godt och ädelt i dessa kretsar, där börd och bildning parades! Och hvad glädjen där skulle vara fin och äkta; ingenting smutsigt eller fult kunde väl rymmas i ett så stolt och fordrande begrepp som — *stora världen*.

— Å, hvad det snöar, nu måtte det visst tänka bli vinter på fullt allvar, fast vi redan hunnit till slutet af februari.

Unga grefvinnan Brage satte sig bekvämt tillrätta i den mjuka soffan, som så lockande erbjöd sin sammetslena, röda schagg. —

*

Alldeles i närheten af deras bostad hade Gunvor strax vid sin ankomst till hufvudstaden upptäckt ett ganska anspråkslöst, men hemtrefligt konditori, och där brukade hon allt som oftast titta in för att få någon förfriskning, innan hon gick på visiter. »Mamsellen» där hade blifvit en af hennes favoriter. Hon hade helt öppet berättat, att hon förut en kort tid stått i cigarrhandel, men omöjligt kunnat trifvas. Amelie Sterner var ett par, tre år äldre än Gunvor. Hennes vackra, bleka ansikte upplystes af ett par underbara ögon; den slanka gestalten var spädlemmad som ett barns och smidigt mjuk med ett egendomligt varmt behag i hvarje rörelse. Leendet kring den något trötta munnen med de fint skurna, mattröda läpparna var oftast vemodigt men kunde ibland bli gladt och ljust.

— En kopp choklad och litet färska bakelser, snälla mamsell, bad Gunvor vänligt. När det ej var flere kunder inne, och hon själf var meddelsam, hörde det till Gunvors små, extra förströelser att prata med Amelie. — Det är verkligen ett riktigt chokladvader i dag, och det är kallt, fast man åker.

— Tycker grefvinnan? Jag är norrländska och håller så mycket af snön, men här kommer jag sällan ut och får njuta af den. Jag är så ensam — nu. Det sista kom tvekande och djupt sorgset.

Gunvor betraktade henne intresserad. Hon var obetänksam, varmhjärtad och impulsiv, unga grefvinnan. Ännu hade hon ej lärt sig att hålla måtta med känslor och dölja intryck. Visserligen hade det redan förekommit åtskilliga misräkningar och felslagna förhoppningar under hennes korta Stockholmssejour, men det fordras ganska mycket, innan ett bortskämdt lyckligt barn hinner uppfostras till en allvarlig, pröfvande kvinna. Nu satt hon där i sin skiftande plyschdräkt med garnityr af äkta hermelin och sin djärfva amazonhatt, monterad med en massa dyrbara, hvita plymer, satt deltagande och ändå säker att kunna trösta. Så rik, som hon var, fanns väl ingenting omöjligt. Hon lade med en käck åtbörd sin portmonnä af krokodilskinn ifrån sig på bordet. Den liksom dansade ur hennes hand af glädje att kanske få öppnas till ett godt ändamål.

— Vill mamsell vara snäll och låta min kusk få något — hvad han vill ha — då sitter jag tryggare, sade hon plötsligt.

Amelie styrde raskt om detta, och när hon kom in igen, fortsatte Gunvor det påbörjade ämnet genom att fråga:

— Har ni mist någon kär anhörig, eftersom ni säger, att ni är så ensam *nu*?

— Nej, jag har inga anhöriga, men — jag hade en vän.

— En — en flickvän.

— Nej.

— Är han död?

— Ja, för mig, fru grefvinna.

— Å, han kommer nog igen — hoppas ni inte det ibland?

— Jo.

— Ja, se, det visste jag. Tala om för mig, när han kommer; jag skall gärna ställa till bröllop.

— Å, grefvinnan misstar sig, det ... Amelie tystnade och blef blodröd. Hvarför hade hon gifvit denna förnäma främling, en af *hans* jämlikar, sin hemlighet. Var det därför, att hon lockade så vänligt med sin klara, mjuka stämma, och därför att Amelie eljest alltid måste pressa smärtan fast inom sig, den gnagande ångesten öfver att *han*, som utgjort hennes korta, otillåtna, men så härliga lyckodrom, rest utan ett ord till farväl, och förgäfves hade hon väntat bud eller bref. Han hade väl »lekt», som det glada uttrycket lød, med den lilla cigarrflickan, »lekt»; den leken skulle visst ge henne döden.

Ett par kunder kommo in, och Amelie expedierade dem artigt. När de gått, reste Gunvor sig och kom lifligt fram till disken. Hennes ögon strålade af den oförvägna idé, hvilken plötsligt runnit upp i hennes hjärna.

— Är ni ledig om söndag eftermiddag? frågade hon.

— Ja, från fyra till sju.

— Ni åker skidor, förstås.

— Ja-a. — Amelie kunde ej hindra att en glimt af skälfvande glädje upplyste hennes ansikte, och ändå var det ju omöjligt, alldeles omöjligt ...

— Då ska vi båda åka tillsammans en timme före min middag. Ni vet, hvar jag bor. Möt mig där utanför strax efter fyra. Adjö så länge!

Unga grefvinnan skyndade ut; hon ville ej bli vare sig tackad eller blygt motsagd.

Hon var alldeles oemotståndlig på sina visiter den dagen, en smittande, värmande solstråle, glad och vacker och fraiche. Visserligen kom hon med ett och annat infall, som ej passade i den högförnäma kretsen, men man jollrade behändigt bort det. Hon var så ung än och så söt.

Haqvins grand-tante, friherrinnan Stjernevall, häpnade dock, när Gunvor förtroendefullt berättade om sin förmiddagsvisit i konditoriet, och att hon tänkte roa den stackars lilla instängda flickan, som var så ensam.

— Det menar du inte, mitt barn. Det är så sött och rart tänkt af dig, men inte kan du själf — låt en af tjänstfolket.

— Nej, tant, det är en fin, bildad flicka.

— Hm! En sådan där liten människa kan vara så bra innanför sin disk, men utanför den är hon luft för oss.

— Inte för mig.

— Jo, lilla Gunvor, det är hon. I stora världen får man vara dubbelt försiktig med sitt rykte; det, som går an för småfolk, duger inte för oss.

— Stora världen borde väl framför allt vara storsint.

— Mitt söta barn, du blir så echaufferad! Vi ska' tala om något annat. Det här skall jag göra upp med din man. Hvad skall vår lilla, charmanta Gunvor ha för klänning på Amaranten?

Men Gunvor hörde inte på den diplomatiska vändningen utan frågade häftigt:

— Skall tant göra upp det, som uteslutande rör *mig*, med min man?

— Han är ditt stöd, min ängel! Gläder du dig åt Amaranten, lilla vän? du får nog dansa med kronprinsen.

Gunvor kunde knappt styra sin harm; så försmädligt hade hon aldrig förr blifvit behandlad. Farmor hade aldrig krupit och hycklat. Ärlighet, sanning och högas som lågas lika människovärde hade hon lärt Gunvor.

— Tant får ursäkta, men jag kan inte tala om ett och uteslutande tänka på ett annat, sade hon med omedveten värdighet. Hvad är det för ondt i att jag åker skidor med Amelie Sterner?

— Den lilla konditorimamsellen, menar du? Det är opassande, mitt söta barn.

— Hvem kan stöta sig på det?

— Hela societeten.

Gunvor teg, slutligen sade hon trotsigt:

— Min farfars far kom invandrande från Savoyen och sålde gipsbilder, vet societeten det?

— Det anar jag inte, men däremot vet den, att Haqvins farfar var Karl Augusts och sedermera Karl XIV:s Johans högra hand, det är allt, som behöfs. Din släkt är kanske litet obskur, men du är nu höjd genom din man. Brageätten är en af våra främsta. Det får du aldrig glömma, det är en ära att tillhöra den.

— Den äran får mina pengar tacka för, svarade Gunvor utom sig. Detta grandtantens med pipig, högförnäm röst framförda yttrande var det bittraste och hvassaste hon hört, och hon försvarade sig med barnsligt hätskt öfvermod mot angreppet.

Friherrinnan Stjernevall däremot blef endast litet röd på den blåbleka nästippen, men förlorade inte fattningen.

— Min lilla vän, sade hon med lätt vibrerande röst, pengar är visst en makt, när de åtföljas af fin takt, eljest förråda de sitt ursprung från en eller annan disk, dit de lagts af smutsiga fingrar. Och det är ju klart, att om den, som ej kan taga vara på sin personlighet och göra sig värdig sin ställning, har man bara ett att säga: *en parveny!* Au revoir, mitt söta barn. Vi träffas väl på excellensens middag om torsdag.

Gunvor tog tigande afsked; hon skämdes öfver sin egen häftighet, men kunde ej förmå sig att be om ursäkt, ty det var dock hon, som blifvit mest förödmjukad.

Vid hemkomsten berättade hon genast alltsammans för Haqvin och väntade, att han skulle ställa sig på hennes sida, men när han suttit tyst en stund, utbrast han brutalt:

— Hur fan kan du bära dig så hufvudlöst åt?

— Din grandtant retade mig.

— Ja, det blir en sak för sig, men med den där mamsellen. Är du så enfaldig, att du inbillar dig, att jag skulle tillåta min hustru, grefvinnan Brage, något så opassande?

— Jag behöfver inte din tillåtelse. Jag kan åka skidor lika bra utan den.

— Nej, jag bestämmer öfver dina handlingar.

— Du?

— Ja, jag, *din man!*

Hans blåa, vattniga ögon simmade öfver i morskt själfmedvetande. Och Gunvors mod sjönk inför denna

blick. Hon satt tyst. Han hade tagit makten ifrån henne genom att påminna henne om hennes självvalda omyndighet.

— Jag kan inte såra den unga flickan med ett återbud, mumlade hon. Jag hade så gärna velat göra henne litet glad. Nu blygs jag att gå in där mer.

— Du skickar naturligtvis betjänten.

— Nej, nej, då får Beat-Sofi gå.

— Som du vill, sade Haqvin likgiltigt. Hvad skall du roa dig med i kväll, min lilla Fagerlin? jag har lofvat mig bort på spelparti, men först få vi båda fara till grandtant.

— Inte jag.

— Du är tvungen. Man brukar inte vara ohöflig i societeten.

— Men falsk och smickrande och hal ... Haqvin, kan du låta mig slippa krusa för alla de där nåderna, som bara tåla mig för mina pengar? Ingen bryr sig om mig för min egen skull! Snälle, rare Haqvin, låt mig få gå och komma som jag vill och gif mig en stor penningssumma att röra mig med, så att jag kan hjälpa de fattiga! De här bjudningarna, där man sitter som en papegoja i bur och bara apar efter, äro så odrägliga. Jag hade tänkt mig hufvudstadslifvet helt annorlunda.

— Du har inte hunnit sätta dig in i det än, det är alltihop. Du kan väl begripa, att jag inte kan ge dig pengar att kasta ut på gatan. Vi hjälpa ju folket, när det är basarer och sådant. Du skall emellertid slippa gå till grandtant, för du skulle bara trassla till det. Men glöm inte att klarera saken med mamsellen.

Strax efter middagen fick Beat-Sofi gå med budet. Gunvor hade skrivit en liten vänlig biljett, att hennes man ej tillät henne åka skidor, då han var rädd, att hon skulle förkyla sig.

Minnet af denna lilla händelse bleknade mycket fortare bort än Gunvor föreställt sig. På den ena balen efter den andra blef hon aftonens drottning, och hon insöp begärligt det fina smickret, trodde oskyldigt på många komplimanger, skrattade godt åt andra och lät sig dag från dag föras bort i hvirfveln af nöjen.

Men snart kom tröttheten igen, den var nu rent fysisk. Unga grefvinnan började se något blek och ansträngd ut, och när hennes blick fästes på mannen, kunde hennes ansikte få ett obehagadt uttryck af leda. De hade nu vistats i hufvudstaden i öfver tre månader, och säsongens festligheter började få en mattare prägel, blefvo färre allteftersom kvällarna ljusnade och längdes.

Haqvins spelklubb, som företagsamma vänner arrangerat åt honom, lefde däremot med friskt lif, och när han kom sent hem på natten, väckte han vanligen Gunvor med sitt bullersamma inträde i sängkammaren. Men han var alltid gemytlig och kunde skrattande försäkra henne, att nu hade han haft »en förbaskad otur igen».

En dag bad Gunvor honom om ett par hundra kronor.

— Hvad skall du ha dem till? Du har ju nyss fått till din toalett, sade han myndigt.

— Jag har lofvat en stackars sjuk, utarmad hustru att hjälpa henne med hyran. Mannen har nyligen dött i lungdot. Hon och hennes fyra små ha ingenting att lefva af.

— Hvar får du tag i alla trashankar, Gunvor?

— Jag söker upp dem. I början bad jag ju, att du skulle följa med till de fattiga, men du ville inte.

— Nej tack! Och lika litet vill jag, att du i barnsligt oförstånd slösar bort stora summor.

— Hur mycket förlorade du vid spelbordet i går afton? Jag tyckte, du sade tre hundra kronor.

— Det är min ensak, skulle jag tro.

— Nej, sade hon hårdt, det är det inte. Du har mindre rätt än jag.

— I hvilken lag står det?

— Det vet jag inte, men det är så. Hon vände sig plötsligt bort och tillade otydligt: Du tvingar mig så ofta att vara stygg och simpel, och nu, om någonsin, ville jag endast vara god. Haqvin, gif mig pengarna för — barnets skull.

I detsamma knackade det diskret på dörren.

— Kom in! ropade Haqvin.

Betjanten räckte bugande fram ett telegram på en liten silfverbricka, hvarefter han ljudlöst drog sig tillbaka.

Haqvin slet upp det; där stod blott:

»Farfar dödssjuk — kom genast.»

— Jag får resa hem i kväll, sade Haqvin ganska lugnt och gaf Gunvor telegrammet att läsa. Det blir nog för ansträngande för dig att göra dig så hastigt i ordning, men håll dig beredd. Det blir kanske slut för den gamle nu.

— Är du mycket orolig, Haqvin?

— Nej, man kunde ju inte vänta annat än att farfarsgubben skulle gå bort.

— Men du håller väl innerligt af honom?

— Visst — visst! ... Hör, Gunvor, om det skulle behövas, får du be grandtant hjälpa dig med sorgsakerna, så att du får precis så bredt crêpe på klänningen, som det skall vara. Jag telegraferar naturligtvis genast vid framkomsten. Du får inte resa ensam ner. Om du blefve skrämd eller något, kunde det inverka menligt på barnet. Ja, jag är ju också rädd om dig, lilla Fagerlin. Stanna därför här, tills jag kan komma och hämta dig.

— Du talar, som om farfar redan vore död, inföll Gunvor uppskakad.

— Jag ponerar endast, mitt söta barn. Det är nödvändigt.

Gunvor teg, men i denna stund kände hon vämjelse för den förtorkade, känslolösa egoist, som skulle vara hennes allt. Hennes inre var ännu så starkt och obrutet, så sjudande af opposition mot allt lågt och smått. Hon förstod ej att jämka och finna sig tillrätta med halfhet utan slungade sin ungdoms hänsynslösa bannstråle mot det, som väckte hennes harm.

Det telegram Gunvor följande dag erhöll från Haqvin underrättade henne om att gamle greffen var död, och i bref sade han henne senare, att farmor och han kommit öfverens om, att det vore nyttigare för Gunvor att stanna i hufvudstaden, till dess begrafning, bouppteckning o. d. var öfver. Då skulle Haqvin hämta henne ned till Bragehall, där de i stillhet finge tillbringa sorgåret.

Farmor skref samtidigt:

»Min lilla Gunvor!

Vore det inte för din skull, hade jag endast ett att bedja om: »Herre, nu låter du din tjänarinna fara i frid! Men jag vet, att mitt arbete ej är afslutadt, fastän dagen är liden. Du behöfver mig; dina bref säga mig det ständigt, om också blott emellan raderna.

Om min saknad, ja, så underligt det kanske låter i dina öron, min tröstlösa sorg, har jag ej många ord att säga. Han, som aldrig fick taga min hand i sin för lifsfärden, gjorde det så tryggt i döden. Jag tyckte, att jag följde honom ända in i det stora mörkret, där måste jag lämna honom och gå ensam tillbaka. Det var bara en tankestig, men den gjorde mig dödstrött. Kära Gunvor, måtte du aldrig få erfara, hvad det vill säga att mista i lifvet och mista i döden. Gud bevare dig för de sorger, som ingen tröst ha! Men skulle de komma, så låt ej världen se, att de krossa dig. Världen förstår sig inte på klubbslag, den dödar med småsten.

Ett får du lofva mig, Gunvor, nämn aldrig honom, som gått, ty du skulle tala om honom som om en död; och i mitt minne måste han vara lefvande, för att jag själf skall kunna lefva. Jag följer hans stoft till griften, men inom mig bor hans själ som en klar låga. Det är din gamla farmors helgonlampa, Gunvor. Den slocknar först, när jag själf får ro.

Kärlek är af många slag, men den, som härdats i smärta, är den starkaste men också den mest kräfvande. Den har gifvit helt för att också kunna taga helt.

Lef väl, mitt barn, och tänk med dina bästa tankar på honom, som i öfvermorgon bäres bort från sitt älskade Bragehall.

Din tillgifna farmor

Långt senare skulle Gunvor rätt förstå detta brefs betydelse. Nu fann hon det endast underligt. Och när hon i början af maj kom till Bragehall, där farmor tog emot henne alldeles som vanligt, tyckte hon, att också detta var besynnerligt. Hon hade väntat sig farmor stapplande och tärd, men hennes gestalt var rak och spänstig som förr och blicken fast och klar, nästan fjärrskådande. Endast kring munnen hade uttrycket förändrats. Läpparna skälfde ofta som af instängd gråt.

Af sorg märktes för öfrigt litet eller intet på Bragehall. Unga grefvinnan blef bortskämd och fjäsad mer än någonsin. I farmors närvaro blef Haqvin ånyo den exemplariske äkta mannen, som gjorde allt för sin lilla hustru. Lifvet log mot Gunvor med idel solskensdagar, och hon glömde vintermörkret, men hennes känslor för Haqvin kunde aldrig komma högre än till passiv tillgifvenhet.

På hösten, när de gula löfven började sin ringdans i parken och flyttfåglarna i stora skaror begåfvo sig mot söder, kom där ett nytt lif i det gamla slottet. På de fina spetskuddarna hvilade en liten grefvinna Brage, och öfver den sidenklädda vaggan böjde sig ett misslynt ansikte, och grefve Haqvin mumlade: Du skulle ha varit en gosse!

Men han försonade sig dock tämligen snart med ödets gåfva. Flickan var i alla fall en Brage; och han kunde ju också få en son. Hvarför skulle han inte få det? Han mindes knappt, att han önskat sig något förgäfves.

SJUNDE KAPITLET. Lyckoriddaren.

Det ringde och ringde från byns lilla kyrka: »Bing, bång! — bing, bång!» klungo tonerna upp mot den klara, blåhvita vårhimlen, där de små skyarna drefvo fram och åter likt glidande, oroliga fåglar.

Solen lyste i flamrödt guld, bronserande kyrkogårdens knöliga pilar och kom de kring klockstapeln glammande kajornas fjäderskrud att skimra i metallglans, under det att gråsparfvarnas vadmalsrockar blefvo oförändrade, endast föreföllo ännu tarfligare mot guldets öfver den bruna, fuktiga sanden och öfver grafkullarnas svartmålade kors.

Eric Gyldenlo, som satt i gästgifvargårdens bästa rum och såg ut genom fönstret, allt under det han lyssnade till klockklangen från den mossbelupna stapeln, lät halft ofrivilligt minnena fira sin uppståndelsefest, sin ljusa, varliga påskhelg.

Han satt med det ädelt formade hufvudet stödt mot handen och blicken riktad ut mot slättens grågula sädesstubb, öfver hvilken välbekanta stora, hvita fåglar, svartvingade, men med lysande, röda näbbar och ben långsamt sänkte sig i gungande rytm. Hans barndomsvårars älskade drömfåglar! Skulle han då än en gång få se dem en påskdag med jäsande väntansfull aprilstämning öfver all naturen.

Gästgifvarens lilla rappa jungfru, hvilkens bevågenhet han i går vunnit med att försöka, om tioöringar kunde ligga kvar i groparna på hennes kinder och sedan låta henne få dem, så många han hade, gläntade nu på dörren. Hon visste nog, att Eric Gyldenlo var en fin herre men tänkte just därför, att det kunde roa honom att se annat högt herrskap, och hon ropade gladt på sitt breda landsmål:

— Kom, kom, ska harren få se grefvens på Bragehall. Hun, onga grefvinnan är nå'et af de' grannaste en kan se, og deras agedon sedan, med vapen bå' etter og fram.

Eric Gyldenlo reste sig skrattande och gick mot dörren. När han kom till flickan, tog han henne om lifvet och svängde henne hurtigt rundt:

— Du är också grann, Bolla!

— Skynda sej att se nu, uppmanade Bolla ifrigt, ty själf var hon lifligt intresserad af ståten; dom ska te körkan. Ser harren onga grefvinnan?

— Ja, hon är vacker.

Med händerna i fickorna, barhufvad och nonchalant stod Eric på gästgifvargårdens höga porttröskel, och bakom honom stack Bolla fram sitt burriga hufvud för att beskåda herrskapsvagnen. Suffletten var uppslagen, och Grefve Haqvin skulle ovillkorligen ha känt igen sin vapenbroder, om han sett åt det hållet, men han stirrade slött rakt fram.

Hvem var den gamla damen, som satt bredvid grefvinnan? frågade Eric, när den vapenprydda landån, dragen af fyrspann, passerat.

— Farmor Eiden.

— Farmor? — Hvems farmor?

— Onga grefvinnans, vet 'en. Hun kallas alltid farmor Eiden af folket, och det är nok hun, som regerar på slottet.

— Såå, grefven då?

— Ja, han fedar sig; han är så tjock, att han knappt kan gå. Han åker jämt, og så söfver han.

— Sofver han *mer* än förr?

— Ja, dom säger; han söfver mytje mer än glytten, lilla grefvinnan, menar jag.

— Hur, hm, där finnas småttingar också.

— Baraste en, dom kunde ha't en påg me' ve detta laget.

— Han kanske kommer, Bolla, de ha väl inte varit gifta så länge?

— Fem år te nästa februari.

— Det vill säga nu något öfver fyra. Grefvinnan såg inte glad ut. Hvad vet ryktet?

— Ocket? Jaså, harren menar, hvad folket snackar! Inte ett fnyk. Farmor Eiden håller alltihop innanom de tjocka murarna på slottet, de säger dom.

— Och grefven sofver på saken?

— Ja, og så spisar 'en som en varg.

— Du är ändå rätt väl underrättad, min kära Bolla, sade grefven med ett svagt leende och gick in igen.

Naturligtvis skulle det gå därhän, att Haqvin blef försoffad; han hade inga möjligheter åt annat håll. Men det var synd om det lilla flickebarnet, som skulle hålla till godo med ett dylikt köttstycke.

Ett cyniskt, fult drag gled plötsligt som en vanställande mask öfver Eric Gyldenlos ansikte, när han fortsatte sin tankegång:

— Nu kan jag då stundtals ge henne skadeersättning. Hon blir en akquisition att fördrifva ledsnaden med. Godt, att det bara är en försvarlig ridtur emellan Lögenäs och Bragehall.

Lögenäs var ett litet förfallet, uråldrigt gods, som Eric helt oväntat fått ärfva, och han ämnade nu slå sig ned där och lefva på hvad »den egna torfvan afkastade», som han skämtande sagt vännerna. Redan följande dag skulle han installera sig och sitt bizarra bohag i de bristfälliga rummen. Hans hundar och Nilla, den enda tjänsteanden inomhus, hade farit i förväg.

Tanken på den väntade leken med unga grefvinnan förflyktigade snart; — han hade lekt så ofta med kvinnor, att han kunde det nöjet utantill, men dock kunde han aldrig upphöra.

I dag hade han emellertid sin vemodsljusa, goda stämning: den då han ångrade och drömde och i tusen veka önsknings återkallade den tiden, då han velat bli »man och människa».

Nere i trädgården på den smala rabatten mot söder, där hasselhäcken skyddade för det skarpa luftdraget, och där jorden var uppluckradt fet och frodig, böjde sig två friska, ranka, gula liljor ur sitt knippe af svärdshvassa blad. De stodo där som två unga skönheter, omedvetna om sin egen fågring, men med något oändligt jublande lyckligt öfver sitt väsens fullhet. Sakta vaggade de fram och åter, som genomdallrades äfven de af klockklangen. Eric, som ånyo tagit plats vid fönstret, tyckte att påskliljornas fina mandeldoft trängde genom det grönskimrande glasat in till honom.

Den brandgula blombägaren vidgade sig begärligt, medan den i alla porer insöp solljuset, luften, de tusen dofterna från skog och mark, under det den sexuddiga, matt krämfärgade stjärnan omkring sträckte sig lättjefullt mot de olivgråa bladen.

Å, hvad han kände dem väl, dessa smidiga påskliljor! Som liten hade han kallat dem »kungens bägare», och det var han, Eric Gyldenlo, som var kung öfver hela den skånska slätten, öfver bokskogar, slott och glimmande sjöar.

Och nu ...?

Klockklangen hade tystnat; byn låg i stilla sabbatsro. Eric kunde tänka eller drömma, hvilket han behagade, utan att bli störd, och han valde att drömma. Han hade tänkt så mycket därute i lifvet, där tankarna sargas blodiga eller poleras släta mot hundra kuggar.

Han drack förtrollad mandeldoft ur »kungens bägare», drack sig ung, viljestark och modig igen och såg ut öfver slätten som den gången, när afståndet bedrog, därför att luften var så genomskinligt klar.

När dimman föll ute i lifvet, hade han gått vilse och aldrig funnit rätta vägen mera. Drömmens krönte kung miste sin krona.

Eric greps af en oemotståndlig längtan att äga påskliljorna, hålla dem i sin hand och stryka öfver deras lena, skälfvande hud. Han tog sin hatt och gick ut i trädgården.

— Får jag köpa de här blommorna? frågade han gästgifvaren, som stod där midt i solen, ståtlig att skåda, i röd yllemi, gul skinnväst samt en bred talmikedja dinglande på magen.

— Köpa blomster! — Tag dom bara!

— Tack och heder!

Han bröt dem varligt och stod sedan länge och betraktade dem, men de hade ej längre något berusande Alexandervin i sina djupa bägare, endast tomhet och vemod.

Med liljorna i handen gick han långsamt ut genom grinden de få stenkasten upp till kyrkogården.

Hvarför? Erik Gyldenlo visste sällan skäl för sina impulser; de föddes af stämningen. Möjligen kände han, att allt det brustna inom honom lättare skulle söfvas till ro i dödens närhet, än där allt talade om lif och uppståndelse som i trädgården.

Han gick mellan grafvar, de flesta vårdade, blomsterprydda, märkta af saknad och kärlek, en och annan förfallen och glömd.

Framför en grafkulle, prydd med ett hvitt marmorkors och en vacker, nyligen ditlagd krans, stannade han tvärt.

På korsets gyllene bokstäfver lyste solen med ett helt strålknippe, och Erik läste:

AMELIE.

Sof, oroliga hjärta, sof!

Glöm hvad världen har ljuft och ledt;

inga tankar din frid förstöre,

inga drömmar din hvila.

Det fanns ingen upplysning vare sig om födelse- eller dödsår eller om hvem, som rest vården. Det tycktes vara meningen, att hon skulle få vara en af de tysta slumrare världen fort glömmar. Men Eric Gyldenlo stirrade ofärdigt på korsets solomstrålade namn, och han lät sina påskliljor falla ned på kullen, bara för det minnes skull, som detta namn väckte.

Amelie! Lilla Amelie, hon var en af de få förälskelser, som trängt djupare än till hans väsens ytterhud. Och han hade till och med ibland känt bittra samvetsagg öfver att han rest utan farväl till henne, den lidelsefulla, älskande unga kvinnan. Amelie Sterner! Hvar fanns hon nu? Hade hon glömt honom? Han fick en plötslig ingifvelse. Hvarför icke! Det vore just ett steg, som kunde anstå »galna grefven» att taga! Han skulle söka upp henne, den lilla cigarrflickan med de trolska ögonen och den mjuka, villiga munnen. Han skulle taga henne i sin famn och sjunga för henne den sång, hon aldrig tröttnade att höra. Och han gnolade sakta, utan hänsyn för att högmässan ännu pågick därinne i den lilla, fromt hvita kyrkan.

Nå, ingen kunde höra de smekande ljuden, om inte någon vänlig luftvåg förde dem med bud till lilla Amelie.

Erik log åt sin fantasilek. Hur hon skulle se på honom med stora, skimrande ögon, när han efter så lång tid stod framför henne igen och sade:

— Nu, Amelie, skall jag infria löftet i kungsvisan, du skall bli min.

Hon skulle nog först svara, med den strålande blicken i hans och tätt tryckt intill honom:

— Din är jag redan.

Men hans ord skulle få färgen att stiga på hennes kinder och hennes veka mun att le.

— Amelie, du skall bli min fagra grefvinna, fru till Lögenäs.

Just nu brusade utgångspsalmen, men Eric märkte det icke; han sjöng halfhögt:

»Jag är Erik, vackra drömmars kung:

smidd af månestrålar känns ej kronan tung.

Gråt ej, barnet mitt,
så blir riket ditt!
Kung Erik leker på luta.»

Det var den sången hon hållit så mycket af och han skulle sjunga in i den nu som då hela sitt ensamma hjärtas längtan efter kärlek. Ack, att hon bara icke glömt honom, att hon vore mäktig att än en gång lyda kung Eriks smekande bön: »Låt oss älska blott i vårens ljusa natt». Han förebrådde sig plötsligt med svidande ångest, att han gifvit henne tillfälle att förgäta. Hon hade förstått honom som ingen annan, hon hade, om ock endast kort, varit hans »tankes sol».

Vörtnadsfullt, ledd af det allvar, som i detta ögonblick bodde inom honom, tog han af hatten och hviskade:

»Du Amelie, som sofver här, främling för mig, fast du bär hennes namn, mana godt för min lycka.»

Han ämnade aflägsna sig från grafkullen, men då just nu folket strömmade ut från kyrkan, föredrog han att ej korsa deras väg.

Haqvin, med farmor Eiden under armen, kom ibland de första.

— Det står någon vid din skyddslings graf, sade han och vände sig om mot sin hustru.

— Ja, jag ser det.

Haqvin tittade igen. Han tyckte sig känna igen denna smärta, eleganta gestalt.

— Jo visst, utbrast han ovanligt lifligt, det är ju Eric Gyldenlo, han, som nyss ärft Lögenäs.

Farmor släppte Haqvins arm.

— Kanske du vill gå och hälsa på honom, sade hon vänligt, så följer Gunvor mig ned till vagnen. Du kommer väl snart efter?

— Ja, om ett ögonblick — men kanske jag tar honom med till middagen; det passar ju bra, efter Edelcronas komma.

Gunvor skiftade färg men gjorde ingen invändning.

— Det var ju underligt, att grefve Gyldenlo stod vid din lilla barnfrökens graf, sade farmor, när hon och sondottern blefvo ensamma.

— Det var nog en slump, svarade Gunvor kort.

— Ja, naturligtvis. Han lär annars haft godt om galanta äfventyr. Sådana män borde strängt taget förnekas umgänge i sällskapslifvet, men i stället tränga de sig fram öfverallt som ogräs. Jag skulle önska, att Gyldenlo låte bli att slå sig ned på Lögenäs.

— Hvarför det, farmor? frågade Gunvor frånvarande.

— Därför att — att ogräs också lätt kommer in på grannens ägor, och åtminstone Bragehall borde få ha frid nu. Det har gått tillräckligt många stormar öfver det.

— Hvad är du rädd för?

Farmor tvekade.

— Hans inflytande öfver Haqvin, sade hon slutligen.

— Öfver Haqvin? — Gunvor log ringaktande och det låg en underlig köld i tonfallet. — Honom kan väl ingenting rubba ur hans flegmatiska ro, tillade hon nästan hårdt.

— Hm, efter fyra års äktenskap känner du ännu inte din man, Gunvor.

— Å jo, farmor, jag känner honom.

De hade hunnit till vagnen och satte sig upp; strax därefter kommo Haqvin och Eric gående, hvilken presenterades för damerna, hvarpå han berättade, att han lyckats öfvertala grefven att följa med till Bragehall och träffa gamla bekanta.

— Välkommen, sade Gunvor stelt, i det hon makade åt sig klänningen för att herrarna skulle kunna stiga upp utan att råka i kollision med den.

Eric fick sin plats snedt emot Gunvor; han vände sig i konverserande ton både till farmor Eiden och

henne med några yttranden om trakten. Slutligen sade han hastigt, som om denna tanke hela tiden sysselsatt honom:

— Hvem är den Amelie, som ligger begravnen på byns kyrkogård; det är ett ovanligt namn såhär på landsbygden, tillade han osäkert, som för att rättfärdiga sin nyfikenhet.

Då Gunvor ej genast svarade, inföll Haqvin:

— Å, det är en af min hustrus skyddslingar. Hon var barnfröken hos oss en tid.

— Jaså, således härifrån trakten?

— Nej, från Stockholm. För första gången såg Gunvor på Eric Gyldenlo med en klar, fast blick, full af förebråelser och stum undran. Hon hette Amelie Sterner.

Eric blef gråblek, och det föreföll, som om glansen i hans mörka ögon slocknat. Långsamt hämtade han sig, och till både farmors och Haqvins förundran återupptog han ämnet. De hade varit så säkra på att han skulle lägga ned det, ty det var ju tydligt, att han stått i något förhållande till den unga flickan.

— Grefvinnan får ursäkta, att jag fortsätter mina frågor, sade han vemodigt, och den sorgsna blicken sökte Gunvor, men är det den Amelie Sterner, jag fruktar det måste vara, höll jag henne en gång mycket kär och hade nu hoppats få föra henne som min brud till Lögenäs ...

Grefve Haqvins torra skratt afbröt honom:

— Nej, käre bror, det här blir för galet! Nog är man van vid dina excesser, men att göra en sådan där liten mamsell till grefvinna det går för långt.

Eric rynkade de täta, svarta ögonbrynen.

— Det här är inte något skämt, sade han kallt, spara därför din munterhet. Finnes min lilla Amelie i lifvet och vill hon minnas mig än, har jag lofvat mig, att hon och ingen annan skall bli min hustru.

— Det löftet kommer för sent, sade Gunvor sakta.

— För sent! — Var det — var det *min* Amelies graf?

Gunvor nickade tyst.

Farmor fann Eric Gyldenlo ytterst obehärskad. En sorg skall bäras, ej ropas ut åt andra att taga vara på. Och för öfrigt, hvad var äkta hos denne lycksökare? Hur många hade icke trott på honom och blifvit bedragna? Gick inte Märta Edelcrona där och suckade för hans skull? Några löften hade han visserligen inte gifvit henne, men han hade kurtiserat henne och förvridit hufvudet på henne. Sådana där fullvuxna, personifierade kärleksgudar voro som lömska fiender; de dolde sina förgiftade pilar bland blommor.

Haqvin tyckte, att hela historien var opassande och en struntsak för resten, utom det, att det var tur, att tösen dött, ty galne grefven kunde nog annars varit i stånd att gifta sig med flickan. Nu vände han samtalet in på hästar och jakt, de enda ämnen han behärskade. Eric talade och svarade, men hela hans själ var i uppror af den underrättelse han fått; han kände sig upprifven af saknad och längtan efter sitt sista grusade drömslott.

När de kommit fram till Bragehall och stigit ur vagnen, bjöd Haqvin af gammal vana farmor armen för att hjälpa henne uppför trappan.

Eric bugade sig för Gunvor. Hon lade sin hand på hans arm. En sekund hejdade han henne.

— Tala mera om henne, lilla Amelie, sedan, bad han, och tack för att ni höll af henne.

— Hon var som en främmande fågel, sade Gunvor varmt, en fången svan, tänkte jag ibland.

— Ni visste, att hon — att jag haft henne kär?

— Ja — och att hon aldrig kunde glömma er. Stackars, stackars Amelie! Hvarför skulle ni komma för sent.

Hennes längtande, djupa blick strålade emot honom med ett outsägligt vemod, och han såg, hur det ryckte kring de underligt trötta läpparna; kanske var det mest sorg för henne som gått; kanske var det egen smärta vid föreställningen om så mycken spilld lycka.

Han lutade sig ned och kysste hennes hand.

— En lyckoriddare kommer aldrig ohjälpligt för sent, sade han med ett egendomligt tonfall.

Gunvor drog undan handen och såg frågande på honom.

— Hvad menar greffen?

— Att jag redan mött ett nytt hopp att glädjas åt — *er* vänskap. Jag ber inte om den; jag vinner den.

— Amelie hade således rätt, sade Gunvor sakta, i det hon utan att vidare begagna sig af hans erbjudna arm gick uppför trappan, en i dag och en i morgon. Är det ett rikt eller — ett mycket fattigt lif?

— Det är jakten efter lyckan, svarade han allvarligt, ser ni, för de män, som ej fått ett ansvar i världen, ett värf att fylla, blir kärleken lätt drömmen om Österlandet.

Hon stannade ett par trappsteg högre än han. Den smärta gestalten föreföll imponerande hög i den långa, mörka klädesdräkten. Hennes blick sökte inte honom, den tycktes spana mot fjärran mål och den låga, distinkta rösten talade liksom förbi honom.

— Ända sedan jag var en liten flicka, har jag trott på att hvarje människa hade en lifsuppgift, en egen, personlig, som de inte kunde undandraga sig, men sedan jag kommit ut i den s. k. stora världen, har jag märkt, att *fördel* af ett eller annat slag är allas sträfvan, och — hon hämtade djupt efter andan — en man, en verklig man, som vågar stå eller falla ensam, har jag aldrig sett. De orda alla om kärlek och vänskap och drömmar med oss kvinnor, jollra, som vi vore barn. Jag skulle tusen gånger hellre vilja vara en krigares valkyria än en veklings — rodocka.

Hon väntade ej, att han skulle svara något, vände sig blott om och var med några lätta språng före honom uppe i vestibulen, där Haqvin stod.

— Jag skall följa dig till ditt rum, sade han till Eric. Du vill väl göra litet toalett.

Gunvor såg ej ens efter dem, men hennes tankar upptogos dock af gästen. Hvad hon för några år tillbaka i barnslig entusiasm och tro på kärlekens seger lofvat, att sammanföra Eric Gyldenlo och Märta Edelcrona, brydde hon sig ej längre om. Hon hade hunnit lära sig så mycket under sitt äktenskap, att hon helst undvek att ens vidröra erotiska frågor. Hon var rädd att då nödgas yppa något om sin egen tillvaro, om detta samlif utan hållpunkt och förstående, som hon dag från dag släpade sig igenom, under det hon dolde för alla den längtan, som tärde henne.

Amelie, hennes »skyddsling», som de andra kallade den unga flickan, hade varit Gunvors enda vän och förtrogna. Medan barnet sof under sitt rosa-sidentäcke, hade de suttit och talat och talat i timmar med hvarandra. Barnkammaren var deras tryggaste fristad, där fingo de vara ostörda, och unga grefvinnan hade aldrig så ärligt gråtit ut sina svikna illusioner som hos Amelie.

Amelie grät däremot sällan; då hade hon kanske sköljt bort något af den härjande saknaden. Nu förbrände den henne. Hon var en af lifvets främmande fåglar; de, som måste dö, när vingarna stäckas. Hennes saga började och slutade som tusen andras, det var bara det, att hon aldrig kunde lära sig taga den som en vacker saga, en sommarnattens dröm; hon ville, att den skulle räcka hela lifsdagen lång.

När hon blef sjuk och Gunvor satt vid hennes säng med hennes feberheta hand i sin, talade hon oftare, mera obehärskad om Eric.

— Han kunde bli så stor och så god; få makt öfver många, om bara *en* hade makt öfver honom, hade hon sagt.

De orden erinrade Gunvor sig nu, och en het rodnad sköt plötsligt upp i hennes ansikte. Om *hon* kunde bli den, som på det sättet helgade Amelies minne; den makt, som lärde Eric Gyldenlo att handla för andras väl? Han hade tanklöst vållat så mycket ondt; godtgjordt blefve ju ej detta, ty hans handlingar hörde till dem, hvarom det heter att »långa år få gälda, hvad stunden brutit». Men ingen har brutit så, att han mist alla möjligheter, trodde hon.

Gunvor kände sig så gammalklok, så utom räkningen, när hon beslöt att för sin döda väns skull taga hand om hennes älskade. Men när hon klädde sig till middagen, öfverraskade hon sig med att önska, det Märta Edelcrona ej längre skulle ha något inflytande öfver honom. Märta hade blifvit en charmant världsdam, som för länge sedan upphört att se utåt lifvets vidder. Hon ville ha en position och ett eget hem. Hennes sträfvan var ett eko af de flesta societetsdamers.

Farmor Eiden kom in till Gunvor.

— Har du tänkt på placeringen vid bordet? frågade hon.

— Nej, farmor!

— Det har jag. Du bör taga unga Edelcrona, jag gamle baronen, Haqvin friherrinnan och grefve Gyldenlo Märta.

— Ja, det kan väl inte ordnas annorlunda.

— Detta blir också bäst.

Gunvor svarade icke; hon pröfvade en diamantnåls effekt mot håret och stack den slutligen genom knuten.

— Har du varit inne hos lilla Hillevi, sedan du kom hem? frågade farmor ånyo.

— Nej, jag har inte hunnit.

— Haqvin var där en lång stund.

— Jaså. Ja, han älskar ju barnkammaren.

— Gunvor, det där tonfallet skulle du lägga bort, när du talar om din man, och — du borde tänka mer på ditt barn än på främlingar.

— När har jag försummat Hillevi, farmor?

— Nej, du *har* inte gjort det, men jag ger helst mina varningar, innan det är för sent. Kära barn, om vi inte lära oss älska våra plikter, döda de oss under sin tyngd.

Hon lade hjärtligt sin hand på sondotterns och såg henne in i ögonen med sin fasta, målmedvetna blick.

Gunvor stod alldeles stilla, till sist sade hon med skälfvande, het röst:

— Plikt och plikt. Det har du talat vid mig om, så länge jag kan minnas tillbaka, farmor, men aldrig förr än nu har jag förstått, att jag också har plikter mot mig själf. Det är min oafvisliga plikt *att lefva mitt eget lif*.

Farmor vände ej bort blicken; den blef endast strängare och mera behärskande. Så nickade hon långsamt med det hvita hufvudet. Hon hade hvarken hårklädsel eller mössa; de kortklippta, silfvergråa lockarna fingo falla fritt.

— Sitt eget lif vill hvarenda liten våg i oceanen lefva, sade hon lugnt, men den ledes ändå af hafvets strömmar mot det bestämda målet. Trotsa dig inte till något, som du kommer att ångra, Gunvor. Ditt barn och din man är din värld.

En vagn körde fram till porten, och sekunden efter anmälde kammarjungfrun, att baron Edelcronas voro komna.

Herrarna hade redan hunnit sälla sig till de nykomna, när farmor och Gunvor kommo in i salongen.

Skämtande stod Eric Gyldenlo lutad mot armstödet på Märtas stol. De tycktes ha mycket att säga hvarandra och märkte ej strax värdinnan och fru Eiden.

Gunvor gick fram till Märta, som genast reste sig, omfamnade henne och gaf henne en lätt kyss på hvardera kinden.

— Förlåt, älskling, jag såg ej, när du kom in, sade hon med sin vårdade, mjuka röst, grefven abstraherade mig; vi äro barndomsvänner, som du vet, söta Gunvor, och nu gläder jag mig åt att vi bli grannar.

— Ja, Märta har redan varit så älskvärd att lofva mig sitt bistånd i hushållsfrågor, inföll Erik artigt, en mera förtjusande, hjälpende hand får man leta efter.

— Smicker, Eric, skrottade Märta road, men du får hålla till godo med min hand, sådan den är.

— Med tacksamhet.

Han förde den till sina läppar.

Gunvors djupa, tungsinta blick blef underligt mörk och ovillig; hon hade visserligen i sällskapslifvet blifvit van både vid skämt, hvilket snuddade vid allt och liksom solkade allvaret, och vid det ständiga handkyssandet som en hyllning utan risk och ansvar, men denna gång plågade det henne mer än någonsin.

Hon sade sig, att det hädade Amelies minne. Sig själf ville hon ju ej taga med i räkningen.

Märta tycktes taga det som en naturlig sak, att Eric uteslutande skulle vara hennes kavaljer, och hon var uppsluppet glad och förtrolig mot den återfunne barndomsvännen. De drucko för »gamla minnen» och Gunvor hörde, hur än Märta, än Eric frågade: »Kommer du i håg det?»

Först vid slutet af middagen höjde Erik sitt glas mot Gunvor. Han gjorde det allvarligt och utan ett ord, men hans blick sade henne, att i den stunden ref ånyo smärta och saknad inom honom efter henne, som han kallat sin »tankes sol».

Hon fick tårar i ögonen och undrade bittert, om ej lilla Amalie var den lyckligaste af dem alla, ty döden måste väl äga mer trygghet än lifvet.

ÅTTONDE KAPITLET.

Jakttur.

Haqvin låg på alla fyra och agerade pustande och stönande björn, under det Hillevi jublande red på hans rygg och skrek:

— Hoppsan, nalle, hoppsan! Och så ska pappa brumma med, riktigt rysligt hårdt.

Haqvin lydde och brummade, så att det rungade i fönsterrutorna; men snart orkade han icke fortsätta den ansträngande leken, utan befriade sig från sin sprattlande börda.

— Då ska pappa tala om en saga, kommenderade lilla grefvinnan och kröp upp i hans knä.

— En saga! Jag kan bara en:

»Det var en gång en saga
så lång som en slaga,
så bred som en dörr,
har du hört den förr?»

— Den är dum, förklarade Hillevi kritiskt, en annan!

— Jag kan ingen.

— Hvarför kan mamma så många och pappa ingen?

— Därför att — att — ja, det vet jag inte. Nu får du leka med dina dockor.

Han ringde på sköterskan, som genast åtlydde kallelsen, strax därpå kom Gunvor in. Hon gick fram till sin lilla flicka, strök det ljusa håret ur hennes panna och sade vänligt:

— Vill du åka med mamma till byn, Hillevi?

— Ja-a då.

— Men jag undanber mig, att du stannar vid fattiggården, inföll Haqvin. Jag vill inte, att Hillevi skall vara därinne i snusket och eländet.

— Kläd på Hillevi, vände Gunvor sig till sköterskan, därefter gick hon ur rummet, följd af Haqvin, som smågnatade oafbrutet.

I ett intill salongen gränsande kabinett stannade Gunvor.

— Du talar så ofta om fattiggårdens snusk och elände, sade hon, hvarför afhjälper du inte saken genom att bygga en tidsenligare bostad åt de gamla?

— Den har dugt i femtio år, så den duger väl nu med.

— Skall du då aldrig förstå, att det är en skam, att vi inte använda mer af vår rikedom till socknens bästa? frågade Gunvor och satte sig trött på en närstående stol. Jag blygs öfver vår slapphet.

— Du tråkar alldeles ut mig, Gunvor. Hvad fan skall du bråka med allt sådant där för. Pengarna äro nog bra att ha. Vi ska väl ha något kvar, när pojken kommer, du. Jag tycker det är en skam, att Bragehall inte har en liten grefve.

Han ville smeka henne, men hon drog sig undan.

— Vill du inte sätta dig, Haqvin? Jag måste tala med dig om bokinköpen till folkskolbarnens examen.

— Det struntar jag i. — Han gäspade ogeneradt. — Det borde väl vara lunchdags snart.

— Efter du inte vill taga del i uppköpen, så rekvirerar jag böcker på egen hand. Jag har också tänkt på

några penningpris.

— Det hörs, att du kommer från — hä — från de breda lagren, Gunvor, du idisslar jämt om folket och folket.

— Skulle man bedöma dig efter ditt hvardagsspråk, vet jag inte, hvart du skulle hänföras, svarade hon hårdt. Min härkomst förnekar jag inte, och jag är stolt öfver att mina förfäder förstodo bildningens makt.

— Fruntimmer ska vara söta och snälla och inte viktiga. Det finnes väl ingen hyggligare människa än jag under solen, om du inte alltid sloge bakut. Vete katten, hur farmor fått tyglar på dig; jag kan det inte.

— Din dressyr är möjligen inte den rätta. — Men vi komma alldeles från ämnet, och jag ämnar i dag tala med skolläraren om prisdelen. Jag hade tänkt mig sex penningpris, tre åt gossarna och tre åt flickorna.

— Åt flickorna! Nej, se det blir då ingenting af. De ska ut och tjäna, och då få de, hvad de behöfva.

— Men det är frågan om en uppmuntran till barnen.

— Det måtte vara uppmuntran nog, att de få gå i skolan gratis. Låt bli att krångla nu, Gunvor. Jag försäkrar dig, att de ha det så bra. Det vore mycket bättre, om du gjorde upp matsedeln för vår middag om tisdag åtta dagar. Det är en husmors plikt. Min farmors mor hade tolf barn, och ändå visste hon på sina fem fingrar reda på allting i köksdepartementet.

— Tack, Haqvin, din släkts antecendentia intresserar mig inte. Jag kan endast beklaga, om de tolf högvälborna ättlingarna voro s. k. »värdiga» afkommer. I den krets, där jag de senare åren vistats, fattas det två saker: frisk luft och ordnade begrepp.

— Gunvor — farmor stod på tröskeln. Hon såg strängt ogillande ut, den gamla. Det vackra ansiktet med sin breda panna och fasta haka såg märkvärdigt litet visset ut, och hennes gestalt bibehöll sin drottninghållning. — Du gör mig sorg, barn. Jag har hört det mesta af ert samtal, har lyssnat med flit för att kunna döma. Du talar om att dina förfäder haft aktning för bildningen, men du själf tyckes inte ha tagit det i arf, ty *hänsyn* är en grundval för verklig bildning, likaså själfbehärskning.

Gunvor gick fram till den gamla och sade ödmjukt:

— Förlåt, om jag gjort dig ondt, kära, kära farmor!

— Det är till Haqvin, du skall vända dig, min flicka. Jag vet, att du, Gunvor Eiden, Guldkonungens dotter, aldrig kan vara så lågsinnad, att du *vill* såra någon.

Gunvor tvekade, men farmors ord hade träffat. Hon insåg, att hon förgått sig och gick långsamt fram till sin man:

— Förlåt mig, Haqvin, bad hon och räckte honom handen, men det fanns ingen hjärtlighet i denna rörelse.

*

En halftimme senare steg unga grefvinnan och lilla Hillevi upp i den eleganta jaktvagnen, kusken fattade tömmarna, och i raskt traf sprungo hästarna genom den långa, nyknoppade lindalléen.

Hillevi pratade och jollrade hela tiden, men Gunvor svarade tämligen förströdt. Hon längtade i denna stund efter något helt annat än ett barns joller, efter en god kamrat, en trofast handtryckning, en människa, som förstod henne.

Hon mindes, att sista gången hon varit i byn, hade hon träffat Eric Gyldenlo vid Amelies graf. De hade talat länge förtroligt samman om den döda, och hans ord värmden Gunvors frusna sinne genom sin äkthet och innerlighet. Om han vore där också i dag, då skulle hon ej kunna motstå frestelsen att taga den vänskap han en gång erbjöd henne. Hon kunde ej längre stå så alldeles ensam och fattig midt i vårens rika lif. Det måste ge af sitt signade solsken, sin dagg och sin doft också åt henne.

— Mamma, mamma, titta! Två, som rider, ropade lilla Hillevi och drog henne i kappärmen. Det är tant Märta och den där farbror, som jag inte känner.

Två ryttare sprängde i ystert galopp snedt öfver fältet och togo af på vägen åt Lögenäs, där de blefvo borta i ett dammoln, som tornade upp sig likt en guldvägg, när solen lyste på det. Gunvor hade hört deras glada röster och muntra skratt ett ögonblick, innan de försvunno i vägkrökningen. Hon slöt hårdt läpparna för att tillbakatvinga den omotiverade snyftning, som hotade att bryta sig fram. Fanns det då ingenting, ingenting för henne? Skulle hon aldrig få sin oro stillad, sin längtan tillfredsställd?

Framemot aftonen samma dag kom Eric ridande till Bragehall. Det var en härlig kväll i början af maj och det gamla slottet låg badadt i den nedgående solens ljus. De gråa murarna hade ett rosaskimmer öfver sig och de många små blanka, blyinfattade fönsterrutorna tindrade som glada barnaögon. Allt såg så ljust och vänligt ut, att Eric en sekund kände sig frestad att vända om. Hvad skulle han, en fattig, farande sven, in i denna hägnade lyckovärld att göra?

Strax därpå sporrade han dock hästen, kastade stolt hufvudet tillbaka och red i traf öfver den ekande bron. Vännen Haqvin passade icke för de elyseiska jaktmarkerna, om han också fått ett byte från dem, men det lyste Eric att också njuta af den ädla sporten. Nu hade han plats för ett eröfradt kvinnohjärta. Saknaden var som ett tomrum i hans sinne, och det kylde ut honom; han längtade ånyo efter kärleksvärme och famnande mjuka armar, efter ögon, djupa af glöd och leende af stundens lycka.

Han hoppade raskt af hästen; en betjänt tog emot den. Haqvin kom i detsamma ut på trappan.

— God kväll Eric, det var roligt att se dig. Välkommen!

— Tack, Haqvin! Visittiden är kanske inte så lämplig, men ...

— Ute på landet behöfver man väl inte tänka på sådant. Du vill väl hälsa på fruntimren, innan vi draga oss in till mig och — toddybrickan.

— En sådan källborgare! Dricker du toddy hvar kväll?

— Ja, säkert.

— Hvad säger unga grefvinnan om det?

— Det frågar hon inte efter. Hon har sina *högre intressen*, som hin måtte ta för resten.

Haqvin såg ej Erics ironiska leende och skulle nog ej heller förstått det. De inträdde just i detsamma i salongen, där damerna sutto, farmor handarbetande, Gunvor med en bok i knäet. Med en gladt öfverraskad min hälsade hon gästen och glömde i detta ögonblick bort, att hon på förmiddagen sett honom samman med Märta Edelcrona, och den misräkning detta vållat henne.

Eric slog sig ned och pratade lifligt utan att låtsas märka Haqvins inviter att få honom med sig till den väntande toddyn.

— Nu känner jag igen grefvens ögon, utbrast Gunvor plötsligt, det var verkligen ni, som skrämde mig på min bröllopsdag genom att agera slottets ande, den grå mannen.

— Ja, hur kunde du komma på en så förryckt idé? inföll Haqvin, folket blef alldeles vettskrämdt.

— Verkligen! — Eric skrattade som åt ett muntert tjufpojkestreck. — Ja, skall jag vara ärlig, drefs jag af lust att se Bragehalls nya härskarinna, och jag glömde bort min spökdiräkt, tänkte bara skymta och försvinna.

— Men hvarför hade ni någonsin skaffat er den kostymen? frågade Gunvor.

— Har inte Haqvin berättat om våra ungdomsdårskaper i det förseglade rummet?

— Nej, aldrig.

— Sådant passar inte för fruntimmer att höra, sade Haqvin och vaggade långsamt sin feta kropp af och an i den amerikanska gungstolen.

— Jag trodde, att du alltid varit en mönstergill ung man, Haqvin. Gunvors röst blef kylig och stel, när hon talade vid mannen.

— Skulle ni önska, att han vore ett blekansikte, som vi föraktligt kallade de dådlösa, när vi lekte indianer i världen?

Eric satt något framåtböjd, och hans lifliga ansikte framträdde skarpt med alla sina skiftningar i den belysningen.

— Nej, svarade Gunvor likgiltigt.

— Nå, låt oss nu höra om era ungdomsupptåg, inföll farmor road. Hvad skulle ni i det förseglade rummet att göra?

— Det var Erics idé, sade Haqvin trögt.

— Och den var lysande, du! Å, en sådan stämning! Man förflyttades långt hän i tiden, blef vild och högröstad och lifslysten. Får jag avslöja vår glada lek, Haqvin?

— Ja-a, nu är det ju så längesedan.

Eric berättade varmt och med starka färger om dessa nätter i det tysta, sofvande slottet. Han gjorde skildringen till en glimmande saga ur Tusen och en natt, dolde det råa och simpla, gaf det burleska en förfinad form, lät sin fantasi spela in och förädla, mejsla bort ojämnheterna. Det blef genom hans framställning till en lockande tafla, mystisk och underlig, med något af Valpurgisnattens dämoniska kraft och något af drömmens vekhet.

Haqvin kände sig alldeles bortkommen. Hade han varit med om dylika fester? det kunde han rakt inte minnas, och med ett flatskratt afbröt han plötsligt Erics berättelse, i det han slog honom på skuldran med sin köttiga hand.

— Har galne grefven glömt, när vi buro ned honom i släden med dinglande hufvud och slängande ben? frågade han. Pank var du också; du hade spelat bort en rund summa.

Det blef pinsamt tyst några minuter. Farmor nickade tankfullt. — Sanningen är ful, tänkte hon, men den står ändå som en god och pålitlig vakt, där bedrägeriet vill fram.

Slutligen bröt Eric tystnaden och sade vemodigt:

— Nej, jag har ingenting glömt; det var efter den betan, jag dömde mig själf fågelfri för flere år.

— Och lefde som anakoret ett tillbakadraget lif?

Eric såg på den gamla, raka frun, hvilkens stämman kunde ljuda som en hårdt spänd sträng. Jaså, hon var draken, som vaktade prinsessan? Han log och skakade på hufvudet.

— Nej, fru Eiden, sade han nästan muntert, människorna, eller skall jag säga kvinnorna ha alltid lockat mig in i lifvets lustgård igen. För hvart förloradt Eden har man bjudit mig ett nytt, och öfverallt nästan har den förbjudna frukten varit mest frestande. För att nå den, får man ej vara tillbakadragen.

— Jag skulle gärna vilja se det förseglade rummet, inföll Gunvor lifligt, låt oss gå dit allesammans efter supéen. Det är månsken och strålande klart, just den rätta stämningen.

— Kära barn, det rummet står säkert stängdt i anledning af något sorgligt minne, sade farmor allvarligt, det är orätt att leka bort det förflutnas skuggor.

— Tror fru Eiden på spöken?

— Nej, grefve Gyldenlo, men på rättigheten för hänsofna andar att hvila i fred. Minnen ha mera lif än någon af er unga anar, och bittra minnen äro som tunga, rastlösa steg i mörkret. Må de åtminstone ha en fristad, ifall de där få ro. Låt det förseglade rummet förbli stängdt.

Farmor strök med handen öfver det silfverhvita håret och lät blicken glida bort mot rummets dunkel, som såg hon någon där.

— Vi kunde gå helt tyst, sade Gunvor sakta; ända sedan första kvällen jag kom hit till Bragehall, har jag längtat att få se just det rummet. Hvem vet, farmor, om det inte kunde bli en fristad för något ändå bittrare än tunga minnen.

— Hvad då?

Farmor ångrade genast sin fråga; hon visste, att Gunvor skulle besvara den ärligare än någonsin, nu när hon kanske omedvetet läst sympati och förståelse i Eric Gyldenlos blick.

Gunvor dröjde emellertid länge; hon såg bort mot Haqvin. Han lät just höra ett svagt snörflande ljud och nickade till i sömn. Då sköt en brännande rodnad upp i hennes ansikte, och med hård, klar röst sade hon:

— Jag menar: gäckadt hopp.

Hon reste sig och frågade, vänd till Eric: — Har grefven lust att gå ett slag i parken, innan det blir skumt?

— Ja, med nöje.

— Haqvin gör nog sällskap, eller hur? Fru Eiden lade kraftigt sin hand på den inslumrades axel. Du har väl lust att promenera en stund? frågade hon med höjd röst.

Han såg upp.

— Nu — nej tack, farmor! Jag har litet att styra med inne hos mig. Kommer du inte med, Eric?

— Inte nu. Grefvinnan har varit så älskvärd att erbjuda mig sitt sällskap i parken.

— Jaså. — Han tillade hviskande: — Du, din spjufver, som aldrig kan motstå kjoltyg.

— Ring, Gunvor!

— Hvad önskar farmor?

— Min mantilj och hatt.

— Skall farmor gå ut — så sent?

— Ja — det är en skön kväll, och grefve Gyldenlo ser ut att ha en stark arm att låna mig.

— Både stark och villig, fru Eiden. Vore det frågan om att svänga den i strid, skulle jag våga likna mig vid själfve S:t Göran.

— Och mig — vid draken då, ty prinsessans roll ger ni mig väl inte? — Farmor Eiden log fint. — Ädle riddare, bli hellre mitt stöd än min fiende, så skall jag visa er, att jag inte är något ondt fabeldjur.

Eric bugade sig tigande och hjälpte artigt den gamla på med ytterplaggen, men han tänkte, att denna gång svek klokheten henne, ty kände Gunvor sig utspionerad och bevakad, skulle trots och åtrå tusen gånger lättare kasta henne i hans armar, än om hon fått vara fri.

Efter supén, när farmor Eiden dragit sig tillbaka och Haqvin blifvit upplifvad af de starka toddar han i enrum njutit, föreslog han själf, att de alla tre skulle undersöka »nästet däruppe».

Gunvor tvekade.

— Farmor ville inte, sade hon skyggt.

— Men jag är din man, och jag vill, förklarade Haqvin myndigt. Du kan ju för resten låta bli att komma med. Eric och jag gå ensamma.

Eric stod tätt bakom Gunvors stol. Han lutade sig ned emot henne.

— Det är synd och skuld däruppe, sade han lågt, ni är ren och god. Om andarna skulle ha en fristad där, som er farmor trodde, ha vi vanhelgat den med våra upptåg. Allt det förflutna kan inte ni sona, men er makt är stor, vill ni använda den?

— Bara till andarnas gagn? frågade hon osäkert.

— Till gagn för lifvets oroliga andar, svarade han vekt. Följ med och låt mig i er närvaro afbedja en svunnen tids felsteg.

— Du talar som du tänkte gifta dig, då blir man alltid helig, inföll Haqvin groft. Ska' du lyckliggöra lilla Edelcrona till sist? Hon har då suckat i ny och nedan.

— Jag tror, att jag saknar förmåga att lyckliggöra någon i den mening du tar det, sade Eric afvisande. Tag reda på nyckeln nu, det är sent.

Haqvin gick före de båda andra uppför trappan. Eric drog varligt och med en vördnadsfull rörelse Gunvors arm under sin.

— Hvarför darrar ni så? Fryser ni?

— Nej, men jag är rädd.

— För hvad — för »den grå mannen», kanske.

— Nej — men jag minnes så tydligt en spådom. Delvis har den redan slagit in.

— Det kommer ni att berätta mig en gång.

— Jag talar så sällan förtroligt vid någon.

— Och längtar så ofta efter det — inte sant?

— Jo. — Hon mindes, hur hon senast på förmiddagen i sina tankar sökt honom för att få lägga sin hand i hans och be om hans vänskap. Hon frågade häftigt och oförberedt, men ändå så lågt, att Haqvin, som hunnit uppför vindeltrappan och nu sysslade med att läsa upp dörren, ej kunde höra det.

— Skulle ni kunna vara min vän — ingenting annat?

Skymningen dolde hans leende öfver hennes barnslighet och hennes naiva försök att värja sig för hvad hon kallade synd. Han tryckte sakta hennes mjuka arm intill sig och svarade dämpadt:

— Hvad jag kan vara för er, vet jag inte än. Ödets tärning slår aldrig jämna kast; vi lofva ett i dag, som inte morgondagen håller.

— Det är alltjämt er lära, sade hon sorgset.

— Nej — nej, jag har en annan, och den skall jag en gång sjunga för er, när ni själf vill lyssna. — Grefvinnan skall akta sig här, tillade han med förändrad röst, det steget är förrädiskt.

Hon lät honom skydda och leda sig och, trots att hans arm endast helt lätt vidrörde henne, kände hon dess smekande, ömma grepp, men hon var icke lycklig öfver hans omsorger. Hon hade känt sig underligt besviken, när han nästan undandrog sig den vänskap han vid deras första sammanträffande var så villig att ge. Inom henne hade den storm börjat brusa, som skakar ut i rymden tusen *hvarför?* likt vinddrifna blad.

De behöfde ej tända ljus i tornrummet. Månen lyste in med en skarp, klar glans, som kom föremålen att synas liksom större och djärfvare i konturerna.

Eric slog upp fönstren, så att den friska, svala vårluften fritt fick strömma in. Haqvin tassade rundt på sina filtofflor, tittade på allt och beskref omständligt för Gunvor, hur det gått till vid deras dryckeslag. Han gjorde det så, att hon vämjdes och rysande vände sig bort. Själf var han mycket road.

— Ser du, ur de här döds kallarna drack man. Det var krus, som hette duga, och vi slogo ihop gubbs kallarna, så det knakade i deras pannben. Här är pinbänken! Där satte vi den, som ville draga sig nykter ifrån kalaset, och titta på ljusstakarna! Gediget kyrksilfver — ljusen nedbrunna ända i pipan.

— Har grefvinnan sett på utsikten, den är hänförande, afbröt Eric honom. Jag står och ser, hur mitt eget lilla torp skymtar fram vid skogsranden, tätt vid Lögens strand.

Gunvor följde riktningen af hans hand.

— Underligt nog ha vi aldrig varit vid Lögenäs, sade hon, där måtte vara bra vackert.

— Ja, det är det, blandade Haqvin sig i samtalet, bjud oss på en styfvare middag, Eric, så komma vi.

— Med nöje. Bestäm en dag.

— Jag vill hellre komma oväntad, sade Gunvor hastigt.

Eric såg på henne med en egendomlig blick, men sade blott artigt: — Det har Haqvin omöjliggjort; hädanefter skall jag ständigt vänta besök från Bragehall.

Han vände sig inåt rummet och betraktade tyst alla dessa underliga, gamla saker, hvilka voro som sagofragment, svåra att sammanfoga till något helt, men rika på intresse också i sin stympade form.

— Här ville jag gärna bo, sade han, eller jag skulle vilja ge mina bästa drömmar en trygg vrå här, medan jag själf famlade omkring ute i lifvet.

— Och så skulle grefven glömma bort drömmarnas vrå.

— Nej, en vänlig norna skulle leda mig hit ibland. Och hon skulle stanna hos mig och lära mig nya sagor, nya drömmar. Jag kan inte alls längre se det här rummet i samma dager som förr. Nu är här godt och ljus och tryggt.

— Jag trifs också häruppe. Man är så högt öfver människor, liksom i en annan värld, sade Gunvor. Haqvin, vill du inte låta mig få behålla nyckeln? Jag kunde få lust att gå hit upp ibland.

— Jo bevars, men jag kostar inte på några förändringar, och jag tycker här är åtskilligt skräpigt för att det skulle vara trefligt att sitta och fantisera.

— Du skall slippa några kostnader, sade Gunvor kort. Men nu gå vi ned, eljest kan tjänstfolket undra.

Gunvor berättade ej för farmor, att hon fått hand om nyckeln till det förseglade rummet. Hon visste, att hon skulle möta ogillande inkast.

Men det hände ofta, att hon om aftnarna smög sig dit upp. Då gick hon vanligen direkt fram till fönstret, öppnade det och lät blicken glida öfver slätten med dess buktande vägar fram till skogsranden, där en smal insjö glittrade, och där en grå stenbyggnad syntes, närmast som ett kummel mellan träden. Hon hörde då göken gala, än gladt, än tungsint, men för henne blef alltid hans fattiga två toner till ett längtande eko, en suck, hvilken hon ej gaf mål. Hennes tankar voro som vilsna fåglar; de kunde ej hvila, förrän de funnit en plats, där stormen ej rasade och där solen ej förbrände.

Hon uppmanade aldrig Haqvin att göra det omtalade besöket på Lögenäs. Hon tyckte, att hon hellre aldrig for dit än i sällskap med sin man. Där mindre än någonsin ville hon pinas under trycket af hans närvaro, sade hon sig utan att våga eller vilja klargöra den egentliga orsaken.

En förmiddag, när hon och Hillevi voro ute och åkte, sade hon helt hastigt till kusen:

— Bengtsson kan köra Lögenäsvägen. Jag har aldrig varit åt det hållet.

Hon kände, hur blodet rusade upp mot kinderna och var rädd, att barnet skulle märka något, men Hillevi hade lyckligtvis sin uppmärksamhet riktad på annat.

Skall jag köra upp på gården? frågade Bengtsson lugnt, när de kommo närmare.

— Nej.

— Jo, mamma, jag är så törstig.

— Du kan få vatten i en stuga.

— Ja, men hos farbror Erik får jag saft och vatten och kakor, det lofvade han i förgår.

Eric hade då varit på middag vid Bragehall och pratat rätt mycket med flickan, som snart blef vunnen genom hans många historier. Nu klappade hon bevekande Gunvors hand och bad:

— Låt oss vara där bara en liten, liten stund, mamma! Jag skall be farbror Eric tala om en riktigt rolig saga. — Hon hoppade högt från sätet vid tanken på detta nöje.

— Sitt stilla, Hillevi. Du får komma till Lögenäs en annan gång, när pappa är med.

Hillevi började bittert gråta. Ingen saft och ingen saga! Hon fann sitt öde ytterst bedröfligt.

Bengtsson tyckte synd om den lilla och vågade säfligt yttra sig i saken: — Hästarna ä' nok varma och skulle ha godt af en rast, di me'.

Gunvor satt rak och stel. Hon tröstade icke sitt barn, och hon tycktes ej höra kuskens inlägg. Hon stred med sin egen frestelse och besvarade med »ja, ja!» den röst inom henne, som sade: »res förbi!» Men den andra rösten, den sakta inställsamt hviskande, som ägde tusen lockande, dragande ord, den svarade hon ej; hon endast lät den öfvertala och visste, att *den* skulle få makt öfver henne.

— Gråt inte, min lilla flicka, sade hon slutligen nästan sträfft, du skall få din vilja fram. Men det är inte alls säkert, att farbror Eric är hemma. Håll vid grinden här, Bengtsson. Vi gå upp genom parken.

De stego ur åkdonet, och Gunvor tog sin lilla dotter vid handen. Hon kände sig långt ifrån lugn, ehuru hon raskt vandrade framåt på den breda, solbelysta vägen. Det var, som hon kommit in i en förtrollad skog; den frodiga vårgrönskan täckte vänligt och i gifmildt öfverdåd alla de döda, risiga kvistarna och grenarna. Marken var en enda brokig matta af vårblommor, och bokarna spände sina höga hvalfbågar öfver dungarnas småträd. Det skimrade ljust, bjärtgrönt längst inne bland snåren, det var ormbunkar, som höjde sitt spetsmönster mot en bakgrund af några urgamla ekar. Det var ett kvitter och pip och drillande i luften af tusentals fåglar, ett surr af insekter och öfverallt flögo hvita fjärilar fram i dansande, mjuka rörelser.

— Hvarför går du på tå, Hillevi?

— Jo, mamma, man får visst lof att gå mycket, mycket tyst här, för jag tror, att älfkungen bor här; och jag är rädd att skrämma honom.

— Du lilla sagobarn! Gunvor lutade sig hastigt ned och kysste hennes röda, ifriga mun.

— Mamma, mamma! — den lilla tryckte hårdt moderns hand. — Det prasslade. Jag törs inte se; kommer älfkungen, mamma? — Hon blundade och gick ljudlöst, satte ned de små fötterna ytterst varsamt.

— Det är ju farbror Eric, lilla pyre. Se nu upp!

Gunvor skrattade åt barnets ängslan, men själf hade hon plötsligt blifvit blek, och det kändes så underligt inom henne, när hon såg hans smärta, eleganta gestalt närma sig, skyndsamt, med glad brådska i hvarje rörelse. Hon stannade; det blef alldeles mörkt för hennes blick, så häftigt strömmade blodet till hjärtat vid den okufliga, vilda längtan, som fattade henne att få slå sina armar om hans hals och känna hans hjärta slå mot sitt eget i den lidelsefulla, åtrående takt, hvilken de senaste veckorna kommit henne att ligga vaken timme efter timme i kvalfull ångest öfver att ej kunna komma öfver det stora undret: en kärlek, som blir till allmakt.

Där kunde ha kommit hundratals af societetens vanliga män emot henne, och hon skulle ha förblifvit den konventionella grefvinnan Brage, men endast en, Eric Gyldenlo, äfventyraren och fantasten, kunde hon ej motstå.

— Hvarför stannar mamma? frågade Hillevi otåligt.

— Jag är trött, spring före, du!

Gunvor släppte barnets hand och satte sig på en af de murkna stubbar, det fanns så godt om. Hon såg, hur Eric lyfte flickan högt upp, som om hon varit ett lefvande »hurra!» och sedan lät henne sitta kvar på armen, medan han skyndade vidare med säkra steg. Så går visst en man mot sitt föresatta mål, tänkte Gunvor och lade handen öfver ögonen. Först när han stod tätt framför henne, lät hon den falla.

Hans ansikte var gladt och öppet i detta ögonblick. Pannan lyste hvit mot den eljest solbrynta hyn, och ögonen voro så klara och varma. Han ställde ned Hillevi och sade muntert:

— Här har ni er lilla gisslan igen. Jag behöll henne, tills jag var viss om, att ej både hon och ni bara var en lyckodrom. Jag har väntat — så länge, tycker jag.

— Inte har jag lofvat att komma?

— Med ord? Nej, det tror jag knappt. Därför säger jag inte heller mitt välkommen med ord. Ni *känner* det?

Hon svarade ingenting; färgen skiftade oroligt på hennes kinder, och hon lät blicken glida bort från honom, när hon stelt sade:

— Hillevi var så törstig, därför lät jag kusken hålla.

— Vi äro visst törstiga alla tre, våren för sådant med sig, sade han uppsluppet. Allt lefvande vill dricka; det är endast drycken, som bjudes olika. Hillevi skall få, och jag hoppas, att ej heller ni, grefvinna, skall försmå min gästfrihet.

— Jag vill ha saft och vatten, farbror Eric?

— Skall bli, min lilla nåd. — Han smekte barnets kinder. — Törs du springa rakt fram här, så kommer du till stora trappan, där tar Nilla emot dig.

— Hvem är Nilla då?

— En liten rar gumma, som kan massor af roliga sagor.

— Då törs jag springa.

Hillevi satte i väg, så att de korta, ljusa lockarna yrde omkring hennes axlar.

— Vill inte grefvinnan taga min arm? Ni ser trött ut. Maj är en fordrande månad; den kommer med de härligaste löften, men den vill ha tack och svar med vår kropps och själs bästa krafter, har ni märkt det?

— Ja, på de senare åren.

— Ni var ett barn, när ni gifte er, förstås. Det är ju betingelsen för alla dylika partier.

— Ja, jag var ett oerfaret och mycket lyckligt barn då, sade hon sakta, i det hon tvekande lade sin hand på hans arm. Farmor valde för mig, eller kanske valde jag själf — så godt jag förstod. Och Haqvin gör mig inte olycklig, men han tråkar ut mig. Jag blir så underligt gammal och förvissnad i min omgifning. Jag tycker aldrig det varit vår på Bragehall.

— Varit, upprepade han långsamt. Ser ni den inte heller nu? Jag ser den hos er, i hela ert väsen som en hägring af era tankar och inre syner.

— Ha vi båda rätt att tala så här vid hvarandra?

— Ja, svarade han lugnt, samma rätt som solen har att värma gräset och rymden att vara vidd för fåglarnas flykt.

— Jag borde aldrig ha kommit hit, sade hon ångestfullt, allting är så lockande och trolskt. Det är, som om världen tvangs att stanna utanför er park, grefve Gyldenlo, och — ja, ärligt sagdt, jag är så rädd att inte hitta ordentligt ut igen.

— Det är jag också rädd för. Lögenäs har en gång i hednatiden varit trollens egendom, och som grefvinnan vet, är flertalet af människors barn mycket rädda för stortrollen, de, som regera enväldigt — de småtroll, som de kunna stoppa bakom skåpet, när det kommer främmande, känna de sig hemmastadda med. Alltnog, »världen», som ni kallar den, har skytt Lögenäs på grund af dess dåliga rykte, att ett gammalt troll bodde kvar vid stranden här, och att det alltid tog något från hvarje besökande, än bara ett lillfinger och än — hjärtat helt och hållet. Det låter grymt, men jag håller af trollfar ändå — fuskar dessutom litet i hans yrke. Vet ni t. ex. hvarför ni kom hit?

— Det har jag ju sagt.

— Visserligen. Men ni skulle kommit förr eller senare ändå, ty vid Lögens strand sitter ett tusenårigt troll och lockar och lockar.

— Trollåt borde ingen lyssna på.

— Då skulle vi gå miste om de vackraste melodierna. Men här är nu mitt slott, sju meter högt och femton meter långt, grått att åse och skröpligt af ålder, men i dag en mäktig borg, ty jag bjuder glädjen till fest därinne. — Han sprang uppför den låga stentrappan och stod höfviskt bugande vid porten, medan Gunvor passerade.

Förstugan liknade en jakthall, där funnos vapen och jakttroféer i oändlighet. Till vänster låg salen, ett långt, smalt rum, ett slags galleri med illa medfarna gobelänger på väggarna. Därinne satt Hillevi och lät Nilla traktera sig med saft, kakor och sagor. De båda hade fort blifvit goda vänner, och så snart Hillevi fick se modern, slog hon ut med händerna och ropade:

— Nej, mamma får inte ta mig! Jag vill inte gå än.

— Har ni inte lust att bese biblioteket så länge? frågade Eric, vänd till Gunvor. Vi kunna ju få in några förfriskningar dit. Hvad vill ni ha? Min enda flaska riktigt ädelt rhenvin? Skall jag taga den?

— Nej tack, jag vill ingenting ha. Göm för all del det ädla vinet. Här komma väl flera gäster.

Han märkte genast den ironiska klangen i hennes röst, och i det han såg henne djupt in i ögonen, sade han:

— Ja visst — bland andra Märta Edelcrona!

— Hvarför nämner ni just henne?

— För att besvara er tanke. Se så, var nu inte rädd för henne eller för något annat! — Han förde henne in i biblioteket, där han sköt fram en läderbeklädd hvilstol åt henne. Hon satte sig, och han lutade sig öfver henne, tog varsamt hennes båda händer emellan sina. — Känner ni inte, hur vi båda stänga världen ute från vår längtan och våra drömmar? Två människor mötas! Hvarför? Det kan man alltid läsa i den enas blick, och förmår den andra ge svar, då äro alla vidare frågor obehöfliga. — De gå redan bredvid hvarandra, de två, och ge och taga i förståelsens lycka. — Vi möttes, Gunvor; tror du, vi skiljas brådt?

Han låg på knä framför henne, hans mörka, glödande ögon veko ej från hennes ansikte, och hans händer kramade hårdt om hennes. Hon kände det, som gaf han i stormande lidelse alla de kyssar, hvilka brände på hans läppar, men icke en sekund ens tänkte hon på att stöta bort honom, bara gå själf, utan dom och utan klagan, men gå för att aldrig komma åter.

Då sprang han häftigt upp och gick fram till ett väldigt ekskåp, på hvars ena gafvel en luta hängde. Han tog den, satte sig på en stol ett stycke ifrån henne och lade instrumentet på knäet.

— Jag tänkte jag skulle sjunga dig till ro, sade han vekt, du får inte gå, inte tro, att du måste det.

— Jo, jag måste, grefve Gyldenlo. Sjung inte! — Hon reste sig och gick stilla mot dörren. — Hillevi, mitt barn, väntar på mig.

— Du käraste! — Han slog an ett ackord. — Låt dina ögon slippa se sig trötta längre mot drömmens blåa land! Gif längtans sjuka fågel luft under vingarna. — Han kastade lutan ifrån sig, så att det kved i strängarna och kom till henne. — Gunvor, du tror, att plikten skall kunna döda kärleken. Kärleken, som endast behöft en kort vår för att bli till blomster inom dig! Skulle vi båda räkna med tid, vore vi främlingar för hvarandra, men man älskar inte efter klockslag, utan efter hjärtats hårda, kräfvande slag. Gå så fri, som du kom, älskade! Och kom — kom åter, när *det* blir din första plikt.

Hon gömde ansiktet i händerna, och han hörde en förtviflad, hjälplös snyftning. — O, att jag aldrig, aldrig kommit hit; nu är det, som om jag mist både hem och hård. — Hon höjde hastigt hufvudet och såg på honom med en flammande blick:

— Är det så ni stjäla er till kvinnors kärlek, Eric Gyldenlo? Ni tar den ofödda känslan ur deras inre och ger den namn. Kärlek och längtan efter den famn, där all oro kunde domna, finnes det väl inom hvarje kvinna, men är det rätt att rycka upp en planta för att se, om den växer? Är det värdigt en ädling att locka sin väns hustru och att tvinga fram hennes fördolda tankar? Jag har kämpat med de frestande rösterna inom mig, kämpat till det yttersta, ty jag ville segra! Nu bryter ni er plötsligt in genom förskansningen och ber mig se, hur svag och fattig jag är. Hvarför, hvarför skulle jag älska er, som stört min dröm om fred?

Han stod på något afstånd ifrån henne utan att sänka blicken och utan att blygas. Snarare föreföll det, som han mera lyssnat till hennes vibrerande tonfall än till själfva orden, och som han sett i njutning på hennes skiftande minspel. Han strök upp håret från pannan och tycktes vakna till verkligheten, när hon slutat.

— Ni har talat länge och mycket, sade han, tyvärr har jag just ingen aktning kvar för ord. Det var väl grefvinnan Brage, som satte upp det något omständliga konceptet, inte Gunvor Eiden, den unga kvinnan, som jag sett djupt in i ögonen, medan den höga nåden talat. Tack, Gunvor, för blicken, som icke ljög, för munnens skälfvande spel, för rodnadens varma lek! Visst har jag kommit som fredstörare, hur kunde det vara annorlunda? Det rår hvarken du eller jag för, barnet mitt.

Hon ryckte till.

— Det smekordet fick också Amelie?

— Ja, ofta! Det är det vackraste och finaste vi män kunna säga till den kvinna vi älska. Och jag har hela min lifsdikt skrifven med hjärteblod från kärlekens offerfester.

— Det är inte kärlek, detta att ge åt den första, bästa. *En* och ingen, ingen mer, skulle jag älska.

— Har det aldrig hänt er, att ni plockat en stor bukett rosor, hållit af dem och så — lagt dem ifrån er, när ni plötsligt fick se en enda, fagrare än alla de andra, och att ni sedan uteslutande tänkt på den sist funna rosen. Föreställ er, att den undgått er, aldrig kommit inom räckhåll, då hade ni ändå kunnat drömma om den, men säkert tagit vara på de många för att i alla fall få rosendoft. Nu har jag äntligen funnit den enda rosen, Gunvor.

Han tog hennes hufvud mellan sina händer och kysste hennes panna och ögonlock. Hon drog sig ej undan. En underlig slapphet fick makt med henne, hon orkade ej slita sig ifrån den hvila hans famn erbjöd. Och hon förstod i denna stund, hur hela hennes varelse burit osynliga fjättrar, hvilka nu brusto. Det var, som när den stackars, gråa puppan till sist får brista och fjärilen flyger ut i solskenet. Hon höjde armarna och andades djupt, så sänkte hon dem åter, lade dem på hans skuldror och sade lågt, under det att stora tårar glimmade i hennes ögon:

— Jag drömde om att göra dig god och stor, Eric, nu blir det väl ondt af alltsammans. Jag älskar dig, älskar dig, men det är ju i synd och mörker, utan rätt. Stackars oss, som inte kunde gå hvar sin väg.

Hon knäppte sina händer bakom hans nacke och tryckte sin heta kind mot hans.

Det bultade på dörren.

— Mamma, mamma, jag vill gå hem.

— Hillevi!

Gunvor öppnade genast för barnet, men hon såg ej på sin lilla flicka.

— Hvad gör ni?

Gunvor svarade inte, men Eric lyfte den lilla högt upp på armen och sade: — Vi se in i solen!

— Får jag det med!

— Du är för liten än.

— Säg adjö nu, Hillevi, sade Gunvor hastigt. Hvad tror du Bengtson tänker, kanske att — trollen tagit oss. — Hon log halft vemodigt mot Eric. Så tog hon Hillevi vid handen och gick ut, åtföljd af Eric. Genom parken sprungo de i kapp alla tre, och när Bengtson fick se dem, skrattade han i mjugg och mumlade:

— Tockna lyckans guldfåglar kan nog flaxa stad; inget att grublisera öfver, baraste lek hela lifvet; en annan sitter hårdt i't många gånger.

NIONDE KAPITLET.

Spöksynen.

— Det är tid att gå till dansbanan, Haqvin. Vi måste vara där, när folket hurrar för den nyresta majstången. Gunvor talade forceradt lifligt och kom inte in i sin mans rum, utan stod med handen på dörrlåset. Hon hade en enkel, hvit klänning med ett bredt bälte om lifvet. Denna dräkt passade hennes slanka figur. Hon såg ut som en ung flicka. Ögonen strålade i det fina, något bleka ansiktet, och munnen log inåtvändt med ett mjukt, drömmande behag.

Haqvin satt rödmosig efter sin grogg och läste en uppsats om jaktmarkers utbredning. Han såg upp.

— Ja, det var så sant. Bevars, hvad unga grefvinnan gjort sig midsommarsgrann. Hör du, Fagerlin, kom hit och kyss din herre och gemål. — Han sträckte ut handen mot henne.

— Snälle Haqvin, skynda dig, sade hon otåligt utan att låtsas om hans invit, hvilken dock uppjagade en mörk rodnad på hennes kinder.

— Ja, de stå väl inte i sjön. Kom hit, Gunvor! Du är så njugg om smekningar, så man kunde tro, att du sparade dem till någon annan. — Han skrattade rått.

— Jag går i förväg, efter du ej vill komma.

— Du gör så fan heller. — Han reste sig tungt, kom fram och lade armen om hennes lif. — En hustru ska' lyda, och jag måtte väl vara herre i mitt hus.

— Men inte öfver mig.

Hon ville draga sig undan, men då kramade han henne intill sig och kysste med ett smackande ljud hennes hårdt slutna läppar. Hon slet sig lös med ett sådant uttryck af vämjelse, att hans lugna blod började koka.

— Hvad attan är det här för upptåg? sade han brutalt. Hvad tar du dig för drottninglater? Är jag din dräng kanske? Han ruskade hennes arm och det gnistrade plötsligt till i de vanligen matta, ljusblåa ögonen.

— Din grogg har visst varit för stark, sade hon föraktligt.

— Håll inne med dina näsvisheter, skrek han utom sig, annars ger jag dig, så du minnes det.

Hon stod stel och rak tätt framför honom. Hennes ansikte hade blifvit alldeles hvitt, och den vanligen klara stämman var hes af sinnesrörelse, när hon sade:

— Upprepa aldrig den hotelsen, Haqvin. Jag är hvarken en häst eller en hund, som tar stryk. Jag har låtit dig gå dina vägar; låt nu mig gå mina, det är bästa sättet att få fred. Du vet, att dina smekningar plåga mig. Det var länge sedan du var något annat för mig än mitt barns far.

Hon väntade ej på att hans flåsande tunga skulle kunna forma ord, utan stängde raskt dörren. På gårdsplanen stannade hon och inväntade honom. Hennes blick gled öfver det Brageska valspråket, inhugget öfver porten. Ofta, ofta hade hon under de sista åren satt sig in i, att det också måste bli hennes: »Fac et nihil spera: Handla och hoppas intet!» Men nu, denna vår, då hon äntligen börjat sitt eget lif, då hon lärt att hoppas och i tysthet drömma om befrielse från det äktenskap hon blindt gått in i, nu tyckte hon, att det var ett dumt, hårdt tänkespråk, som icke hade något att lära henne.

Haqvin kom nedför stentrappan. Ceremoniöst bjöd han Gunvor armen, då ett par af tjänstfolket just passerade. Hon tog den tigande. I kväll ville hon ej ha flera obehagligheter. Hon var, trots allt, i helgstämning. Eric Gyldenlo skulle komma till dansbanan. Haqvin hade bedt honom »öppna balen» med

Gunvor, då han ej själf kunde »trissa rundt» vidare. Under dansen skulle hon få tillfälle att tala några ord vid honom, som hon ej längre undflydde, utan sökte både med tankar och håg. Ingen mer än de två älskande anade denna böjelse. Jo, en, men hon teg ännu. Farmor Eiden ville ej förhastat sig; hon ville ej tro, att hennes sondotter gjorde något, som stred emot hederns bud. Förbittring och sorg gnagde inom farmor Eiden vid den föreställningen, att Gunvor gick de vägar man ej kunde gå med rak rygg och öppen blick. Skulle Gunvor sätta en skamfläck på det namn, hvilket hon själf i långa år aktat och ärat! Farmor skakade sitt hvita hufvud, och de stora, lysande ögonen hade fått ett skärpt, ängsligt vakande uttryck. Gunvor hade ej förblifvit den lilla, lydiga drifhusblomma farmor föreställt sig, det hade den gamla för länge sedan insett, men tyckte dock, att hon kunnat försöka finna sig tillrätta med Haqvin trots hans fel. Han var ju ej värre än många andra, och han förstörde ingenting af hennes förmögenhet, förkofrade den ej heller, men fru Eiden trodde, att man kunde lita på förvaltaren. Han höll af själfva Bragehall lika mycket som herrskapet och stod på dess bästa.

Dansbanan var utlagd i en liten bokdunge midt ute på slätten, men ej längre från slottet, än att man öfver alléernas trädtoppar kunde se de fyra tornen. Man kunde ej tänka sig en mera idyllisk plats än denna lilla skogsfläck, där bokarna stodo i dubbla pelarrader, bildande liksom kulisser åt alla håll. Därinne i dunklet lyste fjolårets matta af vissna boklöf med en metallaktig, varm glans. Längre ut på ängen reste sig de höga prästkragsstånden och blåklockorna ringde på smala stänglar.

Vid dansbanan var redan fullt af folk, när Gunvor och Haqvin anlände. Ungdomen Edelcrona, löjtnant Forner med sin fru och Eric Gyldenlo kommo genast emot dem. För herrskapet var en bänk placerad strax bredvid spelmännen, hvilka stodo på en predikstolsliknande upphöjning. Nu restes majstången under allmänt jubel. Haqvin steg fram i kretsen af sina underlydande och utbragte med kraftig röst ett: »Lefve sommaren!» Fiol och kornett stämde upp en fanfar och föllo sedan omedelbart in i en polskmelodi. De unga togo i ring och slängdansen gick med svindlande fart. Föll en omkull, rycktes han eller hon upp med ett hurtigt tag, inte sprängde man kedjan för så litet. Bondpojkarernas nyblankade mösskärmar stodo rätt upp, luggarna föllo snedt ned i pannan; de röda halsdukssnibbarna fladdrade. Tösernas hufvudkläden gled af, det ljusa håret reste sig i trotsigt burr; kjolorna pöste ut som ballonger. Sackade takten af, stampade man med ena foten och ropade »tjo!» Det hjälpte, tills slutligen musiken tystnade, och spelmännen drogo upp storrosiga näsdukar att torka de svettiga ansiktena med.

Så snart dansen var ändad, skockade sig karlarna kring ölfaten och stannade där, tills det spelades upp igen, då gingo de en efter en raskt fram i klungan af flickor, sträckte ut armen och drogo tösen med sig, oftast utan ett ord. Parvis och i ett slags lunkande promenadtakt gingo de in på banan. Sedan de sett, att »han, greffen på Lögenäs, dratt sta' me' onga grefvinnan», stampade de i ett slag, satte ut vänstra armen raklång och klämde den andra som ett skrufstäd kring sin dams midja.

Eric förde snart Gunvor tillbaka till hennes plats för att hämta sig en ny dam. Han var så helt inne i folkglädjen, att han ej kunde stanna och öda bort tiden med konversation. Han hade upptäckt Bolla från gästgifvargården och med henne måste han nödvändigt ha en sväng. Han var vid ett öfverdådigt humör, skämtade med de generade och smickrade töserna, hvilka fnissade och tittade på hvarandra, drack karlarna till och tog slutligen både fiol och stråke från spelmannen för att själf traktera den.

— Hvad han är vacker och elegant, trots alla sina galna streck, hviskade Märta Edelcrona till Gunvor. Han är genialisk i all sin burleska munterhet, tycker du inte?

— Å, sade Gunvor kort, jag vet inte, om det är särskildt genialiskt att kurtisera bondflickorna.

— Söta du, hvad gör det! Så här på landet! Det brukas ju allmänt i societeten, att herrarna — hur skall jag kalla det? — se sig litet omkring. Det är ju alldeles utanför vår krets.

— Tror du, att de unga bondflickorna känna på annat sätt än vi? Tror du inte, att deras hjärta är lika varmt och lika öppet, och därtill förstå de inte, att smickret bara är tomma fraser.

Märta skrattade öfverlägset.

— Älskling, så allvarligt du tar det! Jag tänker alltid: Låt herrarna rasa ut, så bli de så mycket spakare

sedan som äkta män. Och vet du, om en bondtös, den där lilla Bolla t. ex., skulle inbilla sig något, vore det verkligen löjligt, det får du medge, ma chère.

— Nej, hon är söt och oskyldig, hvarför skulle hon inte tro, att han menade allvar med henne?

— En grefve, söta vän!

— Har kärleken börd?

— Men, lilla Gunvor, det vet du väl. Nu kommer för resten grefven hit. Våra herrar vilja visst, att vi skola draga oss tillbaka. Jag har också fått nog. Det skall bli roligt att få språka litet förtroligt med Eric.

— Du håller af honom än?

Gunvor såg ofärdigt på de dansande, när hon tyst och med osäker röst framställde sin fråga.

— Platsen ägnar sig inte riktigt för förtroenden, ma belle, men du har väl hört ordspråket: »Gammal kärlek rostar aldrig.» Jag tror, det passar in på oss.

— Nu gå vi hem, sade Haqvin, jag antar damerna äro belåtna på frispektaklet, och jag längtar efter supé. Eric, få vi dig med?

— Mig? Nej tack, bror, jag håller allt ut till ljusan dager. Hör, en sådan bondkadrilj. Har inte grefvinnan lust att pröfva den med mig?

— Då ska' vi vänta, knotade Haqvin.

— Nej, jag följer naturligtvis din hustru, om jag får lof! Kom nu, det är en alldeles härlig takt!

Gunvor lät sig föras bort i dansen, och när han lyfte henne högt upp, så att deras ansikten nästan snuddade vid hvarandra, logo de båda i stulen, hemlig lycka. Hon tänkte på framtiden, då hon ärligt och utan skuld finge möta hans blick, då han skulle äga rätt att höja henne öfver mängden och ropa: »Min! Min egen!» i stället för att, som nu, skyggt hviska det. Redan i afton ville hon säga honom det. Hon blygdes öfver hvarje lönnlig smekning, hvarje ömt ord. Och hon kunde aldrig få trygghet i hans famn, förrän hon löst sig från de band hon hatade nu, när hon visste, hvad kärlek var.

När de slutat dansen, vandrade de arm i arm fram öfver ängen.

— Vet du, Gunvor, att alla blommor och träd i natt kunna tala. De få röst att tolka sina önskningar, och de svara de frågande människobarnen såsom aldrig annars. Hvad tror du, jag skall fråga om, vännelill, när jag går därute på de sommarljusa stigarna?

Han smekte sakta den hand, hon lagt på hans arm.

— Du skall ju dansa hela natten.

— Hvad nu? Det gör dig väl inte ledsen?

— Nej — och ja. Kan du dansa bort allvaret?

— Hvilket allvar?

— Vår framtid. Inte kan det fortsätta så här.

— Nej, naturligtvis inte. Men hvarför skulle jag just förmörka årets ljusaste, gladaste kväll med grubbel? Och visst kan jag dansa bort sorgerna. Hi och hej, du käraste! Tordes jag, skulle jag genast svänga dig rundt.

— Eric, ibland kommer du så långt bort, att jag knappt kan se dig.

— Är jag borta nu då?

— Ja, i en glädje, som inte jag kan dela. Det är ju så splittradt och skuldmedvetet inom mig. Och du — du kan skratta åt alltsammans.

— Ja, Gunvor, i kväll *måste* jag vara glad. Det hör midsommaraftonen och — natten till. Du lilla ljufvaste blomsterbarn, kunde du ej bli en af skogens talande örter i natt? Då skulle jag lyssna endast till din stämman. Kom, älskade; låt oss drömma i junis ljusa natt, du och jag!

Hon drog sin arm ur hans.

— Nej, Eric, jag lämnar inte mitt hem nattetid.

— Stolta borgfru! Hvi vredgens I? — Han log. — Så, Gunvor, fortfor han allvarligare, var inte så nedstämd. En annan gång — i morgon eller öfvermorgon skall jag tala förnuft. I kväll har jag släppt

Barabam lös, och inte det sötaste helgon i världen kan omvända honom. Godnatt, min drömfrid, sof godt, men kom ihåg, att därute i skogen går jag och talar med blommor och träd.

— Eric! — Hennes tonfall var bedjande och sorgset, men han hörde det ej. Raskt hade han vändt och gick nu smågnolande tillbaka mot dansbanan.

Men Gunvor kunde ej sofva den natten; hon kunde ej ens stanna inne, utan gick ned i trädgården, smög sig tyst genom slottet och stannade sedan på terrassen, därifrån utsikten var fri och vid. Det var nästan ljusst, och i öster tändes det första morgonblosset, det spred långsamt sin röda glans öfver himmelen, först som en smal strimma, men så småningom allt bredare.

Ett svagt, sömndrucket fågelkvitter störde stillheten då och då. Gunvor knäppte ihop händerna bakom nacken. Hon stod orörlig, som hon i andlös spänning väntade någon. Bortifrån slätten, där landsvägen drog fram, hördes ett par afbrutna dansmelodier, helt svagt och händöende. Gunvor lyssnade ofrivilligt, och hon föreställde sig, hur de nu vandrade hemåt, alla de unga paren, där väl hvar och en funnit sin.

Det knastrade i sanden af steg, lätta, sorglösa steg. Ett par händer lades öfver Gunvors ögon. Hon skulle känt igen dessa smala, vårdade händer bland tusen.

— Eric!

Hon låg i hans famn; hon vände sitt ansikte upp emot honom, som blomman mot solen, men han kysste henne ej. Nu hade stämningen skiftat inom honom; han kom från skogens djupa allvar, och dessa helgd dröjde än i hans sinne.

— Jag längtade efter dig — så ousägligt, sade hon. Jag har längtat hela mitt lif, men nu först har min längtan mål. Tack, tack, för att du ej dröjde borta längre, men gå nu — gå! Tänk om någon ser oss.

— Då ta de dig för hvita frun och mig för hennes mörke riddare. Och en spöksyn ur lifvet äro vi väl! — Han sköt henne varligt ifrån sig och suckade tungt. — Det skall vara gods och guld, små tankar om andra och stora om sig själf för att man skall passa bland människorna. Gunvor! Gunvor! Om jag kunde taga dig på mina armar i denna natt och bära dig bort till ett eller annat sagoland.

— Framtiden skall bli en vacker saga!

Han smekte vemodigt hennes kind.

— Skogens blomster sade mig inte det.

En blek solstråle, den första, smög darrande öfver sandgången.

— Å, Eric, redan dag! Farväl, vännen min! — Hon räckte honom brådskande handen.

Han kysste den och gick.

Detta möte var som en vacker hägring, tänkte hon, skärt och fint, och ändå så innerligt, starkt bindande. Långsamt gick hon tillbaka mot slottet. När hon passerade gamla fru Eidens dörr, märkte hon, att den stod på glänt. Förundrad stannade hon och såg sig om. Nu stod farmor på tröskeln.

— Gunvor, sade hon sakta. Rösten lät spröd och bruten.

— Ja, farmor!

Ett kväfdt, skärande skri ljöd från den gamlas läppar.

— Hvad är det, farmor?

— Det var således du. *Du!* Ack, jag trodde, jag hoppades, att det skulle varit en synvilla, en spöksyn.

— Kära farmor!

— Nej, säg ingenting nu. I morgon få vi talas vid. — Farmor stängde dörren utan ett vänligt afskedsord, utan en nick. Det vackra, silfverlockiga hufvudet hade förblifvit stelt.

Men när farmor blef ensam, satte hon sig tungt ned på en stol; benen ville ej längre bära henne. Tårarna föllo stora och bittra nedför hennes kinder; hon grät icke häftigt; det var, som om hvarje tår frampressats af namnlöst kval. Aldrig under hela sin långa lefnad hade Margareta Eiden haft en tyngre sorg, ty det var blygd och skam i den. I lidandets och saknadens svåra år hade hon alltid kunnat hålla sitt hufvud högt. Nu sänkte hon det så djupt, att det föll ned mot bröstet. Så satt hon ännu på morgonen, när Karna kom med kaffebrickan.

— Frun, är frun sjuk? Å, Herre Gud, så eländig frun ser ut, sade den gamla trotjänarinnan och satte brickan ifrån sig. Hon var van att finna sin matmor i sängen vid denna tiden, och nu var hon ute i salongen.

— Karna, tag ut kaffet igen, jag vill ingenting ha.

— Men frun, då!

— Du hörde! Sedan skall du kläda mig!

— Ja, frun!

Toaletten försiggick under oafbruten tystnad. När farmor var färdig, satte hon sig på sin vanliga plats vid fönstret, men ingen enda gång såg hon ut öfver terrassen.

— Är grefvinnan uppstigen? frågade hon, just som Karna skulle aflägsna sig.

— Jag vet inte det, frun.

— Hör efter då och bed henne komma hit genast.

— Ja, frun.

Karna gick undrande och ångestfull.

Månne gamla frun hade sett spöken? Hon visste sannerligen inte, hvad hon skulle tro. Så konstig och tvär hade hennes matmor aldrig varit förr.

*

Gunvor infann sig ofördröjligen hos farmodern, eljest brukade familjemedlemmarna ej träffas förrän vid lunchen klockan ett. Haqvin sof alltid till tolf, utom på jaktdagar, men Gunvor steg tidigt upp och använde gärna morgontimmarna till långa ridturer. På senaste tiden hade Eric och hon ridit mycket samman, och äfven i dag hade hon gjort sig beredd på ett möte därinne i den tysta, nylöfvade bokskogen, där nu naturen smyckat sig till midsommarfest.

Gunvor hade redan riddräkten på. Den svarta silkessammeten smög sig mjukt och graciöst efter de unga, smidiga formerna. På hufvudet hade hon en svart, gustaviansk barett med en lång, fritt vajande plym. Hon var så vacker, där hon stod, att farmor nästan bländades, ty det var ej dragens skönhet, som frapperade den gamla, utan det strålande, lifsmedvetna uttrycket i de mörka ögonen, de halföppna läpparnas smeksamma böjning, hvarje kroppslinjes rytmiska behag. Så hade hon ej sett sin sondotter förr; det var inte längre ett lydigt redskap för hennes fasta vilja hon såg, det var en ung kvinna, inspirerad af den stora makt, som trampar allt under fötterna utan att märka det och går sin väg fram med ett jublande lyckolöje, blott den vunnit det enda, den begär. Denna stora makt hade en gång sköflat Margareta Eidens lif, och ändå hade hon välsignat den. Så skulle också Gunvor göra, också hon hörde till de kvinnor, som ge sig i kärlekens våld med hela sin själ tänd af dess flammor. Farmor Eiden skakades af en frossbrytning, och den hand hon räckte Gunvor var iskall.

— Är farmor sjuk?

— Nej. Du vet, att jag vill tala vid dig! Sätt dig!

— Tack, jag står hellre.

— Som du vill. Har du stängt dörren ordentligt?

— Ja, ingen hör oss.

Farmors fasta, hvita händer med de höga, blåa ådernäten lågo hopknäppta på bordsskifvan. Hennes energiska, bleka ansikte var stramt af spänning, och rösten ljöd så tung och ansträngd, när hon sade:

— Hvem träffade du i natt på terrassen?

— Min älskade, Eric Gyldenlo.

Gunvor höll sitt hufvud högt. Hon hade väntat denna fråga och för sig själf besvarat den gång på gång under de flydda morgontimmarna. Allt det, som tegat och endast sakta kvidit inom henne under de år hon gått ensam på Bragehall, skulle nu få luft; hon kände ingen miskund; det stingande agg, hon trott vara sin egen naturs orimliga längtan, hade nu fått namn. Hon förstod, att hon blott varit ett verktyg för andras

syften. Ingen hade sett på henne som människa; de frågade ej efter hvad de förkväfde inom henne.

Farmor såg, hur känslorna arbetade upp sig till stormning hos sondottern och hon värdde sig ej mot öfverfallet med ett enda varnande ord. Det var bättre att låta det onda brusa ut först. Sedan skulle farmor försöka tala. Nu frågade hon endast:

— Hvad har du vidare att tillägga, Gunvor?

— Å, det är så oändligt mycket. Det är dagars, veckors, månaders och års tärande förtviflan öfver att *detta* var lifvet. Jag har tusen obesvarade *hvarför*, som borrar sig in i mig som hvassa nålar. Nu skall jag rycka dem ur såren och kasta dem tillbaka på dem, som nödgat mig att lida och bära bördor, hvilkas mening jag ej förstod. — Nu — nu har jag ändtligen mod att göra mig fri! — Hon drog ett djupt andetag. — Det har begåtts ett brott mot hela min varelse, ett långsamt fortlöpande, systematiskt brott, farmor. Eller kan det kallas med ett mildare namn, när man fastkedjar ett oerfaret, outveckladt barn vid en man, som är så försoffad både till kropp och själ, så — så förfäad, att samlifvet med honom blir en hädelse mot kärleken, ett upprörande våld mot hvarje känsla, hvarje tanke? Du har tystat mina tvifvel och min sargande oro med att säga, att jag valde själf. Farmor, hur kunde du nedlåta dig till en dylik oförrätt mot ett barn? Du visste, att jag var vek och varmhjärtad, lätt att fånga som en frusen fågel är det, och du lät en stor, grof hand hänsynslöst krama mig, endast därför, att det passade dina syften, att jag inte flög längre. Det var din förlorade lycka jag skulle gälda med hela mitt lif. Det var för att din älskades lefnadsafton skulle bli ljus, som jag måste in i mörkret. Det var för att han och du skulle få lägga era händer tryggt i hvarandras, som jag sattes till dörrvakt. Farmor, inser du inte, att du begått en skriande orättvisa mot mig? — Hon gjorde en kort paus, de flämtande andetagerna förrådde hennes lidelsefulla upphetsning. Ansiktet var upprördt, färgen kom och gick oafbrutet, och hon tycktes ur stånd att behärska sin vilda smärta.

Farmor däremot satt alldeles orörlig. Hon tycktes vänta, att Gunvor skulle fortsätta sina anklagelser, och när den starka, trotsiga, unga rösten ånyo dämpadt klang ut i rummet, nickade hon långsamt, som om det just varit detta sista hon afvaktat:

— Nu, farmor, står jag här inför dig, älskande som du själf en gång, hänsynslöst kräfvande rätt för mig och min kärlek —

— Jag gick aldrig smygvägar, afbröt farmor.

Gunvor log stolt.

— Det gör inte heller jag hädanefter. Öppet inför hela världen skall jag bekänna, att jag älskar Eric Gyldenlo.

— Jag svek aldrig mina plikter mot man och barn. Jag *bar*, tills ödet befriade mig. Aldrig har jag fegt kastat en börda, brutit ett löfte.

Farmors ögon hade fått en underbar glans, och hon såg på Gunvor med en fast, djup blick. — Du anklagar mig, dömer öfver mitt handlingssätt, barn, men blundar för ditt eget. Tror du, att man blir fri från egen skuld, därför att man gömmer den bakom andras? Kom ihåg, att min kärlek till Haqvin Brage aldrig var småsint och sudlad af hemliga möten, stulna kyssar, bedrägeri mot gifna eder. Den bodde inom mig som en helig eld, men icke en enda brand föll ut ur den härden för att tända vådeld i mitt hem.

— Men du offrade i stället ett människolif åt lågorna; *det* kunde du. Hvad gjorde det, om ett stackars barn brann upp? Mig offrade du, farmor.

— Jag såg skeft den gången. Jag trodde, du kunde bli så lycklig som de flesta.

— Som de flesta! — Var det nog?

— Jag trodde det.

— Men jag vet, att det *inte* är nog. Lyckan är inte för de många, den är för dem, som våga älska så som du och jag, farmor. Och nu går jag ut i solskenet för att möta honom, jag har kär. Och i morgon eller öfvermorgon skola de undrande, lystna, små människorna på de tilltrampade stigarna veta, att Gunvor Eiden själf bryter väg för sig och sin älskade.

— Du tänker inte på ditt barn?

— Mitt barn! Jo, farmor, henne släpper jag inte ifrån mig.

— Du ämnar väl skilja dig från Haqvin?

— Ja.

— Då ger lagen honom rätt till barnet.

— Honom! En slö, tom existens, skulle lagen döma mitt barn i en *sådan* fars händer? Nej, det tror jag inte på.

— Gunvor! — Farmor reste sig. Hennes hållning var bruten och stapplande och tonfallet nästan ödmjukt. Det var som en förklädnad glidit af henne; hon stod darrande, upprörd framför sondottern. — Gunvor, jag ber dig, återvänd till dina plikter! Svik inte hederns bud — öfvergif inte Haqvin Brage! — Detta namn gick som ett skärande ångestrop öfver den gamlas läppar. Hon tänkte ej på den, som nu bar det, endast på honom, hvilkens minne hon höll heligt. För honom bad hon med hela sin starka själ återspeglad i den kvalfulla blicken. Den kärlek, som famnade ännu öfver dödens gräns, trodde sig en sekund kunna vinna öfver lifvets sjudande, nyväckta lidelse. — Tro mig, Gunvor, du blir inte lycklig genom att slita alla band, genom att gå till — *din älskare*.

— Farmor, håna inte det ordet. Smutsa det inte med en stygg tanke; det är det vackraste begreppet inom mig, och aldrig skall jag missbruka det så, som världen menar. Men en dag skall jag bli Eric Gyldenlos brud.

— Det är ditt fasta beslut?

— Ja.

Farmor Eiden rätade upp sig, hon lade sina händer på sondotterns skuldra och sade med tonvikt:

— Godt! Gå då du din väg! Jag går min, och den leder som vanligt *rakt* mot målet. Redan i morgon skall jag besöka Eric Gyldenlo. Jag skall tala vid honom, som jag talat vid dig; jag skall väcka och varna. Och kanske är han så mycket verklig ädling, att han inser sin skuld och blyges öfver att ha lockat sin väns hustru.

Gunvor tog ett steg tillbaka. Just desamma orden hade hon ju själf yttrat för icke längesedan, och nu? Hon sänkte plötsligt hufvudet. Där var den igen, det förflutnas spöksyn, de alltid rastlöst irrande skuggorna af tankar och strider.

Farmor fortsatte:

— *Om* han afstår, vill du då fylla dina plikter och stanna i det hem, som en gång för alla är ditt?

— Han afstår *inte*, farmor. Hör du inte, han älskar mig.

Hennes röst jublade detta segervisst, och ännu sedan hon lämnat rummet, dröjde ekot af dessa ord kvar; de ljödo med en underlig klang i den gamlas öron: — Han älskar mig! — Det var så den stora makten talade: utan fruktan eller tvifvel.

TIONDE KAPITLET. Farmors sista färd.

Det var numera högst sällan, farmor Eiden for ut och åkte, endast någon gång till kyrkan; men visiter gjorde hon aldrig. Hon hade så föga intresse af fruntimmers småprat, att hon ej blifvit intim med någon af traktens damer.

Dagen efter midsommardagen fick emellertid Bengtsson tillsägelse att spanna för. Fru Eiden skulle åka ut. Redan klockan elfva på morgonen skulle vagnen vara framkörd.

— Jag tror till och med farmor har blifvit smittad af den allmänna förtjusningen för galne grefven, sade Haqvin sedan vid lunchen till Gunvor, kan du annars begripa, hvad gumman skulle vid Lögenäs att göra?

Gunvor undvek att svara och sysselsatte sig i stället med lilla Hillevi. Hon hade stått vid fönstret i sitt arbetsrum och sett, när farmor steg upp i åkdonet, och en sekund fingo tvifvel och farhåga makt med henne. Tänk, om Eric ansåg, att han handlade som en man af ära genom att öfverge henne! Hvad skulle hon då göra? Finna sig i sitt öde? Resignera? Nej, nej! Till hvarje pris skulle hon kämpa för sin frihet. Hon kunde inte göra sig blind igen, när hon en gång blifvit seende.

Farmor såg upp mot hennes fönster, och hon drog sig skyggt tillbaka. Nicka ett vänligt afsked förmådde hon ej. Hela hennes sinne var i uppror, och hon tyckte ibland, att den vördnad, beundran och innerliga tillgifvenhet hon hyst för farmodern försvunnit. Gömd bakom den skira gardinen, såg hon tydligt den gamlas bleka, utvakade ansikte. De föreföllo med ens så härjade och vissna dessa fina drag, som de hvita lockarna omramade, och gestalten sjönk trött ihop på vagnens sidendynor.

— Farmor, mumlade Gunvor, om du bara inte gjort detta. Om jag fått hålla af dig som förr. Om jag kunde ropa dig tillbaka och gråta ut hos dig! — Hon lutade snyftande hufvudet mot fönsterposten.

I detsamma hörde hon Bengtsson klatscha med piskan och hästarna frusta gladt. För sent att återkalla henne, för sent; farmor var redan på väg. Det var första gången så långt Gunvor kunde minnas tillbaka, som hon ej sagt godmorgon åt den gamla frun och kysst hennes hand. Hade farmor tänkt på det, när hon såg upp mot sondotterns fönster? Gunvor log bittert. Å nej, hon hade väl tänkt: »Ser du, trotsiga barn, att jag far till Lögenäs; att jag har mod att krossa det, *du* kallar lycka, för hvad *jag* kallar rätt.»

Gunvors drag hårdnade i harm och vrede mot den, som ville kufva henne. Hon lät det icke ske.

*

Fru Eiden hade suttit med slutna ögon hela vägen, först när vagnen svängde in genom Lögenäs' murkna parkgrindar, såg hon stort upp. Hvad allting här var förfallet och vanvårdadt! Hon kunde ingenstädes se spår af en ledande och ordnande hand. Gräset växte vildt och frodigt; ingen tycktes ha tänkt på att slå det. Träden sågo öfvermogna ut, och murgröna och humle klängde oförsynt kring de skrofliga stammarna. Här och hvar släpade en gren öfver vägen och hotade att skrämma hästarna, och mer än en gång fick farmor böja sig undan för det täta kvistverket på någon jättebok eller alm.

Gårdsplanen var okrattad och dess gräsmatta kring den utsinade fontänen brunbränd af solen. En af Eric Gyldenlos hundar låg lättjefullt utsträckt på stentrappan utanför byggningen. Han reste sömnigt på sig, när vagnen körde upp på gården, och skällde pliktskyldigast.

Men för resten föreföll Lögenäs utdött. Fru Eiden väntade, att åtminstone en jungfru skulle visa sig.

Draget i hennes ansikte blef allt föraktligare, medan hon satt så. Hurudan var den husbonde, som lät allt förfaras och vårdslösas, och som ej ens lärt tjänstfolket vanlig disciplin? En lätting och dagdrifvare var han, en Don Quixote, en vandrande riddare utan hemortsrätt.

— Bengtsson får gå och höra, om någon är hemma, sade hon slutligen.

Bengtsson makade sig säfligt ned från kuskbocken. De hästar han i dag körde kunde han tryggt lämna, men det föreföll honom för galet, att ingen kom och tog emot ordentligt. Han gick inåt köket till. Nog för att porten stod oläst, men han ansåg det bäst att söka upp Nilla å hennes eget område.

Farmor fick vänta dryga fem minuter, innan Bengtsson kom tillbaka med sin eröfring. Nilla kunde omöjligt visa sig för gamla fru Eiden, sådan hon såg ut. Det var också bra förargligt, att den stränga farmor på Bragehall skulle komma just i dag, då allting var så upp- och nedvändt inomhus.

Hon hade inte hunnit göra någonting i ordning sedan i går, då grefven sent på kvällen, ifrån middagen hos baron Edelcronas, kommit hemdragande med tre, fyra herrar. De hade spelat och druckit och sjungit och left som ryssar ända till vid tretiden på morgonen, då hade de seglat öfver Lögen till gästgifvargården för att fortsätta där, sedan hade inte Nilla sett skymten af grefven, och nu var klockan tolf. Han var ju alltid oberäknelig och inte lätt att förstå sig på, men nu en tid hade han varit värre än någonsin, brukade gå ute i skogen hela nätterna eller sitta därnere vid sjöstranden och spela på sin luta — »för trollet», sade han. Liksom en kristen människa kunde sätta tro till tocket spektakel.

Nilla hade fått så många myror i hufvudet, sedan hon kom till Lögenäs, att hon inte visste sig någon lefvande råd, och medan hon nu i en fart snodde på sig kjol, tröja och förkläde, beslöt hon att tala ut med farmor Eiden. Det fanns visst ingen så klok som hon på många mils afstånd. Någon nere vid fiskläget hade sagt en gång om farmors ögon: »De äro som fyrar, ser man in i dem, klarar man alla grund och kommer på rätt stråt.»

Nilla stod ändtligen vid vagnen och neg för den gamla frun.

— Är grefven hemma, ljöd den stilla, men underligt hårda frågan emot henne.

— Nej, fru Eiden.

Nilla neg igen.

— Väntas han snart?

— Hå, det är aldrig nå'n, som vet när han kommer.

— Men han är inte bortrest?

— Nej, för allan del; han va' hemma till klockan tre i natt, då följde han herrarna på väg.

— Efter jag kommit hit, skall jag försöka vänta en stund.

Farmor lät Nilla hjälpa sig ur vagnen.

— Fru Eiden är väl så god och stiger in? — Nilla brydde sin hjärna förtvifladt med funderingar på, i hvilket af de tre sällskapsrummen det kunde vara någorlunda snyggt. Salen visste hon var värre ruskig än vid flyttstök. Spelkortet kvar på bordet, stolarna omkullslagna, skärfvor af vinglas, och grefvens luta med en brusten sträng, hvilken stack upp som en bruten lem. Usch, usch, usch, och som de hvirflat upp dammet ur vråarna sedan! Det låg ofta hela veckan igenom tjockt och grått på alla föremål; Nilla var inte alls efterhängsen emot det i vanliga fall, men till midsommar hade hon, förstås, schasat undan det med en skurning och kunde aldrig tänka sig, att det så fort skulle vara framme igen.

Förmaket var hon inte stort säkrare på än salen. Där var ena benet af soffan, marmorskifvan på divansbordet spräckt, spegeln som en skärgård med flugfläckar till öar, och öfverdraget på fåtöljerna i rämmor. Grefven bara skrattade, om hon sade åt honom om saken, när han var vid godt humör. Misslyckades hon att yttra något, när han var ur stämning, kunde han ryta till: »Kasta eländet i Lögen, så behöfver du inte ha bekymmer för det se'n; tror du inte trollet kan svälja litet uselt bohat, hårdsmältare saker har det tuggat.»

Hon finge nog bjuda fru Eiden in i biblioteket. Den gamla såg så trött ut, att hon visst kunde behöfva komma till ro litet i en af de stora skinnstolarna. Nilla var själf ingen ungdom och visste, hur det kändes,

när krafterna aftogo.

Alltjämt nigande, placerade hon farmor på bästa sätt och frågade, om hon inte finge koka litet kaffe. Det skulle, enligt hennes förmenande, blifvit en så ypperlig inledning till ett förtroligt meddelande.

Men farmor skakade på hufvudet. Hon ville ingenting ha.

— Å-å, inte! Då ska' jag väl gå då, sade Nilla med en saknadens suck.

Farmor såg då upp, och Nilla förstod så väl, att fiskaren kunnat kalla de ögonen fyrrar; så klar och fast och vaksam hade hon aldrig sett en blick förr.

— Sköter grefven själf sin gård? frågade fru Eiden.

— Sköter! Å, herre jemine, det sköts väl inget alls här. Folket går, för dom inte får ut sina pengar. Kräken dör, för dom inte har någe foder, och om utsädet och pantofflerna vill jag inte tala. En kunde gråta, om de' hjälpte.

— Hvad gör grefven då?

Nilla tittade förstulet på farmor. Hon hade hört, att den gamla, kloka frun aldrig lade sig i andras angelägenheter, aldrig frågade; hvart ville hon nu komma, månne? Var det i alla fall »någe» emellan honom och grefvinnan Gunvor? De hade sett så besynnerliga ut den där förmiddagen, när lilla flickan var med, och Nilla fått sällskapa med barnet, medan hennes mor och grefven »låste sig inne» i biblioteket.

— Hva' en gör, sade hon långsamt. Han roar sig väl på sitt vis, fast jag tycker det är fasligt konstigt. Och pengar har han då inga att komma me', inte så mycke' som så! — Hon slog öfver den ena handens flatsida med den andra för att bevisa deras tomhet. — Men höga herrar lära kunna lefva på skulder, har jag hört.

Farmor nickade.

— Om han gifter sig rikt, sade hon ansträngdt, kan ju allt bli bättre. — Hennes blick släppte ej Nilla, under det hon talade; den kräfde svar, långt mera öryggligt än orden.

— Gifter sig, *han*! — Nilla kunde inte hjälpa, att hon fnyste till och att det kom en road glimt i hennes små, klippska ögon — Lika väl kunde solen gifta sig med alla stjärnor eller tuppen på en gång ta alla hönorna till sig! Nej, då blefve det allt ett kackel utan all ända, om han försökte någe tocket. Man kan, förstås, ha en käresta i hvar vrå, och det går nok, så länge den ena inte vet om den andra, men si gifter man sig, är det väl tvunget att sopa rent i huset, och finge nå'n se di soporna, som då kom ut, är jag rädd hon vände om. Grefven är visst en både fin och schangtil herre, och Gud bevar mig för att förtala husbond', men gifta sig me'n, det kan ingen, då skulle det sannerligen spöka i huset.

— Kan Nilla skaffa mig ett glas friskt vatten? afbröt farmor så tvärt, att Nilla hoppade till.

— Ja, herre je då, hvad jag det kan.

Hon rusade ut och kom strax åter med det begärda.

Farmor drack och ställde sedan bort glaset.

— Tack, Nilla! Jag vill gärna hvila nu en liten stund, medan jag väntar på grefve Gyldenlo.

Nilla förstod, att hon måste draga sig tillbaka, det fanns ingen annan råd. Ingen kunde befalla så, endast med sin hållning, som gamla frun på Bragehall. Det sades, att unga grefvinnan fått denna afvisande höghet i arf efter sin farmor, men att hon eljest var godare och mildare. Folket hade hittat på sitt eget namn för henne. De kallade henne »Fru Gunvor». Grefvinnor fanns det godt om i trakten; man kunde förväxla dem, men alla voro öfverens om, att det endast fanns *en* »fru Gunvor», och i mannaminne hade det ej spridts så mycken glädje på Bragehall, som hon åstadkommit blott på några år. Grefve Haqvin var högmodig och en smula gnidig, när det gällde de underlydande, men fru Gunvor hade alltid ett vänligt ord och en hjälpsam hand.

Det vardt ej mycken hvila af för farmor, trots att hon blef lämnad alldeles ensam i det stora, tysta rummet, där väggarna voro klädda med klumpiga bokskåp och reoler, och där endast ett egendomligt, gammaldags väggurs knäppande afbröt stillheten. Den djupa, bekväma stolen gaf ingen ro åt den gamla. Hon reste sig och gick fram till skrifbordet, hvilket var öfversålladt med en massa onödiga ting.

Oafslutade bref lågo kastade åt sidan, öppet biktande för all världens nyfikenhet grefve Gyldenlos vigilanser. Midt upp i alltsammans låg en dikt, nedrafsad på ett stycke oskuret papper: »Till dig!» läste farmor. En klok rubrik, den hade intet särskildt namn att söka till, kunde gå ur hand i hand som grefvens kärlek. Hon lät blicken glida vidare nedåt raderna — — — och när hon hunnit sista strofen, lade hon hånfullt ned papperet; det fanns ord i det sista poemet, som måste bränna sig in i ett älskande kvinnohjärta. Troligen skulle han ej förgäfvets behöfva vädja till henne och fråga:

Vill du stiga med mig i min bräckliga båt?
Vill du med, vill du med mig på villande stråt?
Säg, älskade, följas vi åt?
Där är ingen flagga hissad i topp,
och intet roder skall styra vårt lopp,
men seglet skall svälla af hopp.
Vill du med, så lägga vi strax från land.
Du käraste, vill du taga min hand
och stäfva mot okänd kust
med äfventyrlust?

Farmor kände en stark åtrå att rifva papperet i fina flagor för att åtminstone få döda något af denna älskogslek, som hon föraktade. Skulle Gunvor verkligen få dessa dumma verser och tro, att de voro tankar? Kanske skulle han sända dem i en bukett rosor! Blommorna voro ärliga; de visnade — — — men orden, de smekande, hviskande orden på det hvita papperet, de stodo där och vaktade på veka stämningar för att då bringa oro i blodet.

Fagra ord! Kärleksord! Farmor visste, hvad de voro; henne bedrogo de ej med sin vackra mask. Hon läste dem från afvigsidan och där hade de skogsråets håligheter. Många af lifvets grymmaste dödsdomar hade afkunnats med ljugande, varma fraser. Och säkert hade Eric Gyldenlo bjudit mer än en med sig i sin »bräckliga båt» och sedan kastat den lättrogna öfver bord. Det var ju en slags heder i detta att ingenting lofva annat än för stunden, att erkänna, att han hvarken hade flagga eller roder, men en godtköpheder var det. Den man, som ej ville ett mål, kunde aldrig vara värd en kvinnas kärlek. Man kunde i ungdomsåren drömma aldrig så mycket om hafvets oändliga vidder, så sökte man dock förr eller senare hamn.

Hundarna skällde gladt välkomnande ute på gårdsplanen.

— Så, nu kom han! — Fru Eiden fattade med båda händerna hårdt om bordsskifvan; hela gestalten fick en prägel af att hon nu spände bågen till det yttersta, och hon darrade af ångest för att strängen skulle brista.

Det dröjde litet, innan Eric kom in, men då var han den oklanderligt eleganta världsmannen, och med spänstiga steg gick han emot sin gäst. Djupt bugande kysste han hennes hand.

— Hvad förskaffar mig äran af själfva farmor Eidens besök? frågade han artigt. Det är väl ingen sjuk på Bragehall, tillade han hastigt, i det han kastade en snabb, orolig blick på den gamla fruns bleka, strama ansikte.

Hon skakade på hufvudet och strök med en rörelse, hon ofta begagnade, öfver sina hvita lockar.

— Vill ni inte vara god och taga plats, fru Eiden. Här finnes inte en enda vrå i mitt fattiga torp, som passar för er, det vet jag nog, men Nilla har haft förstånd att be er stiga in i det hyggligaste rummet, och därmed ha både hon och jag fredat våra samveten.

Farmor svarade ingenting. Hon satte sig endast ånyo tillrätta i karmstolen.

Eric ställde sig en sekund vid skrifbordet. Hans blick föll ofrivilligt först på brefven och sedan på poemet. De förra lät han ligga, trots han förstod, att farmor Eiden också låtit dem undergå granskning, men dikten skrynkade han till en hård boll och kastade den sedan i papperskorgen. Någon hade sett på den

med onda ögon, då hade det smugit sorg in i den. Bort därför! Sådana smittämnen fick ej hans visa föra vidare.

— Vill ni inte komma och sätta er, grefve Gyldenlo?

— Jo, fru Eiden, nu är jag till er tjänst. — Han vred om skrifstolen och satte sig så, att hon kunde se hans ansikte i klar belysning. Hon lät också dessa fina, genom generationer utmejslade drag vederfaras rättvisa. Det fanns ingenting fult eller disharmoniskt i dessa linjer, men ändå motsade de hvarandra. Ögonen drömde svårmodigt under en allvarlig tänkarpanna, hakans form var vek och munnen än vankelmodig, än spotsk och än åter god och varmt leende. Håret hade denna mörka, mjuka glans, hvilken lockar hvita kvinnohänder att glida öfver det från pannan mot nacken. Farmor såg äfven på hans gestalt, smidigt mager med breda, viljestarka skuldror, och hon frågade sig, hvad ödet menade, när det exponerade en dylik människa och kallade den till att endast bli en hand full stoft redan i lifvet, ett odugligt embryo.

— Grefve Gyldenlo, sade hon dämpadt, jag går rakt på saken. Ni har för öfrigt nog redan förstått, att mitt besök här föranledes af ert förhållande till min sondotter, *er väns* hustru.

— Haqvin torde knappt kunna kallas min vän i djupare mening, och den man, som ej själf tar vara på sina intressen, får finna sig i att — inkräktare — om ni så vill — göra det.

— Anser ni det hederligt att smyga sig till en ung kvinnas kärlek och stjäla fred och lycka från hennes hem?

— Har lyckan någonsin gästade Bragehall annat än på en kort visit?

— Ja, den lycka de flesta få nöjas med. Och tror ni, att Gunvor blir lyckligare, om hon sviker sina själfåtagna plikter? Hvad kan ni bjuda henne?

— Bjuda henne! upprepade han och det flammade till i de eljest något skygga ögonen. Hvarför skall den ena människan bjuda den andra något, när de känna, att de måste gå samma väg? Jag har ingenting att vinna henne med, fru Eiden. Jag kunde säga er, att jag har min kärlek, men det skulle ni skratta åt och jag själf — skulle kanske gråta öfver att räcka fram en så fattig gåfva.

— Ja, från er är den fattig, afbröt farmor, ni har slitit ut den.

Han log öfverlägset.

— Nej, fru Eiden, den slites aldrig ut. Det är den helgdräkt människan fått att kläda på sig, när söckendagarna bli för många. Men jag kallar den en fattig gåfva, därför att den begär att bli återgäldad. Han lade armen på bordet och stödde hufvudet emot den. Utan hätskhet eller häftighet återtog han: Ni talade några stora ord om kränkt heder och stulen fred, fru Eiden. Jag kände så väl igen den frasen. Den är ju ofta den lösen, hvarmed striden om känslans rätt öppnas. Men jag kan tyvärr inte åstadkomma någon förolämpad stolthet eller ädel harm; jag är till och med oförmögen att inse, hvilka betingelser Haqvin har att uppträda som min motståndare. Kan ni visa mig dem?

— Han är hennes man, hennes barns far.

— Ja, det torde vara onekligt, liksom att prästen förklarat dem vara *ett*, men, fru Eiden, se nu på dem, som de två individer de äro. Ha de någonsin hört samman? Har Hillevi någonsin känt, att hennes far var annat än en snäll, litet trög lekkamrat, och slutligen Haqvin själf! Är det kärlekens lycka *han* bjuder sin unga hustru? Nej, Bragehall var ett väldigt maskstunget och ihåligt träd, redan innan jag kom. Att jag hittade fågel Fenix därinne i mörkret och skyndade mig att föra den ut i ljuset, är det detta ni förebrår mig?

— Lek inte med allvaret, grefve Gyldenlo! Jag förebrår er *allt*, ty ni vet, att ni inte hör till de män, som kunna ge en kvinna hem och hård. Invänd inte, att Gunvor är rik och kan betala alla edra skulder, det är inte *det*, jag menar. Ni står ju själf utan hållpunkt, och först och främst måste en kvinna kunna trygga sig till den hon älskar, om kärleken skall ha bestånd. Kan ni ge trygghet?

— Inte till den grad som Haqvin Brage, svarade han ironiskt, men tillade strax därpå i en nästan sorglös ton: Trygghet finnes inte i världen; själfva klippan rämnar. Det är inte heller trygghet Gunvor söker hos mig, det är förståelse för det sjudande unga och varma, som fyller hennes håg. Det är lifvets

brusande lust och lek hon vill ha; det är sin stormande längtan hon vill känna stillad i min famn. Ser ni, fru Eiden, sådana kvinnor som Gunvor kunna ge tusen kalla kyssar och tro, att detta var allt, hvad de förmådde, men möta de så den ende, som kan lära dem, att en kyss gömmer hela lifvets fullhet, då gå de till döden, om det gäller, för den, som gaf dem kärlekens djupaste hemlighet.

— Ni är säker, alldeles för säker på Gunvors otrohet, grefve Gyldenlo.

— Nej, på hennes trohet.

— Jag kallar det *otrohet*, ty jag ser det ej i falsk belysning, och jag har kommit hit för att be er se det — ej med mina ögon — men så som det är. Aldrig kan någon lycka byggas på en så skef grundval, som den ni uppställer. Ni störtar Bragehalls bestånd, utarmar en så godt som värnlös man, stöter ut ett litet barn i världen och ger Gunvor till godt pris för onda tungor. Betänk allt detta, grefve Gyldenlo! Drag er tillbaka, gör oss inte alla olyckliga för en — en nycks skull. Döm inte Bragehall och Haqvin Brage till säker undergång!

Hon bad med darrande röst, och ögonen stodo fulla af tårar. Eric såg, hur kallsvetten i stora droppar rann nedför den fårade pannan, och hur händerna skälvande knötos, för att ej deras nervösa rörelser skulle märkas alltför tydligt. Hon satt där så hopkrumpen, så nedbruten och förtviflad, att han endast kände ett: hon var en kvinna, som bad, och han måste trösta.

Sekunden därefter låg han på knä framför farmor Eiden och gömde sitt upprörda ansikte i hennes knä. Plötsligt såg han upp, hvarje muskel var i strid inom honom, och hjärtat slog vildt.

— Jag älskar Gunvor, sade han sakta, tonlöst, så vackert och rent har jag inte älskat, sedan jag var barn och kysste blommorna.

Farmor öppnade sina händer. Hon lade den ena på hans hufvud och böjde det ned igen.

— Bröt ni också blommorna.

— Nej, inte då.

Farmors hand smekte hans hår. Hon visste det knappt själf; handen gled och gled öfver de mjuka vägorna, det var, som hon stillat en storm.

— Har ni aldrig drömt om att utföra en stor och god handling? frågade hon. Bara *en* enda, som kunde bli som en mjuk hufvudkudde för er en gång, när ni var trött och behöfde hvila.

— Jo, jag har drömt ... och vaknat igen, men aldrig blef *den* drömmen verklighet.

— Öfvervinn er själf. Tag inte Haqvin Brages hustru! Hon skulle gå i döden för sin kärleks skull tror ni. Männe den ej också kunde lära henne att lefva? Det är ofta svårare. Grefve Gyldenlo, jag kom hit i hat och bitterhet, men ni har afväpnat mig — hvarigenom? Jag vet det inte, bara att jag nu kan be er som en ödmjuk, gammal kvinna ber det unga och starka, hon ej rår med att lyfta, gå ur vägen. Ni är i denna stund triumfator och kan krossa mycket under er triumfvagn, men jag ser nu, att ni är sådan, att ni skall höra som ett verop från hvarje spillra. Därför kan jag be: stanna! hejda den krossande färden, innan det är för sent.

— Och Gunvor?

Farmor ryckte till. Det stack inom henne af ett samvetsagg, hon ej kunde döfva. Var det verkligen så, att hon ånyo måste offra den unga för det, som gått, för den kärlek, hvilken aldrig slöt, som var starkare än graf och död och förgängelse.

— Gunvor, sade hon osäkert, hon har sitt barn.

— Är det nog?

— Det är mycket.

— Men om kärleken är hennes *allt*?

— En otillåten känsla måste kufvas. Å, ni inser det ju själf! — Hennes tonfall blef ånyo skärande af kvalfull smärta. — Gunvor har mark under fötterna, hvarför skulle hon gå ut på gungfly? Om marken än är hård, så är den dock fast. Säg mig, tror ni på er egen styrka? Är ni inte rädd för att vackla? Och hvad skall då bli Gunvors öde? Kom ihåg, Haqvin Brage sviker henne aldrig.

Eric såg nästan förvånad på farmor, när hon så stolt uttalade dessa ord, och ett egendomligt leende lade

sig om hans mun. Haqvin Brage, en halfdiod! Hvem frågade efter hans gunst? Minst af alla hans härliga Gunvor. Men ändå, farmor hade rätt, Eric ängslades för de lifslångt bindande banden, för den solidt tilltrampade grund, samhället fordrade. Han hade aldrig pinat in sig i några former, tålde ej tvångströja och hade inte tänkt på, att med Gunvors ägande kom ansvar och skyldigheter öfver honom som en all glädje och frihet begrafvande glaciär. Han fick ett slags fruktan för denna hotande jordbäfvning, som människofördomar behagade ställa till för att underminera äkta, ursprunglig lycka, och han frågade plötsligt: — Hvad begär ni af mig, fru Eiden?

— Ett afskedsbref till Gunvor och att ni reser härifrån.

— I landsflykt? Ja, men hvart?

— Välj själf.

Reslusten grep honom och tände eld i hans blod. Han såg för sig alla de länder, hans fantasi så ofta genomfarit, söderns varma, rika länder med strålande solglans och njutningar utan tal. Ack, han var ju född med konstnärskynnets nomadlängtan, och dess glöd kunde intet dämpa och ändå — hvad menade hon, den gamla, kloka frun med sitt »välj själf!» Visste hon ej, att fattigdomen var en black om foten? Han kunde draga ut i skog och mark milsvidt bort, men inte öfver hafvet.

Han skrattade kort.

— Ja, valet, fru Eiden, sörjer min tomma plånbok för. Den säger: »Gå du! Man kan vara biltog också i eget land!»

Han hade sprungit upp och stod nu och ordnade papperen på skrifbordet med febril onödig brådska.

Farmor reste sig också. Hon kom fram till honom:

— Om ni ville tillåta mig, sade hon lågt, några tusen kronor; det är ju en småsak ...

Han sträckte afvärjande ut handen, och hon såg, hur han blef flammande röd; det låg blygsel öfver att hon kunnat göra ett sådant erbjudande i hans tonfall, när han svarade:

— Jag tar inte mutor för min kärlek. Ni borde inte trott mig vara så lågsinnad, fru Eiden!

— Förlåt mig! Jag är af köpmanssläkt, och ser detta från en annan synpunkt än ni. — Efter en paus tillade hon: — Men brevet, det skrifver ni ju redan i afton. Ni kan med lugnt samvete säga er, att det sker för Gunvors bästa.

— Jag skall skrifva det, och i morgon far jag. Jag säljer Lögenäs åt den förstbjudande. Trollet komma de ändå inte åt, tillade han med ett svagt leende, det sitter vid Lögens strand och undrar öfver de små människorna, som det undrat nu i sekler. Det trollet är stort och mäktigt, därför att det är ensamt, kanske också jag kan gå och bli stortroll nu.

Farmor hörde det halft vemodiga, halft hånfulla i hans klangfulla stämma, men hon hade intet svar; hennes tankar vandrade redan bort ifrån honom, och hon drog en djup suck; det var, som hon befriats från en tung börda.

— Jag litar på ert löfte, grefve Gyldenlo, sade hon allvarligt. Lycka till och tack för hvad ni gjort i dag! Farväl, kanske ses vi inte mera. Nu har jag rätt att få ro. Mitt dagsarbete är afslutadt. Gunvor stannar på Bragehall.

— Är fru Eiden viss om det?

— Ja, ni var den ende, som kunde förmå henne att glömma sina plikter — och nu går ni.

— Ja, fru Eiden.

Hon lämnade rummet med långsamma steg, men hållningen var rakare än nyss. Hon var väl lika trött, men det hvilade ett tryggt lugn öfver hela hennes väsen.

Eric hjälpte henne upp i vagnen. Hon nickade vänligt åt honom till afsked.

När de kommit ut på landsvägen, ropade farmor Eiden uppåt kuskbocken:

— Kör vägen förbi kyrkvaktarn, Bengtsson. Gå in där och få nyckeln till grafkoret; jag vill gå dit ned.

Det hände ej så sällan, att gamla fru Eiden besökte det Brageska grafkoret, och hon ville då alltid vara ensam. Bengtsson satt därför lugnt på en bänk utanför kyrkogårdsmuren och pratade med kyrkvaktarn,

medan han väntade på att få bestiga kuskbocken igen.

Farmor hade satt nyckeln i det gnisslande låset och gått de få nötta, slippriga trappstegen ned i dunklet. En unken, fuktig källarluft slog emot henne, men hon märkte det ej. Hela hennes uppmärksamhet var riktad på den silfverbeslagna ekkista, hvilken gömde den sist aflidne grefve Haqvin Brages stoft. Här stodo dubbla rader af små och stora kistor och på alla plåtar lästes långa titlar och detsamma stolta namnet Brage.

Farmor såg sig ej omkring, rakt fram till den älskade gick hon, och hennes gamla, darrande knän sjönko mödosamt ned mot det hårda, gropiga golvet. Det hvita hufvudet lutade hon mot kistans lock, som hade det varit en mjuk kudde, och hennes skälfvande läppar rörde sig sakta till afbrutna meningar.

— Nu, Haqvin — kan jag inte mera — låt mig hvila ut hos dig, hela mitt långa, tunga lif har — jag lefvat för dig. — Jag har aldrig — brutit det löfte — jag gaf mig själf — *allt* för den jag älskar — intet offer fick vara för stort — ingen väg för oländig. — Mina fötter ha i dag tagit — de tyngsta stegen — Haqvin! Du käre — om jag gjort orätt, om ... Minnes du — hvad jag sade om — ädelt vildt — ibland tycker jag, att det varit hetsjakt — Gunvor, min — egen lilla Gunvor, var bytet.

Hon vändades som i fysiska plågor och lade handen mot hjärtat. Å, Haqvin — om jag misstager mig! — Då får jag aldrig — aldrig frid — vedergällningens lag är öfver oss alla — men du älskade, älskade — rösten svek henne plötsligt, det blef mörkt för hennes ögon och händerna famlade efter stöd; efter en stund mumlade hon ohörbart: det måste så vara, du kräfdet — du — och — kärleken.

Hon slog i detsamma hufvudet hårdt mot kistan och föll framåt. Så låg hon orörlig.

När Bengtsson väntat en timme, blef han orolig. Kyrkvaktaren och han kommo öfverens om, att farmor Eiden kunde förkyla sig därnere i fukten. De måste försöka få henne upp. Bengtsson gick till dörren och gnisslade försiktigt med den för att varsko den gamla. Men det hjälpte inte. Han gick då ned. Kunde hon ha somnat? Tätt invid trappan stannade han och ropade strax därpå:

— Hansson, Hansson, kom!

— Hvad är det? — Kyrkvaktaren kom stöflande.

— Gamla frun har visst svimmat, sade Bengtsson ängsligt. Hjälp mig att bära upp henne, så få vi försöka gnida hennes tinningar.

De buro varligt upp den stela kroppen och lade den i vagnen, men deras ansträngningar att återkalla farmor Eiden till lif voro förgäfves. Hon sof, den gamla, sof utan lifvets feberdrömmar. Det var den stora, stilla sömnen, som äntligen kommit till henne. Farmor hade gjort sin sista färd, och det var blott det döda stoftet, som återfördes till Bragehall, följdt af mångas blickar.

I byn såg man på hvarandra och sade halfhögt: »Hur skall det nu bli på slottet? Hvem skall hålla det hela tillsammans? Farmor Eiden var alltid på sin post.»

ELFTE KAPITLET.

Alla trådar brista.

Ett bref till grefvinnan! — Kammarjungfrun hade vågat sig in i grefvinnans rum utan att knacka, ty hon förstod, att hennes matmor ändå inte skulle hört henne i den sinnesstämning, hvori hon nu befann sig. Hon hade ett besynnerligt, förstenadt lugn öfver sig. Man kunde inte ens veta, om farmoderns död gripit henne, ty fast hon i timtal stått lutad öfver liket, hade ingen sett henne gråta. Det var Haqvin, som nu ändtligen förmått henne att försöka hvila. Det var rätt sent på kvällen, och han själf såg så sömnig ut, som om han inte kunde hålla upp ögonen.

Gunvor stod vid fönstret, på samma plats, där hon stått en gång förr i dag, när farmor åkte bort. Hon vände sig ej om, när den unga tjänstflickan kom in, sträckte endast mekaniskt ut handen efter brevet. Hvem skref till henne här på trakten? Posten kom aldrig denna tid.

— Det var ett bud från Lögenäs här med det, sade kammarjungfrun. Ehuru hon ej blef tillfrågad, tyckte hon sig böra säga det.

— Från Lögenäs! — Gunvors stela uttryck försvann och hvarje linje i det fina, bleka ansiktet tycktes skälfa af fruktan. — Skulle det vara svar? frågade hon.

— Nej, grefvinnan, det hörde jag särskildt efter.

— Jaså — intet svar! — Hon suckade så tungt och förtvifladt, att lilla Mari blef helt ängslig till mods. Men hon visste ju nog, att olyckan nu skulle komma öfver Bragehall, det var flere, som sett de fyra hufvudlösa barnen dansa på Korskullen, just som månen gått upp vid senaste nytändningen, och nog visste man, hvad det betydde. Stackars unga grefvinnan! Hon hade inte för roliga dagar. Mari hade hört, hur grefven lefde ibland, när han fått ett glas för mycket, och hon tänkte med en rysning, att det väl inte kunde vara stort värre att råka ut för en arg, het tjur.

— Om — om det i alla fall skall vara svar, kan jag nog springa genvägen genom skogen till Lögenäs med det, sade hon, och hennes runda, ljusa ansikte sken af tjänstaktighet.

— Tack, lilla Mari! — Gunvor nickade vänligt. — Jag skall ringa på dig då.

Mari neg och gick. Det var väl, tänkte hon, att inte Korskullen låg åt det hållet, för hur mycket hon höll af sin matmor, aldrig i lifvet skulle hon vågat gå förbi den, sedan månen gått upp.

Gunvor behöfde inte tända ljus för att läsa sitt bref. Sommaraftonens klara dager var tillräcklig. Hon kände också väl dessa underligt kantiga, osäkra bokstäfver, hvilka hållningslöst fyllde papperet. De kunde ej hänföras till någon stil, utan talade sitt eget individuella, starkt expressiva språk. Än slängde de sig trött ned i några bisarra krockar, än reste de sig stolt, och än böjde de sig mjukt. Hvarje ord hade lif och färg. Hon hade lärt sig hålla af dem i all sin oregelbundenhet, när de kommit till henne i små, smeksamma biljetter, bringande bud eller hälsning från Eric. Denna gång bildade de ett helt bref. Hon sjönk ner på en stol, utmattad, rädd att möta ödet. Det hjälpte ej, att hon intalade sig mod, sade sig, att han kanske endast velat sända henne några tröstande ord öfver den förlust, som han möjligen redan visste drabbat henne. Nej, nej, då hade han kommit själf — *det var en annans röst*, som skulle tala till henne från denna skrifvelse. Å, den rösten, den var så stark och viljemodig, att ej ens döden förstummade den! Farmor hade varit vid Lögenäs i dag. Farmor hade velat skilja Eric och henne, och aldrig än hade farmors vilja lidit nederlag. Den ropade till hennes sondotter ännu i denna stund: »Böj dig under det oundvikliga, barn. Fac et nihil spera.» Hon bröt förseglingen, men hennes blick skyndes plötsligt af tårar. I denna stund tänkte

hon ej på Eric. Hon sörjde öfver att ej *kunna* sörja, öfver att farmor ej gifvit henne den lyckan ens att äga ett mildt och ljusst minne. Hur innerligt, feberaktigt hade hon ej bedt denna ändlöst långa eftermiddag, bedt, att hon skulle få begråta farmor i ömhet och saknad, att något skulle inträffa, som förmådde smälta ned den bitterhet, hon hyste mot den döda. Att vilja älska och tvingas att hysa agg, gafs det väl något grymmare? Tårarna stelnade i hennes ögonvrår; hennes hvita ansikte förvreds i konvulsivisk smärta. Hon vecklade upp brefvet och läste:

»Gunvor!

Det myllrar i världen af ord, som borde varit utsagda; sådana ord ha väl också fallit emellan dig och mig, och ändå — ångra dem kan jag ej. De ha gjort mig så lycklig. Att de hädanefter skola få tiga inom mig i längtan och saknad, är det största offer jag kan ge, ty tusen gånger hellre låte jag dem storma ut, starka och lidelsefulla som de äro; drömmens vilda fåglar.

Mitt löfte är emellertid gifvet. Jag har lofvat tystnad och mer än det; jag har också lofvat att säga dig farväl för lång tid — troligen var det menadt *för alltid*.

En, som är klok och stark och som vetat att leda min vilja, har i dag sagt mig, att det vore bäst för dig, om jag afstod från ditt ägande. Bäst för dig! Det ljöd så underligt i mina öron, som ännu gömde ekot af dina kärleksord, de varma, längtande, de, som om och omigen smekte hela mitt väsen, när du lät mig sluta dig i min famn. Du älskade! Den rösten, som talade om klokskap och glömska, var så olik din, som natten är olik dagen, men är det inte så, att natten föder skepticismen inom oss, misstrons och tviflets onda andar? Och — Gunvor! — min hjärna gaf den hårda stämman rätt: Det är bäst för dig att icke draga ut på de mörka ödesdjupen med en sådan som mig. Mitt hjärta tänkte annorlunda, men hjärtats tankar äro rosendoft och morgondagg, intet att räkna med ute i lifvet.

Och därför farväl! Jag reser bort; hvart kosan bär, vet jag ej, blott att Lögenäs blir öde, och att det måste dröja länge, innan jag återser Bragehall — och dig.

Det finnes ju många vägar för ensamma stigmän; jag hittar väl också en, det bekymrar mig föga. Tänk ej heller du på den, som gick med ångest och bäfvan! Låt hågkomsten lysa som dalande sol öfver sommardagens lek, och döm ej, hvarken mig, som icke har bättre afskedsord, eller den, som var kraftigare än vi båda. Tack för hvarje lyckostund du skänkte! En gång skall kanske också du kalla dessa timmar stulna och ömka dig öfver din svaghet. För mig förbli de än som minne glädjens purprade rosor, och sargade också taggarna än värre, aldrig skall jag ångra hvart lysande rosenfång jag tagit i famn. Lef väl! Fred önskar dig den fredlöse

Eric Gyldenlo.»

Gunvor hade, allt ifrån det ställe i brefvet, där han talat om sin förestående resa, endast behärskats af en tanke: det fick ej ske. Han skulle ej få tro, att hon var vek och svag och lät sig brytas af en annans vilja. Hon lade brådskande ihop det hvita arket; det hade ej gjort henne så ondt; det var ju inte *han*, som talat, han hade endast fört pennan.

Men hon skulle svara honom med sina egna ord, och de skulle hejda hans flykt; de skulle som glödande kyssar utplåna sorgen i hans sinne, binda honom som mjuka armar.

Hon tog pennan och satte dess spets mot papperet, men kastade den igen och sprang upp. Själf ville hon gå till honom, luta sitt heta, trötta hufvud mot hans bröst, höra honom hviska: »barnet mitt!» med denna stämma, hvilken var som en rik melodi, och hon ville blicka djupt in i hans ögon och fråga: »Kan du öfverge mig? Kan du gå, när jag ber dig stanna!»

Tornuret slog tio dofva slag — och skymningen smög snabbt sina skuggar kring föremålen i rummet. Öfvergången från dag till dunkel var alltid hastig här på slätten. Gunvor lyssnade dock endast förströdd till de tungt ljudande klockslagen. I tankar och håg var hon redan hos honom, som måste vänta henne. Hon ordnade nervöst sin toalett, tände ljusen framför spegeln, granskade en sekund sitt ansikte och log

ofrivilligt. Det uttrycket var nog för att säga honom, att han måste stanna. Han skulle sluta henne hårdt intill sig och förstå, att endast där, i hans famn, var hennes lycka.

Det knackade sakta på dörren.

— Hvem är det?

— Jag, mamma! snyftade en liten förgråten röst.

— Men, Hillevi då! — Gunvor öppnade förskräckt. Barnet stod där och skakade i sin långa nattdräkt, under hvilken de bara fötterna stucko fram. — Hvad vill det här säga; hvarför ligger du inte stilla?

— Karna trodde, att jag somnat, och det hade jag, men så vaknade jag och drömde, att farmor kom in, och hon var inte lefvande, och jag blef så rädd, för hon pekade på mig och sa': »Lyd!» Och jag var ensam.

Den lilla grät hejdlöst. Gunvor måste taga henne i sitt knä och trösta henne. De små händerna voro feberheta och hufvudet brände, under det att den ena frossbrytningen efter den andra skakade den mjuka barnkroppen.

— Min lilla flicka, farmor ligger så stilla där nere i paviljongen; hon kan inte komma till dig.

Hillevis snyftningar aftogo och blefvo långa, trötta suckar.

— Karna sa', mumlade hon, att farmor nog går igen, och jag törs inte vara ensam.

— Det behöfver du inte heller. Karna tänkte komma strax, det förstår du väl.

— Jag vill inte alls ligga där. Jag vill bara vara hos mamma, annars törs jag inte somna.

Gunvor tryckte det uppskrämda barnet intill sig och kysste det. Hon gjorde det häftigt, som för att värja sig mot en mäktig frestelse, ty aldrig hade hon varit närmare än nu att kasta modersplikten öfverbord, lämna den lilla åt lejda händer och gå till honom, som hon älskade. Hennes armar slöto sig nästan krampaktigt om den lilla dottern, och hon bar henne tyst in i sin sängkammare, där hon lade henne i sin egen säng, hvarefter hon ringde på Karna.

Denna kom rusande. Hon hade tusen ursäkter för sin försumlighet. Grefvinnan måste väl känna henne och veta, att hon var att lita på, men det var så, att hon ...

Gunvor afbröt ovanligt kort och skarpt alla förklaringar. Hon hade endast velat säga, att Hillevi skulle stanna hos henne i natt.

Flickan, som suttit upprätt och med stora, ängsliga ögon följt samtalet, lade sig strax belåtet ned på kudden, och tio minuter senare sof hon med sin lilla hand inkrupen i moderns.

Gunvor lösgjorde sig varsamt och gick fram till fönstret. Nu var det alldeles mörkt, buskar och träd skymtade endast som dunkla konturer. Himlen var tätt öfverdragen af hotande ovädersmoln, och de första regndropparna började smattra mot rutorna. Det var för sent att sända bud till Lögenäs, för sent! Och själf kunde hon ej gå; barnet hade omedvetet spärrat hennes väg. Utan att ana det, hade Hillevi gått farmors ärenden och lydt den gamla, hvilken kommit till henne i drömmen. Var det möjligt, att farmor ej ens nu hörde till de trygga slumrarna, att hennes okufliga energi nådde öfver gränsen? Å, nej, nej! Gunvor lutade hufvudet mot fönsterposten. Farmor Eiden hvilade nog godt, men ödet slog ständigt sina ojämna tärningskast för människors barn.

Hon satt länge orörlig, förnimmande sin lilla dotters djupa andetag utan att lyssna till dem, oaflåtligt grubblande öfver ett, *ett enda*. Hur skulle hon hinna kalla Eric Gyldenlo tillbaka? Det fanns ingen tvehågsenhet, inga tvifvel inom henne om rätten till denna kärlek. Hon gick emot den som mot vägens mål, och måste där också bli uppskof, fram skulle hon, förr eller senare. Hans afskedsbref hade icke stött henne tillbaka, mellan raderna läste hon glödande försäkringar om hans hängifvenhet, och hon trodde med ljus tillförsikt, att hon fått korsa hans led endast därför att hennes kärlek skulle värna och stärka det veka hos honom, hennes tro bli hans stöd, hennes hopp också hans. Med orubblig, jublande visshet såg hon mot deras gemensamma framtid, och hon ryggade endast sekundlångt som för ett lätt afvärijdt hinder tillbaka för Haqvins plumpa utfall, när hon talade om skilsmässa.

Bara hon hann Eric, innan han reste! Detta var den enda punkt, där ångesten kunde nå henne, och hon smög sig på tå bort till sängen för att öfvertyga sig om att Hillevi sof godt, ty då — då ... Hon hade

visserligen nyss sagt sig, att vägen nu var stängd för henne, att hon ej kunde vandra till Lögenäs midt i natten, men hvad hindrade henne egentligen?

Inte den cyklonartade stormen, som plötsligt börjat rasa och böjde gårdsplanens höga träd till sviktande bågar; inte det strömmande regnet, hvilket slog rosenbladen till marken och fäste dem som ett applikationsmönster på den våta sanden; inte mörkrets vida kappa, grå och ogenomtränglig som förintelsen, nej, nej, intet af detta kunde betvinga hennes brusande längtan. Hon lutade sig öfver Hillevi; den lilla kastade sig i sömnen och mumlade otydligt. Plötsligt skrek hon gällt: »Farmor!» och strax därpå kved den späda rösten: »Törs inte — mamma, mamma, jag törs inte vara ensam!»

Gunvor lade sin arm om henne och vyssjade sakta, till dess den lilla blef trygg igen, men inom henne själf tumlade oron som vilda hästar och febern brann i hennes blod. Hvad fängslade henne här denna underliga natt, då döden gästade Bragehall, var det blott ett litet gråtande, skrämmt barn, eller var det en hemsk, outgrundlig makt, hvilkens gåta lifvet aldrig löser?

Hon reste sig ånyo och började rastlöst gå af och an i rummet; så gick hon ända till daggryningen, då satte hon sig vid skrifbordet, doppade pennan och skref med skälfvande hand, iskall af trötthet och matt af att ha vridits och sträckts i längtans marter:

»Min älskade!

Har du vakat denna natt, måste du känt, hur nära jag varit dig; hur hvarje min tanke flätats in i din och hvarje hjärtats döfvande slag flugit mot dig i längtan.

Att jag inte kom, att jag inte i verkligheten lindade mina armar om din hals och hviskade till dig, hvad jag under de gångna timmarna tusen gånger upprepat för mig själf: »Du är mitt lif, min enda lycka!» Att jag inte kom för att säga dig det, är hemliga makters verk.

Du talade om den stora och kloka, som ville skilja oss åt, kanske har hon vakat i natt i tro att fängelseluft och fångdräkt var »bäst för mig», men du käraste, om du också flydde till världens ända, skulle mina tankar och min håg följa dig.

Men jag skall ej behöfva söka dig. När du läst detta, skall du stanna och hjälpa mig öfver det bittra och svåra. Vår kärlek har varit en glad lek; nu har den blifvit till allvar, och det har gifvit den ett högre värde och ett större ansvar. Du vet, Eric, att jag skall kräfva min frihet till hvarje pris; och sedan ... sedan sker det som är »bäst för mig», ty är inte kärleken en kvinnas verkligaste lif?

Hvad jag längtar efter dig, dina ögon, din stämma, efter det varma och veka, det dystra och sjuka! Du kom till mig, när mörkret låg tungt öfver mitt sinne, och gaf det ljus och hopp. Minnes du, hvad du sade, när vi stodo i det förseglade rummet: »Här skulle jag vilja ge mina bästa drömmar en trygg vrå!» De orden har jag aldrig glömt. Innan jag såg dig, var mitt hjärta också ett försegladt rum, du öppnade den stängda dörren och trädde dit in med drömmar och lyckoaningar. Skall du låta dem förmultna, därför att man velat sluta om dem med regler och lås?

När du läser detta, vet du troligen redan, att farmor Eiden är borta, att hon fördes hem död — sedan hon vunnit seger öfver dig. Det kännes så kallt och hårdt inom mig, när jag tänker på, hur hon hänsynslöst trampade allt under fötterna, blott för att nå sitt föresatta mål. Jag kan ej hålla af den, som förödmjukat och plågat mig, men jag lider af att ej ha några tårar åt henne; goda milda tårar ville jag så gärna, gärna gråta i saknad och sorg, men jag *kan* inte. Det är fruktansvärdt grymt, Eric, när den ena människan dödar den andras känslor. Ett uppenbart mord vore bättre.

Å, att jag skall skrifva detta om min egen, en gång i blind dyrkan älskade gamla farmor! Det är, som vredes en knif obarmhärtigt rundt i mitt hjärta — sargadt är det, blödande och olyckligt, men inte förlåtande. Eric, vännen min, i din famn skall jag bli vek och god. Res ej från

Din Gunvor.»

Hon läste ej igenom brefvet, innan hon lade in det och skref utanskriften. Så såg hon på klockan. Endast

sex, då måste hon vänta en stund. Mari kunde ej sändas än, det skulle väcka för mycken undran.

Hon gick till fönstret och öppnade det. Luften kändes behagligt uppfriskad efter nattens rasande oväder. Himlen var nu blå med ett och annat litet glidande, hvitt strömoln. På alla träd och buskar hängde stora vattendroppar, de glittrade och blänkte i det klara solskenet som myriader ädla stenar.

Vid sjutiden ringde Gunvor på Mari, som genast infann sig. Morgonen efter ett dödsfall är det ju alltid oro och rörelse i sorgehuset, och flickan undrade därför ej öfver den tidiga kallelsen.

— Det skulle vara svar på brevet från Lögenäs, sade Gunvor lugnt, kan du genast gå öfver med detta, Mari? Du skall helst lämna det till grefven egenhändigt.

— Ja, grefvinnan!

Mari neg, tog det svagt violdoftande brevet och gick. När hon efter ett par timmar kom tillbaka, lade hon det ånyo framför sin matmor.

— Grefven hade rest redan i natt, sade hon.

— Hvar?

Nilla visste inte hans adress.

— Du frågade inte, när han skulle komma hem?

— Jo, grefvinnan, det gjorde jag. Nilla visste ingenting, bara att han sagt, att baron Edelcrona skulle taga hand om hans hundar, och att ... att ...

— Nå, Mari?

— Att det skulle bli auktion vid Lögenäs en af de närmaste dagarna.

— Då kommer han aldrig igen!

Gunvor hade icke velat, att hennes kammarjungfru hört dessa ord, hvilka som en sönderslitande jämmer banade sig väg öfver hennes läppar, men hon kunde ej tillbakatvinga dem. Häftigt slog hon händerna för ansiktet och brast i en skrämmande gråt.

Mari förstod alltsammans. Hon var varmhjärtad och finkänslig, och det gjorde henne så innerligt ondt om den rara, unga grefvinnan. Nilla hade gifvit henne ett fynd, som hon efter grefvens resa gjort i papperskogen. Det hade legat där tillskrynkadt som en tuss bland annat skräp, och Nilla skulle visst inte brytt sig om det, ifall hon ej kommit att läsa de två orden: »Till dig!» Det väckte hennes intresse, och hon hade stafvat sig igenom poemet. Hon hade undrat hit och hit, hvem denna »dig» kunde vara. Inte Bolla på gästgifvargården, för det hade visserligen varit »väl» mellan grefven och henne en tid, men att han skref verser till henne, trodde inte Nilla.

Och inte kunde det heller vara till den fina fröken Märta Edelcrona. Hon var nog tokig i grefven, men Nilla ville svära på, att husbond bara nojsat litet med henne, ungefär som med en söt knähund.

Nej, Nilla hade sina misstankar starkt riktade på annat håll. Fru Eidens besök hade varit så mystiskt, och när så Mari kom farande i häng och fläng på morgonen, tyckte hon, att saken var tydlig. Hon meddelade sig med Mari.

— Hvad säger hon till det här, Mari?

— Ingenting, men eftersom Nilla ändå inte bryr sig om verserna, kunde jag väl få dem.

Nilla klippte med ögonen.

— Hvad ska' hon me' dom till?

Mari blef förvirrad.

— Jag ska' — jag ska' visa dom för Bengt-Peter. Han tycker så mycke' om tocket.

— Hm, hm! Det kan hon väl få. För det är väl ingen ann', som skulle ha ett godt öga te dom?

Mari rodnade och teg.

Men Nilla lade belåten in just hvad hon ville i tystnaden och tänkte, att »så'nt där fint folk inte va' stort för mer än andra». Hon skulle visst inte »blamera dom», hon skulle bara tala om det för Anna Per Ers, när hon drack kaffe hos henne på eftermiddagen. Si, det var allt så godt som en själfskrifven tretår det, annars vankades där bara två koppar.

Mari anade ingenting om detta. Hon vandrade hemåt med det illa tilltygade poemet i fickan, och nu erinrade hon sig det. Helt stilla drog hon upp det och lät det falla i Gunvors knä, hvarpå hon ljudlöst smög sig ut.

*

Anna Per Ers hade emellertid i sin ordning en god vän och denna två eller tre, och sedan man upphört att tala om gamla fru Eidens underliga slut och ståtliga begrafning, återstod dock som ett lefvande intresse i den enformiga hvardagstiden historien om, att fru Gunvor och galne grefven skrefvo kärleksbref till hvarandra.

Ryktet växte; från de grå, murkna kojorna gick det vidare, höjde sig med ogräsets frodighet till herrgårdarnas stolta corps de logis, och där blef det uttydt på ett ännu mera raffineradt och skymfande sätt. Det belades med kvarstad för att i hemlighet spridas allt flitigare, och snart visste hela trakten, att Eric Gyldenlo varit Gunvor Brages älskare, att hon bedragit sin man, försummat plikterna mot sitt barn. Hon stenades utan miskund af dem, som kallat sig hennes vänner, och man sade med fräck indignation, att detta var tacken för att man låtit »en uppkomling» tränga sig in i ens krets. Ingen enda var dock frimodig nog att komma till Gunvor själf med detta förtal. Det smög omkring henne som en fuktig dimma, men ingen gestalt trädde fram ur töcknet.

Märta Edelcrona var utom sig af förbittring. Hon ansåg, att Gunvor kränkt hennes rätt, och det fanns ej ord nog skarpa för henne, när hon talade om denna »uselhet».

Det var också hon, som förde skvallret till Haqvin. Ingen kunde varit skickligare att uppreta och såra honom. Hon stack med ord till ord i hans ömtåligaste känsla: hans högmod, och hon gjorde det så elegant, att hon själf stod oantastlig.

Som ett rasande djur, med ridpiskan ännu i handen efter ridten, kom han in till Gunvor. Han hade träffat Märta, som ridit med honom ända till Bragehalls parkgrindar och där lämnat honom med en nästan hjärtlig hälsning till »stackars lilla Gunvor!»

Han hade icke knackat. Nu slängde han igen dörren efter sig, så att det rungade.

— Hvar är du? röt han.

Gunvor kom från sin sängkammare. Hon hade gjort toalett till middagen och hade en svart spetsklänning. Armar och hals skimrade bländande hvita mot det genombrutna tyget. Den blick, som mötte Haqvin, uttryckte mest förvåning. Sådan hade hon aldrig sett honom! Han var kopparblå i ansiktet, de runda ögonen tycktes sitta på skaft, halsmuskulerna voro onaturligt svällda, och ur munnen kom ett flåsande ljud.

— Hvad är det? Hvad vill du? frågade hon.

— Ställa dig till ansvar för din pliktförgätenhet, ditt skamliga besudlande af mitt namn.

Hon märkte, hur vreden kokade inom honom, och att han knappt kunde styra sig, och hon insåg, att han måtte blifvit djupt kränkt, efter han talade i så hög ton.

— Vill du ej försöka lugna dig, Haqvin. Det är dina beskyllningar, som äro skamliga, och jag ämnar inte tåla dem.

Rak och orädd stod hon framför honom? Hennes ögon undveko ej hans ursinniga blick. Ett fint, ömkande leende flög öfver de mjuka läpparna.

— Slinka!

Ordet föll ej hastigare än snärten af ridpiskan, hvilken med ett hvinande slag skar luften och träffade hennes högra arm.

Hon blef gråblek och slöt hårdt munnen om det skrik, hvilket smärtan ville aftvinga henne. Utan ett ord gick hon fram till klocksträngen; med handen om den, stannade hon.

— Gå, gå genast, sade hon, eller jag tillkallar tjänstfolket!

Haqvin hade ej märkt hennes afsikt; nu stod han med ens som lamslagen. List förstod han sig ej på, brutalt våld var hans enda vapen. Vreden liksom stockade sig och stelnade inom honom; den kunde ej finna flera uttryck; han kände endast en vild lust att slå och slå, sak samma hvem eller hvad det träffade. Han ville krossa, förstöra, bryta sönder, på annat sätt kunde han ej återvinna sitt lugn. I skummande förbittring grep han tag i en stol och slungade den mot golfvet.

Gunvor släppte klocksträngen; hon blygdes för att visa tjänstfolket detta vanvettiga utbrott, och underligt nog erfor hon icke själf någon fruktan. I detta ögonblick splittrade han en statyett och strax därpå hördes det skrällande ljudet af en krossad lampkupa. Skulle hon försöka tala vid honom?

— Haqvin!

— Tig! Han gick med knutna händer emot henne, i denna dag skall jag köra ut dig ur mitt hus.

Hon rätade upp sig.

— Jag går frivilligt. Nu har du brukat våld, och ingenting i världen skall förmå mig att stanna efter detta. Du har begagnat de råaste ord; du har förspillt hvarje skynt af min aktning, och hvarken hot eller böner förmå något öfver mig.

Hans drag slappades plötsligt. Det låg något krypande och fegt i hans blick, när den nu höjdes mot henne. Skulle hon gå? Nej, det fick ej ske, då miste han ju med ens allt sitt goda; den tanken kylde mer än allt annat af hans blod. Och för resten — han unnade henne inte åt någon; hon var hans och skulle förbli det. Hvad hade han sagt, som hon behöfde taga så hårdt? Han hade möjligen förgått sig, men fruntimmer och barn straffades bäst med kroppsaga, och hon kunde väl tåla, hvad många inom hans släkt endast funnit sig väl af. En hustru skulle vara ödmjuk och underdånig, och gjorde hon snedsprång, finge hon också sota för dem. Det kunde inte hjälpas.

— Är det sant, att Eric Gyldenlo är din älskare? frågade han morskt.

Nu skulle hon väl böja sig.

Gunvor såg honom fast och djupt in i ögonen.

— Nej, det är inte sant, sade hon, men jag älskar honom, och jag hoppas bli hans hustru en dag. Detta hade jag tänkt säga dig snart, ville blott, att någon tid efter farmors död skulle förflyta i lugn, då jag visste, att du aldrig godvilligt skulle gå in på en skilsmässa.

— Nej, det ger jag aldrig mitt samtycke till, afbröt han.

— Nu måste du. Du har själf genom dina förolämpningar drifvit det därhän.

— Hvem kan tvinga mig?

— Lagen.

— Hå, hå, då skulle du skaffat vittnen till det här.

Gunvor skiftade färg, men sade stolt:

— Du ämnar väl inte förneka dina handlingar?

— Jo, visst fan tänker jag det.

Hon lade händerna mot tinningarna. Det gick rundt i hennes hufvud. Fanns det då hvarken lag eller rätt för henne; var hon i denne mans våld lika obönhörligt som en fånge i sin vaktares? Men hon ville ej låta sig underkufvas. Han skulle ej ens en minut tro, att han ägde makten.

— Haqvin, sade hon, hvarför vill du fortfarande kedja oss samman? Ha vi ej båda lidit nog i detta olycksaliga äktenskap? Gif vika utan strid, ty jag måste ha min frihet. Om intet annat hjälper, så lämnar jag som en rymling ditt hus.

— Och hvar skall du taga medel ifrån?

Hon studsade öfver detta grofva hån. Detta vågade han slunga ut mot henne, som fört millioner till honom.

— Jag skall veta att skaffa mig, svarade hon kort.

— Och jag skall veta att hindra dig.

— Det kan du inte.

— Vi få väl se!

— Haqvin, var barmhärtig! Förstår du, jag begär ingenting annat af dig än min frihet! Min förmögenhet må du behålla. Jag skall nöja mig med en bråkdell, allt det andra är ditt, allt, hör du!

Hon sträckte upp armarna emot honom, förtviflad, anropande honom som om sitt lif, och visst gällde det hennes lif — mera än det: hennes människorätt.

Han besinnade sig. Detta vore kanske ingen dum lösning! Så bråkig som hon blifvit på sista tiden, vore det kanske lika bra att vara henne kvitt. Han sade långsamt, med sin vanliga flegma:

— Och om jag skulle gå in på detta, så lofvar du att inte krångla mer, inte ställa till något spektakel för flickans skull ...

— För Hillevis skull?

— Ja; hon stannar naturligtvis hos mig.

— Mitt barn! Tror du, att någon makt på jorden kan förmå mig att afstå från mitt barn?

— Det rör mig inte. Hon stannar här.

— Haqvin, du kan inte vara så grym!

— Jo, det kan jag. Hon hör Bragehall till. Henne släpper jag inte. Och skall lagen afgöra emellan oss, så får *jag* henne och inte *du*! En hustru, som förlöper man och hus!

Gunvor stönade sakta; hon kände det, som hjärtat rycktes ur hennes bröst vid tanken på att hon skulle afstå ifrån Hillevi. Det kunde hon icke. All styrka öfvergaf henne; vapnen föllo ur hennes händer, hon hade intet mer att våga eller vilja. Barnet var den enda segrande. Ett litet, oskyldigt barn afgjorde tre människors öde.

Hon såg ej på Haqvin, och hennes stämma hade mist all klang, när hon sade:

— Utan mitt barn kan jag inte resa, hellre då en lifslång olycka, och det är det enda du skall ge mig. Nu har jag bara ett mål: att skydda min dotter, så att ej också hon en gång drabbas af mitt sorgliga öde.

TOLFTE KAPITLET.

Befrielse.

Det var underligt, hvilket intresse allt från Bragehall med ens fått, sedan ordet skandal blifvit förknippadt med det gamla slottets historia. Särskildt mönstergillt hade hvarken de forna grefvarna Brage eller deras grefvinnor lefvat, men när man nu drog fram deras minne i ljuset, sken det hvitt som en helgonlegend. Det *måste* vara så, för att dagens händelser skulle förefalla ännu mer syndigt svarta.

Auktionen på Lögenäs och gårdens försäljning till underpris, men mot kontant betalning, satte också myror i hufvudet på folk. Tänkte verkligen Eric Gyldenlo på fullt allvar draga sina färde? Då gick det väl bref eller bud mellan de älskande? Det fanns alltid möjligheter för att få veta sådant, och Bragehalls postväska var — figurligt taladt — alltid fylld af onda ögon på sin färd fram och åter. Men de onda ögonen spanade förgäfves. Icke ens Märta Edelcronas genomträngande blick, hvilken gnistrade af hämndlysten svartsjuka, kunde upptäcka en hemlig korrespondens, och det korsförhör hon anställde med Nilla beträffande grefvens vistelseort och planer, tjänade heller ingenting till. Nilla var alltför ledsen att ej ha några upplysningar åt nådig fröken, men grefven hade tegat och packat och rest och inte låtit höra af sig sedan.

Så småningom tystnade skvallret, stillades som ett vatten, hvilket ingen vind rör till vågsvall. Och en del började till och med taga parti för Gunvor, som gick där så blek och allvarlig lik en liten tynande klostersyster i sin svarta dräkt. Sedan sin allra första ungdomstid hade hon egentligen aldrig varit förtrolig med någon, aldrig känt sig hemmastadd i denna atmosfär af uppblåst högmod och ytlig, pretentiös bildning, och nu drog hon sig mer än någonsin tillbaka, inte skyggt och ödmjukt, utan med en suveräns förnäma otillgänglighet.

Haqvin, som efter farmor Eidens död tillät alla sina sämre egenskaper att få fritt spelrum, förde ett så utsväfvande lif, att han nästan ingen enda afton gick redig till sängs. Kusken och betjanten brukade merendels få släpa den tunga, raglande kroppen emellan sig, när han på natten kom hem från någon orgie. Och när den lallande röstens eko ljöd genom korridorerna, vaknade flera af trotjänarna och lyssnade förfärade. Detta rysliga lif erinrade dem om gamla grefvinnan Brages sista dagar. Deras husbonde hade detta olycksaliga rusbegär i arf efter sin egen farmor, som pantsatte och försålde allting för att kunna uppköpa spritvaror. De mindes, att hon ej hållit sig för god att gå ned i drängstugan och tigga sig till brännvin, när hon ej kom åt det på annat sätt. Och nu skulle det väl gå lika illa med grefve Haqvin, när inte fru Eiden längre satt vid styret. Hon hade haft en egendomlig makt öfver honom, ledt honom, som om han varit ett barn.

Haqvin blef snart en visa i trakten, men man beklagade honom mer än man ringaktade honom för hans simpla nöjen. Naturligtvis var det hans hustrus fel! Hon var icke sådan hon borde, gick där stel och kall, ingen man kunde finna sig i det. Stackars Haqvin, han sökte sällskap utom hemmet i kretsar, där en grefve Brage ej borde satt sin fot, sade man, men det hade varit Gunvors skyldighet att med ömhet och böner hålla honom tillbaka.

Gunvor log trotsigt och stolt åt dessa anspelningar. De visste ej, hvad hon hade att kämpa emot, och kunde blott Bragehalls tjocka murar bevara hemligheten, skulle de aldrig få veta hennes lidanden. Det förödmjukade henne att nödgas anförtro sig ens åt tjänarna, men när Haqvin, som nu ofta hände, druckit för mycket, blef han alldeles vild och ställde till scener, som skrämde hela huset.

Gunvor hade aldrig föreställt sig, att denna tröga, godmodiga människa kunde bli sådan; hon förstod ej, att det gräsliga arf, han som ett slumrande frö hittills burit inom sig, nu, när han var fullt obevakad och lämnad åt sig själf, utvecklats till en härjande passion.

Rysande sköt hon regeln för sin dörr, när hon midt i nattens tystnad väcktes af skrämmande sång eller ojämma, släpande steg. Det hade händt, att han rusat in till henne, och att hon endast med den yttersta ansträngning kunnat värja sig för hans öfverfall. Hon tyckte, att hösten och vintern aldrig ville taga slut; hvarje dag var ändlöst lång, och om nätterna låg hon sömlös, rufvande öfver sin tröstlösa tillvaro. Från Eric hade hon ej haft någon underrättelse, det var som han velat utplåna sig ur hennes minne, tänkte hon sorgset, och kanske var detta bäst; hennes bojar kunde ingen lossa. När våren ändtligen kom, blef den henne endast en ny plåga. Den medförde tusen minnen från hennes korta lyckotid. Hon kunde ej se på de knoppande träden, de uppspirande blommorna, utan att hennes ögon fylldes med bittra tårar. Den glada, unga naturen blef för henne en graf. Hon betraktade den endast med oändlig saknad och vemod.

I maj gaf löjtnant Forner med fru middag för sina grannar och vänner. Haqvin och Gunvor voro också bland de inbjudna, och Gunvor, som eljest helst undandrog sig allt umgänge, då hon ej kunde vara säker att icke behöfva blygas för sin man, hade ej kunnat motstå denna invitation. Claës Forner och Eric Gyldenlo hade ju varit goda vänner, kanske kunde hon här få veta något om den älskade.

Värden själf förde henne till bords. En egendomlig, ohygglig fasa grep Gunvor, när hon lät sin blick glida öfver de många vinglasen vid hvarje kuvert. De stodo där som en väntande fiendestyrka, tyckte hon, och den gnistrande kristallens slipning lyste emot henne som ett gäckande irrsken. Från glasen såg hon öfver mot Haqvin, som på de sista månaderna pöst ut till en nästan oformlig massa; hans kinder hängde slappa, och under de matta ögonen lågo stora, gulaktiga fettpåsar. Han hade åldrats; af det ljusa håret funnos endast några tunna strån kvar, pannan var rynkig och vid tinningarna framträdde ådernäten mörka och svällda. Det var längesedan hon så detaljeradt granskat hans utseende. Nu ryste hon ofrivilligt till inför detta ruinerade yttre, och en pinsam rodnad steg upp i hennes ansikte, en skammens rodnad öfver att ens inför världen vara Haqvin Brages hustru.

Hon tänkte sig, hur hans nu gråaktiga ansiktshud allt som middagen framskred skulle bli hetsigt röd och fläckig; hur hans stora, darrande hand oupphörligt skulle höja ett eller annat af de många vinglasen för att få det fylldt, och han skulle bli högljudd och simpel. All den tunna polityren skulle spårlöst strykas bort. Det hjälpte ej, att traktens bästa familjer voro samlade här. Haqvin tog icke hänsyn till något, när han en gång började dricka. Hon vände sig hastigt mot sin kavaljer och frågade ångestfullt:

— Hvad skall det tjäna till att ha så mycket vin, löjtnant Forner?

— Min bästa grefvinna, det brukas så. Man vill se sina gäster muntra.

— Förlåt mig, men det är ett förrädiskt medel. Hon lutade sig närmare honom och hviskade ärligt, förtroendefullt: Förstår ni inte, att jag är orolig för Haqvins skull? Hur skall det gå?

— Det behöfver grefvinnan inte tänka på, svarade han hjärtligt. Det är inte vid sådana här festliga lag de onda andarna drifva sitt spel. Haqvin har naturligtvis respekt för damerna.

Gunvor tänkte göra en invändning, men hejdade den. Det var ju en möjlighet, att löjtnant Forner hade rätt. Kanske visade han alla dessa främlingar mera hänsyn än sin hustru. Sådant kallades visst takt och lefnadsvett. Hennes uppmärksamhet på Haqvins beteende afledtes också snart af de stormande längtansfulla tankar, som genomströmmade henne, och ju högre sorlet och glädjen steg omkring dem, ju oafvisligare trängde sig den skygga frågan upp mot hennes läppar. Hon tyckte, att ej blott denna dag utan många, många följande skulle varit förspilda, om hon nu försummade tillfället att försöka få veta något om Eric.

Hon anade ej själf, hvilken djup och lidelsefullt varm klang hennes stämma fick, när hon slutligen brådskande — ehuru hon trodde släpande långsamt — lät de instängda orden få luft och sade:

— Har löjtnanten hört något från grefve Gyldenlo?

Löjtnant Forner var alltför mycket världsman att låtsas om hennes sinnesrörelse, men han var också en

god och förstående människa, och det hade alltid gjort honom ondt om Gunvor. Hvarken han eller hans unga fru hade deltagit i skvallret. När det först bröt ut, voro de visserligen ej hemma, men på hösten, när de återvände från badorten, gjorde de ofördröjligen visit, på Bragehall, och icke ett enda förklenande ord hade från dem kommit ut om Gunvor. Likväl visste Claës Forner mera om Gunvors och Erics förhållande än någon annan, ty strax före sin afresa hade Eric träffat honom i Malmö och där i ett utbrott af vild sorg gifvit honom sitt förtroende. Han hade också bedt Claës arrangera försäljningen af Lögenäs och fått hans borgen på ett större banklån. Claës förstod, att Gunvors ej var död, och han erfor en varm och djup naturs smärta öfver att människor på detta sätt måste afstå från lycka och lugn endast för en halsstarrig viljas skull. Människor, hade han sagt, men det var väl egentligen hon, den unga kvinnan, som bragte offret, Eric fann alltid något, som kunde kallas njutning.

Han hade ej genast besvarat hennes fråga, ty någon bad i detsamma att få dricka med honom; nu vände han sig dock artigt emot henne.

— Grefvinnan frågade, om jag hört något från vår vidtsväfvande vän. Jo, jag har bref ibland. Han är i Brügge för tillfället och studerar Memlings konst. Han lär tänka stanna där öfver sommaren, skref han sist. Den lilla belgiska fornminnesstaden tilltalar honom tydligen mycket.

— Han ämnar sig inte till Sverige på hösten heller?

— Jag vet inte. Ärligt taladt och med all diskretion för min gode vän, så vet jag sannerligen inte, hur han i längden skall kunna fortsätta sin sorglösa existens. Det kostar att föra ett dylikt fribytarlif.

Gunvor teg. Forner antog, att hon ville låta ämnet falla, och riktade ett ord till den dam, som satt vid hans vänstra sida. I den korta paus, som därvid inföll, ljud plötsligt Gunvors stämma, beslöjad och innerlig, tätt intill hans öra:

— Löjtnant Forner, har ni aldrig märkt, att det finnes naturer, hvilkas blotta närvaro är helg? Man begär inte af dem, att de skola arbeta och slita ut sig som andra. Det är en sådan lycka att äga dem i lifvet, att man ofrivilligt alltid går emot dem med tack och hängifvenhet.

Hennes mörka, underbara ögon strålade emot honom, och han frapperades af den utveckling och fulländning hennes fägring fått. Försvunne blott det tärda, pinade draget kring den mjuka munnen, blefve hon en härlig uppenbarelse.

— Man skall kanske vara kvinna för att se så på människor, som ni där antyder, svarade han och log fint. Vi män vilja i allmänhet se en sträfsam, en målmedveten kamp.

— Det har jag också drömt om en gång, medgaf hon sakta, men jag tänker olika nu. Själfva tillvaron är ofta sträfsam nog, och det är så fattigt att inte kunna afvinna den några njutningar, att inte äga fribytarkynnet.

— Det kan ibland vinnas till för högt pris, sade han allvarligt. Tro inte, att jag dömer någon, men visst är, att både mina vänner och jag många gånger gått för långt, och grefvinnan vet, att det finnes s. k. njutningar, hvilka sedan kasta mörka slagskuggor öfver ett helt lif — en annans, menar jag.

Han siktade mot något särskildt, en sorglig historia, som han just i dagarna fått höra om vackra Bolla på gästgifvargården, men detta kunde han ej berätta för Gunvor. Hon finge väl tids nog veta det. Han ångrade för öfrigt sina sista ord; de hade gjort henne så plågsamt blek, och han sökte öfverskyla deras intryck genom att säga:

— Gyldenlo är ju ett konstnärsbarn, så mot honom får man inte vara för sträng. Han är älskvärd och vek, full af impulser. Det är så naturligt, att han blifvit alla damers själfskrifne riddare.

— Tycker ni! Mig förefaller det, som han måste förbli ensam — liksom på afstånd från — från andra. Han log igen.

— Grefvinnan har en mycket hög tanke om honom!

— Ja, det har jag.

— Får jag det nöjet att framföra en hälsning från er, när jag nu besvarar hans bref?

— Ja, hälsa honom!

Forner såg deltagande på henne. Hur kunde tre ord rymma så mycken hopplös sorg? Det var, som om hon i denna enkla hälsning gifvit en hel sönderslitande bikt om sin försakelse. Han visste ej, hur han skulle omtala detta för Eric Gyldenlo, men ett var säkert: Eric måste skrifva till henne, ge henne något att lefva på. Att han, som fått hennes kärlek, ej själf insett detta! Att han kunde låta henne kämpa ensam, veta, att tystnaden bildade sig till skräckinjagande vålnader omkring henne och ändå ej sända henne ett ord till tröst! Nej, sannerligen världen hade råd att fostra många sådana lekarenaturer. Deras instrument blefve för dyrbara, ty de spelade oförsynt på hjärtats finaste strängar.

Middagen var slut, och stolarna skötos bullrande från bordet. Herrarna förde damerna in i salongen, där de lämnade dem åt sitt öde och gingo in i biljardsalen för att dricka kaffe och röka.

Gunvor hade ej gifvit akt på Haqvin, efter det man rest sig från bordet, men af ett svagt tissel-tassel mellan hans dam och Märta Edelcrona kunde hon förstå, att ej allt stod rätt till. Det skulle bli dans, så snart man hvilat sig efter dinern, och Gunvor önskade, att hon skulle kunna förmå Haqvin att bryta upp innan dess, ty eljest fruktade hon, att han skulle sitta kvar i biljardsalen hela tiden och dricka sig redlös. Hon fasade för att nödgas fara hem med honom i ett dylikt tillstånd. Då var han alldeles otillräknelig, och det fanns ingen gräns för hans råa utbrott.

Det vore bäst att uppsöka honom, ty löjtnant Forner kunde ju ej ens på hennes begäran öfvertala sin gäst att aflägsna sig. Det tjänade heller ingenting till, att hon föregaf ett illamående. Det brydde Haqvin sig ej om. Det gaf henne dock en utväg; hon kunde få resa ensam i förväg och skicka ett nytt åkdon att hämta Haqvin.

Gunvor satt litet afskild från de andra, upptagen af sina tankar. Hon kände sig trött, och hufvudet sjönk tungt tillbaka mot stolens mjuka siden. Det var ej värdt, att hon försökte inverka på Haqvin, sade hon sig matt. Bättre att spara sig den förödmjukelsen. När de andra började dansa, skulle hon helt tyst försvinna. Den omgifvande glada stämningen förmådde ändå ej rycka henne med sig ens för en minut. Hon kunde inte skratta som de åt ett lustigt infall, inte prata nonsens endast för att blanda sin röst med de andras. Det låg en hämmande sordin öfver hela hennes väsen, och hon längtade tillbaka till sin enslighet. Ingen bjuder sorgen till gäst, därför blef hon också glömd, hon, som ej kunde vara glad som de andra, därför att lidandet riste hvarje fiber inom henne.

Å, om bara en hand mildt och förstående velat stryka öfver hennes; men alla dessa hvita händer, glimmande af juvelringar, voro hårda och okänsliga inför själskvalens bön om en lindrande smekning.

Det hade aldrig så tydligt som nu kommit för henne, hur brådtom människorna hade att komma bort från det sorgliga och tunga, så brådtom, att de ej ens hade tid till en varm och full blick af deltagande. Eller var det så, att intet af detta deltagande bodde inom dem? Voro de samhällets mer eller mindre tama husdjur ända tills en stor pröfning gaf dem människo- och individualitetsprägel.

Sorlet var så lifligt omkring henne, rösterna så intresserad upptagna af att passa sin replik, att de knappt märkte henne, som stod utanför. En och annan blick halkade nästan otåligt öfver till henne. Hvarför kunde hon inte vara glad som de? Trodde hon inte, att de också hade sitt att dragas med, men sådant låtsade man naturligtvis ej om ute i sällskapslifvet.

En fru, som var nykommen på trakten, vände sig till friherrinnan Edelcrona med en fråga om Gunvor.

— Hon ser ut som en lång längtan och en bitter sorg, unga grefvinnan Brage, sade hon. Är det ett barn, hon mist?

— Nej, sin gamla farmor, och det tror jag närmast hon är glad öfver.

— Å, det ser inte så ut.

— Ja, hennes historia hör till dem, man helst tiger med, men så här i förtroende kan jag ju nämna, att hon varit mycket intimt lierad med en person, hvilken dock hade nog takt att draga sig tillbaka. *Hon* generade sig inte att lämna både man och barn vind för våg. Ja, det rysligaste var, att hon tog barnet med sig, när hon for till sin inkvation — men detta blir naturligtvis oss emellan.

— Ja, det är själfklart. Tänk, att hon är en *sådan*! Och mannen är hygglig, säger friherrinnan?

— Han hör, som bekant, till en af våra första familjer.

— Ja, det är sant, men ...

— Joo, *det* betyder *mycket*! Man får verkligen ha aktning för ett så gammalt namn, som höljts med ära genom sekler.

Den nyinflyttade såg närmast ut, som om hon uppfattat den Brageska äran som ramlande takstolar, ty hon såg andäktigt uppåt, slutligen vågade hon dock säga:

— Men han själf?

— Tja, han är oklanderlig. Ingen har haft något att säga om honom förrän på allra sista tiden, då det påstås, att han roar sig litet för mycket, men jag frågar: Hvems är felet?

Det kunde inte den andra nöjaktigt utreda, men hon nickade vist och förstod, att grefvinnan Brage ej hörde till dem man borde närma sig. Det var synd, ty hon hade känt sig så tilltalad af det älskliga, unga ansiktet. Men — man fick ju taga seden dit man kom.

En vals spelades upp och herrarna kommo in. Det var en liten improviserad bal utan alla anspråk, och man kunde därför slippa att alltför noggrant bjuda upp af skyldighet.

Löjtnant Forner, som ännu ej kommit öfver smekmånadsvärmen, ville gärna dansa första dansen med sin hustru, och innan de gingo ur biljardsalen, frågade han baron Edelcrona, om ej denne ville dansa med Gunvor.

— Jo, med nöje, försäkrade unge baronen.

Haqvin, som efter middagen druckit ansenligt, men dock ej så, att han var oredig, hörde de båda herrarnas samtal och inföll:

— Jag dansar själf med min hustru.

— Du, Haqvin, utbrast Forner förundrad. Jag trodde du upphört att dansa.

— Man kan börja igen. Jag känner mig upplagd i afton. Hon är förbaskadt stilig, det kan icke nekas. Han smackade med de tjocka läpparna och de taljiga ögonen fingo ett vällustigt uttryck.

— Ja, du har då inte fått ett troll för guld, sade Edelcrona skrattande, men kom nu, go' herrar.

— Haqvin, Forner fattade om hans arm, skulle du inte hellre hvila dig, min gubbe?

— För att Edelcrona ska' få henne; nej tack, han får allt slicka sig om mun. Han kan för resten akta sig, för kommer han för nära, så näpser jag honom. Jag kan den konsten, har praktiserat den förr. Och nu är stolts Gunvor spak som ett lamm.

Claës Forner förstod, att Haqvin var i den sinnesstämning, då det olämpligaste af allt vore att reta honom. Han skulle då komma i sitt bärsärkalynne och ställa till högst obehagliga scener. Det vore klokast att låta honom hållas.

Han kom således med de andra herrarna in i salongen och gick med tämligen säker hållning direkt fram till Gunvor, för hvilken han bugade sig.

Hon mötte med rysande förakt det cyniska leendet kring hans mun och den begärliga blicken. Hon blef alldeles kall, och händerna grepo krampaktigt hårdt om stolens armstöd.

— Hvad vill du? frågade hon, och hörde knappt själf sina ord, så sjöng blodet för hennes öron och pulsarna bultade.

— Hvad jag vill! Dansa med min nådiga grefvinna, förstås. Kom, Fagerlin!

— Nej tack, Haqvin, jag dansar inte.

— Hvad attan nu! Skynda dig bara. Vi bli sist.

— Jag dansar inte, upprepade hon lågt.

Då slet han henne med ett kraftigt tag ur stolen och lade sin arm som ett skrufstöd omkring henne. Hans ansikte var blårodt, alla ådror tjocka af mörkt blod, och den oformliga kroppen skakade af vrede.

— Du skall lära dig lyda! hväste han och drog henne med sig ut i salen där de flesta redan hunnit ett hvarf och nu hvilade. Gunvor var så gråblek, att det såg ut, som om hon skulle svimma i hans armar, och hon bad med ett kväfdt förtvifladt tonfall:

— Släpp mig, Haqvin, jag ber dig! Om du har någon tanke i behåll, så tvinga mig inte att dansa nu.

Men hennes motstånd retade honom endast. Han hade sagt, att han skulle dansa med henne, och ingen fick tro om honom, att han ej vore karl att hålla sitt ord.

Han kastade henne hårdt intill sig och började valsen. De hade ej dansat mer än ett halft hvarf, då ett skri af fasa fyllde salen och kom musiken att tvärt tystna.

Haqvin hade störtat baklänges till golfvet och dragit Gunvor med sig i fallet. Endast med möda kunde hon lösgöra sig från hans förklamade armar och resa sig. Han däremot låg orörlig, och alla försök att hjälpa honom upp och bringa honom till sans misslyckades. Herrarna buro honom då till en soffa, och Forner lät genast hämta läkare.

Det skulle dock dröja minst en timme, innan denne kom.

Ur den allmänna förstämningen trängde sig lättande en ström af praktiska råd och opraktiska beklaganden. Man skulle gnida fötterna med ättika, lägga en senapsduk under nacken, låta honom lukta på starka kryddor, etc. etc. i det oändliga.

Gunvor ensam förblef stum. Det var, som om hon plötsligt mist talförmågan. Hon såg oafvändt på den liflösa massa, hvilken som en dundyna svällde ut öfver soffan, på de stela händernas blåsvarta naglar och på ansiktet, hvilket nu mist all färg och var ohyggligt att skåda med sina stirrande, vidöppna ögon.

Hon stod där främst bland alla och vände ej ens en sekund bort blicken från Haqvin. Hennes händer knäpptes i skälfvande ångest för det ögonblick, då han skulle vakna. Ty han skulle väl vakna? Inte kunde detta vara slutet på ett människolif? Då vore det än förfärligare än ett uppvaknande. Hon tyckte, att golfvet gungade under hennes fötter, och ändå stod hon orörlig kvar den ena minuten efter den andra, väntande på att lifvet skulle glimta till i de stela pupillerna och att det hårda draget kring munnen skulle slappas. Hon väntade på lifvet med en underlig blandning af fruktan och önskan. Det skulle varit godt, tänkte hon, om han vaknat upp till ett kort medvetande, till att få räcka henne handen med en hälsning till lilla Hillevi. Barnet skulle göra inslumrandet tryggare. Det gjorde henne plötsligt så ondt om honom, som kanske gått bort — hunnit utom räckhåll för all möjlighet till försoning och förlåtelse. Om han ville aldrig så gärna säga ett godt ord; han kunde det icke. I vrede och bitterhet hade han tänkt sin sista tanke, intet ljust att minnas från den stund, hvilken kanhända varit hans sista.

När doktorn äntligen kom — densamma som skött Haqvins farfar — gjorde han en ytterst noggrann undersökning och förklarade sedan, att grefven dött ögonblickligen. Det var hjärtförlamning. Till löjtnant Forner sade han i förtroende, att det var bäst, som skedde. Grefven skulle eljest gjort både sig och de sina olyckliga. Han hade farit för illa med sin hälsa på sista tiden.

— Dåligt påbrå, ser löjtnanten, fortsatte den lille jovialiske doktorn, jag anade nog, att äpplet inte skulle falla långt ifrån trädet. Löjtnanten har väl hört talas om farmodern. Sorgligt, sådant där, men det blir väl bättre, när de gamla rättbona, fideikommissen, utrotas.

Forner inlät sig ej på några diskussioner, det var ej ett lämpligt tillfälle, och hans tankar voro för öfrigt på annat håll. Sedan han skakat doktors hand till afsked och tackat honom för hans tjänstenit, uppsökte han Gunvor, som vid undersökningen lämnat rummet. Hon satt ensam i ett litet kabinett och vände liksom frånvarande hufvudet mot honom.

— Nå, sade hon långsamt.

— Det är slut, sade han. Hjärtförlamning.

— Ögonblicklig död?

— Ja — inga plågor.

— Hvem vet det ...

Han trodde, det var fruntimmers vanliga räddhåga för skendöd och återtog lugnande:

— Doktorn gjorde en ytterst noggrann undersökning, och han anses ovanligt skicklig, så jag är säker, att grefvinnan ej behöfver frukta ...

— Jag tänkte inte på kroppen, afbröt hon, men jag hade velat — å, så gärna hade jag velat, att han fått

tid att tänka en god, ljus tanke. Om han bara fått hälsa till sitt barn.

— Ni tänker inte på er själf!

— Nej, Haqvin och jag hade länge gått skilda vägar. Hon såg ärligt på honom med sin djupa blick och tillade sedan vemodigt: Det är som jag inte skulle ha lof att sörja som andra. Det vore lindring att kunna sakna dem som gått, men jag — hon andades tungt — jag kan endast tacka döden.

Han böjde sig ned öfver hennes hand och kysste den utan att säga något. Det han tänkte, kunde ej få bli ord. Han visste blott, att redan med första post skulle Eric Gyldenlo få höra, att nu var hon fri. Om det blefve till lycka för Gunvor att åter möta honom, underlät Forner att grubbla öfver. Han sade sig utan alltför många skrupler, att sådant kunde ingen förutse. Det var det enda han kunde göra för de två unga människorna, och eftersom Haqvin ej förstört hennes förmögenhet, kunde Eric och hon nu lefva glada dagar, bara hon hade en klok och sträng förvaltare på gården, annars ginge det åt skogen.

TRETTONDE KAPITLET.

I hans famn.

Omedelbart efter Haqvins begrafning reste Gunvor utrikes med sin lilla flicka, och man hörde ingenting vidare af henne på ett helt år. Då gick det som en elektrisk stöt genom hela societeten, när det tre söndagar å rad lystes i Bragehalls kyrka för de två, som skvallret haft så mycket att bestyra med, och tidningarna strax därpå bland giftermålsannonser också meddelade denna:

ERIC GYLDENLO.

GUNVOR BRAGE.

Rom.

Meddelas endast på detta sätt.

Och det följde verkligen hvarken kort eller vidare upplysningar. Men på Bragehall skedde stora förändringar. Bland annat fingo de små, blyinfattade rutorna skatta åt förgängelsen, och fönstren höggos upp, så att sol och ljus fritt skulle kunna strömma in och fylla de höga rummen. Det Brageska valspråket öfver porten skrapades bort, och i den fördjupning, som uppstod, inlades ett reliefarbete i marmor, föreställande Fortunas segertåg genom världen. Hennes char drogs af två kärleksgudar, och på sidan syntes unga, glada människor hylla gudinnan med blommor.

Det förseglade rummet inreddes med furstlig prakt i sextonhundralets pompösa, öfverdrifna stil, och grefve Haqvins våning möblerades fullständigt om. Massor af böcker, konstverk, taflor och dyrbara väfnader anlände nästan dagligen under juni månad, och det förfallna, vanvårdade biblioteket restaurerades, bokskåp, liknande öppna tempel uppburna af smärta pelare, prydde väggarna, och bekväma, låga stolar inbjödo till hvila. Något alldeles nytt för Bragehall var den magnifika musikhallen, dekorerad i hvitt och guld och möblerad endast med långa låga bänkar, dynor och kuddar. Golfvet täcktes af en matta i ljust hafsblått, utan mönster eller oroande färgöfvergångar. En präktig flygel stod midt i rummet; på ena kortväggen var en slags estrad ordnad och här funnos åtskilliga instrument.

När väntades herrskapet hem, det var den stående frågan, och slutligen lyckades man då få fatt på en sakkunnig; gamla mamsell Beat-Sofi. Hon hade varit i Stockholm och hälsat på släktingar, men grefvinnan hade varit så förinnerligt rar och skrifvit till henne hela tiden, så nog visste hon besked. Och nu hade hon fått order att resa hem till Bragehall, ty i juli skulle grefvens komma.

Friherrinnan Edelcrona var en resolut dam och hennes dotter Märta ej mindre. Hon, Märta, hade nu senast bevisat det genom att något tvärt förlofva sig med en sextioårig öfverste. Bröllopet var redan utsatt till den elfte oktober. Emellertid voro både mor och dotter ytterst intresserade af händelserna på Bragehall, och friherrinnan reste själf dit en förmiddag för att be »den lilla, rara mamsell Beat-Sofi» vara välkommen igen.

Beat-Sofi, som alltid sträfvat »uppåt», var synnerligen smickrad öfver artigheten och frågade i all ödmjukhet, om hon finge lof att bjuda på litet kaffe. Friherrinnan hade den stora godheten att inte säga nej; hon gaf sig till och med mycket god tid inne i mamsell Beat-Sofis trefliga rum, där man satt så bra i skydd mot regnet, som fint duggade mot rutorna.

— Nå, kära mamsell Beat-Sofi, det kom väl bra oväntadt med det här nya giftermålet? började friherrinnan. Inom sig tänkte hon, att Gunvor troligen rest direkt ut till Eric, men det ginge ej an att säga.

— Ja, det måste jag tillstå, men blir bara vår lilla gullängel lycklig, så går det an. Hon har skickat mig deras porträtt, och han ser fasligt rar ut, men det gjorde då den förre med, tillade Beat-Sofi med en suck öfver alltings förgänglighet. Hon har bott i Rom mest hela tiden, och det är väl där de funnit hvarandra, fortfor den hederliga själen att prata. Konstigt för resten, för jag trodde den sta'n var så stor, att man inte kunde hitta någonting där.

— De hade kanske stämt möte, förmodade friherrinnan oskyldigt.

— Våran Gunvor och en — karl! Mamsell Beat-Sofi glömde i detta ögonblick all skyldig vördnad. Nej, tack vackert! Hon va' där mol ensam i flera månader, det vet jag. Och nog va' halfva tiden af sorgåret gången, innan han våga' sig fram. Di förlofva' sig nyårsdagen, skref hon. Ja, jag har brefvet, och friherrinnan kan visst få läsa det, för jag tror inte att gullängeln, som jag alltid kallar henne, har något emot den saken.

— Å, nej, lilla Gunvor och min Märta ha varit mycket intima, inföll friherrinnan, som tyckte, att brefvet skulle vara ett riktigt fynd och knappt kunde styra sin nyfikenhet.

Så förevisade mamsell Beat-Sofi stolt sin skatt. Hon var icke litet stor på att hon varit den första som fått veta hemligheten och kunnat bevara den så väl. Nu behöfdes det ju inte längre.

— Friherrinnan kanske undrar på det där, som står öfver, sade hon smått förlägen, men jag brukade spå vår Gunvor ibland, när hon var ung flicka, se'n har det aldrig händt.

Friherrinnan log huldt, tog brefvet och läste:

Rom d. 13 jan.

Min kära, gamla Sibylla!

Minns du din spådom om »den rätte». Nu har han kommit. På årets sista kväll stod han helt plötsligt framför mig, och efter en lång, mörk tid blef det plötsligt strålande ljust. Ser du, Beat-Sofi, jag visste genast, att han var »den rätte».

Vi hade träffats förr en gång, men då måste våra vägar skiljas. Nu är jag fri, och på nyårsdagen, till tecken att jag vill börja ett nytt lyckligt år, lät jag honom sätta förlofningsringen på mitt finger. Så blef jag Eric Gyldenlos fästmö. Du ensam, min trofasta, rara Beat-Sofi, skall få veta det. I slutet af maj gifta vi oss, men ända till första lysningsdagen skall vår lycka förbli en hemlighet. Jag kan knappt styra pennan, så glad är jag; det är som all sorg och strid försvunnit ur världen; den rymmer endast jublande fröjd. Jag går omkring här i min lilla våning och sjunger min älskades namn in i hvarje föremål, och sedan dofta blommorna det, böckerna hviska det. Du tycker nog, att jag är mycket dåraktig, men önska mig ej annorlunda. För första gången i mitt lif längtar jag inte efter något, drömmer inte om annat än nuets härliga rikedom.

Här vidtogo några underrättelser om Hillevi och frågor om hur Beat-Sofi hade det, hvarför friherrinnan ganska besviken lade ihop brefvet. Det hade icke tillfredsställt henne. Det var ingenting i det, som kunde läggas ut och förvrängas. Alldeles vanligt tokprat om kärlek, sådant svammel hade hon ej väntat sig.

*

Herr En, förvaltaren, såg numera aldrig glad ut, när posten kom, och han slängde det ena tunna brefvet efter det andra ifrån sig på pulpeten. Tog det inte snart slut med räkningar, mårne? Det var inte nog, att gårdskontoret skulle betala alla möjliga reparationer och s. k. förbättringar. Det kom också krafmbref från alla håll från grefvens kreditorer. Och herr En visste ändå, att grefvinnan tagit direkt af kapitalet för att, som det hette, klarera alla grefve Gyldenlos skulder. Alla! Ja, hon skulle bara vetat om dessa hundratals

kraftbref, som likt hagelskurar störtade ned öfver Bragehall.

En hade haft tålmod i det längsta, men han beslöt att tala med grefvinnan, så snart hon kom hem, ty på det här sättet kunde det sannerligen inte fortfara.

Grefvens hade ej heller varit på sitt Bragehall många dagar, förrän herr En lät anmäla sitt besök hos grefvinnan.

Gunvor tog mycket vänligt emot honom och bad honom taga plats.

— Är det något särskildt förvaltaren vill? frågade hon. Gäller det affärer, behöfver jag väl ej erinra om, att grefve Gyldenlo nu är husbonde här, och att alla på godset ha att vända sig till honom. Men är det däremot någon privat begäran, vill jag naturligtvis gärna ...

— Nej, grefvinnan, sade herr En med en viss orubblighet, jag har ingenting att be om för egen del, och det gäller inte precis godset heller, men jag skulle vara tacksam, om jag sluppe tala med någon annan än grefvinnan om saken.

— Är det något obehagligt förvaltaren har att meddela?

— Ja, det är hvarken lätt eller roligt att komma fram med det.

— Hvad är det då? Herr En ser riktigt bister ut.

— Får jag lof att tala rent ut?

— Ja visst. Gunvor log gladt. Nu kunde ingenting störa hennes sinnesro. Hon kände sig så trygg i sin stora lycka.

Herr En drog upp ur bröstfickan en hel bunt sammanvikna papper och lade dem med en stubbig bugning framför sin matmor. Sedan ställde han sig på något afstånd och afvaktade resultatet. Hans bredaxlade, undersätsiga gestalt aftecknade en grotesk skugga på mattans ljusa mönster. Det kraftiga, runda hufvudet på den korta, fasta nacken såg ut som en ofantlig boll. Han kunde haft lust att sticka händerna i kavajfickorna och hvissla skarpt, som det var hans vana, när han upptäckt något fel på kontoret, men han betvang sig af vördnad för grefvinnan.

Gunvor betraktade förvånad de många lösa bladen. Räkningar! Hvarför kom han med dem till henne? Hon tog halft nyfiken upp ett papper till granskning, lade så utan ett ord ned det igen och tog nästa, därpå ännu ett och ett till.

Det rādde en nästan ljudlös tystnad i rummet; om någon lyssnat vid dörren, skulle han ej kunnat uppfatta, att det fanns en människa därinne. Ändtligen hade Gunvor slutat. Hennes ansikte var tankfullt, och hon vek ytterligt långsamt ihop det sista papperet, hvarefter hon låste in hela bunten i sin skrifbordslåda.

— Tack, herr En, för att ni kom till mig med detta, sade hon hjärtligt. Grefven har verkligen talat med mig om det. Hon mötte ej den redlige förvaltarens genomträngande blick, när hon osäkert yttrade detta. Vi kommo öfverens om, att under vår frånvaro skulle äfven de privata räkningarna skickas till gårdskontoret; det är mitt slarf, att jag glömt säga till om det, förlåt mig!

— Och om det kommer flera sådana här små räkningar, skall jag då hädanefter skicka upp dem med herrskapets post?

— Flera — det — det gör det väl knappt?

Förvaltaren såg på den unga grefvinnan med ett egendomligt uttryck i de skarpa, gråa ögonen och sade lugnt:

— Jo, det skulle jag tro.

Gunvor rodnade starkt. Under de månader hon varit gift med Eric hade hon lärt sig undra och häpna öfver hans sätt att sköta pengar. Det var ett barns själfsvåldigt oförståndiga lek med elden. En tanke på morgondagen besvärade honom aldrig; han tycktes anse, att hans börs skulle vara tömd på aftonen, och nu, när de blifvit gifta, besvärade det honom ej alls att begagna sig af hennes förmögenhet, som hade det varit hans egen.

Det hade visserligen också Haqvin gjort, men han saknade Erics smak att låta guldets rinna som sand

mellan fingrarna, och därför stod hela hennes kapital orördt. Det hade också funnits ett betydligt kreditiv på öfverblifna räntor, men detta och en del af de för godsets räkning insatta pengarna hade, som lättast tillgängliga, redan användts. Naturligtvis var det ju heller ingen risk att lyfta litet af hufvudsumman, det sade Gunvor sig genast öfvertygande och förebrådde sig, att hon kunnat smula bort ens en minut af sin lycka med dylikt småsint grubbel. Att nämna något till Eric om dessa småskulder, hvilka han under årens lopp strött omkring sig som ett träd sina vissnade blad, tjänade nog ej mycket till. Troligen hade han för längesedan glömt dem.

Hon såg skyggt, en smula generadt på förvaltaren. Ättling af ett solidt och aktadt handelshus, hade hon så långt hon kunde minnas tillbaka varit van vid den mest pedantiska ordning i allt hvad affärer hette, och hur gärna hon än ville, kunde hon ej taga Erics slöseri som en ren bagatell.

— Om det kommer flera räkningar, sade hon, skall jag be, att herr En lämnar dem till mig personligen och helst så, att — att det ej blir för mycket bekant på kontoret. Det är ju bara småsummor, och min man kunde möjligen glömma likvidera dem, nu, när han får så mycket annat att tänka på — öfverinseendet på godset.

— Så — grefven önskar sätta sig in i de löpande göromålen?

Förvaltaren for med handen öfver det rakt uppstrukna, sträfva håret.

— Ja — det vill säga — vi ha inte talat närmare om det, men det faller ju af sig själf, att han nu blir husbonde på Bragehall. Han har redan planerat för nya arbetarbostäder och anskaffandet af en samlingslokal för folket, där han tänkt ordna samkväm om lördagskvällarna.

Herr Ens ansikte ljusnade.

— Det låter godt, sade han enkelt.

— Ja, inte sant? Å, han är så god! Gunvors ansikte strålade. Ni skall få se, herr En, att vi skola göra mycket för våra underhafvande. Grefven tänkte också inrätta ett bibliotek och en eller annan språkkurs för de vetgiriga och intelligenta. Han säger, att folket länge nog slafvat, nu skola de ha sina rättigheter.

— Det är alldeles riktigt, grefvinnan, men det duger inte mera för folket än för någon annan att få en massa rättigheter, innan det begriper sina skyldigheter. Och arbeta få vi allt göra lite hvar. Det tjänar ingenting till att alla bli lärda och fina, för då går det som i den gamla fabeln jag läste som skolpojke. Grefvinnan känner den troligen: »människokroppens lemmar». Hela organismen sade upp sin tjänst. Det duger inte, hur hårdt det än kan låta.

— Men det är inte heller meningen, käre herr En.

— Ursäkta mig, grefvinnan, men jag har mitt exempel från Lögenäs på grefve Gyldenlos tid. Och det kan väl tyckas, att jag är för frispråkig, men bättre ett ord för tidigt än för sent.

Gunvor nickade.

— Se, Bragehall har blifvit mig så kärt, återtog han, och jag vet inte, hvad jag inte skulle vilja göra för grefvinnan och vår lilla fröken, därför är jag kanske misstrogen, men ...

— Vi ska' hoppas, att förvaltarn inte har något skäl till misstro, sade Gunvor värdigt, och det är min önskan, att det hos folket inplantas förtroende och tillgifvenhet för deras nye husbonde. Och — som jag i början nämnde — får jag be herr En hädanefter vända sig till grefven i allt, som gäller godsets angelägenheter.

— Skall ske, lydde det korta, buttra svaret.

— Förvaltaren får inte tro, att jag därför blifvit likgiltig för Bragehall, sade Gunvor med ett afväpnande leende och räckte honom handen till afsked, nej, jag delar alla min mans och mitt hems intressen, och jag vill så gärna se alla nöjda och tillfredsställda omkring mig.

— Grefvinnan har redan gjort mycket för godset, sade förvaltaren erkännsamt.

— Tack för det vitsordet. Jag uppskattar det till fullo, ty jag vet, att ni ej slösar med beröm.

— Jag försöker vara rättvis, grefvinnan.

— Ja, det är jag säker på. Tack för all hjälp — och — hon kämpade med sin stolthet, men när hon såg

för sig Erics oroliga ögon och bleka, nervösa drag, segrade den hägnande ömheten, och hon tillade, ehuru med sänkt hufvud — var fortfarande vårt stöd. Vi behöfver så väl er styrka och erfarenhet.

— Jag skall göra min plikt, så godt jag kan.

— Tack för det löftet!

Han gick, och Gunvor satt en stund orörlig kvar vid bordet. Hon var ej ledsen, ej ens nedstämd; mest var det hennes egen småsinta futtighet, som hon kallade det, hvilken aggade henne. De hade ju öfver nog att lefva af, hvarför satt hon här och grämde sig öfver några tusen kronors förlust, hon, som var så oändligt rik i alla afseenden? Och skulle hon ej hellre taga vara på sin lycka, hvem visste, om den kunde få bli långvarig? Eric var egentligen aldrig riktigt sjuk, men heller aldrig stark och sund. Än led han af ett, än af ett annat; det var oftast endast skuggan af ett verkligt lidande, men för henne antog hvarje hans illamående strax skräckinjagande former. Hon sade sig, att den dag, hon ej mera ägde honom, skulle hon ej kunna lefva. Och i en ångest, som hade han sväfvat mellan lif och död, hade hon vakat öfver honom under en lindrig förkylning.

Det fanns hvarken gräns eller mått för hennes tillbedjande kärlek; utom sitt barn hade hon ju aldrig förut haft någon att älska så helt och fullt som nu Eric; han förstod alla hennes veka stämningar och återgäldade dem med en smekande dyrkan. Ehuru han aldrig sagt henne det, trodde hon, att så kunde han säkert ej ha älskat någon kvinna förr, ej ens Amelie. Han var för finkänslig att någonsin vidröra sitt äfventyrliga förflutna, men det hade händt mer än en gång, att han sakta låtit henne glida ur sin famn, just efter en stund då han lidelsefullast betygat henne sin kärlek, och sagt: »Du, min Tankefrid, vi skulle träffats förr, så kanske mycket varit annorlunda.»

Hon var rädd för att fråga närmare, trodde, att han syftade på hennes föregående giftermål och svarade endast med några varmt tröstande ord, men vid dylika tillfällen drog han henne ej ånyo till sig, utan gick antingen rastlöst fram och åter eller lämnade henne hastigt.

Nu hörde hon hans steg i angränsande rum, strax derefter knackade han på dörren.

— Tar nådig grefvinnan emot?

Hon svarade genom att ställa sig på tröskeln med utbredda armar.

— Du däjligaste af alla Skånes borgfruar! Han drog hennes händer upp mot sin nacke och knäppte dem samman till ett mjukt spänne. Vet du hvad jag tänkt på, Gunvor?

— En ny, lysande idé igen, log hon, låt höra!

Han kysste henne.

— Stör jag dig bara inte. Jag tyckte nyss, du var upptagen af din förvaltare.

— Han har gått nu.

— Men lämnat ett visst allvar kvar hos min hvita hind. Hvad hade den mäktige mannen att förkunna?

Gunvor tvekade. Skulle hon säga honom allt, varna honom och berätta, att hans slöseri plågade henne? Hon tänkte ut de varligaste ord, men de föreföllo dock sekunden därpå alldeles för hårda och sträfvä.

Eric märkte, att hon afsiktligt dröjde med svaret och sade gladt:

— Tro inte, att jag misstänker den hederlige En för olofliga afsikter; han som jag kan ju ha något att tala vid sin härskarinna om, som inte är för en tredje.

— Din härskarinna? Hennes strålande blick mötte hans. Du käraste, nog vet du, hvem som hädanefter har härskarnamnet här.

— Å, Gunvor, han ryckte nästan otåligt på axlarna. Det var så länge sedan jag hade Alexanderdrömmar. Nu skulle ansvar och envåldsmakt endast tynga mig. Barn, lifvet har slitit min kungamantel i flikar.

Han lade sina händer om hennes kinder och såg henne djupt in i ögonen.

— Men, Eric, nog vill du väl ändå åtaga dig att vara husbonde här på Bragehall; det har du lofvat.

— Och en man står vid sitt ord, heter det visst någonstädes i de visa skrifterna! Visst, älskling, skall och vill jag dela ditt arbete för folkets bästa. Det var egentligen för att tala om den saken, jag kom hit. Sätt dig här; han förde henne fram till skrifbordet och satte henne i den skinnklädda stolen, på hvars ryggstöd

han sedan hvilade armarna.

— Vi ska' ha en musikfest för de underlydande, du. De skola se, att den stora musikhallen, som de kanske varit litet afvogt stämnda emot, rymmer dem lika väl som traktens honoratiores. Hvad säger du om den planen?

— Jo, Eric, jag gillar den visst, men den låter nog inte realisera sig nu under pågående skörd. Folket har så brådt på fälten, att vi inte kunna påräkna någon hjälp vid arrangemangerna.

— Å, de kunna få ledigt en dag, hvad gör det?

— Det duger inte. Man kan inte ta dem från arbetet.

— Hvarför det? Litet hö mer eller mindre här på godset!

Hon hörde hans varma, sonora stämma, kände hans händer glida öfver sitt hår och hans andedräkt smeka sin kind. Hur kunde hon då predika köpmansmoral? Det var henne omöjligt! Han ville draga henne ut i det brusande lifvets stora festsal, där man aldrig under glädjens jubel märkte, om ljusen brunno ned i piporna. Hvarför kunde hon ej lämna hvardagsbekymren åt de små gråa jordmänniskorna? Hon hade ju ingen skyldighet att bärga förnuft åt kommande tider.

— Du! Han lutade sig öfver henne. Vi skulle också ha tablåer. Jag har tänkt ut flera stycken. Ser du, det är ett så ofafvisligt behof hos mig att ge människor det skönas helgkänsla. Du måste förstå detta; du kan inte tycka, att det är nödvändigare med en lada full af hafre eller råg än med ett rum, fylldt af feststämda sinnen. Tänk dig, kärfva arbetshänder, som få hvila i knät, rödkantade ögon, som skola tåras af njutning en enda gång, hårda ansikten, som skola vekna och bli mjuka, allt efter som musik och konst sprida sin värmande eld genom salen. Detta är lifvet, Gunvor.

Hon sträckte upp armarna mot honom.

— Ja, älskade, detta är lifvet — genom dig, sade hon entusiastiskt. Du har mycket att lära mig. Du vet ju, att jag hittills varit inramad inom en mur af karga plikter. Du är som en sollyst våg från världshafvet. Tack, att du vill taga mig med på färden, tack, du vackra skiftande våg.

— Är jag vågen, så är du den gröna stranden, där vågen får hvila, ty efter storm och bränning är den ofta så trött, sade han vemodigt. Du väna, gröna strand med dina fagra, hvita blommor, tack för hvarje stund du ger svallvågen frid. Han kysste henne på håret. Efter en kort paus tillade han glädtigt: Alltså fest, så Bragehalls murar eka af jublet. Har du papper och penna här, så skrifva vi strax upp våra ärade gästers namn. Hela orten skall med, du.

Hon log åt hans ifver; han stod nu bredvid henne och drog i nervös brådska ut en låda.

— Nej, inte den, Eric! Hon ville hejda honom, men det var för sent, och hon blef blek af ångest, då hon såg hela bunten af de nyss inlagda räkningarna framför honom. Hur skulle han taga detta? Hon vändades vid tanken på hans förödmjukade stolthet och tänkte sig, hur smärtsamt det skulle sticka till inom honom, hur hans felsteg och slarf skulle agga honom. Han hade ju dock sagt henne, att han uppgifvit alla sina skulder, när hon begärt det för att kunna betala dem. Ack, att hon kunnat bespara den älskade detta. Liksom rädd att se hans ansikte i denna stund, slöt hon ögonen, men öppnade dem strax åter förvånad. Hon hade hört hans låga, melodiska skratt.

— Minsann, tror jag inte det goda folket har lyckats leta upp flera flikar af kungamanteln! Han viftade med räkningarna. Min stackars lilla drottning, det blir visst lapp, lapp och ingen söm.

Han lät dem likgiltigt falla ned igen och letade efter ett rent pappersark. När han funnit det, satte han genast energiskt pennspetsen mot det.

— Forners och Edelcronas äro ju själfskrifna, Gunvor?

— Ja.

— Och gamle doktorn, du?

— Ja.

— Vördig prosten och prostinnan, säg? — Men du hör ju inte på mig! Du ser ut, som om en samumvind blåst genom rummet, hvad är det?

— Å, ingenting — ingenting alls, Eric.

Han släppte pennan, och sekunden därefter hade han tagit henne på sitt knä, lagt hennes hufvud mot sin skuldra och hennes hand i sin.

— Nu, barnet mitt, tala nu, hur kunde det med ens bli så mörkt i mina älskade, strålande stjärnor? Han kysste hennes ögon. Din misstämning är min, din sorg och din oro min. Tror du tankens samum kan bränna bort din glädje utan att också härja min? Bikta nu! Var det ett bittert minne som plågade dig?

— Nej, Eric, nej!

— Du vet, jag vill inte tränga mig in, där det är regel för, men låt mig åtminstone säga, att min kärlek vill värna dig för hvarje skugga.

— O, Eric, Eric, du är så stor och god! Jag — jag är så småsint, ser så närsynt och förkrympt på mycket. Vidga min blick, du! Hon böjde sig hastigt ned och kysste hans hand.

— Jag förstår dig inte, min egen, i hvad fall är du småsint?

— Fråga inte, Eric, bad hon pinad. Hon kunde inte för allt i världen tillstå, att det var hans lättvindiga, nonchalanta sätt att behandla de många räkningarna, som ett ögonblick gjort henne utom sig. Nu tyckte hon själf, att hon borde blygas öfver sin ömkligt pedantiska uppfattning, och hon tryckte sig ångestfullt intill honom.

*

Under de ljusa sommaraftnarna gingo de ofta ned till hafvet; de måste passa på nu, innan dimmans tid kom, ty Eric tålde ej vid den fuktiga luften, den irriterade honom och inverkade på hans synorgan. Redan i Brügge hade han ådragit sig en ögonsjukdom genom att såväl natt som dag vandra i den lilla stadens töckenhöljda, uråldriga gränder, och han besvärades nu ofta af recidiv.

Men under torra, klara aftnar var det hans fröjd att taga lutan med sig till stranden och sitta där på en af de väldiga stenarna, som ännu funnos kvar efter den forna hamnen.

Gunvor låg gärna i det mjuka gräset nedanför, och medan hon lät blicken drömmande hvila på ett eller annat hvitt segel eller bara på hafvet själf i dess oroliga enahanda, lyssnade hon till de melodier han lockade från lutans strängar och till hans sång, den härligaste, mest inspirerade hon någonsin hört.

Hon visste ej alltid, om det var till henne han sjöng dessa tusen och ett kärleksord på alla världens språk; tonerna drogo ibland liksom ut på vikingafärd i stormande längtan eller smögo veka och bedjande mot en fjärran kust, där hon ej kunde nå dem.

Det var icke alltid njutning för henne att lyssna till sångarens ofrivilliga bikt om alla kärlekens segrar i slott som koja. Det var, som om han bläddrat i ett minnesalbum, när han sjöng och frammanade den ena bilden efter den andra af älskande ansikten, mjukt famnande armar; det var trånad och lek i hans toner, glödande kyssar och slitande farväl. Hela sin själ gaf han i dessa serenader eller enkla, trofasta folkvisor, och hon kunde gripas af en vild, tärande svartsjuka mot det förflutna, men ändå vågade hon ej bedja honom sluta. Han visste väl ej, att han berättade om sitt lif, då skulle han kastat lutan långt bort, ty aldrig hade han med ett ord antydtt för henne om den eller den unga kvinnan, hvilken stått honom nära. Han beskref aldrig storordigt sina triumfer eller sina härnadståg mot kvinnohjärtan, andra hade sagt henne det; han teg.

Den Gunvor kallade sin visa, var kanske den obetydligaste af dem alla, men hon längtade ändå hela tiden efter den, som efter något att trygga sig till, och hennes hjärta slog hårdt af fruktan, att han skulle glömma den, men än hade det ej händt; den gled in mellan de andra, som en länk i en lång kedja:

»Holder du af mig,
holder jeg af dig
alle mine levedage.

Sommeren var kort,
græsset blegner bort,
kommer med vor leg tilbage.»

En gång, när han slutat sjunga och satt tyst, stirrande med trötta, öppna ögon mot hafvet, vände Gunvor sig emot honom; hon låg, stödd på armbågen och blickade upp i hans underligt skiftande ansikte.

— Hvad ser du, Eric?

Han ryckte till. Det var tydligt, att han glömt, att han ej var ensam. Han suckade.

— Å, sade han tungt, jag ser mot det, som varit.

— I saknad?

— Nej — och ja.

— Hur skall jag tyda det?

Han kom ned till henne och sträckte ut sig i gräset; det föreföll, som om han ej orkat tala och svara, som om verkligheten varit honom en för tung börda.

Hon ryckte tyst upp strån och blad omkring sig. Hur skulle hon kunna få makt med gråten? Den kom alltid, när han på detta sätt gick ifrån henne. Hon kunde ej kväfva en snyftning. Han blef genast uppmärksam.

— Är du ledsen? frågade han och lyfte upp hennes sänkta hufvud.

— Å, Eric, bry dig inte om det, det är så dåraktigt.

— Å nej, du! Han lade hennes händer mot sin heta panna. Det är inte så ofarligt som dårskap; det är det unga, kräfvande lifvets allvar i din stämning. Tror du inte, att jag ofta förstår det? Och då ångrar jag, att jag inte hade mod att förbli ensam. Ser du, det händer, att när man alltför hårdhändt leker med lyckan under år och dagar, skrämmer man slutligen bort den.

— Eric, kan du inte känna dig lycklig nu?

— Å jo, stundtals. Du vet inte, hur den har det, som endast äger lumpor att ge. Minns du, Gunvor, att jag varnade dig för att göra leken lifslång?

Hon gnolade sakta:

»Holder du af mig,
holder jeg af dig
alle mine levedage.»

Jag kan inte älska på annat sätt, Eric. Du är mitt allt, hvad som än må hända — till och med om — du inte längre skulle hålla af mig.

Han kysste hennes skälfvande läppar med en så innerlig ömhet, att hon med ens kände sig trygg och stark. Det förflutna, detta hemlighetsfulla skuggspel, som ibland drog honom till sig, skulle nog alldeles vika en dag för hennes ljusa, lifsvarma kärlek. Hon behöfde inte frukta bleka vålnader, så länge hans arm slöt sig omkring henne i kärlek, då var hela världen hennes vasall, sade hon sig stolt.

FJORTONDE KAPITLET.

Barnet.

— Bolla på gästgifvargården är här och vill nödvändigt tala vid grefven, sade Mari förlägen.

Det var en förmiddag i början af september, första dagen rapphönsjakt var tillåten, och Eric var ute tillsammans med några andra herrar.

Gunvor lekte med Hillevi, hjälpte den lilla att städa i dockskåpet och såg förströdd upp på kammarjungfrun.

— Sade du inte, att grefven var ute på jakt?

— Jo, det gjorde jag, men — då ville hon träffa grefvinnan. Får jag inte lof att säga, att hon inte kan få det?

— Nej, Mari, hvad skulle det tjäna till? Hvem är den där Bolla? Jag har aldrig hört talas om henne.

— Hon tjänade på gästgifvargården för ett par år sedan.

— Är hon där inte längre?

— Nej, hon har varit borta från socken se'n samma vår grefve Brage dog.

— Hvad vill hon grefve Gyldenlo?

Mari såg ytterst generad ut, nöp i förklädet och teg. Gunvor betraktade henne, och plötsligt steg en flammande mörk rodnad upp i hennes ansikte. Hon lutade sig ned och tog upp en liten dockbyrå från golvet för att genom denna paus återvinna själfbehärskning.

— Du får be henne — Bolla — vänta mig i mitt arbetsrum, sade hon med ansträngning.

— Skall grefvinnan ändå taga emot henne? frågade Mari. Å, gör inte det, tillade hon bedjande.

Hillevi blef uppmärksam och slängde ifrån sig den docka, hon höll på att kläda, därpå stack hon sin lilla hand i moderns och sade beslutsamt:

— Om det är något farligt, blir det bäst, att jag går med mamma.

Gunvor smekte sitt barns lena kind.

— Nej, min lilla flicka, du får stanna här. Karna får leka med dig nu. Mamma kommer igen sedan.

När Gunvor kommit ut i korridoren, hejdade Mari henne och sade förtrytsamt:

— Den där Bolla är ett riktigt oförskämdt stycke. Snälla grefvinnan, låt mig skicka bort henne.

— Nej, Mari, du har hört hvad jag har sagt. Gå nu!

Mari tog ett par steg, så stannade hon på nytt.

— Grefvinnan får förlåta, men ... men ...

— Hvad är det?

— Å, det är så, att — att den där otäckan därnere inte är ensam.

— Hvem har hon med sig då?

Mari stirrade i väggen; hennes vänliga ansikte var alldeles blodrött af harm och blygsel, och hon stammade oklart:

— Hon har pågen med.

Gunvor stod som förlamad. Blixtsnabbt hade hon uppfattat situationen och det var, som om hon fått ett våldsamt, oväntadt slag. Hennes ansikte blef alldeles färglöst och ögonen stela.

— Herre Gud, grefvinnan, hur är det?

Mari skyndade fram, och Gunvor stödde sig tungt mot hennes arm. Hon hämtade sig dock snart. Ett

egendomligt intresse drog henne oemotståndligt mot den varelse, som en gång stått Eric så nära. Hon ville se henne, henne och — barnet.

— Det var en öfvergående svindel, sade hon och tog sig för pannan. Det ändrar ingenting i mitt beslut, men låt dem, den där kvinnan och — och gossen först få något att äta i köket. Om en kvart kunna de komma upp till mig. Barnet med, kom ihåg det, Mari.

Hon gick direkt till sitt arbetsrum, där hon brukade taga emot de underlydande. Medan hon satt där med hufvudet stödt mot handen, grubblade hon öfver hvar och när hon första gången hört talas om Bolla, den vackra flickan från gästgifvaregården. Jo, nu mindes hon, och det gick vid denna hågkomst som en skarpt ristande smärta genom hvarje fiber. Det var med den rödkindade, guldhåriga Bolla Eric dansat så mycket den där midsommaraftonen för tre år sedan. Det var kanske henne han nyss skilts ifrån, när han kom upp till Bragehall den kvällen och fann det gamla slottet sofvande. Endast en glömde hvila, eder, plikter och försiktighet för att kasta sig i hans famn, för att lyssna till de kärleksord, som kanske endast voro det matta ekot af dem han minuten förut hviskat i Bollas öron. Hon kunde skrikit till af förtviflan, trodde nästan, att hon gjorde det, men det var endast en dof, kväfd klagan, som trängde sig öfver hennes läppar. Det var, som om något kraftigt växande plötsligt brutits inom henne. Det förtröstansfulla, käcka draget i hennes ansikte vissnade bort, och långsamt sjönk hufvudet ned mot bordet; det var, som om det lindrade något att dölja sig så, att själf slippa se sig omkring.

Det knackade på dörren, men Gunvor låg orörlig; det knackade igen.

Nu rätade Gunvor mödosamt upp sig, men hon förmådde ej genast göra rösten lydig sin vilja. Den lät så isande kall och föraktlig, när hon ropade det enda ordet: »Kom!» Det föreföll henne också, som om hon bjudit olyckan till gäst; hon gaf den tillåtelse att sköfla hennes drömda sällhet. Eller kom den ej snarare objuden, kunde någon stänga sin dörr för den? Hon skuggade med handen för ögonen, ville ej se på den, som nu fumlade med låset och steg innanför tröskeln.

Ett besynnerligt, oartikuleradt ljud, ett mellanting af en hunds skällande och ett barns joller, kom henne att taga bort handen. Tätt invid dörren stod Bolla, eländigt klädd, afmagrad och förfallen; ansiktet var en enda hård af mörka, sjukliga skuggor och kring de tunna läpparna låg ett fult, ondskefullt drag.

Gunvor såg ifrån henne till barnet. Ett onaturligt stort, klotrundt hufvud vaggade oafbrutet fram och åter på en liten, utmärglad kropp. De glanslösa ögonen voro mandelformade som Erics, samma fint tecknade ögonbryn och långa ögonhår. Munnens mjuka linjer, det glänsande, vågiga håret, den raka näsan, allt detta var så påtagligt likt Eric, att Gunvor vände sig bort, så uppskakad, att hon ej förmådde yttra ett ord. Det enda, som afbröt tystnaden, var gossens underliga mummel.

Gunvor kände det alldeles outhärdligt. Hon skulle velat springa långt bort. Det ville öfvermänniskliga krafter till för att stanna, sade hon sig; hon kunde det inte. Men när hon försökte resa sig, darrade hon så i hela kroppen, att hon genast sjönk ned igen.

— Nådig grefvinnan har varit så god och lofvat mig, att jag får tala vid henne, började Bolla och neg djupt. Så då vet hon väl alltihop.

När intet svar följde, fortsatte Bolla modigare:

— Det hade ju varit grefvens skyldighet att hjälpa mig långt före detta, för han visste, hur det var fatt me' mig, innan han for utomlands, och han lofte också rundt. Men se löften ha tockna där fina herrar godt om, det är bara så tunt me' hållen. Nu tyckte jag grefven kunde hatt nytta af att se på de' eländiga, tossiga barnkräket — Hon log elakt. — Då kanske han begripit sin plikt.

— Hur gammal är gossen? afbröt Gunvor i en hård, otillgänglig ton.

— Han blir tre år te vintern, men de' vore godt han allri hann dit. Jag har hatten hos doktorn en gång, och han sa', att Kräket inte va riktigt.

— Hvad heter han?

— Erik, förstås.

— Och nu vill ni ha hjälp åt honom och er?

Bolla tittade förundrad på den stränga, bleka grefvinnan. Hon var som en talande stenbild.

— Ja, jag ville öfver te Amerikat, sade hon morskt. Pojken gitter jag inte ta med mig.

Hon skakade barnets magra arm. Gossen började kvida, monotont och ängsligt.

— Sätt gossen i länstolen där; han kanske är trött.

Gunvors röst var befallande, och Bolla lydde.

— Se, kom jag te Amerikat, kunde jag väl arbeta mig upp igen, återtog hon sin svada, här blir man utsparkad, hvart en tar vägen, och det är bara för den där vettvillingens skull! Så nog har grefven skyldighet att hjälpa mig sta', allti', de ska' Gud veta.

— Hur mycket begär ni?

Bolla sneglade på grefvinnan.

— Ja, så rik, som han nu blitt, behöfver han väl inte knussla, sade hon fräckt, och tusen riksdaler är då inte ett öre för mycke.

— Jag skall ordna saken. Gå nu!

— Och pojken då? frågade Bolla motsträfvigt.

— Vill ni låta mig taga hand om honom?

Bolla såg ofantligt lättad ut.

— Ja, herre jemine, så gärna!

— Då stannar han här så länge.

Bolla trodde, att grefvinnan var ytterst oerfaren, och tyckte, att, eftersom det hela gått för sig utan allt krångel just efter hennes önskan, skulle hon vara hygglig och ge ett godt råd på köpet.

— Folk, som ska' lägga sin näsa i allting, kommer allt att undra, sade hon nästan förtroligt, så det är nog bäst grefvinnan låter mig ha'n, tills jag far, se'n får väl de' arma kräket ackerderas bort.

Gunvor reste sig. Nu kunde hon det. Och hon gick med vacklande steg fram till länstolen, där barnet satt och lallade med sin entoniga, låga röst och med sitt skrämnda, frånvarande uttryck i ögonen.

— Gå, sade hon till Bolla, gå genast! Vill ni, innan ni far, ta farväl af er lille gosse, skall jag underrätta er om, hvar han är. Adjö!

Bolla tog i låset, men vände sig om igen. Det hade kommit ett mildare drag i hennes ansikte, och hon sade halft generad:

— Hade Lill-Erker varit som andra barn, skulle jag nog hållit å'n; men nu har jag allti' fått skäms för'n, så grefveson han ä'. De' rår väl inte pågen för, men de' kan inte hjälpas, att han får lida för'et. Grefvinnan blir nog snäll emot stackar'n.

Det kom något vekt, bedjande i Bollas tonfall, och det var så mycket, som slog Gunvor i dessa enkla slutord, att hon ej längre kunde behärska sig; med ett utbrott af vild, omåttlig sorg lade hon sig på knä framför barnet och grät högt.

Bolla gick tyst ur rummet. När hon kom ned i köket, sade hon endast kort:

— Nu har jag sett en Guds ängel.

*

Eric kom hem mycket sent, upprymd efter den lyckade jakten och med sinnet mättadt af de rikaste naturstämningar. Han tyckte, att värld och människor och skogen först och främst voro en underbart härlig saga, och han längtade efter att taga Gunvor i sin famn och säga henne alla de ord, hvilka under dagen ringt inom honom med klang af små glada klockor. Han hade tänkt på henne med all denna beskyddande, smekande ömhet, som var honom egen, och det hade jublat inom honom af lycka öfver att känna sig så sund och kraftig. Kanske var hans hälsa ej så angripen, som han ibland föreställde sig. Det vore ju möjligt, att hans nerver endast behöfde stålsättas, och att han kunde stärka dem med ett ordnad, lugnt lif. Han hade aldrig förut känt ett hems behag, aldrig haft någon trygg och vänlig stamort, nu skulle han säkert

lefva upp igen, få friskt blod och friska tankar.

Hvad han önskade det, hur den lyckan hägrade för honom att känna musklerna hårda, senorna spänstiga, och det var ej blott för sin egen skull han ville afvinna lifvet ny styrka; det var också för henne, hans varma lilla Gunvor. Henne, som han älskade med det bästa inom sig, och öfver hvars väg hans kärlek ville så gyllene solsken.

— Hvar är grefvinnan? frågade han Mari, som han mötte i vestibulen.

— Hon är i sina rum.

— Redan! Klockan är ju bara tio.

— Ja, grefvinnan var visst trött.

— Har det händt något ledsamt, Mari?

— Ne-ej.

— Du drar på det, hvad är det?

— Snälla grefven, det — det kan jag inte tala om.

Eric gjorde en knapphändig toalett och skyndade till Gunvor. Hans friska stämning var som bortblåst; en nervös oro jagade hvarje hans rörelse och skälfde i hans röst när han ifrigt bad:

— Öppna, min älskade!

Det hördes ej ett ljud där inifrån.

— Gunvor, du käraste, gör mig inte förtviflad, låt mig komma in!

Dörren öppnades. Gunvor stod framför honom; den släpande morgonklänningen föll i mjuka veck omkring hennes slanka gestalt. Hon hade tagit ned håret; i en tjock fläta låg det nedåt ryggen. Det syntes på det upprörda ansiktet, att hon gråtit mycket. Han ville draga henne intill sig, men hon sköt honom sakta tillbaka.

— God afton, Eric — och god natt. Vi få talas vid i morgon.

Han studsade. Och det var, som om all glöd plötsligt slocknat inom honom.

— Hvad menar du? frågade han tonlöst. Jag har längtat efter dig hela dagen, saknat dig, drömt om den härliga stund, då du skulle hvila i mina armar, du, min egen älskade hustru!

Hans blick sökte hennes med det uttryck hon aldrig kunnat motstå, men nu erinrade hans ögon henne endast om en annans, en stackars liten idiot. Hon ryste.

— Det är bäst du går nu, sade hon; i morgon ...

— Men jag kan inte sofva, inte hvila, om du inte säger mig, hvad det är som plågar dig. Hvarför vill du uppskjuta det?

— För din skull.

All den innerlighet hon hyste och alltid skulle hysa för honom, beginge han också de gröfsta brott, bröt fram i dessa ord. Hon visste, att hon hade oändligt mycket att anklaga honom för, att han svikit deras kärlek, just när han själf ärligt och fritt sagt henne, hvad hon var för honom, och hon hade hela dagen kämpat mot sin stolthet, men hur hon än velat döma och afvisa, alltid hade förlåtelsen och hängifvenheten ropat högre inom henne. När han nu stod framför henne, undrande, sorgsen, men med hela sitt väsen åtrående hennes kärlek, betygande sin, blef striden än hårdare inom henne. Hur skulle hon kunna låta honom gå? Hon älskade honom så att allt annat blef dödt omkring henne. Han var lifvet själf, det hon drömt om och längtat efter i långa år: det felande, ångrande, fattiga, rika — härliga lifvet.

— För min skull, Gunvor? upprepade han hennes ord. Nej, älskade, vill du göra något för mig, skall du låta mig taga dig så varligt och stilla i min famn, som man vyssar ett litet sjukt barn; du skall låta mig kyssa dina stackars förgråtna ögon och smeka dina kinder röda. Här är jag, Gunvor, kan du neka?

Han stod plötsligt långt inne i rummet, och i nästa minut hade hon lindat sina armar hårdt om hans hals och tryckt sin kind mot hans.

— Eric, Eric, hvad jag älskar dig!

Hennes lidelsefulla, feberaktiga ömhet oroade honom. Han ville sätta henne på sitt knä, men hon

afväjande det. En sekund stod hon stilla, med sitt hufvud mot hans skuldra. Så tog hon sakta hans hand och förde honom in i sin sängkammare, fram till en liten, improviserad bädd, där lille Erik låg och sof med det stora hufvudet tungt nedpressadt i den mjuka, spetsprydda kudden.

Han stirrade länge oafvändt på gossen; en askfärgad skiftning drog snabbt öfver hans bleka hy, och med ett tröstlöst stönande satte han händerna för ansiktet.

— Mitt barn, mumlade han brutet. Min lille gosse!

Gunvors bitterhet, hennes egna själskval försvunno, förintades vid åsynen af Erics gripande smärta. Hon kunde ej förklara, hvarför han nu, efter att förut fullständigt ha glömt barnets existens, tycktes förkrossad af samvetsförebåelser; hon gjorde inga vidare frågor; att om möjligt göra slaget lättare för honom blef hennes enda sträfvan. Men han hörde henne inte. Oafvändt såg han på detta lilla väsen, som nu i sömnen tydligare än någonsin liknade honom drag för drag, men det var ett själlöst uttryck, ett fånigt leende öfver gossens ansikte, som bekräftade, hvad Bolla för länge sedan i ett bref sagt Eric; barnet var idiot. Han hade hittills tänkt så föga på detta barn, det hade aldrig kommit en enda sträng i hans själ att vibrera. Förhållandet med Bolla var ju endast en lättsinnig lek, och Eric Gyldenlo hade aldrig hört till dem, som beräkna följderna af sina handlingar. En vacker flicka och en vacker blomma vid vägen var för honom detsamma. Men nu, när det lilla vildskottet funnit väg till Gunvor, led han så som aldrig förr; det gafs icke en känsla inom honom, som ej råkade i uppror, och som herre öfver dem alla satt hånet och pekade på hans ljusa drömmar, dem, som dagen gifvit. Nu voro de spillror, det fanns ingenting helt inom honom. Han tyckte han kunnat trampa på sig själf som på vägens grus.

Gunvor lade sin arm på hans skuldra, och med en röst, som genomträngdes i hvarje tonfall af hennes kärlek, sade hon:

— Jag tog honom till mig, därför att han var *din* son.

Han såg på henne. Det var det djupaste deltagande och den mest dyrkande tillbedjan i denna blick.

— Gunvor — han föll på knä och lade hennes händer öfver sina ögon — om du anade, hur ångerns tårar bränna. Jag ber dig inte förlåta. Säg blott, om du vill, att jag skall gå för alltid.

— Du käre, skulle du gå? Då först blefve det sorg utan tröst i mitt lif.

— Men om du en dag inser, att jag hade rätt när jag sade: »Jag är dig inte värdig!»?

— Aldrig skall jag inse det. Och för hvarje gång något af det förflutna vill skilja oss åt, lofvar jag att ärligt säga dig det. Eric, du är mig så kär, det låter så fattigt i ord, men det är min största rikedom.

Han reste sig och drog henne intill sig.

— Gunvor, barn, hvad skall jag ge dig, när det ej kan bli fullödig lycka? Du är det skäraste och vackraste lifvet fört till mig, och aldrig har jag bättre än i afton förstått, att mitt största nidingsdåd kanske var det att uppsöka dig igen.

— Om du inte sökt mig, hade jag kommit till dig. Älskade, det var kanske min längtan, som dref dig till Rom. Ibland drömmar jag det, och det gör mig så lycklig.

Han kysste hennes panna.

— Du hvitaste lilla blomma med alla dina hvita tankar, sade han ömt.

De sutto till långt in på natten hand i hand och talade samman. Så skonsamt, som hade hon varit rädd för hvarje störande ord, berättade Gunvor om Bollas besök, och de kommo öfverens att skicka lille Erik till en berömd utländsk vårdanstalt, där det kunde finnas möjlighet för hans tillfrisknande.

— Men vi skola inte skicka honom ifrån oss, som den, man aldrig vill se mera, sade Gunvor, det menar du väl inte, Eric?

— Vill du verkligen bry dig om barnet, Tankefrid?

— Ja, visst vill jag det!

Hennes röst darrade lindrigt, men hon ville vara modig för hans skull. Aldrig skulle hon glömma den dödssjuka blicken hon nyss mött ur hans ögon, och hon tillade, upprördt, men innerligt:

— Tänk, om han en dag blefve alldeles frisk, du! Vi skola hälsa på honom en gång om året. Stackars

liten, hvem vet, hur han känner det!

Eric tryckte hårdt hennes hand.

— Om det finnes många sådana kvinnor som du, skulle eländet i världen minskas, sade han tacksamt.

— Gif hvarje kvinna rätt till en stor kärlek, och hon skall bli god, sade Gunvor allvarligt. Den människa, som får och kan älska helt, går mot sin bästa utveckling.

Det blef så stilla i det månljusfyllda rummet efter dessa ord. De ljödo som en adventets heliga klockklang i bådas sinnen, och aldrig hade de varit hvarandra närmare än nu i förstående och tillgifvenhet.

FEMTONDE KAPITLET. I nöjenas hvirfvel.

Strax på nyåret foro Gyldenlos till Stockholm för att deltaga i säsongens festligheter. Hillevi lämnades kvar på Bragehall i mamsell Beat-Sofis och en lärarinnas vård.

Märta Edelcrona, numera öfverstinnan Elgclou, gjorde visit i Stockholm hos Gunvor en af de första dagarna. Hon var mera pikant vacker än någonsin och tycktes glömt bort all hätskhet. Tvärtom var hon mycket hjärtlig och gjorde Gunvor tusen förslag om hur de tillsammans skulle roa sig. Hon var bekant med alla i societeten, och hon erbjöd sig att presentera Gunvor i flera familjer.

— Det tycker jag är min rättighet, sade hon. Jag är ju en af dina äldsta vänner.

— Men vi kommo mycket långt ifrån hvarandra en tid, anmärkte Gunvor reserveradt.

Hon hade nu så länge varit ifrån societetens parfymdoftande, ytliga elegans, att hon kände sig främmande för alla de hala fraserna. Märta's öfversvallande vänlighet hyste hon ej heller mycket förtroende till, och hon såg helst, att hon ej kom för flitigt i beröring med sin forna väninna.

Märta's klingande skratt besvarade käckt hennes stela yttrande.

— Ma très chère, du gör mig väl aldrig den äran att fortfarande vara litet svartsjuk på mig? sade hon, och hennes bruna ögon glittrade skälmaktigt. Det skall du inte göra dig besvär med. Jag var visserligen mycket svag för Eric en tid, men nu tycker jag — pardon! — att han åldrats betänkligt, och så är han inte så glad som förr. Han passar inte alls längre för en liten skymningsflirt. Du har uppfostrat honom för vår Herres allra klaraste dagsljus, söta Gunvor.

— Tycker du, att Eric ser klen ut? frågade Gunvor oroligt.

— Å nej, inte för att ha studerat lifvet så grundligt som han gjort. Det afsätter ju alltid sin stämpel. Han ser ut, som om han hade mesta lust på ett väl dukadt bord och sedan en bekväm stol. Fruntimren tyckes han inte sentera längre. Jag skall visst ha honom till kavaljer på middagen hos Mårds i morgon. Du får bestämdt hjälpa mig fundera ut något samtalsämne.

— Nej, så omöjlig har han inte blifvit, sade Gunvor med ett tvunget skratt.

Hon tyckte, att det fanns en stickande udd i Märta's vänliga ord, och det plägade henne mera än ärlig fiendskap skulle gjort.

Vid middagen berättade hon för Eric om Märta's visit.

— Jaså, hon har varit här? sade han. Jag träffade henne ute som hastigast. Hon ser charmant bra ut.

— Ja — å, Eric — hon räckte honom handen öfver bordet — *nu* är jag rädd för det förflutna.

— Personifieradt af den vackra öfverstinnan? — Han log muntert och skakade pojkaktigt hennes hand.
— Ja, hon är farlig, du!

— Du får inte skämta bort detta, Eric! Jag *är* rädd. Ser du, jag kan aldrig ens på lek gå ifrån dig till en annan. Min natur är inte sådan. Men du, du har ju lekt hela ditt lif.

— Ja, oförsynt! Det var väl, att det i de flesta fall alltid fanns någon hygglig karl, som åtog sig att lappa ihop det lilla flickhjärta, jag i lekens yra rispat.

— Eric!

Han höjde öfvermodigt sitt fyllda vinglas.

— Din skål, min skål, alla vackra flickors skål!

Gunvor lät sitt glas stå orördt och lutade sig tyst tillbaka mot stolens ryggstöd. Han följde intresserad

hennes lifliga minspel, så kastade han serveten och kom fram till henne.

— Hvarför ser du spöken?

Han lade sina händer ömt om hennes hufvud och böjde det bakåt, så att han kunde blicka henne djupt in i ögonen.

— Därför att jag tror på dem — ibland, sade hon.

— Utan skäl.

— Hvem vet?

— Nå ja, jag lofvar ingen storartad botgöring i säck och aska, dygd och Herrans förmaning. Tar nöjet mig till sin bror och vän en stund, vill jag ha lof att glömma lagen och profeterna och njuta utan ansvar. Låter det som en hädelse i min allra käraste lilla väns öron?

— Får du då aldrig nog af njutningar, Eric?

Han skrattade och satte sig på sin plats igen.

— Minns du, hur det står i visan, Gunvor? Han gnolade:

»Säg, blir ni då ej fullärd en gång?

Säg, vill ni tyda ut fåglars sång?» —

»Bah, detta för mig en småsak är;

jag konsten att lefva lär.»

När Eric var vid detta lynne, visste Gunvor, att hon slutligen måste ge sig, slå in i hans stämning och taga allt lika lekande och lätt. De rasade därför snart som två barn och brydde sig ej ens om att taga hänsyn till hvad jungfrun, som passade upp vid bordet, tänkte om så tokigt herrskap.

Eric hade en egendomlig uthållighet, så länge ett nöje varade, men han brukade skämtande förklara, att det var godt ingen såg på trasan, när den nästa morgon lades i byken. Och på förmiddagarna var han i allmänhet så trött och nedstämd, att han helst höll sig på sina rum.

Det var en oafbrutet glidande ström af fester de kommit in i. Eric tycktes finna detta alldeles i sin ordning och ville ej höra talas om att de någonsin skulle skicka återbud för att i stället hvila. Voro de ej bortbjudna, köpte han biljetter till någon teater eller konsert och arrangerade sedan en liten lukullisk konstnärssupé för några få utvalda.

Vid dylika fester kunde han slösa bort stora summor på en dekorationssak, en blomsteruppsats eller någon fin öfverraskning, som kunde höja stämningen. Bland unga konstnärer trifdes han bäst; där kunde hans sprudlande öfverdåd eller veka drömmeri få just den rätta omgifningen, och han var aldrig hellre wohlthäter än vid dessa animerade tillställningar.

Gunvor däremot kände sig knappt mera hemmastadd i denna societet än i den högförnåma, dit hon eljest hörde. Konstnärsjargongen plågade henne, och de kvinnliga artisternas fria manér föreföllo henne affekteradt själfständiga. Den mest feterade var en ung finska, Saima Iilainen, och henne hade Eric presenterat för flera inflytelserika personer.

Hon hade en liten, mycket anspråkslös ateljé uppe i Södra bergen. Kamraterna kallade den »Fågelboet» och styrde gärna kosan dit upp för att prata bort några timmar. Skrymmande möbler besvärades man ej af; några braskuddar, en bänk i fornnordisk stil och ett bord voro det hufvudsakligaste. Eric trifdes här förträffligt, och en dag berättade han Gunvor, att han var trött på alla nöjen. De voro idiotiska. Nu hade han lust att arbeta.

— Hvad skall du då taga dig till? frågade hon leende.

— Jag skall lära mig måla.

— Nu, när vi redan äro i mars, och i början af maj skola vi väl resa hem till Bragehall.

— Ja, antagligen, men det hindrar inte. Jag kan sannerligen inte motstå Saima Iilainens konst. Den är mästerlig.

— Och hon själf är så tilldragande, anmärkte Gunvor torrt.

— Ja, vore hon ful och disgraciös, kunde hon inte måla, som hon gör, försäkrade han trovärdigt, och att jag skulle se åt henne då kan du väl inte begära.

— Nej, du är skönhetsjuk, men, Eric, har du tänkt på hur det skall bli, när vi bli gamla, när du inte har någonting att se på hos mig?

— Då får jag väl blunda och kyssa minnet.

— Du har blifvit så glad och sorglös här i hufvudstaden. Jag känner knappt igen dig. Är det konstnärsluften, som har en sådan makt?

— Jag vet inte — och sorglös är jag väl knappt, sade han med plötsligt vemod; skall jag vara fullt ärlig, så är det, som glädjen ständigt flydde mig, och jag vill hålla den fast. Hur skulle jag, de tusende äfventyrens farande sven, kunna sitta och surna i kakelugnsvrån?

Gunvor smekte hans starkt gråsprängda hår.

— Du hade en tid så brinnande lust att göra dig nyttig, sade hon stilla. Minns du alla dina planer?

— Ja då, jag minns dem från alla de framfarna åren. Det kunde bli ett präktigt bål af allt detta drömmens virke. Tankefrid, du käraste, slunga mig ej just nu rakt i flammorna af mitt förspillda lif! Låt mig tro, att jag ännu har en fotsbredd verklighet att trampa!

Han lade hufvudet i hennes knä och lät henne söfva hans tankar med smekningar.

*

I april skulle det bli stor konstnärsfest på Grand Hôtel, och Eric hade varit mycket ifrig att få veta, hvilken dräkt Gunvor skulle ha, men hon försäkrade muntert, att det skulle roa henne att mystifiera honom.

— Men om jag gör dig min kur då? sade han, ty, ser du, på dylika fester är ordet fritt.

— Om du väljer mig bland hundra, så beseglar du själfmant ditt öde, sade hon skrattande.

— Men skall inte hela aftonen bli en misräkning för dig, om jag inte finner dig?

— Jo, troligen, men jag får löpa risken.

Hon hade bestämt sig för en sagokostym, prinsessan Svanhvit, och när maskeradaftonen kom och hon stod iförd sin hvita guldbroderade dräkt med den skira slöjan öfver det utslagna, mörka håret, log hon af glädje öfver den fagra bild spegeln återgaf. Hon kunde visserligen ej kokettera och jonglera med lockande ord, som flertalet af de andra; hon skulle aldrig lära sig, att skämtet var som fradgan på en dryck — ett intet, som dock fyllde i nöjets bägare, men glad kunde hon vara, och hon skulle helt säkert ej bli glömd af honom, fröjdens furste. Hon visste, att Märta Elgclou och Saima Iilainen skulle komma på festen, och utan att hon strängt taget var svartsjuk på någondera, tyckte hon dock, att det var ett slags oroande obehag, att de denna kväll skulle ha karnevalsuptågens rätt att draga Eric till sig.

Märtas kostym hade hon under tysthetslöfte fått se. Det var en praktfull drottningen af Sabadräkt, som passade ypperligt till Märtas sydländska, yppiga skönhet. Hon tog sig magnifik ut i den djupt urringade sammetsroben med färg som af eldigt vin. På de nakna armarna slingrade sig guldormar med gnistrande rubinögon, och upp mot halsen kröp en liten djärf smaragdödla.

Hon och Gunvor skulle åka tillsammans, och Märta pratade lifligt under färden. När de sedan i toalettrummet ordnade sina kostymer och påtogo masken, sade hon skrattande:

— Du ser ut som oskulden, Gunvor, en illustration direkt hämtad från barnkammarsagorna. Det är nästan förmätet af ett världens barn att våga nalkas din svanehamn.

Gunvor svarade ingenting; hon sökte bland de många damerna efter Saima, men troligen var den unga konstnärinnan ej kommen än. Att hennes egen apparition väckt allmän beundran, märkte hon, liksom att Märtas ståtliga gestalt ådrog sig många afundsamma blickar. Skulle det bli de två, som täflade om priset som festens drottning? Hon längtade att få se Eric, möta hans blick strålande emot sig med detta ljusa skimmer den alltid fick, när han såg och hörde något vackert.

Hon upptäckte honom ej genast, när de kommo in i den långa filen af sällskapsrum, där damernas utsökta, färgstarka dräkter liksom fyllde hvarje vrå med orientaliska visioner. Herrarna däremot voro endast undantagsvis kostymerade. Dominos och röda frackar aflöste hvarandra och gåfvo en dunkel bakgrund åt det lysande, kaleidoskopiskt rörliga vimlet.

— Där har du din man, hviskade Märta plötsligt, där, vid pelaren; han står alldeles ensam, det ser ut, som om han sökte någon; förmodligen dig, ma chère!

Det trodde Gunvor knappt; hvarken henne eller någon annan särskildt, snarare då den glädje han talat om, att han i det längsta ville fasthålla, men som flydde honom. Hon hade så gärna velat gå fram och hviska ett smekande ord i hans öra, men då skulle han troligen, trots den förställda rösten, mask och förklädnad, känna igen henne; det var för tidigt.

Hon lät sig ryckas med af det omgifvande stimmet, pratade och skämtade med sina tillfälliga kavaljerer och hade redan till första dansen en hel svärm af beundrare omkring sig. Eric hade också flyktigt närmat sig henne, men dragit sig tillbaka igen.

Hon såg honom först senare på kvällen, då han uppsluppet kurtiserade Märta, som tycktes ha mycket roligt åt denna frivola hyllning. När Gunvor passerade, hörde hon honom fråga:

— Hvem är den lilla prinsessan Svanhvit? Hon har väl ej förirrat sig från ers majestäts hof? Där förekommer nog knappt så höghalsad dygd.

Märtas skratt klingade obehagligt utmanande i Gunvors öron, men hon uppfångade ej hennes svar. En herre bugade sig i detsamma och anhöll om en dans.

Gunvor lät ej bjuda upp sig till supéen; hon var redan trött på detta sorl, detta oförsynta tummande på känslor, snuddande vid den yttersta gränsen af det passande. Hon undvek att möta sina kavaljerers glänsande, lystna blickar och tänkte just draga sig undan till toaletterummet för att hvila och andas ut i tystnaden, då hon från en af salens konstgjorda grottor hörde ett egendomligt, vemodigt klingande spel. Det var en melodi hon aldrig hört förr; den klagade och susade som höstvinden genom furuskog, den drog som suckar öfver djupa vatten och dog slutligen hän i ett dämpadt ackord. Endast ett instrument kunde frambringa dessa sällsamma toner; det måste vara en kantele, det finska folkinstrumentet. Gunvor hade blott hört det en gång för länge sedan, men aldrig kunnat glömma intrycket däraf. Också nu stannade hon utanför grottan, betagen af dessa mjuka, vaggande ackord, längtande, att musiken skulle börja igen. Hon stod lutad mot en pelare, hvilken var omgifven af en hel grandunge. Här kunde hon få vara ostörd. Ingen skulle tänka på att någon krupit in i denna vrå, hvilken egentligen bildade ett slags fonddekoration af dunkelgrönt, som skulle framhäfva de lysande kostymerna ännu bättre. Gunvor tog af den hettande masken. Å, det var skönt! Hon ordnade en sittplats åt sig på en stubbe, och därifrån kunde hon som bakom kulisser se in i grottan. De fleste hade begifvit sig in i matsalen. Här var tomt och ganska svalt.

De två därinne hade också demaskerat sig. Saima Iilainens finska bondflicksdräkt hade ingenting dekorativt. Färgerna rödt, svart och hvitt föreföllo dunkla där inne i grönskan, och hon var inte alls vacker, där hon satt, med sitt oregelbundna, mörkhyade ansikte belyst af de kulörta lyktornas kombinerade sken. Nej, hon var — inte alls — vacker! Gunvor lät denna öfvertygelse än en gång glida som en tråd genom tankarna, men den ville ej löpa så lätt längre, ty det fanns dock något obeskrifligt tilldragande, en mjuk charme och en liffull, fängslande intelligens hos den finska flickan. Hon hade lagt sin kantele ifrån sig på bänken och lutade sig litet framåt, under det hon talade med Eric Gyldenlo.

Han höll båda de små bruna, magra händerna i sina, och hans ansikte uttryckte hela den impulsiva tjusning han erfor af Saimas sällskap. Gunvor kunde ej höra, hvad de sade, men hon stannade dock kvar. Omedvetet satt hon väl på vakt, fast hon visste, att det skulle verka löjligt, om hon här ingrep. Eric hade ju sagt, att hon ej finge räkna något i afton annat än som ett karnevalsupptåg. Bäst vore det, om hon satte masken på och trängde sig in i deras ensamhet med en munter fras på läpparna. Hon borde vara den lilla sagoprinsessan, som gled in med i äfventyret, det vore en god idé ... Men den lilla hvita sidenmasken gled ur hennes knä, och hon stirrade in i grottan, som om hon sett en spöksyn. Eric hade dragit den lilla finskan

tätt intill sig, just med den smekande rörelse, Gunvor så väl kände; han kysste Saimas fuktiga röda mun länge, så, som han också kysst henne, sin hustru, när hans blod var varmt af längtan och hans själ sjuk efter deltagande ömhet.

Å, detta ... detta, var det ett karnevalsupptåg? Ett af lifvets många förfärliga karnevalsupptåg, då man måste le ett förtvifladt harlekinsleende åt sitt eget grundliga allvar? Hon ville ej längre se dit in, men blicken fascinerades dock af scenen inne i grottan, af de två, som i denna stund voro föremål för hennes starkaste känslor, ty aldrig hade hon så hatat någon, som hon nu hatade Saima. Och för Eric erfor hon nu och alltid samma osläckliga ömhet, samma oroliga fruktan att, trots allt, ej kunna rädda honom undan njutningarnas och lidelsernas mareld. Det hade icke varit hennes mening, och ändå slet hon sig ur de snärjande granarna, ref sönder sig på en hvass ståltråd, fick slöjan lösryckt af en gren och stod så plötsligt med blossande ansikte och lågande ögon framför Saima Lilainen, som ännu höll sin ena hand i Erics.

— Grefvinnan Gyldenlo!

Den lilla finskan hälsade obesväradt och graciöst.

— Gunvor! — Eric reste sig. — Utan mask?

— Som du själf.

— Ja, det blir outhärdligt varmt med masken på, inföll Saima med sin låga, mörka altstämman, en kanteleton också den.

— Jag kan inte konversera, sade Gunvor nästan brutalt. Jag har sett allt, som nyss tilldragit sig här inne, och jag betraktar hvar ord från er, fröken Lilainen, som en oförtjänt skymf.

— Gunvor! sade Eric varnande.

Saima tog lugnt kantelespelet för att lämna plats på bänken åt grefvinnan, så stod hon afvaktande.

— Hvem är ni, fröken Lilainen, fortfor Gunvor utom sig, som mottar en gift mans ömhetsbetygelser?

— Hvem jag är? — Saima knäppte sakta på instrumentet. — En finsk bondflicka, ers höghet. Jag kommer från Finlands skogar, där friheten susar från granegällen, och där också vildfåglarna ha rätt att flyga.

— Det är slut på maskeraden nu, sade Gunvor kort. Jag fordrar ett allvarligt svar.

— När blef prinsessan Svanhvit förvandlad till furie? frågade Eric. Kära Gunvor, du gör dig löjlig med din vrede.

— Jag begär aktning för mig och det namn jag bär, Eric. Och du har nu själf valet. En af oss två skall ögonblickligen gå. Jag delar inte min kärlek med någon, inte ens för en stund, och, som du väl kallar det, på lek. Välj! Jag tvingar mig inte kvar, men ber du mig gå nu — så vänder jag aldrig åter.

— Du tar detta för tragiskt, vännen min!

— Välj!

— Det behöfs inte, inföll Saima snabbt. Jag går själfmant.

Hon var för klok att ej inse, att hon här skulle bli den förlorande.

Eric räckte henne handen.

— Förlåt, om jag låtit en ljus stämning och er kantele föra mig för långt, sade han hjärtligt. Vi konstnärsnaturer äro och förbli vildfåglar.

Hon nickade förstående. På Gunvors förolämpande ord svarade hon ej, gjorde endast en lätt böjning på hufvudet för henne och gick, smidig och rank.

— Gunvor, hur kunde du ...?

Erics röst var upprörd; han satte sig på bänken, lade armarna i kors öfver bröstet och lät henne stå framför sig, som vore han anklagare, hon skyldig.

— Den frågan återfaller på dig själf, Eric.

— Nej. Det var — simpelt af dig att rusa in här och ställa till en scen.

— Du anser det finare att bedraga sin hustru?

Nu log han öfverlägset, men vänligt.

— Du, lilla Snöhvít, med dina präktiga urskogsprinciper! Vet du hvad? Jag hade bedragit stämningen på dess finaste doft, om jag nekat mig att kyssa Saimas röda mun. Det förstår du inte?

— Nej.

— Säg mig då, har du aldrig haft en frestande tanke?

— Jo — kanhända.

— Knappt, tyckes det. Det tror jag för resten också. Du är en liten genomhederlig, kemiskt ren själ, sund och god, men, ser du, jag — han räckte henne plötsligt båda händerna och drog henne trots hennes motstånd ned på sitt knä — jag hör till dem, som frestas af ett eller annat med hvarje pulsslag i min varelse. Du kan både döma och fördöma mig, barn, men du kan aldrig vänta dig den stora segerns dag, då satyrspelet upphör inom mig. Jo, den kommer väl, segern, det är sant, när lifvet äntligen släpper sitt offer.

— Eric, hvarför kan jag aldrig vara ond på dig? Det är som om allt fult och styggt veke långt bort, när du tar mig i din famn.

— Och är du nu nöjd? frågade han med någon bitterhet. Märker du, hur lätt afslitna stämningens trådar voro? De skulle brustit af sig själfva. Försök minnas det till en annan gång.

— En annan gång? utbrast hon häftigt.

— Ja, Gunvor, hoppas ingenting af min omvändelse.

— Var det då bara en kort dröm, att jag skulle få äga dig?

— Nej, visst är jag din, med mina bästa tankar, och kärleken till dig ligger djupast i mitt hjärta som den äkta pärlan längst in i musslan. Men kan musslan hindra, att det stora mäktiga hafvet också tillför den tusentals små sandkorn och annat slagg, hvilket afsätter sig i dess vindlingar? Hafvet ger det och hafvet spolar bort det igen. Hvad mer?

— Låt oss fara hem nu, Eric. Du är trött, det ser jag.

— Och du?

Han strök henne öfver de heta kinderna.

— Jag är också trött — det är öfverallt så mycket att lära.

*

Och Gunvor lärde sig verkligen otroligt mycket både under denna vinter och de två följande, hvilka liknade hvarandra nästan stereotypiskt. På somrarna besökte de alltid någon utländsk badort och lagade då, att de äfven kunde hälsa på lille Erik. Barnet tridfes godt och tycktes bli friskare.

Gunvor hoppades att en dag få honom tillbaka till Bragehall och sade detta åt Erik, men han skakade endast afvisande på hufvudet.

— Det är bättre, att han är kvar där ute.

— Hvarför det?

— Han blir aldrig fullt frisk.

— Men om ...

— Bygg inte luftslott af så dåligt virke, Gunvor, invände han sorgset, och när hon märkte, hur ämnet plågade honom, lät hon det falla.

Hennes tro på framtiden var ej heller längre så bergfast. Den ena gången efter den andra fick hennes kärlek svåra stötar. Och hon kunde ej längre se upp till Eric med samma oinskränkta beundran som förr. Han var för vek, för lätt att locka, för vild i leken och för slö i allvaret, och det hade funnits stunder, då hon sagt sig, att det dock vore bäst de skildes. Hans ständiga extravaganser unnade henne ingen ro.

Både godsets och sina egna affärer lämnade han vind för våg, och det grämde henne att nödgas åse, hur han slösade bort hundra- och tusental på ett eller annat nöje, en blomstergård åt en skådespelerska, en aftons äfventyr med en varietéstjärna eller liknande.

De hade varit gifta fyra år och tillbragte ånyo vintern i hufvudstaden. Eric's hälsa var mycket vacklande, men det föreföll som fruktan för att snart stå utom trolldingen sporrade honom till att hänsynslösare än någonsin kasta sig in i förströelser af alla slag.

Gunvor hade denna gång tagit Hillevi med och ägnade mycken tid åt sin lilla dotter. Hon ville på det sättet döfva sin sorg öfver att Eric så sällan sysselsatte sig med henne. Han var visserligen alltid vänlig och ridderlig mot henne både i hemmet och när de voro tillsammans ute, men det var, som om han förtärdes af en inre oro, en rastlös, allt uppslukande åtrå att hinna tömma hvarje droppe af glädjens vin, innan det var för sent.

Gunvor hade upphört att visa svartsjuka mot alla de skiftande föremålen för Eric's hyllning; hon kunde nu fullständigt behärska sig, och hennes leende min förrådde ingenting annat än älskvärd ligkiltighet. Saima Iilainen hade hon visst icke glömt, men hennes bild hade utplånats af nya, likaså Märta Elgclous. Under dessa få år hade Gunvor liksom samlat ett helt porträttgalleri af unga, vackra kvinnor.

— Det har kommit en ny stjärna till teatern, en tragedienne af första rang, sade Eric en dag vid frukosten. Jag såg henne i går afton och skall försöka få biljett i kväll med. Hon är danska, af god familj och med enastående scenisk begåfning. Har du inte lust att se henne?

— Jo, hvarför inte?

Gunvor blef nästan lika intagen som Eric af fru Joppe Hartwigsens briljanta återgifvande af rollen, och när Eric föreslog, att de skulle invitera henne till den dramatiska soaré de skulle ha följande vecka, gick hon villigt in på saken.

Så började den leken.

Fru Joppe hade snart Eric fullständigt i sitt våld. Gunvor tyckte själf, att hon stod som på en strand och såg ett skepp brinna långt ute på sjön. Det var ingenting att göra, endast att förtviflad stirra på lågorna och veta, att snart, snart skulle det sjunka.

Det var första gången hon sett Eric gripen af en dylik flammande lidelse, för hvilken allt måste vika, och hon kunde ej förebrå Joppe Hartwigsen, att hon uppmuntrade honom. Snarare föreföll den unga skådespelerskan kall och otillgänglig, men Gunvor visste, att Eric kom och gick som daglig gäst hos henne. Hon visste allt. Hennes största skatt var på det brinnande skeppet, och hon kunde ej rädda den.

Slutligen var Joppe Hartwigsens gasterande slut; hon skulle resa, och Gunvor hoppades, att afståndet skulle återföra Eric till besinning. Annars, sade hon sig, måste hon låta honom gå, men vid den tanken sargade det som hvassa knifstyng inom henne. Det var icke så mycket en älskande kvinnas lidande som en mors ångest öfver att nödgas stöta bort sitt stackars barn. Kunde hon det, kunde en mor utlämna sin son? Hon frågade utan att svara, och för att slippa grubbla tog hon sin tillflykt till Hillevi.

Ändtligen reste Joppe. Eric stängde sig hela dagen inne på sitt rum, och Gunvor hörde honom snyfta som ett barn där inne. Först mot kvällen kom han ut. Han föreföll dödssjuk, ögonen voro omgifna af blygråa, djupa ringar. Med långsamma steg gick han direkt fram till Gunvor, som satt ensam framför brasan.

— Nu får jag tacka dig för allt, sade han vekt.

— Hvad menar du, Eric?

— Att det måste vara slut mellan oss.

— Du vill det?

— Jag uthärdar inte bojorna längre. Jag vill vara fri.

— Och det blir du, om du lämnar mig?

— Ja — nej — jag vet inte. Jag är så sjuk, Gunvor, och så olycklig.

Han gjorde som så ofta förr, lade sig ned, med hufvudet i hennes knä.

— Stackars min vän!

Hennes hand gled genom hans hår.

— Gunvor, jag lönar dig så illa, men du är för god för mig. Det är tryckande. Gif mig fri.

— Ja, Eric. — Hon suckade djupt. — Du är — fri!

— Och du förlåter mig?

— Ja.

— Å, att jag vore som andra, då kunde jag få stanna i din famn, men frihetslängtan brinner inom mig.

Jag måste bort.

— Nu är du febersjuk; så snart du blir bättre skall jag ...

Hon kunde ej fortsätta; sorgen öfver att mista honom sammansnörde hennes strupe.

— Gunvor! Du dömer mig inte? Jag rår inte för det. — Jag rår inte för, att — *hon* kom.

— Joppe Hartwigsen?

— Ja, hon. Om du visste, hur hon fångat mig; en Lorelei är hon; jag kan endast lyda hennes vink.

— Och det kallar du frihet?

Han reste sig och pressade händerna mot tinningarna.

— Var det om frihet jag drömde? — jag vet inte längre! Allt går omkring för mig. Gunvor, Gunvor, jag älskar dig, och Lorelei lockar och drager.

— Så, Eric! — Hennes hjärta skälfde af ömhet och smärta. — Låt mig nu öfvertala dig att gå till hvila. I morgon är du kanske lugnare.

Han lydde henne, men redan ett par timmar senare fick hon bud, att grefven låg i brinnande feber och talade i yrsel. Gunvor skickade genast efter läkare.

Det blef en lång, flämtande kamp mellan lif och död. Gunvor vakade outtröttligt, och äfven när hon af doktorn och sköterskan sändes bort för att hvila ut, vakade hennes tankar hos Eric. Under de första veckorna hade han oupphörligt i febersyner fantiserat om Joppe och vildt ropat henne till sig, men så småningom tycktes detta intryck försvagas, och, när han äntligen, efter tre ändlösa veckor, återfick sansen, sökte hans första rediga blick Gunvor.

— Du har varit hos mig hela tiden? frågade han matt.

— Ja, Eric.

— Då måste ju det onda vika. Kyss mig, älskade!

Hon böjde sig ned öfver honom och kysste hans skumma ögon.

— Tack — tack för god vakt, Gunvor!

Så snart han tålde vid det, reste de tillsammans söderut; om skilsmässa talades det inte vidare; det var, som om han fullständigt glömt hela denna aftons upphetsning, och Joppe Hartwigsens namn nämndes aldrig.

Under den sommar, som nu följde, var det som hade lyckan ånyo fått lust att bli stamgäst på Bragehall. Eric var i det närmaste återställd; endast synförmågan var mycket klen, men hans humör var ovanligt gladt och jämnt, och hans lifliga sinne tycktes spänstigare än någonsin.

SEXTONDE KAPITLET.

Slut på leken.

Hela vintern stannade grefve Gyldenlos på Bragehall, och Eric hade ingenting emot det, då han nu allvarligare än förr angripits af sitt gamla onda i ögonen. Han hade rest till Köpenhamn för att konsultera läkare och fått sin dom: »I grund förstörda nerver, uselt blod; ingenting att göra, och tyvärr kan grefven vänta sig fullständig blindhet.»

När våren kom, blef hans fysik ytterligare försvagad, och när Gunvor talade om, att de snarast borde resa till någon badort, log han endast matt och skakade på hufvudet. Det tjänade ju till intet, sade han sig; snart måste han återbörda till jorden de fattiga resterna af en förbrukad existens. Troligen hade han inte långt igen. Det hade blifvit en fix idé hos honom, att döden skulle vara nog barmhärtig att taga det, som lifvet nekade sin fullhet och styrka. Han företog gärna långa ensliga promenader och styrde då ofta kosan ned till Lögen.

— Jag har varit och hälsat på mitt troll, sade han vid hemkomsten till Gunvor. Hon erbjöd sig att följa honom, men han försäkrade, att *den* vägen hittade han, om han också blefve alldeles blind, och dit gick han helst ensam. Det var så tyst nere vid stranden. Där satt han timme efter timme och vande sig vid den obrutna tystnaden och den stora ensamhet han alltjämt väntade.

När han en gång i början af juni måste rådfråga provinsialläkaren för en halskatarr och denne rådde honom till att vara mycket försiktig, sade Eric bittert:

— Försiktig — och försiktig, jag hör aldrig annat. Gudskelof, att ett så skört skal snart får rämna.

— Hvad menar grefven?

— Att jag väl inte kan ha långt igen.

— Jo, många år, skola vi hoppas.

— Ärligt taladt, doktorn, jag hoppas motsatsen. Säg mig uppriktigt, det gör ni mig en tjänst med: kan jag lefva länge?

— Ja, det är min fulla öfvertygelse.

— Och jag skall naturligtvis fortfara att vara en probersten för alla krämpor, eller hur?

— Grefven är ju klen, men ...

— Se så, inga omsvep! Tror ni jag blir frisk? Nu först ögonen?

— Ja, det ser ju vanskligt ut.

— Och nerverna, de äro som darrande, spröda strängar, hvad?

— Grefven måste stärka dem.

— Och blodet?

— Det är sjukt, men ...

Eric slog den lille fryntlige, sanningsenlige doktorn på axeln med sin smala, kraftlösa hand.

— Vet ni hvad, doktor? De ord, som skulle följa efter ert grannliga »men», säga mig tydligast er mening. Jag har kört med för lösa tömmar, och nu, när färden är slut, vore det godt att få sofva. Men alla era sömmedel hjälpa mig inte. Dygnet har för många timmar för den, som vakar och tänker.

Gunvor försökte på allt sätt förströ Eric, men hon var själf förstämd, hade bekymmer, som hon måste bära ensam. Eric, som egentligen aldrig satt sig in i sina plikter som godsets herre, hade däremot alltför grundligt begagnat sina rättigheter att njuta af dess afkastning och till och med utan Gunvors vetskap tagit

upp betydande lån, som han ämnade betala med följande års export af virke.

Förvaltarens varningar och råd hade han ej lagt på sinnet. Det var naturligtvis endast småaktigt knussel! Nog stode Bragehall sig! Herr En försökte flera gånger vända sig till Gunvor, men hon fordrade som en aktningsgärd åt Eric, att allt anförtroddes honom. Hon hoppades också, att godsets skötande småningom skulle bli ett intresse för honom, och att han då skulle afstå från sitt ytliga lif.

Nu hade emellertid förvaltaren fordrat att få tala vid grefvinnan. Tvärare än någonsin hade han stått framför henne och sagt:

— Jag skall be grefvinnan att få flytta till hösten.

— Skall herr En lämna Bragehall? — Hon stirrade häpen på den undersätsige, kärfve lille mannen. Nu, under Erics sjuklighet, hade hon beslutit att ånyo taga öfverinseendet på godset. Hon visste också, att mycket behöfde ordnas, men trodde, att detta med herr Ens hjälp snart skulle låta sig göra, och nu sade han upp sin befattning. — Hvad är det ni blifvit missnöjd med? frågade hon osäkert.

— *Allt*, grefvinnan. Ett par år till på det här viset, och Bragehall är komplett under isen; det vill jag inte se på.

— Men det har ju varit goda år, herr En?

— Jaa då, men hvad hjälper det, när spannmålen skrapas ur magasinen bara för att kunna få ihop allt, som grefven tingat bort, och det sedan inte finnes utsäde, utan stora åkrar få ligga i träde, och mossarna, som vi hade börjat upparbeta få förvildas! De få ligga där nu till ingen nytta, för att grefven afskedar folk hellre än att betala deras dagsverken. Det är synd och skam att fara fram så med en egendom, det säger jag rent ut, och nu skall jag be att få gå.

Gunvor var mycket blek.

— Stanna litet, bad hon. Jag har försummat den skyldighet jag hade mot Bragehall. Jag trodde inte, att det gått så långt. Finnes det ingen möjlighet att reda saken?

— Den är mycket trasslig, grefvinnan.

— Men jag sätter gärna till mitt kapital.

— Det går inte åt småsummor, anmärkte förvaltaren torrt.

— Herr En, jag sätter till *allt*, hör ni.

Han betraktade sin matmor. Han visste, att hennes rikedom under dessa fem, sex år smält ihop till en obetydlighet, men att dotterns arf var fullständigt ograveradt, och han förstod, att hon ej heller nu ämnade lyfta ett öre af det. Det var endast sitt eget hon modigt satte till; en sådan kvinna hade sannerligen varit värd ett bättre öde, tänkte han, än att kasta bort sig åt en samvetslös slösare, en stackare utan ryggrad.

— Godset kan ej vara kommet så i lägervall, att skadan på något håll är obotlig, fortfor hon lugnt, och jag skall be förvaltaren att grundligt sätta mig in i alla förhållanden, innan ni lämnar er befattning. Ni ger mig väl tre månaders anstånd; till dess hoppas jag hinna skaffa en annan i ert ställe. Ingen kan bli, hvad ni varit för Bragehall. Tack för ert trofasta nit, herr En.

— Skall grefvinnan själf bli vår husbonde nu?

— Ja, min man är för klen att orka med något arbete.

— Nu blir det också styft.

— Det kan inte hjälpas; jag får taga det ändå.

Förvaltaren log ljust. Just det där draget af orubblig kraft och praktisk energi, när det gällde att taga i med båda händerna, hade hon efter gamla fru Eiden; det var något af karlakar! hos sondottern också, hur kvinnlig och blid hon vanligen föreföll. Hon kunde bära en börda!

— Har grefvinnan någonting emot, att jag tar tillbaka det där jag sade om att jag ville flytta? frågade han, på en gång förläget och trohjärtadt. Det hade varit mig omöjligt att stanna, om — om detta trassel fortsatt, men nu — hans ärliga, fasta blick mötte hennes med beundran och tillgifvenhet — nu skall jag gärna gå i elden, när vi fått igen fru Gunvor.

Hon räckte honom handen.

— Jag förstår, att jag varit för länge borta, sade hon, men med er hjälp skall här nog röjas och sås till nya skördar.

Detta samtal medförde en bråd förändring i Gunvors lif; med det plikttrogna allvar hon ända från sin tidigaste barndom lärt att inlägga i hvarje arbete började hon granska räkenskaper, se igenom kostnadsförslag och sysselsätta sig med folket. Hennes praktiska, klara blick var öppen för allt och alla, och hon tycktes aldrig bli trött, hur många göromål dagen än gaf henne.

— Det märks, att du kommit hem till din egen värld, Gunvor, sade Eric en dag, då hon varm och glad hoppade af hästen, efter att hafva varit på en ridtur utåt ägorna. Här är du dig själf igen, sådan du var, innan jag drog dig ut i societeten.

Hon lade sin arm i hans, och de gingo tillsammans in i hallen.

— Ja, Eric, du har nog rätt; i stora världen passade jag aldrig. Det ligger väl i blodet hos oss af köpmanssläkt att vara driftiga och verksamma. Min första ungdom drömde och längtade jag bort, men sedan du kom, har jag ingenting mer att längta efter. Nu önskar jag bara, att vi båda skola få åldras i ro.

— I ro — du arbetar ju från morgon till kväll.

— Ja, men det är långt till ålderdomen. Jag känner mig starkare än någonsin.

— Och jag — tröttare än någonsin.

— Men du blir nog bättre, Eric.

— Å ja, en gång.

— Kära min vän! — Hon drog honom ned bredvid sig i den lilla hörnsoffan i salongen. Där hade de suttit så ofta under det första året af sitt äktenskap. — Du borde ändå resa litet, det skulle förströ dig.

— Hvart skulle jag fara? Till och med reslusten är borta. Jag dör bit för bit invärtes. Känslorna förtorka, hjärtat vissnar som brändt gräs. Solen har gifvit mig för skarpa strålar.

— Men, Eric, kvällssolen är mildare, försök att glädja dig åt den.

Han satt länge tyst. Slutligen sade han:

— Hur har du tänkt dig framtiden?

— Vår framtid?

— Ja.

— Som en lång, klar dag i kärlek och tro.

— Tro — på hvad?

— På att lyckan skall bli bofast här. När du blir frisk, Eric, skola vi gemensamt arbeta för vårt folk, och de utopier vi en gång hade skola bli verklighet.

— Och om jag i stället blir blind?

I den paus, som följde på dessa ord, skälfde tusen rädda tankar, darrade tusen sorgsna ord. All den fattiga tröst, hvilken, om uttalad, endast gör ondt värre, kväfdes i tystnaden. Hon skulle velat offra allt för honom, om det kunnat skänka honom fred och hopp, men det gick Gunvor, som det så ofta går den, hvilkens inre är fullt af deltagande: hon förmådde endast förstå, och förstående är balsam för sår, som kunna läkas, men eljest är det smärtans fostbrödralag.

— Ser du, Gunvor, där svek ditt mod, sade han sorgset.

— Ja, för din skull. Så grymt kan inte ödet vara, tillade hon häftigt.

Han såg på henne; hennes ansikte skyntade endast svagt för hans skumma blick.

— Nej, du har rätt, det ödet vore för grymt, sade han sakta. Men det förefaller mig ändå ofta, som om jag såge dig för sista gången.

— Eric! — Hon tryckte sig hårdt intill honom. — Af hela min själ skall jag be: Varde ljus!

— Tack, vännen min, tack för allt!

— Hvart går du, Eric?

Han hade rest sig upp.

— Bara till min gamla vän, trollet vid Lögens strand. Du vet, att vi ha mycket att säga hvarandra, nu

som förr.

— Dröj inte för länge borta! Vill du inte åka?

— Nej, nej.

— Och jag får inte följa dig?

— Nej, med trollet måste jag vara ensam.

— Jag saknar dig hvarje stund, tills du kommer igen, det är mitt afsked, sade hon innerligt.

— Om inte trollet håller mig fast, kommer jag snart.

Han nickade och gick.

Det var ljufligt svalt och tyst där inne på den breda skogsvägen. Eric vandrade tämligen raskt framåt, ehuru han gång efter annan snubblade mot en gren eller en stubbe, som han ej sett. Ofrivilligt famlade han för sig med händerna vid hvarje trång passage. Men han tyckte dock själf, att han aldrig gått så stadigt och visst mot målet som just i dag.

När han ändtligen kom ned till den djupa, stilla sjön, satte han sig på en sten tätt intill vattnet och började halfhögt tala med det troll, hans fantasi diktat på Lögens strand:

— Du tusenåriga stortroll! Vet du mera än vi små, fattiga människor om de två gåtorna: »Hvadan och hvarthän?» Har du något att tälja om den eviga freden? Ser du, troll, det har flutit upp en spillra af ett människolif på din strand, ett stycke vrak; har du ingen våg, som är nog barmhärtig att taga det och sänka det i djupet? Du tycker, att jag inte stridt nog! Jo, troll, *nu* har jag det! Det är strid att mista sig själf tum för tum, att dag för dag följa sin egen förintelse. Och som jag har älskat lifvet!

Hans stämman sjönk till en svag hviskning vid de sista orden, så satt han tyst med hufvudet i händerna.

Skulle han gå? frågade han sig. Det fanns väl knappast val! Han kunde ej låta kroppen sätta honom i fängelse under långa år, ej låta själen tvina bort i tankar utan vilja. Han hade alltid hört till de rotlösa, inte dugde han att planteras på ett arbetsfält!

Gunvor hade på sista tiden glidit ur hans famn, ut till verkligheten, tyckte han. Hade hans drömmar blifvit för bleka och mörkläsa? Han ville för öfrigt inte tänka på henne nu, då kunde han inte taga steget ut. Hennes kärlek skulle hålla honom tillbaka. Således — slita det bandet! Den, som ville dö, måste endast vara sig själf; ofta är döden större egoist än lifvet. Nog kunde han finna vackra namn för att han ej stannade kvar hos lidandet, men det blefve blott namn. Om han ägt mod ...! Han strök med handen öfver pannan. Hvad var mod? Visste någon hvilka kraf det okända, detta utom lifvets räckhåll, uppställde? Ingen visste det! Men han, Eric Gyldenlo, visste, att om det i stället för de många kämpande småtrollen inom honom funnits en enda stark och fast tanke, skulle han vändt om, ty Gunvor hade bedt honom komma igen.

Gunvor! Hon skulle glömma, hon som andra! ... Nej, nej, det visste han ju, att hon inte skulle. Det tjänade ingenting till, att han intalade sig det. Men han kunde ej göra något för henne, och — inte heller för sitt stackars förbråkade, förslitna jag.

— Fred! Fred! ropade han högt.

— Fred! svarade ekot från det gråa berget midt öfver sjön.

Han reste sig och tog vacklande ett steg; han visste ej mera, hvad han ville; det var tomt och mörkt inom honom; han var bara så outhärdligt trött. Och ändå måste han gå; det fanns väl någon hviloplats också för honom; han skulle söka den. Ännu ett steg! Det svartnade för hans blick, han föll, vattnet slog högt upp öfver honom, sög sig susande in i hans öron; han grep med händerna efter något att fatta tag i, men det var endast lekande böljor, som gled mellan de matta fingrarna.

Lögens mörka, hemlighetsfulla vatten drog sitt byte tyst i djupet, och solen väfde guldtrådar in i de vida ringar, som vittnade om en sjunken spillra, ett vilset människolif.

SJUTTONDE KAPITLET.
Fru Gunvor till Bragehall.
(Slutord.)

Det sitter en gammal, hvithårig kvinna ensam på Bragehall. Allt folket i trakten kallar henne fru Gunvor, det är dem nog; då vet hvar och en, att de mena den gamla uppe på slottet, och det är som flöte det ständigt ett gyllene solsken af goda tankar och välsignelser i spåren af detta namn.

Fru Gunvor har hjärtevärm och själsstyrka, hvarhelst det behöfs. Hon hör till de få, som i sorger och pröfningar lärt att se ut från sig själf, och det är, som om hennes blick blefve vidare och klarare med åren. En gång skymdes den för lång tid; det var när Eric Gyldenlo drunknade i Lögen. Då troddes det, att man också skulle mista fru Gunvor, men det var väl så, att hon ej kunde gå från ett halffärdigt arbete, då hade hon ej varit farmor Eidens sondotter.

Glädjen kom dock aldrig efter den dagen mera till hennes sinne; hon blef så underligt blid och stilla, när den första vilda, ohejdade sorgen lagt sig. Det var som om fru Gunvor gått utom sig själf och hädanefter endast lefvat för andra.

En gång under dessa år hade dock Bragehall strålat i festskrud, och fröjden kom som gäst till de stora salarna. Det var när fröken Hillevi stod brud. Hon följde sedan sin man till London, där han var attaché, men en dag skulle de återvända till Bragehall.

Kanske är det detta fru Gunvor sitter och väntar på? Hon vill lämna godset, nu blomstrande och mäktigt, till de unga. Kanske längtar hon att få lägga det gamla fideikommissbrevet med sina sigill inslutna i de små, svarfvade trädosorna i sin dottersons händer och bedja honom förvalta det stolta arvet lika samvetsgrant, som hon gjort det.

Fru Gunvor sitter gärna vid fönstret i »det förseglade rummet» och ser ut öfver bördiga fält och gröna skogsdungar, öfver korsande hvita vägar och små gråa kojor, hän mot den blåa, glittrande Lögen.

Men till ingen anförtror hon de tankar, som då sysselsätta henne, och ingen stör den gamla.

— Hon lefver i minnet, säger lilla Mari, som alltjämt stannat på Bragehall. Det är inte många, som så tryggt kunna se mot det förflutna, tillägger hon beundrande.

Fru Gunvor har börjat drömma och längta som förr, när hon var ung flicka, men mycket mera stilla och tåligt än då. Hon anar hamnen bortom alla bränningar, och hon tycker, att det skall bli så godt att äntligen få styra ditin.

Noteringar:

Originalets grammatik, stavning och interpunktion har bibehållits. Ett antal uppenbarliga fel har rättats utan notis. Ytterligare fel har rättats som följande (innan/efter):

- ... när han förde henne in in galleriet. För öfrigt ...
... när han förde henne in i galleriet. För öfrigt ...
- ... när kan kommer; jag skall gärna ställa till bröllop. ...
... när han kommer; jag skall gärna ställa till bröllop. ...
- ... Du kommor väl snart efter? ...
... Du kommer väl snart efter? ...
- ... Hon drog sin arm ur hans hans. ...
... Hon drog sin arm ur hans. ...
- ... väger. Hon såg ärligt på honom med sin djupa ...
... vägar. Hon såg ärligt på honom med sin djupa ...
- ... dock vore bäst de skildes. Han ständiga extravaganser ...
... dock vore bäst de skildes. Hans ständiga extravaganser ...

End of Project Gutenberg's Ädelt vildt, by Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK ÄDELDT VILDT ***

***** This file should be named 59341-h.htm or 59341-h.zip *****
This and all associated files of various formats will be found in:
<http://www.gutenberg.org/5/9/3/4/59341/>

Produced by Gun-Britt Carlsson, Eva Eriksson, Jens Sadowski,
and the Online Distributed Proofreading Team at
<http://www.pgdp.net>

Updated editions will replace the previous one--the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work

(or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this ebook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the

copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- * You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- * You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.
- * You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- * You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than

are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and The Project Gutenberg Trademark LLC, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations

from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is in Fairbanks, Alaska, with the mailing address: PO Box 750175, Fairbanks, AK 99775, but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at www.gutenberg.org/contact

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be

freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility: www.gutenberg.org

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.